

Online Afrikaans-Nederlands woordenboek

Marcel Bas

Verklarend Afrikaans woordenboek

Dit is het online woordenboek Afrikaans-Nederlands. Het telt meer dan 3.100 woorden en wordt regelmatig aangevuld.

Het woordenboek is contrastief, wat wil zeggen dat u aan de hand van de verschillen tussen het Afrikaans en het Nederlands de Afrikaanse woordenschat kunt verwerven.

Marcel Bas

Omgekeerd kan ook Afrikaanssprekendes Nederlands leer deur middel van die vele woordverskille en verduidelikings wat hier aangebied word.

Bij woordverschillen die tot verwarring kunnen leiden heb ik voorbeeldzinnen bedacht die de betekenissen duidelijker moeten maken. En bij woorden die verduidelijking behoeven ga ik in op de geschiedkundige, etymologische, sociale en culturele achtergrond en doe ik melding van de gevoeligheden die die die woorden kunnen oproepen.

Ontbreekt er iets of heeft u een vraag? [Laat het mij hier weten.](#)

Dit woordenboek is opgesteld door [Marcel Bas](#): taalkundige, eindredacteur, schrijver; vertaler vanuit onder andere het Afrikaans; leraar Afrikaans-Nederlands en vice versa.

🌐 04/11/2002

✎ 15/04/2025

Gebruikte afkortingen en symbolen

<i>arch.</i> archaïsch	<i>attr.</i> attributief	<i>av</i> aanwijzend voornaamwoord	<i>Bijb.</i> Bijbels	<i>bijv. woordd.</i> bijvoeglijk gebruikt woorddeel
<i>bn</i> bijvoeglijk naamwoord	<i>bw</i> bijwoord	<i>det.</i> determinator	<i>Eng.</i> Engels	<i>gemeenz.</i> gemeenzaam, informeel
<i>hist.</i> historisch	<i>lw</i> lidwoord	<i>mv.</i> meervoud	<i>onoverg.</i> onovergankelijk	<i>overg.</i> overgankelijk
<i>pred.</i> predicatief	<i>pv</i> persoonlijk voornaamwoord	<i>rac.</i> racistisch	<i>scherts.</i> schertsend	<i>telw.</i> telwoord
<i>tw</i> tussenwerpsel	<i>uitdr.</i> uitdrukking	<i>vgl.</i> vergelijk	<i>vw</i> voegwoord	<i>vz</i> voorzetsel
<i>w.g.</i> weinig gebruikelijk	<i>woordd.</i> woorddeel	<i>ww</i> werkwoord	<i>zn</i> zelfstandig naamwoord	< komt voort uit, ontleend aan

Vir soek: druk **Ctrl + f**

Om te soeken: toets **Ctrl + f**

Afrikaans	Nederlands
A	
aal – zn	ale (bier)
aalwee, aalwyn – zn	aloë (<i>Aloe spp.</i>)
aanbied – ww	aanbieden, presenteren <i>Die program word aangebied deur Coenie de Villiers</i> – 'Het programma wordt gepresenteerd door Coenie de Villiers'
aanbieder – zn	presentator (radio, TV)
aand – zn	avond
aandadig – bn	medeplichtig <i>aandadig aan 'n misdaad</i> – 'medeplichtig aan een misdaad'
aandblom – zn	verzamelnaam voor crocusachtige bolgewasjes (irisfamilie) met felrode bloemen (<i>Hesperanthus spp.</i>) <i>Opm.:</i> Ook wel 'kafferlelie' genoemd
aandete – zn	avondeten
aandraai – ww	(<i>overg.</i>) seksueel opwinden (<i>anglicisme</i>)
aangaan – ww	gebeuren; verder gaan / voortgaan; betreffen <i>Wat gaan hier aan?</i> – 'Wat is er hier aan de hand?' <i>Vir sover as dit my aangaan...</i> – 'Wat mij betreft...' <i>Dit het so vir 'n halwe dag aangegaan</i> – 'Het ging zo'n halve dag door' <i>Vgl. Eng. 'go on'</i>
aangenome – bn	geadopteerd <i>Vgl. 'aanneming'</i>
aanhou – ww	doorgaan (met), voortgaan (met), blijven doen; aan de lijn blijven (telefonisch); geduld betrachten <i>Hou aan, asseblief</i> – 'Blijft u even wachten, alstublieft / Blijft u aan de lijn alstublieft' <i>Dit hou aan reën</i> – 'Het blijft regenen' <i>Hondjies is hondjies wat aanhou blaf</i> – 'Hondjes zijn hondjes die maar blijven blaffen' (Z.A. liedje) <i>Vgl. voor betekenis 'aan de lijn blijven' Eng. 'to hold on'</i>

aanleg – zn	aanleg; fabriek, centrale (bv. voor elektriciteitsopwekking), installatie (bv. voor waterzuivering) <i>By die groot aanleg word verskeie lewensmiddele vervaardig en verpak</i> – 'In de grote fabriek worden verschillende levensmiddelen geproduceerd en verpakt' <i>Amptenare sê die kragaanleg is veilig, maar hulle hou nie rekening met die gevolge van 'n aardbewing nie</i> – 'Ambtenaren zeggen dat de elektriciteitscentrale veilig is, maar ze houden geen rekening met de gevolgen van een aardbeving'
aanmeld – ww	(zich) aanmelden, inchecken (ook op luchthaven)
aanneming – zn	adoptie <i>Vgl. 'aangenome'</i>
aanpiekel – ww	met moeite dragen, vervoeren; met moeite gaan, lopen
aanrand – ww	iem. fysiek aanvallen, te lijf gaan Tegenwoordig wordt in het Nederlands 'aanranden' meestal in verband gebracht met ontucht. In het Afrikaans heeft <i>aanrand</i> echter nog louter betrekking op een fysieke aanval. <i>In die stad kerm die sterwendes, dié wat aangerand is, roep om hulp, maar God slaan nie ag op die onreg nie.</i> – 'Uit de stad zuchten de lieden, en de ziel der verwonden schreeuwt uit; nochtans beschikt God niets ongerijmds.' (Job 24:12)
aansitterig – bn	aanstellerig, overdreven emotioneel <i>Opm.: de Nederlandse zin 'Stel je niet aan' wordt dan ook vertaald als Moenie so aansitterig wees nie en niet als *Moenie jou aansit nie of iets dergelijks.</i>
aanskakel – ww	aanzetten, aandoen, inschakelen <i>Opm.: dit werkwoord wordt bij elektronische apparaten gebruikt, wat te vertalen is met 'aandoen, aanzetten':</i> <i>Skakel die televisie aan, asseblief</i> – 'Doe de televisie aan, alsjeblieft' en <i>Ek het nou die enjin aangeskakel</i> – 'Ik heb nu de motor aangezet' Het ww. <i>aansit</i> wordt ook gebruikt, maar wordt als minder netjes beschouwd. <i>Vgl. Eng. switch on</i> <i>Vgl. 'afskakel'</i>
aanslag – zn	woeste aanval, totale aanval, grove aanval <i>Die regering se aanslag op ons skole moet gestuit word</i> – 'De woeste aanval van de regering op onze scholen moet gestopt worden' <i>Opm.: deze betekenis is wsch. ontstaan onder invl. van het Eng. onslaught, 'woeste aanval'.</i> Verder is het opmerkelijk dat men in het Afr. daar <i>aanval</i> zou gebruiken waar men in het NL. 'aanslag' gebruikt; vgl.

	Afr. <i>bomaanval</i>, Nl. 'bomaanslag'. <i>Opm.</i>: Het Engelse <i>onslaught</i> is op zijn beurt weer ontleend aan Middelnederl. <i>aenslach</i>, <i>-slacht</i>. <i>Vgl.</i> 'aanval', 'plaasmoord', 'plaasaanval'
aansluit – ww	zich aansluiten; lid worden <i>Opm.</i>: het Afrikaanse <i>aansluit by</i> (zonder wederkerend voornaamwoord) wordt overeenkomstig het Eng. werkwoord <i>to join</i> gebruikt, waar de betekenis ook 'lid worden van' kan betekenen: <i>Hy het by Danie Theron se Verkennerskorps aangesluit</i> – 'Hij werd lid van het Verkennerscorps van Danie Theron' <i>Honderde leerlinge het by die biblioteek aangesluit</i> – 'Honderden leerlingen zijn lid geworden van de bibliotheek'
aansoek – zn	verzoek, sollicitatie, aanvraag
aansoek – ww	solliciteren, een aanvraag indienen
aanspreek – ww	aanspreken, spreken tot; aanpakken, iets doen aan, het hoofd bieden, ingaan op <i>Opm.</i>: de tweede betekenis, 'aanpakken, iets doen aan, het hoofd bieden, ingaan op' wijkt af van het Nl. en duidt op een leenvertaling van Eng. <i>to address</i>, dat dezelfde betekenissen 'aanspreken, spreken tot, aanpakken, iets doen aan, het hoofd bieden, ingaan op' heeft. <i>Die Here het Manasse en sy volk aangespreek, maar hulle het daar geen ag op geslaan nie.</i> – 'De HEERE sprak wel tot Manasse en tot zijn volk; maar zij merkten daar niet op.' (2 Kronieken 33:10) <i>Die Helpmekaarfonds het 'n plan van aksie om maatskaplike probleme aan te spreek.</i> – 'Het Helpmekaarfonds heeft een actieplan waarmee het maatschappelijke problemen kan aanpakken.' <i>Vgl.</i> 'take!'
aansteeklik – bn	besmettelijk (ziekte)
aanvaar – ww	accepteren, aanvaarden
aanval – zn	aanval; aanslag; overval <i>Aangehits deur die Verenigde State het die Europese Unie 'n groot media-aanval teen Rusland geloods</i> – 'Op instigatie van de Verenigde Staten heeft de EU een grote media-aanval op Rusland ingezet' <i>Die aanval op die metro in Tokio is gepleeg deur die sekte Aum Shinrikyo</i> – 'De aanslag op de metro van Tokyo is gepleegd door de sekte Aum Shinrikyo' <i>Tydens die aanval op die polisiestasie is vyftien vuurwapens gesteel</i> – 'Tijdens de overval op het politiebureau zijn vijftien vuurwapens gestolen' <i>Ons kry al meer berigte oor aanvalle op kleinhoewes</i> – 'We krijgen steeds meer berichten over overvallen op kleine boerderijen'

	<i>Opm.: de tweede en derde betekenissen, 'aanslag', 'overval', wijken af van het NL. en zijn wsch. onder invloed van Eng. attack, 'aanval', 'aanslag', 'overval' ontstaan. Verder is het opmerkelijk dat waar NL. vaak 'aanval' zou gebruiken, het Afr. aanslag gebruikt (zie ald.). Vgl. 'aanslag', 'plaasaanval', 'plaasmoord'</i>
aap: <i>die aap uit die mou laat – uitdr.</i>	een geheim verklappen
aar – zn	(koren)aar; ader
aarbossie – zn	klein plantje van het <i>fynbos</i> (zie ald.) met dicht op elkaar staande blaadjes en witte bloemetjes (<i>Selago glabrata</i>)
aardig – bn	onaangenaam, naar, misselijk, zich niet lekker voelend; ongemakkelijk, slecht, gegêneerd, beschaamd; irritant, aanstotelijk; aanzienlijk, groot <i>Vgl. 'arig', met verdere uitleg over deze voor het Nederlands ongebruikelijke betekenis</i>
aardroos – zn	roze hypocist: een roodbloemige plant uit het <i>fynbos</i> -bloom (zie ald.) die op samengesteldbloemigen (<i>Asteraceae</i>) parasiteert (<i>Cytinus sanguineus</i>)
aardwolf – zn	zie 'erdwolf'
aartappel, ertappel – zn	aardappel <i>ertappel</i> is een wisselvorm.
aartappelbos – zn	uit Azië afkomstige struik met geveerd blad (<i>Phyllanthus reticulatus</i>)
aartappelskyfies – zn	patates frites; chips <i>Vgl. 'slaptjips'</i>
aasblom – zn	aasbloem: verzamelnaam voor planten uit de maagdenpalmfamilie <i>Apocynaceae</i> , die gekenmerkt worden door hun naar rottend vlees riekende bloemen: <i>Stapelia spp.</i> , <i>Orbea spp.</i> , <i>Brachystelma barberae</i> <i>Zie 'bitterghaap', 'ghaap', 'haasoor', 'makghaap', 'platvoetaasblom'</i>
aasvoël – zn	gier <i>Vgl. 'gier'</i>
abba – ww	iem. op de rug dragen
abiekwasgeelhout – zn	in Z.A. en Namibië inheemse struikachtige tamarisksoort met halfsucculente blaadjes die als schubjes over de stengel zitten – ook <i>dabbie</i> genoemd (<i>Tamarix usneoides</i>)
ablusieblok – zn	toilet- en wasgelegenheid op een camping

abuis – <i>bn</i>	verkeerd, niet juist, 'ernaast', abuis <i>Ek is abuis</i> – 'Ik heb het mis', 'ik zit ernaast'
advertensie – <i>zn</i>	reclame Voor NI. 'advertentie' gebruik Afr. <i>kennisgewing</i> <i>Vgl.</i> Eng. <i>advertisement</i> <i>Vgl.</i> 'kennisgewing'
afbetaal – <i>ww</i>	aflossen
afdelingswinkel – <i>zn</i>	warenhuis <i>Vgl.</i> Eng. <i>department store</i>
afdraai – <i>ww</i>	een afrit of afslag nemen, een andere koers inslaan (<i>ook fig.</i>), van het pad af geraken (<i>fig.</i>); iets naar beneden draaien
afdraaipad – <i>zn</i>	afrit, afslag
afdraand(e) – <i>zn</i>	helling (schuin aflopend) < Middelnl. <i>afdraghende</i> , 'schuin aflopend, hellend' <i>Vgl.</i> 'opdraand(e)'
afdraand – <i>bn</i>	bergafwaarts, schuin aflopend < Middelnl. <i>afdraghende</i> , 'schuin aflopend, hellend' <i>Vgl.</i> 'opdraand'
affêring, affêre – <i>zn</i>	affaire
affodil – <i>zn</i>	narcis <i>Vgl.</i> 'narsing'
afgehaal (<i>afgehaal voel</i>) – <i>ww</i>	zich beledigd, vernederd voelen <i>Ek voel afgehaal</i> – 'Ik voel me vernederd'
afhaal – <i>ww</i>	afhalen, afdoen, afzetten <i>Hy haal sy helm/hoed van sy seuntjie se kop af</i> – 'Hij neemt zijn helm/hoed van het hoofd van zijn zoontje af' <i>Haal jou boeke af</i> – 'haal je boeken ervan af' <i>Vgl.</i> 'ophaal' en 'oplaai'
afkop – <i>bn</i>	zonder kop <i>afkop hoender</i> – 'kip zonder kop' <i>afkop-hoendermal</i> – '(gek) als een kip zonder kop' <i>Vgl.</i> 'keelaf', 'pootuit'
afklim – <i>ww</i>	uitstappen (bus, trein, e.a.) <i>Vgl.</i> 'inklim', 'opklim', 'oorklim'
aflag (<i>iets aflag</i>) – <i>ww</i>	iets lachend wegwuiven, op lichtvaardige wijze met een probleem omgaan door erom te lachen <i>Opm.: aflag</i> is een anglicisme, afkomstig van Eng. <i>to laugh off</i> :

	Afr. <i>Hy het die hele voorval afgelag</i> – Eng. <i>He laughed off the entire incident</i> – 'Hij wuifde het hele voorval lachend weg'
aflegging – ww	ontslag, 'afvloeiing' (dus geen ontslagname, maar een aanzegging door de werkgever) <i>Vgl. Eng. lay-off</i>
afneem – ww	afnemen; fotograferen
afrigter – zn	trainer
Afrika- – woordd.; – bn	van het Afrikaanse continent, Afrikaans <i>Opm.:</i> om verwarring met het <i>Afrikaans</i> (de taal) te voorkomen, fungeert <i>Afrika-</i> als bijvoeglijk gebruikt woorddeel in samenstellingen die betrekking hebben op Afrika: <i>Die erdvark is 'n Afrikasoogdier met geen nou verwante nie</i> – 'Het aardvarken is een Afrikaans zoogdier zonder nauwe verwanten' <i>Xhosa, Zoeloe en Venda is van die Afrikatale wat in Suid-Afrika gepraat word</i> – 'Xhosa, Zoeloe en Venda zijn enkele van de Afrikaanse talen die in Zuid-Afrika gesproken worden' vs. <i>Sy is 'n bekende Afrikaanse aanbieder</i> – 'Zij is een bekende Afrikaanstalige presentatrice'
Afrikaansmedium- – woordd.; – bn	met het Afrikaans als onderwijstaal <i>Opm.:</i> een school waar het Afrikaans de taal van onderwijs is, is een <i>Afrikaansmediumskool</i> <i>Vgl. 'Engelsmedium-', 'dubbelmedium-'</i>
Afrikabloubessie – zn	in Z.A. inheemse, aan bosbes en veenbes verwante boom met blauwe besjes (<i>Vaccinium exul</i>)
Afrikageelmelkhout – zn	in Z.A. inheems boompje met leerachtig blad, kleine, groene bloemetjes en eetbare, oranje, ronde vruchten waar melksap uit komt (<i>Garcinia livingstonei</i>)
Afrika-greepvis – zn	Afrikaanse snoekzalm (een karperzalmachtige) (<i>Hepsetus odoe</i>)
Afrikaharpuisboom – zn	in Zimbabwe, Botswana en Namibië inheemse boom met smalle, spits toelopende bladeren en harige stengels (<i>Ozoroa reticulata</i>)
Afrikahondsroos – zn	geen hondsroos maar in Zuid-Afrika en Mozambique inheems boompje met mooie witte, magnolia-achtige, welriekende bloemen (<i>Xylothea kraussiana</i>)
Afrikamoerbeï – zn	moerbeibomensoort met opvallende bladeren maar onopvallende bloesem en vrucht (<i>Morus mesozygia</i>)
Afrikaner – zn	lid van het in Zuid-Afrika woonachtige blanke, Afrikaanssprekende volk: de Afrikaners. Afrikaners zijn van overwegend Europese (vnl.

	Nederlandse, Duitse en Franse) en, in mindere mate, Afrikaanse en Aziatische herkomst. <i>Opm.:</i> in het verleden werd met <i>Afrikaner</i> ook wel de bruine Afrikaanssprekende bevolking van Zuid-Afrika aangeduid (zie <i>Bruinmens</i>) <i>Vgl.</i> 'Boer', 'Bruinmens'
Afrikasterkastaiing – zn	geen kastanje maar in Zuid-Afrika en Namibië inheemse kaasjeskruidachtige, meerstammige boom met gele, roodgenerfde bloemen in trossen (<i>Sterculia africana</i>)
Afrikawaaierpalm – zn	in oostelijk Zimbabwe inheemse palmboom met hard, waaievormig blad (<i>Borassus aethiopum</i>)
afrokkel – ww	iem. met vleierij weg- of aanlokken (ook: <i>wegrokkel</i>)
afskakel – ww	uitzetten, uitdoen, uitschakelen <i>Opm.:</i> dit werkwoord wordt bij elektronische apparaten gebruikt, wat te vertalen is met 'uitdoen, uitzetten', 'uitschakelen': <i>Skakel die televisie af, asseblief</i> – 'Doe de televisie uit, alsjeblieft' <i>Ek het nou die motor afgeskakel</i> – 'Ik heb nu de auto/motor uitgezet' 'Afsit' wordt ook gebruikt, maar wordt als minder netjes beschouwd. <i>Vgl.</i> Eng. <i>switch off</i> <i>Vgl.</i> 'aanskakel'
afskop – zn	aftrap (sport, evenement) <i>Vgl.</i> Eng. <i>kick off</i>
afskop – ww	aftrappen (sport, evenement), beginnen, aanvangen <i>Vgl.</i> Eng. <i>to kick off</i> <i>Vgl.</i> 'aanvang'
afslag – zn	korting <i>Opm.:</i> hoewel in het Afrikaans zowel het woord <i>korting</i> als <i>afslag</i> bestaat, wordt <i>afslag</i> vaker gehoord. In het Nederlands is dit net andersom, en wordt 'afslag' meer bij grote bestellingen (bij 'bulk'-bestellingen, bijvoorbeeld) of bij groothandels gebruikt. <i>By hierdie grootmaatbestelling het ek 'n goeie afslag gekry</i> – 'Op deze bulkbestelling heb ik veel korting/afslag gekregen' <i>Kry nou afslag by jou reis na Europa!</i> – 'Krijg nu korting op je reis naar Europa!'
afslag – ww	villen
afsnij – ww	afsnijden, afknippen; platleggen <i>Ons krag is weereens afgesny. Kan jy dit glo!</i> – 'Onze stroom is alweer platgelegd. Ongelooflijk!'

	<i>Vgl. Eng. cut off</i>
afsnydatum – zn	sluitingsdatum <i>Vgl. Eng. cutoff date</i>
afsterwe – zn	overlijden <i>Die koning se afsterwe is gister deur die Staatskoerant bevestig – 'Het overlijden van de koning is gisteren door de Staatscourant bevestigd'</i>
afsterwe – ww	overlijden; contact verliezen met vrienden, familie, kennissen <i>Vandat hy oorsee gaan bly het, het hy sy vriende afgesterf – 'Sinds hij overzee is gaan wonen heeft hij het contact met zijn vrienden verloren'</i>
afstry – ww	bestrijden, aanvechten (v.e. bewering, waarheid, mening); met kracht afdingen, met woordenstrijd de prijs lager krijgen
aftorring – ww	aftornen
aftree – ww	met pensioen gaan <i>Opm.: dit woord heeft er de schijn van dat het een leenvertaling van het Eng. morfologisch gelijkende 'to retire' is. Vgl. 'tree'</i>
aftree-oord – zn	complex met bejaardenwoningen <i>Vgl. Eng. retirement village</i>
aftrek – ww	aftrekken (geen seksuele connotatie), naar beneden trekken; downloaden; afleiden <i>iemand se aandag aftrek – iemands aandacht afleiden</i>
aftekorder / debietorder – zn	machtiging tot automatische afschrijving
aftrekplek – zn	parkeerplaats langs de snelweg (dus geen zgn. 'afwerkplek'!)
afval – zn	'afval': traditioneel boerengerecht van schapenpens, schaapsfootjes en schapenkop, langzaam gegaard in gekruid – bijv. met kerrie – heet water. <i>Vgl. 'harslag', 'pens en footjes', 'skilpadjie', 'vullis', 'vuilis'</i>
afwater – ww	afwateren, overtollig water laten wegstromen; verwateren, verdunnen; verzwakken <i>Opm.: de tweede en derde betekenissen, 'verwateren, verdunnen'; 'verzwakken' zijn leenvertalingen van Eng. to water down, 'verwateren', 'verdunnen', 'verzwakken'</i>

afweer – ww	afweren, verweren; voorkomen <i>Jy moet oefen om hartsiektes af te weer</i> – 'Je moet bewegen om hartziekten te voorkomen'
afwentel – ww	overdragen (v. macht, bevoegdheden) <i>Vgl. Eng. to devolve, 'overdragen'</i>
afwenteling – zn	overdracht (v. macht, bevoegdheden) <i>Vgl. Eng. devolution, 'overdracht'</i>
afwurg – ww	met moeite doorslikken
agterent – zn	(gemeenz.) achterwerk, gat <i>Vgl. 'agterste', 'agterstewe', 'boude'</i>
agterjaart – zn	achtertuint
agterkant – zn	achterkant; achterwerk, achterste <i>Uitdr.: jou agterkant wys</i> – je / zijn langste tijd gehad hebben
agterplaas – zn	achtertuint
agterste – zn	(gemeenz.) achterwerk, gat <i>Vgl. 'agterent', 'agterstewe', 'boude'</i>
agterstewe – zn	achtersteven; (eufemistisch) billen, achterste, achterwerk, zitvlak <i>Vgl. 'agterent', 'agterste', 'boude'</i>
aia – zn	(rac.) in onbruik geraakte benaming voor niet-blanke werkster, kindermeisje <i>Opm.: hoewel in onbruik geraakt, geldt aia thans als kwetsende benaming.</i>
aikôna, haikôna – bw; – tw	nee!, helemaal niet!, over m'n lijk!
aitsa! – tw	uitroep van verbazing
akkedis – zn	hagedis
akkerboom, eikeboom – zn	eikenboom, eik (<i>Quercus robur</i>)
akkerjakkalsbessie – zn	in Z.A. inheemse boom met ronde bladeren en ranke stengels (<i>Diospyros natalensis</i>)
albaster, albastertjie – zn	knikker
algar – bw	(vero.) allemaal <i>Vgl. 'almaal'</i>
algemene handelaar – zn	soort 'Winkel van Sinkel' <i>Vgl. Eng. general trader</i>

alikeukel / arikreukel / arikruik / alikruik – zn	geen alikruik (<i>Littorina littorea</i>), maar een andere, Zuid-Afrikaanse, zeeslak die zich op rotsen ophoudt (<i>Turbo sarmaticus</i>)
aljimmers – bw	(gemeenz.) de hele tijd, continu
alleenloper, enkelloper – zn	vrijgezel, alleenstaande
alleenlopend, enkellopend – bn	vrijgezel, alleenstaand
almaal – pv; – det.	iedereen, elkeen, allen <i>Opm. I:</i> in tegenstelling tot het Nederlands, gebruikt het Afrikaans 'almaal' ook als het <i>onderwerp</i> in een zin, terwijl het in het Nederlands enkel een onbep. telwoord is dat aan het onderwerp of voorwerp toegevoegd wordt (wij, jullie, zij allemaal). Het Nederlandse gebruik van 'allemaal' treft men in het Afrikaans echter ook aan. De volgende zinnen moeten het bovenstaande illustreren. Als onderwerp: <i>Almaal in Paterson weet waar lê Kaapstad. Maar weet almaal in Kaapstad waar lê Paterson?</i> – 'Iedereen in Paterson weet waar Kaapstad ligt. Maar weet iedereen in Kaapstad waar Paterson ligt?' <i>Suid-Afrika, waar almaal tuisvoel</i> – 'Zuid-Afrika, waar iedereen zich thuisvoelt' Als onbep. telw.: En het wordt, net als in het Nederlands, als onbep. telwoord naast het onderwerp of voorwerp gebruikt: <i>Dit is 'n groot vrees vir ons almaal</i> – 'Dat is een grote vrees voor ons allemaal/allen' <i>Hulle is almaal vriende van my</i> – 'Zij zijn allemaal vrienden van mij' <i>Ons is nie almaal so nie</i> – 'Wij zijn niet allemaal zo' <i>Almaal</i> is echter vooral van toepassing bij mensen, want de manier waarop in het Nederlands <i>allemaal</i> voor abstracte begrippen, dingen of massa's gebruikt wordt, moet in het Afrikaans met 'alles' (of, in de spreektaal, met 'als') vertaald worden; net als in verouderd Nederlands. Bijvoorbeeld: <i>Dit het alles verander</i> – 'Het is allemaal veranderd' <i>Dit is alles maniere waarop ons vir mekaar kan vererg</i> – 'Het zijn allemaal manieren waarop we elkaar kunnen irriteren' <i>Opm. II:</i> in het Afrikaans kent men ook <i>elkeen</i>, maar dit betekent meer 'eenieder', 'iedereen afzonderlijk'. Het Engels kent deze betekenis ook, van <i>each (one)</i>. <i>Vgl. 'algar', 'enigeeen'</i>
almanak – zn	kalender
	<i>Opm.:</i> in het Afrikaans kunnen 'almanak' en 'kalender' door elkaar gebruikt worden en betekenen ze precies hetzelfde, al wordt 'kalender' veel vaker gebruikt. Het Nederlandse woord <i>almanak</i>,

	d.i.een jaarlijkse publicatie met allerhande terugkerende informatie, is in het Afrikaans te vertalen met ' <i>almanak</i> '.
almaskie, almiskie – bw	toch, nochtans, hoewel <i>dit is nou nie almaskie nie</i> – 'het is helemaal zeker' < Nl. <i>al + machscien</i> , 'al + mag geschieden' <i>Vgl. 'altemit, altemits'</i>
als – bw	(gemeenz.) alles, allemaal <i>Dis als verby</i> – 'Het is allemaal voorbij' <i>Dis als verniet</i> – 'Het is allemaal tevergeefs' <i>Opm.:</i> voor het juiste gebruik van <i>alles</i> en <i>almal</i> in het Afrikaans, zie opmerkingen bij ' <i>almal</i> '.
altemit, altemits – bw	misschien <i>dit is nou nie altemit nie</i> – 'het is helemaal zeker' <i>Vgl. ouder Nl. altemet, altemets, 'soms', 'misschien'</i> <i>Vgl. 'almaskie', 'almiskie'</i>
altesaam – bw	(alles) bij elkaar, in totaal, in z'n totaliteit <i>Gedurende die fees is altesaam 50 rolprente vertoon</i> – 'Tijdens het festival zijn er in totaal 50 films vertoond' Voor de betekenis vgl. Eng. <i>altogether</i> <i>Vgl. 'almal', 'alles', 'als'</i>
amandel – zn	amandel (de boom en de steenvrucht waarvan de pit eetbaar is als noot [<i>Prunus dulcis</i>]: niet de lymfeorganen in de keel) <i>Opm.:</i> de benaming voor de lymfeorganen achterin de keel die in het Nederlands <i>amandelen</i> genoemd worden (tonsillen), zijn <i>mangels</i> in het Afrikaans (zie <i>ald.</i>).
amper – bw	bijna <i>Opm.:</i> het Nederlandse 'amper' kan het beste benaderd worden door ' <i>skaars</i> ' of in mindere mate ' <i>nouliks</i> ' te gebruiken
amperbroekie – zn	(w.g.) tangaslipje <i>Opm.:</i> in plaats van het grappig bedoelde ' <i>amperbroekie</i> ' zegt men in het Afrikaans eerder ' <i>deurtrekkertjie</i> ' om het tangaslipje of, in het Engels, de <i>g-string</i> mee aan te duiden.
amptelik – bn	officieel <i>Hierdie nuwe wyn is gister amptelik bekendgestel</i> – Deze nieuwe wijn is gisteren officieel geïntroduceerd
anaboom – zn	in Z.A. inheemse acacia-achtige boom (<i>doringboom</i>) met crèmekleurige bloeiaren, ca. 2 cm lange doorns en gekromde orangerode peulen (<i>Faidherbia albida</i>)
anderkant – vz	aan de andere kant / aan de overzijde <i>Anderkant die longdrop kry jy die bure se erf</i> – 'Aan de andere kant

	van het buitentoilet vind je het terrein van de buren' <i>Vgl. 'duskant' en 'oorkant'</i>
andermammie, annermammie – zn	(gemeenz.) oma, omaatje, grootje
anderland – zn	het buitenland <i>Ek wil nie in anderland bly nie; anderland se kos is so vreemd</i> – 'Ik wil niet in het buitenland wonen; het eten in het buitenland is zo raar'
andoelie – zn	soort sterk gekruide, gerookte worst
angstig – bn	angstig; heel graag <i>Opm.: de betekenis 'heel graag' wijst op een leenvertaling uit het Engels. In deze zin vertoont <i>angstig</i> sterke overeenkomsten met Eng. <i>anxious</i>, dat weliswaar op <i>angstig</i> lijkt – en dat via Latijn <i>anxius</i> ook ver verwant is aan <i>angstig</i>. Een voorbeeld van dit gebruik van <i>angstig</i> in het Afrikaans:</i> <i>Hy was angstig om van hom te leer</i> – 'Hij wou heel graag van hem leren' <i>Vgl. Eng. He was anxious to learn from him</i>
antie – zn	dametje, mevrouwtje (scherts.) <i>Vgl. Eng. auntie</i> <i>Vgl. 'tannie', 'oom', 'omie'</i>
antrasietstoof – zn	kolenkachel
apartheid – zn	(<i>hist.</i>) Zuid-Afrikaans raciaal segregatiebeleid dat tussen 1950 en 1991 door de blanke minderheidsregeringen gevoerd werd <i>Vgl. 'baasskap'</i>
apiesdoring – zn	in Z.A. en Zambia inheemse acacia-achtige boom (<i>doringboom</i>) met crèmekleurige bloei, geveerd blad en lange, rode peulen (<i>Acacia galpinii</i>)
apiespeul – zn	in Z.A. en Zimbabwe inheems vlinderbloemig boompje met gele bloemen in trossen en stevig, geveerd blad (<i>Senna petersiana</i> – vroeger <i>Cassia petersiana</i>)
appelkoos – zn	abrikoos
appelliefie – zn	struiken met grote, eetbare, appelachtige bessen (<i>Physalis viscosa</i> en <i>P. angulata</i>)
apteek – zn	drogist, apotheek
aptytwekker – zn	aperitief <i>Vgl. Eng. appetiser</i>

arig – bn	naar, ongesteld; beschaamd, niet op z'n gemak; onvriendelijk, irritant, onaardig <i>Opm.:</i> in het Nederlands betekent <i>aardig</i> 'vriendelijk'. De voor het Nederlands tegenstrijdige betekenis van het Afrikaanse <i>aardig</i> en <i>arig</i> is eenvoudig te verklaren door te kijken naar het zeventiende-eeuwse Nederlands; algemeen betekende <i>aerdich</i> 'beleefd, vriendelijk' (Jan de Vries: 1971), zoals nu in het Algemeen Beschaafd Nederlands, maar in dialecten betekende het 'vreemd, eigenaardig'. Er zijn Vlaamse dialecten waar die negatieve betekenis behouden is. Daar zegt men '<i>aorig</i>' om een ongemakkelijke situatie aan te duiden (G.J. van Wyk [red.], <i>Etimologiewoordeboek van Afrikaans</i>: 2003).
arm (mv. arms) – zn	arm (mv. 'amen') (ledematen)
arme (mv. armes) – zn	arme (mv. armen)
armgat (mv. armgatte) – zn	armoedzaaiër
arties – zn	kunstenmaker, circusartiest, 'artist' <i>Opm.:</i> '<i>arties</i>' betekent niet NL. 'artiest'. Het is geen musicus of een ander soort kleinkunstenaar maar eerder een acrobaat en circusartiest. <i>Dit is lewensgevaarlik om 'n sweefstok-arties se kunsies te probeer nadoen</i> – 'Het is levensgevaarlijk om de kunsten van een acrobaat te proberen na te doen'. <i>Vgl. 'kunstenaar'</i>
aspersie – zn	asperge (<i>Asparagus officinalis</i>)
aspris – bw	expres, opzettelijk <i>Opm.:</i> dit woord is een variatie op NL. 'expres'
asseblief – bw	alstublieft, alsjeblieft; gelieve... Bij verzoek: <i>Vir meer inligting moet jy asseblief net die bostaande vorm invul</i> – 'Voor meer informatie vult u alstublieft het bovenstaande formulier in' / 'Voor meer informatie gelieve enkel het bovenstaande formulier in te vullen'. <i>Opm.:</i> in het Nederlands worden 'alsjeblieft' en het beleefdere 'alstublieft' ook gebruikt bij het aanreiken van iets. In zo'n geval zegt men in het Afrikaans echter niets, of men zegt <i>daar's hy</i> (zie ald.). Bijvoorbeeld: 'Alsjeblieft, twee bier. Dat is dan vier euro' kan in het Afrikaans vertaald worden als <i>Daar's hy: twee bier. Vier euro's asseblief</i>. Het Afrikaanse <i>asseblief</i> heeft dus dezelfde betekenis als het Engelse <i>please</i>. In sommige, veelal niet-blanke, dialecten zegt men ook <i>samblief</i>. <i>Vgl. 'daar's hy'</i>

assegaai, asgaai – zn	werpspies, werpspeer
astrant – bn	brutaal
ateljee – zn	studio <i>By ons in die ateljee is vandag Jaco Kleynhans van die Solidariteit Beweging</i> – 'Vandaag is bij ons in de studio Jaco Kleynhans van de Solidariteit Beweging
atjar – zn	groente in aziën (maar niet hetzelfde gerecht als de Indische <i>atjar</i> in Nederland en Indonesië)
Awendmaal <i>Bijb.</i> – zn	(Laatste) Avondmaal <i>Vgl. 'Nagmaal'</i>
B	
baadjie – zn	jas, jasje, colbert <i>Opm.: een mantel of lange jas is in het Afrikaans 'jas'. (zie ald.)</i>
baadjiepak – zn	mantelpak
baai – zn	baai
baai – ww	baden, vrijetijdswemmen <i>Vgl. 'bad'</i>
Baai, die – zn	bijnaam voor Port Elizabeth
baaibroek – zn	zwembroek
baas – zn	baas, (<i>vero.</i>) beleefde, zwarte aanspreekvorm voor blanke <i>Opm.: op het platteland zullen er nog oude, zwarte mensen zijn die blanken willekeurig baas noemen. Dit kan vreemd overkomen, bijvoorbeeld als een toerist uit Nederland op een boerderij aangesproken wordt met "Môre, baas". 'Goeiemôre, Baas', sê ou Gladman Hoza vir die boerseun – wat sowat sestig jaar jonger is as hy. 'Molo, bawol!', antwoord die boerseun beleef. Vgl. 'miesies', 'oubaas' en 'oumiesies'</i>
baasskap – zn	(<i>hist.</i>) blanke heersappij <i>Opm.: tot 1994 bestuurde Zuid-Afrika's blanke minderheid het land. Via die Nasionale Party gaf ze te kennen Zuid-Afrika "blank" te willen houden. In theorie betekende dit dat de macht over arbeidsverdeling, ekonomie en vestiging van mense van verskillende rasse in die hande van die blanke bevolking moest bly. De term was al sinds die jare zestig van die twintigste eeu</i>

	omstreden. <i>Vgl. 'apartheid'</i>
baba – zn	baby, zuigeling
babelas,abelaas, babalaas – zn	kater (van drank)
babber – zn	Afrikaanse meerval (wijdverbreide Zuid-Afrikaanse zoetwatervis – <i>Clarias gariepinus</i>) <i>Opm.: babber stamt af van het Nl. woord 'barbeel'</i> <i>Vgl. 'steenbras'</i>
bad – ww	een bad nemen <i>ek gaan bad</i> – 'ik ga een bad nemen' <i>Vgl. 'baai'</i>
baie – bw; telw.	(bw) erg, zeer; vaak; (telw.) veel <i>Ek het baie geslaap</i> – Ik heb veel geslapen <i>Ek voel baie ongelukkig</i> – 'Ik voel me erg ongelukkig' <i>Verskriklik baie mense gee nie om vir omgewingsbewaring nie</i> – 'Ontzettend veel mensen geven niet om milieubescherming' <i>Opm.: veel</i> wordt alleen gebruikt als het beheerst wordt door bijwoorden als <i>so</i> of <i>te</i>. Dus 'te veel' is in het Afrikaans <i>te veel</i>, naast <i>te baie</i>. 'Zo veel' en 'zoveel' kan zowel <i>so baie</i> als <i>so veel</i> en <i>soveel</i> zijn: <i>Daar is so baie / so veel mense op die Strydomplein vandag</i> – 'Er zijn zo veel mensen op het Strydomplein vandaag' Maar in vergelijkingen: <i>As 'n volk het ons net soveel / so veel reg op selfbeskikking as ander volke</i> – 'Als volk hebben wij net zoveel / zo veel recht op zelfbeschikking als andere volkeren' <i>Probeer soveel / so veel (as) moontlik om jou waardigheid te behou</i> – 'Probeer zoveel / zo veel mogelijk je waardigheid te behouden' Waar <i>baie</i> 'vaak' betekent, wordt ook <i>so baie</i> gebruikt: <i>Ek dink so baie aan ons samensyn in Clifton...</i> – 'Ik denk zo vaak aan ons samenzijn in Clifton' <i>Baie</i> is wsch. ontleend aan Maleis <i>banjak</i>, 'veel', 'overvloedig'.
bak – zn	bak, schaal <i>vrugtebak</i> – 'fruitschaal' <i>Vgl. 'skottel'</i>

bak – <i>bn</i>	(<i>gemeenz.</i>) erg goed, geweldig, klasse <i>Afrikaans is bak</i> – 'Afrikaans is geweldig' <i>Vgl. 'bakgat', 'puik'</i>
bakatel – <i>zn</i>	bagatel, nietigheid, futiliteit
bakgat – <i>bn</i>	(<i>gemeenz.</i>) erg goed, geweldig, klasse <i>Dit gaan bakgat</i> – 'Het gaat erg goed' <i>Vgl. 'puik', 'bak'</i>
bakkie – <i>zn</i>	pick-up truck (kleine vrachtwagen met open bak)
bakkiesblom – <i>zn</i>	bekende Zuid-Afrikaanse orchideeënsoort met zeer fraaie rode bloemen (<i>Disa uniflora</i>)
baklei – <i>ww</i>	op de vuist gaan, slaande ruzie hebben; (<i>overdr.</i>) strijden
baljaar – <i>ww</i>	spelen, huppelen
balju – <i>zn</i>	deurwaarder
ballas (<i>mv.</i>) – <i>zn</i>	(<i>gemeenz.</i>) teelballen, kloten <i>Vgl. 'knaters'</i>
bandopnemer – <i>zn</i>	cassetterecorder
bankfooie – <i>zn</i>	bankkosten
banknoot – <i>zn</i>	bankbiljet <i>Vgl. Eng. bank note</i>
bankrot – <i>bn</i>	failliet, bankroet <i>Vgl. 'sekwestratie'</i>
bankstaat – <i>zn</i>	dagafschrift van de bank
Bantoe – <i>zn</i>	(<i>volksk.</i>) Bantoe: lid van een van de Bantoevolkeren, d.w.z. de stammen die vanaf de zeventiende eeuw naar Zuid-Afrika trokken. Bijv. de Xhosa's, Zoeloes en Tswana's.
Bantoe-onderwys – <i>zn</i>	(<i>hist.</i>) door het apartheidsregime in het leven geroepen onderwijs speciaal voor Bantoes, hen opleidend tot uitvoerende beroepen zoals fabrieksarbeider, huishoudelijk medewerker, mijnwerker, tuinman, enz.
basielie, basielkruid – <i>zn</i>	basilicum
battery – <i>zn</i>	accu, batterij <i>Agge nee, nou's my kar se battery alweer pap!</i> – 'Oh nee, nu is de accu van mijn auto alweer leeg!'

beampte – zn	ambtenaar
bed – zn	bed, bedding <i>Vroeër kon ons swem en hengel in die ou rivierbed</i> – 'Vroeger konden we zwemmen en hengelen in de oude rivierbedding'
bedank – ww	(<i>onoverg.</i>) ontslag nemen; (<i>overg.</i>) iem. bedanken
bedanking – zn	dankbetuiging, ontslag <i>bedanking inhandig</i> – 'ontslag nemen'
bederf, bederwe – ww	bederven; verwennen <i>Vgl. qua betekenisbreedte Eng. to spoil</i> <i>Vgl. 'verpes'</i>
bedeling – zn	bedeling (uitgifte aan de armen); politiek bestel, bewind, systeem <i>Binne die nuwe bedeling kry Afrikaans maar swaar</i> – 'In het nieuwe bestel heeft het Afrikaans het maar zwaar'
bedlêend – bn	bedlegerig
bedorwe brokkie – zn	verwend nest, verwend krenk <i>Vgl. Eng. spoiled brat</i>
bedrywigheid – zn	activiteit <i>Misdadige bedrywigheide</i> – 'criminele activiteiten'
been – zn	been, poot (ook van dier); bot <i>Insekte het ses bene en spinnekoppe het agt</i> – 'Insecten hebben zes poten en spinnen hebben er acht' <i>Die beentjies (beendere) wat hulle by Sterkfontein gevind het, was op dié stadium ongelukkig nie geskik vir identifikasie nie</i> – 'De botjes (botten) die ze bij Sterkfontein vonden, waren op dat moment helaas niet geschikt voor identificatie.' <i>Opm.: Nl. 'bot' moet met Afr. been vertaald worden.</i>
beenaf – bn	stapelverliefd <i>Sy het beenaf op hom geraak</i> – 'Zij werd stapelverliefd op hem' <i>Vgl. 'pootuit'</i>
bees – zn	koe <i>Vgl 'gogga', 'besie' en 'dier'</i>
beesvleis – zn	rundvlees
beet – zn	biet <i>suikerbeet</i> – 'suikerbiet' <i>rooibeet</i> – 'rode biet'
beetslaai – zn	rode bietensalade

beethê – ww	beethebben, vasthebben
behep – bn	geobsedeerd, geheel in beslag genomen <i>Omdat sy so behep is met haar voorkoms, lyk sy elke oggend eksieperfeksie</i> – 'Omdat zij zo geobsedeerd is door haar uiterlijk, ziet ze er iedere ochtend helemaal perfect uit' <i>Ons moenie behep wees met die stoflike nie, want dan vergeet ons van die geestelike</i> – 'We moeten niet geobsedeerd zijn met het stoffelijke, want anders vergeten we het geestelijke' <i>Opm.:</i> deze betekenis wijkt af van het NI, waar <i>behept</i> de betekenis 'lijdend aan lelijke ondeugden' en 'in het bezit van' heeft.
behoort – ww	behoren, horen, zouden moeten; (toe)behoren aan, eigendom zijn van <i>Kersfees behoort 'n tyd van vrede te wees</i> – 'Kerstmis hoort een tijd van vrede te zijn' <i>Ek is jou werknemer, maar ek behoort nie aan jou nie</i> – 'Ik ben jouw werknemer, maar ik behoor niet aan jou (toe)' <i>Vgl. 'veronderstel'</i>
befoeterd – bn	slecht gehumeurd
bekendstel, bekend stel – ww	introduceren; bekendmaken, openbaar maken
bekaf – bn	zwaar teleurgesteld, verontwaardigd <i>Vgl. 'poegaai'</i>
bekommer – ww	zich zorgen maken, bezorgd zijn <i>Moenie jou daaroor bekommer nie!</i> – 'Maak je daar (maar) geen zorgen om!' <i>Daarom sê Ek vir julle: Moet julle nie bekommer oor julle lewe, oor wat julle moet eet of drink nie, of oor julle liggaam, oor wat julle moet aantrek nie. Is die lewe nie belangriker as kos en die liggaam as klere nie? Kyk na die wilde voëls: hulle saai nie en hulle oes nie en hulle maak nie in skure bymekaar nie; julle hemelse Vader sorg vir hulle. Is julle nie baie meer werd as hulle nie?</i> – 'Daarom zeg Ik u: Zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten, en wat gij drinken zult; noch voor uw lichaam, waarmee gij u kleden zult; is het leven niet meer dan het voedsel, en het lichaam dan de kleding? Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaien, noch maaïen, noch verzamelen in de schuren; en uw hemelse Vader voedt nochtans dezelve; gaat gij dezelve niet zeer veel te boven?' (Mattheüs 6:25-26) <i>Vgl. 'kommer', 'sorg', 'worrie'.</i>
bekommerd – bn	bezorgd <i>Ek was bekommerd oor jou</i> – 'Ik maakte me zorgen om je'

belê – ww	investeren, beleggen <i>Ons belê in die toekoms</i> – 'Wij investeren in de toekomst'.
belegging – zn	investering, belegging <i>Daar is 'n toenemende beleggersvertroue onder sakelui</i> – 'Er is een groeiend investeerdersvertrouwen onder zakenlieden'.
beleidsrigting – zn	beleidslijn, beleidskeuze <i>Vgl. Eng. policy direction</i>
belt – zn	riem <i>Vgl. Eng. belt, 'riem'</i> Ook <i>gordel</i> genoemd
belyn – ww	belijnen, liniëren; duidelijk omschrijven, definiëren <i>Vgl. voor de tweede betekenis 'duidelijk omschrijven, definiëren'</i> <i>Eng. outline</i>
bemagtig – ww	in staat stellen, macht geven; individuen en groepen versterken zodat ze kunnen deelnemen aan de samenleving <i>Vgl. Eng. to empower</i> Zie verder bij <i>bemagtiging</i>
bemagtiging – zn	het in staat stellen, versterken van individuen en groepen zodat ze kunnen deelnemen aan de samenleving <i>Opm.: in Zuid-Afrika houdt dit in dat voorheen achtergestelde groepen nu worden bevoordeeld. Zo kent men sinds jaar en dag Swart Ekonomiese Bemagtiging (SEB), hetgeen in de praktijk inhoudt dat de staat zwarte bevolkingsgroepen economische voordelen en voorrechten toekent, hun bij het creëren en toedelen van banen een voorkeursbehandeling geeft en bedrijven verplicht tot het naleven van rassenquota. Inherent hieraan is echter dat blanken bij gelijke of betere geschiktheid achtergesteld worden en dat zij op de arbeidsmarkt dus als tweederangsburgers moeten worden behandeld.</i> <i>Vgl. Eng. empowerment</i> <i>Vgl. 'regstel' en 'transformeer'.</i>
bemark – ww	ergens reclame voor maken, iets commercieels aan de man brengen
bemarking – zn	marketing
beplan – ww	plannen, van plan zijn <i>Ons beplan om Hartenbosch toe te gaan gedurende die Kerstyd</i> – 'We zijn van plan om tijdens de Kerst naar Hartenbosch te gaan' <i>'n Lankbeplande besoek</i> – 'Een reeds lang gepland bezoek'
benodig – ww	nodig hebben, vereisen
berader – zn	adviseur, consultant

berading – zn	advies, <i>consult</i> , consultatie, geestelijke hulp, therapeutische hulp <i>Hulle het vir huweliksberading gegaan</i> – 'Zij zijn naar een huwelijksconsult gegaan' <i>Ná die roofoanval het hy traumaberading ontvang</i> – 'Na de roofoverval heeft hij traumahulp gekregen'
beradingspraktyk – zn	consultatiebureau
bêre – ww	opbergen, sparen Vgl. 'stoor'
bêrekopie – zn	soort afbetaling bij winkel
bergbaroe – zn	zie 'bergkambro'
bergkambro – zn	rankende plant uit de maagdenpalmfamilie <i>Apocynaceae</i> met groene, welriekende bloemetjes en grote, langwerpige, eetbare knol ('kos') die melksap afgeeft (<i>Fockea edulis</i>): ook 'bergbaroe' en 'kambro' genoemd Vgl. 'bobbejaankambro', 'kos', 'slangkambro'
bessie – zn	bes
bes: <i>bes gee</i> – uitdr.	toegeven dat je verloren hebt, de strijd opgeven <i>Die span het in die hitte maar bes gegee</i> – 'Het team heeft in de hitte de strijd maar opgegeven'
bes: <i>jou bes gee</i> – uitdr.	je best doen <i>Hy gee altyd sy bes, maar kry nie grootkop nie</i> – 'Hij doet altijd zijn best, maar wordt niet arrogant' Vgl. Eng. <i>to give your best</i>
besef – ww	beseffen, zich realiseren <i>Opm.</i> : het Afrikaans kent niet het werkwoord <i>zich realiseren</i> . Gebruik daarom altijd <i>besef</i> .
besering – zn	bezing, verwonding, blessure
besie – zn	verzamelnaam voor kleine keversoorten <i>Opm.</i> : het gaat hier om 'haantjes', zoals ' <i>liewenheersbesie</i> ' (<i>Coccinella spp.</i>) en ' <i>valsstinkbesie</i> ' (<i>Nysius natalensis</i>)
besig – bn	druk, bedrijvig; (<i>syntactisch</i>) markeerder van progressief aspect <i>Ek is besig</i> – 'Ik heb het druk' <i>Opm.</i> : in de Afrikaanse syntaxis speelt <i>besig</i> een rol als markeerder van het <i>progressief aspect</i> . Het progressief aspect wordt in Nederlandse zinnen met 'aan het' + onbep. wijs uitgedrukt. In het Afrikaans met <i>besig om te</i> + onbep. wijs. <i>Ek is besig om te kook</i> – 'Ik ben aan het koken' <i>Sulke vooroordele is besig om te verander</i> – 'Zulke vooroordelen zijn

	aan het veranderen'. <i>Hulle was besig om te slaap toe drie aanvallers omstreeks 1 uur vanoggend in die huis inbreek</i> – 'Zij waren aan het slapen / lagen te slapen toen drie overvallers omstreeks 1 uur vanochtend het huis in braken' De Nederlandsere vormen "<i>aan die</i>" + <i>onbep. wijs</i> en "<i>aan 't</i>" + <i>onbep. wijs</i> zijn tot op heden ook in zwang in het Afrikaans: <i>Armoede is aan die toeneem</i>, naast <i>Armoede is aan 't toeneem</i> en <i>Armoede is besig om toe te neem</i>. Onder invloed van het Afrikaanse <i>besig om te</i> gebruikt het Zuid-Afrikaans Engels dezelfde constructie, met <i>busy</i>: <i>I am busy reading</i> (Z.A. Engels) – <i>I am reading</i> (Standaardengels).
besigheid – zn	zaak, handel <i>Vgl. Eng. business</i>
besigheidsman – zn	zakenman <i>Vgl. Eng. business man</i>
besigheidsure – zn	openingstijden <i>Vgl. Eng. business hours</i>
beskinder – ww	belasteren
beskuit – zn	harde, uitgedroogde koek, vaak met karnemelk bereid, in blokjes gesneden en gedoopt in de koffie: Z.A. Engels '<i>rusk</i>' <i>Vgl. 'boerebeskuit, boerbeskuit'</i>
besoedel – ww	verontreinigen, vervuilen
besoedeling – zn	verontreiniging <i>Vgl. 'omgewingsbesoedeling'</i>
bessie – zn	bes <i>Opm.: dus enkel als verkleinwoord.</i>
bestelling – zn	afspraak
bestendig – bn	stabiel <i>Ons het 'n bestendige bestuur</i> – 'Wij hebben een stabiel bestuur'.
bestuur – ww	besturen, rijden, 'managen' <i>motor bestuur</i> – 'auto rijden'
bestuur – zn	bestuur, management
bestuurder – zn	bestuurder; manager

bestuurderslisensie – zn	rijbewijs <i>Vgl. Eng. driver's licence</i>
betower – ww	betoveren <i>Vgl. 'toor'</i>
betyds – bw	bijtijds, tijdig, op tijd, (net) niet te laat
beur – ww	met moeite tillen, duwen, dringen <i>Op 'n dag toe Jesus langs die Gennesaretmeer staan en die skare vorentoe beur om die woord van God te hoor, sien Hy twee skuite aan die kant van die meer lê. – 'En het geschiedde, als de schare op Hem aandrang, om het Woord Gods te horen, dat Hij stond bij het meer Gennesareth.'</i> (Lukas 5:1)
beursie – zn	portemonnaie
beurkrag – zn	gereguleerde stroomonderbreking ter ontlasting van het elektriciteitsnetwerk, gepland platleggen van de elektriciteit <i>Vgl. 'kragonderbreking'</i>
beveilig – ww	beveiligen; zekeren, verzekeren, waarborgen, dekken <i>Opm.: de tweede betekenis, 'zekeren, verzekeren, waarborgen, dekken', is onder invloed van Eng. to secure ontstaan, dat naast 'beveiligen' ook deze betekenis heeft: Sy posisie as burgemeester is beveilig danksy sy getroue aanhangers – 'Zijn positie als burgemeester is verzekerd dankzij zijn trouwe aanhangers' Vgl. 'sekuriteit'</i>
bewaringsbewus – bn	milieubewust <i>Vgl. 'omgewingsbewaring'</i>
bewertjie, bewertjies – zn	trilgras – Europese grassoort met hartvormige aartjes (<i>Briza spp.</i>)
bielie – zn	kanjer
biesie – zn	bies, rus (<i>Junca spp.</i> – grasachtige moerasplanten) <i>Uitdr.: 'dat die biesies bewe' – 'als een tierelier'</i>
bietou – zn	samengesteldbloemige struik met gele bloemhoofdjes en leerachtige bladeren uit de zuidelijke kuststreek (<i>Chrysanthemoides monilifera</i>)
bietjie ('n bietjie) – zn	een beetje, eventjes <i>Ek gaan so'n bietjie kook – 'Ik ga even koken'</i> <i>Opm.: abusievelijk zegt – en schrijft – men vaak 'bietjie', zonder het onbep. lidw..</i>
bilharzia – zn	ziekte door larven in rivierwater

biltong – zn	gedroogd rund- of wildsvlees dat men in lappen of in kleine stukjes koopt en vervolgens met een biltongmesje eet (traditioneel Boere-eten!)
binnebrood – zn	kruim (het zachte binnenste van brood)
binnehuisversierder – zn	binnenhuisarchitect
bitterappel – zn	sodomsappel: doornachtige nachtschadestruik met blauwe bloemen, gelobde, gedoornde bladeren en grote, kogelronde, eerst olijfgroene en later gele, harde bessen: geldt als een notoir 'onkruid' (<i>Solanum linnaeanum</i> , vroeger <i>S. sodomaeum</i>)
bitterbek – zn	(rac.) zwarte of bruine persoon Vgl. 'ghoffel', 'hotnot', 'houtkop', 'kaffer', 'meid', 'volk'
bitterghaap – zn	kleine stamsucculent van maagdenpalmfamilie (<i>Asclepiadaceae</i> / <i>Apocynaceae</i>) met zachte stekeltjes op blauwgroene stammetjes, en effen gele of roodgevekte gele, klokvormige bloemetjes die naar vis ruiken (<i>Huernia thuretii</i>) Vgl. 'ghaap', 'makghaap', 'slangghaap'
blaaï – ww	bladeren
blaaï om (b.o.) – ww	zie ommezijde (z.o.z.)
blaaier – zn	browser <i>Ek verkies om nie webkoekies in my blaaier toe te laat nie</i> – 'Ik laat liever geen cookies toe in mijn browser'
blaar (mv. blare) – zn	blad (v. plant, boom); blaar Vgl. 'blad', 'blaas'
blaarslaai – zn	(groene) sla (<i>Lactuca sativa</i>) Vgl. 'slaai'
blaas – zn	blaar; luchtbel Vgl. 'blaar', 'bloublasie', 'borrel'
blaaskans – zn	adempauze, rustpauze, tijd om bij te komen
blaasop – zn	luidruchtige sprinkhaansoort met opgezet achterlijf
blaasoppie – zn	Z.A. kortsnuitige kikkersoorten van het geslacht <i>Breviceps</i> die zich bolrond met lucht kunnen opblazen
blad (mv. blaaië) – zn	blad (tijdschrift); schouderblad Vgl. 'blaar'

bladroos – zn	verzamelnaam voor epifytische bladcactussoorten, zoals koningin-van-de-nacht (o.a. <i>Epiphyllum</i>) <i>Vgl. 'litjieskaktus', 'litroos'</i>
blameer – ww	de schuld geven aan <i>Opm.: dit wordt beschouwd als deel van de anglicistische zegswijze om iets op iemand te blameer.</i> <i>Bijv. Blameer dit op Apartheid! – 'Geef Apartheid maar weer de schuld!'</i> <i>Vgl. 'verkwalik'</i>
blaps – zn	flater, vergissing
blas – bn	met getinte huidskleur
blatjang – zn	chutney (zoet-zure saus met azijn, abrikozen etc.)
bleik – ww	(overg.) bleken; (onoverg.) wit uitslaan <i>Vgl. onoverg. 'verbleik'</i>
blêrkas – zn	(gemeenz.) jukebox
blêrrie – bn, bw	(gemeenz.) verdomd, verdraaid (krachtterm) <i>Jy's sommer 'n blêrrie krimineel – 'Jij bent gewoon een verdomde crimineel'</i> <i>< Eng. bloody</i>
bles – bn	kaal (van hoofdhaar) – bn <i>Vgl. 'bleskop', 'kaal' en 'haarloos'</i>
blesgans – zn	kolgans (<i>Anser albifrons</i>) <i>Vgl. 'kolgans'</i>
bleshoender – zn	in Z.A. inheemse soort meerkoet met twee rode knobbeltjes bovenop de witte voorhoofdsplaat (<i>Fulica cristata</i>)
bleskop – bn	kaalhoofdig
blikemmer – tw	lieve hemel!, sodeju!
blikoopmaker – zn	blikopener
Blikoor – zn	spottende benaming voor iem. uit de Vrijstaat (Z.A. provincie)
bliksem – zn, ww, tw	1. zn bliksem, deugniet, snuiter; 2. ww iem. slaan, meppen <i>Ek gaan jou bliksem as jy nie ophou nie!</i> 3. tw verdorie! <i>Vgl. 'blikskottel', 'foeter' en 'donner'</i>
blikskêr – zn	blikopener

blikskottel – zn	deugniet <i>Opn.:</i> dit soort woorden, <i>blikemmer</i> en <i>blikskottel</i> , zijn eigenlijk afgeleid van 'bliksem'. Taboevorming zal hier de oorzaak van zijn.
blindings – zn	rolgordijnen; jaloezieën: 'luxaflex' <i>Vgl.</i> 'vertikale blindings'
blits – zn	weerlicht, lichtflits
blits – ww	bliksemen, flitsen
blits- – woordd.	flits-, snel-, vlug-
blitsverkoper – zn	bestseller
blitsvinnig – bn	razendsnel
bloedoortapping – zn	bloedtransfusie
bloederig – bn	vol van bloed, bloederig
bloedig – bn	bloederig; erg warm
bloedpersie – zn	dysenterie
bloedvint – zn	steenpuist, furunkel
bloedwurm – zn	Zuid-Afrikaanse, op zeepier gelijkende dikke borstelwormsoort die zich op stranden in het zand ophoudt en waaruit bij bezing rood bloed vloeit: geliefd visaas (<i>Arenicola loveni</i>)
bloei – ww	bloeden <i>Vgl.</i> 'blom' (ww.)
bloeisel – zn	bloesem <i>Opn.:</i> <i>bloesem</i> word als verheven of dichterlijk taalgebruik beschouwd
bloekomboom – zn	eucalyptussoort uit Australië (<i>Eucalyptus globulus</i>) (<i>< Eng.</i> 'bluegum tree' uit Zuid-Australië en Tasmanië)
Bloemies, Bloem – zn	(gemeenz.) Bloemfontein
blokkiesraaisel, blokraai – zn	kruiswoordraadsel
blokkiesvloer – zn	parketvloer
blom – zn	bloem
blom – ww	bloeien <i>Vgl.</i> 'bloei'

blom – zn	bloem
blombedding – zn	bloembed, perk <i>Vgl. 'bed'</i>
blomkool – zn	bloemkool
bloot – bn	onbedekt; eenvoudig, puur <i>Vgl. 'kaal'</i>
bloot – bw	slechts, ronduit, zonder meer, alleen maar <i>Vgl. 'kaal'</i>
blootstelling – zn	blootstelling; (media)belangstelling, (media-)aandacht De tweede betekenis, '(media)belangstelling' en '(media-)aandacht', wijkt af van het Nl. en is wsch. ingegeven door Eng. <i>exposure</i> , 'blootstelling, (media)belangstelling, (media)aandacht'. <i>By die uitstalling het ons kunstenaars goeie blootstelling gekry en kontakte opgebou – 'Op de tentoonstelling hebben onze kunstenaars goede media-aandacht gekregen en hebben ze contacten opgedaan'</i>
blou – zn	bep. soort methamfetamine, <i>crystal meth</i> (zeer verslavende, slopende drug) <i>Vir 'n slang is ek nie bang nie Hulle kan nie vir my vang nie Maar vir jou, vir jou, vir jou my botteltjie blou</i> <i>Skurwe hande, ek is sonder tande En ekke, ekke woon hier teen die berg se hange Jy's te rou, jy's te rou, jys te rou, my botteltjie blou</i> – David Kramer, <i>Botteltjie blou</i> (1980) <i>Vgl. 'tik'</i>
blouaap – zn	vervet, kleine apensoort met donkergroene rug (<i>Chlorocebus pygerythrus</i>)
bloublasie – zn	Portugees oorlogsschip (kwallensoort – <i>Physalia utriculus</i>) <i>Vgl. 'blaas'</i>
bloudam (die bloudam) – zn	(overdr.; ook <i>die blou dam</i>) de zee (lett. 'het blauwe meer') <i>Wat ken ek anders? As die bloudam se branders Die wolke en die winde wat hier waai Pak op jou goedjies Verkoop jou bootjie</i>

	<i>Sê maar so long Skipskop, Skipskop</i> <i>Sê koebaai</i> – David Kramer, <i>Skipskop</i> (1996) Vgl. 'dam'
bloudraad – zn	gegalvaniseerd staaldraad
blouwildebees – zn	blauwe gnoe (<i>Connochaetes taurinus</i>)
bo – vz	boven
bobaas, bobaas- – zn	de allerbeste, top- Dit woord wordt bijvoeglijk gebruikt in, al dan niet aaneengeschreven, samenstellingen: <i>Op hierdie CD sal jy vanjaar se bobaas treffers vind</i> – 'Op deze cd zul je de allerbeste hits van dit jaar vinden' <i>Ons verkoop net bobaasbraaivleis / bobaas braaivleis</i> – 'Wij verkopen alleen top-barbecuevlees' <i>Boerbone is bobaaskragkos</i> – 'Tuinbonen zijn top-krachtvoer'
bobbejaan – zn	baviaan (<i>Papio spp.</i>) <i>Bobbejaan klim die berg</i> – oud Afrikaans volksliedje naar de wijze van <i>En we gaan nog niet naar huis</i>: Bobbejaan klim die berg <i>Bobbejaan klim die berg, so haastig en so lastig;</i> <i>bobbejaan klim die berg, so haastig en so lastig;</i> <i>bobbejaan klim die berg om die boere te vererg.</i> <i>Hoera vir die jollie bobbejaan!</i> <i>O, moenie huil nie, o, moenie treur nie, die Stellenbosse boys kom weer.</i> <i>O, moenie huil nie, o, moenie treur nie, die Stellenbosse boys kom weer.</i>
bobbejaankambro – zn	zie 'makghaap'
bobbejaansuring – zn	soort klaverzuring (<i>Oxalis purpurea</i>)
bobotie – zn	eenpansmaal met gehakt, rijst, ei en kerrie, van Javaanse oorsprong
boeglam: <i>jou boeglam skrik</i> – uitdr.	zich kapotschrikken

boegoe – zn	verzamelnaam voor geneeskrachtige <i>bossies</i> (zie <i>ald.</i>) uit de citrusfamilie: buchu (<i>Agathosma spp.</i> , <i>Acmadenia spp.</i>) <i>bergboegoe</i> , <i>gewone boegoe</i>
boekenhoutboom – zn	boomsoorten zoals Kaapse boekenhoutboom (<i>Rapanea melanophloeos</i>) en bosveldboekenhoutboom (<i>Faurea saligna</i>) Komt voort uit dial. NI woord voor 'beukenhout', omdat de bomen op de Europese beuk zouden gelijken <i>Vgl. 'olienhoutboom'</i>
boeke merk – ww	schriften nakijken
boekevat – zn	huisgodsdienstoefening, thuis gezamenlijk uit de Bijbel lezen (< <i>boeke vat</i> – 'pak de boeken')
boekmerk – zn	boekenlegger <i>Vgl. Eng. bookmark</i>
boekrak – zn	boekenplank, -kast <i>Vgl. 'rak'</i>
boelie – zn	bullebak, dwingeland; (<i>onderwijs</i>) pestkop <i>Vgl. Eng. bully</i> <i>Zie ook 'boelie'</i>
boelie – ww	pesten, plagen, treiteren <i>Vgl. Eng. to bully</i> <i>Vgl. 'lol', 'neul', 'pla', 'skoor', 'terg', 'verpes'</i>
boeliebief – zn	cornedbeef, bussenvlees Vernoemd naar het Zuid-Afrikaanse cornedbeefmerk <i>Bull Brand</i>
boep, boepens – zn	dikke buik
Boer – zn	1. lid van de Boeren of het Boerenfolk: een subgroep van Afrikaners (zie 'Afrikaner') <i>Opm.:</i> een <i>Boer</i> is doorgaans woonachtig in de provincies Vrijstaat, Gauteng, Limpopo, Mpumalanga en Noordwest en is nakomeling van groepen Afrikaners die in de Grote Trek (1836-1838) naar deze gebieden trokken. Als etiket voor zelfidentificatie drukt <i>Boer</i> vaak etnische trots en patriottisme uit. Hiervan afgeleid zijn <i>Boervrou</i> , <i>Boeremeisie</i> , <i>Boeregir</i> , <i>Boeremag</i> , <i>Boererepubliek</i> , <i>Boerevolk</i> en <i>Boeresta</i> . 2. (<i>rac.</i>) scheldnaam voor Afrikaner; (<i>rac., hist.</i>) scheldnaam voor blanke politieagent <i>Toe kom die Boere, die polieste, en hulle skiet sommer op die betogers</i> – 'Toen kwamen de Boeren, de politieagenten, en schoten ze gewoon op de betogers' <i>By ANC-kongresse word daar tot vandag 'Skiet die Boer' gesing</i> – 'Op

	ANC-congressen wordt tot de dag van vandaag <i>Schiet op de Boer</i> gezongen' <i>Vgl. 'Afrikaner'</i>
boerbeskuit, boerebeskuit – zn	harde, uitgedroogde koek, vaak met karnemelk bereid, in blokjes gesneden en gedoopt in de koffie: Z.A. Engels <i>rusk</i>
boerboel – zn	flinkgebouwd Zuid-Afrikaans hondenras met bruine pels en zwarte snuit
boerboon – zn	tuinboon, labboon, Roomse boon (<i>Vicia faba</i>)
boerdery – zn	het boeren, een agrarisch bedrijf runnen <i>Vgl. 'plaas'</i>
boerekos – zn	traditionele plattelandse gerechten
boereplaas – zn	boerderij
boereraat (mv. boererate) – zn	huismiddeltje
boereverneuker – zn	(gemeenz.) oplichter, matennaaiër
boerewors – zn	zeer populaire, speciale verse barbecue-(<i>braai</i>)worst, bestaande uit runder- en varkensgehakt, gemalen spek, gekruid met o.m. kruidnagelen, koriander, worcestersaus en azijn of citroensap
boerie – zn	informele benaming voor <i>boerewors</i> (zie hierboven)
Boesman – zn	(rac.) Bosjesman (de <i>San</i> : volk van jagers-verzamelaars) <i>Vgl. 'Hottentot', 'Strandloper'</i>
boesmanrys – zn	(rac.) 'bosjesmannenrijst': termietenlarven
boeta – zn	oudere broer, oudste broer <i>Vgl. 'sussa'</i>
boet, boetie – zn	broer(tje), ventje, (gemeenz., scherts.) vriend
boetebessie – zn	(gemeenz., neerh.) vrouwelijke beambte die toeziet op handhaving van parkeerregels
bog – zn	onzin <i>Vgl. 'twak', 'snert'</i>
boggelrugwalvis – zn	bultrug(walvis) (<i>Megaptera novaeangliae</i>)
boggom / bôgom – zn	geluid / roep v.e. baviaan
boggom / bôgom – ww	'boggommen': blaffen zoals / van een baviaan

bohaai – zn	ophef, koude drukte, poeha <i>Vgl. 'petalje', 'poehaai'</i>
bok – zn	verzamelnaam voor kleine tot middelgrote herkauwende evenhoevigen, zoals geiten, gazelles, antilopen en hartebeesten (<i>Bovidae</i>); (<i>gemeenz.</i>) grietje, meisje <i>Vgl. 'bokka', 'bokkie', 'hartebees', 'takbok' en 'wildsbok'</i>
Bo-Kaap – zn	gedeelte van Kaapstad waar van oudsher de Kaapse Maleiers wonen
bokant – zn	bovenkant <i>Vgl. 'anderkant', 'duskant', 'oorkant'</i>
bokant – vz	boven, aan de bovenkant van <i>Bokant my bed hang 'n skildery</i> – 'Boven mijn bed hangt een schilderij' <i>Vgl. 'anderkant', 'duskant', 'oorkant'</i>
bokjol – zn	feest waar wild gedanst wordt
bokka – zn	liefkozende aanspreekvorm voor meisje: schatje, liefje <i>Vgl. 'bokkie', 'engel', 'skattebol'</i>
bokkem, bokkom – zn	geen bokking of bokkem, maar een gedroogde Zuid-Afrikaanse harder (een vissoort) (<i>Chelon richardsonii</i>) <i>'n Lekker bossie bokkems</i> – 'Een lekker bosje bokking'
bokkerol, boggerol, boggherol – zn	(<i>gemeenz.</i>) niks, geen zier, noppes <i>Hou op bedel, ek het bokkerol om te gee</i> – 'Stop met dat gebedel, ik heb niks te geven' <i>Ek voel bokkerol</i> – 'Ik voel geen zier' <i>Vgl. Eng. bugger all</i> <i>Vgl. 'fokol'</i>
bokkie – zn	geitje, bokje, kleine gazelle, kleine antilope, enz.; grietje; ventje (liefkozende term) <i>Vgl. 'bokka', 'engel', 'skattebol'</i>
bokmakierie – zn	bokmakierieklauwier: geelgrijs insectenetend zangvogeltje waarvan de roep op "bokmakierie!" lijkt (<i>Telophorus zeylonus</i>) Ook bekend als <i>kokkewiet</i> (zie <i>ald.</i>).
boks – zn	doos
boks – ww	boksen
bokspootjie, boksuring – zn	soort klaverzuring (<i>Oxalis caprina</i>)
Boland – zn	deel van de Kaapprovincie (ook <i>Westelike Provinsie</i> genoemd)
bolla – zn	haarknot

bollemakiesie – zn	koprol <i>bollemakiesie slaan / maak</i> – 'een koprol maken'
bollic – zn	(<i>gemeenz.</i>) schijt, stront; onzin
bollic – ww	(<i>kindert., gemeenz.</i>) poepen, kakken
Bollic – <i>eigenn.</i>	Bobo (het blauwe haasje uit de gelijknamige stripboekserie)
bolyf – zn	romp <i>Vgl. 'romp', 'rok'</i>
bomzol – zn	grote joint (drugs) <i>Vgl. 'dagga', 'boom', 'skyf' en 'zol'</i>
bontpaling – zn	murene, moeraal (<i>Echidna spp., Gymnomuraena spp., Gymnothorax spp.</i>)
bontspring – zn	uitvluchten zoeken
bontstaan – ww	hard werken
boom – zn	1. boom; wiet <i>Jy lyk sleg; het jy die naweek dalk te veel boom gerook?</i> – 'Je ziet er slecht uit; heb je dit weekend soms te veel wiet gerook?' 2. bodem (van pot, vat, emmer – niet de grond) <i>Vgl. 'bomzol', 'dagga', 'skyf' en 'zol'</i>
boonop – bw	bovendien
boontjie – zn	boon <i>Opm.:</i> dus enkel als verkleinwoord.
boontoe – vz	naar boven toe
bo-op – vz	bovenop
bo-oor – vz	boven over heen
boord – zn	boomgaard <i>Vgl. 'vrugteboord'</i>
boorgat – zn	waterwel
boos – bn	boos, euvel, verdorven, boosaardig <i>Ek is boos vir jou</i> – 'Ik ben boos op jou' <i>Om Satan te volg is 'n bose daad</i> – 'Het is een boosaardige daad om Satan te volgen' <i>Vgl. 'kwaad', 'kwaai', 'vies'.</i>
bootry – ww	bootje varen

borg – zn (mv. borge)	sponsor (mv. sponsoren) <i>Ons soek borge vir die kompetisie</i> – 'We zoeken sponsoren voor de wedstrijd'
borg – ww	sponsoren <i>Ons supermark borg die dorp se wedloop</i> – 'Onze supermarkt sponsort de hardloopwedstrijd van het dorp'
borgskap – zn	sponsoring
borrel – zn	luchtbel, luchtbelletje <i>Vgl. 'dop', 'klokkie', 'blaas'</i>
borrie – zn	koenjit / kurkuma / geelwortel (<i>Curcuma longa</i>)
bors – zn	borst (in alle betekenissen) <i>Ons sing die volkslied uit volle bors</i> – 'Wij zingen het volkslied uit volle borst'
borselkop – zn	kapsel van gemillimeterd haar; iem. met zulk haar
borslappie – zn	slabbetje
borsspeld – zn	broche
bosbefok – bn	gezegd van oorlogsveteranen die lijden aan posttraumatische stressstoornis na in de wildernis van Namibië, Angola en/of Mozambique te hebben gevochten, of zulke veteranen die moeite hebben zich na zo'n oorlog aan het burgerleven aan te passen (in de zeventiger- en tachtigerjaren vocht het Z.A. leger in de buurlanden tegen communistische opstandelingen en legereenheden)
bosberaad – zn	bepaalde vorm van brainstormen, georganiseerd op een afgelegen plek, commercieel jachtlandgoed of safaripark
boslelie – zn	clivia, Sint-Jozefplant (<i>Clivia miniata</i>)
bossie – zn	struikje, kruid, bosje; (vaak in mv.) onkruid, overwoekering; bosje, bundeltje (vis) <i>Opm.: bossies</i> , als meervoud, verwijzen naar <i>onkruid</i> (vgl. het lemma <i>bossies uittrek</i>), maar <i>bossies</i> zijn ook een bepaalde soort vegetatie, bestaande uit kleine, geharde struikjes met heel fijne takjes die in de droge, aride gebieden leven. In de Karoo, op het Hoëveld en elders vindt men bijvoorbeeld het <i>kankerbossie</i> , het <i>kakiebos</i> en het <i>ag-dae-geneesbos</i> ; kleine plantjes die houtig zijn om tegen het harde klimaat bestand te zijn. <i>Ek het by 'n lui mens se land verbygestap, by 'n onverstandige mens se wingerd: dit was heeltemal oortrek van die onkruid, toegegroeï onder die bossies, en die klipmuur was omgeval.</i> – 'Ik ging voorbij den akker eens luidards, en voorbij den wijngaard van een

	verstandeloos mens; En ziet, hij was gans opgeschoten van distelen; zijn gedaante was met netelen bedekt, en zijn stenen scheidsmuur was afgebroken.' (Spreuken 24:30-31)
bossies: <i>bossies uittrek</i> – ww	onkruid wieden
bossiestee – zn	rooibostee
bostroue zn	bruiloft in de natuur (dikwils op jachtterrein) <i>Vgl. 'troue'</i>
bosvark – zn	penseelzwijn (<i>Potamochoerus porcus</i>) gedrongen soort inheemse zwijnachtige <i>Vgl. 'vlakvark'</i>
Bosveld – zn	Noord-Transvaals landschap Dit landschap wordt gekenmerkt door hoog gras met schaarse groei van bomen, waar grootwild graast. Bomen die er groeien zijn kameeldoring (<i>Acacia erioloba</i>), baster-haak-en-steek (<i>Acacia luederitzii</i>), witgatboom (<i>Boscia albitrunca</i>) en vaalbos (<i>Terminalia sericea</i>).
bot – bn	bot <i>Vgl. 'been'</i>
bottel – zn	fles <i>Uitdr.: om te diep in die bottel te kyk</i> – 'te diep in het glaasje kijken' <i>Vgl. 'fles'</i>
bottelstoor – zn	slijterij <i>Opm.: i.p.v. het anglicistiese bottelstoor zegt men ook drankwinkel</i>
botter – zn	boter
botter – ww	met boter besmeren, beboteren <i>Uitdr.: Hy botter sy brood aan albei kante</i> – 'Hij eet van twee walletjes'
botterblom, botterblommetjie – zn	middaggoud: soort gazania (<i>Gazania krebsiana</i>)
botterbroodjies – zn	scones Ook: 'skons' <i>Zie ook 'skons'</i>
botterskorsie – zn	flespompoe (In het Engels: <i>butternut squash</i>) <i>Vgl. 'kafferwaatlemoen', 'makataan', 'maranka', 'murgpampoentjie', 'pompoe', 'skorsie', 'spanspek', 'tsamma', 'waatlemoen'</i>

boud(e) – zn	bil(len) Vgl. 'agterent', 'agterste', 'agterstewe'
bougenootskap – zn	bank voor huisleningen
bra – zn	1 beha; 2 (<i>gemeenz.</i>) maatje, makker Vgl. betekenis 1 Eng. <i>bra</i> , betekenis 2 Am. Eng. <i>bro</i> , Hawaïiaans Eng. <i>brah</i>
bra – bw,	nogal; eigenlijk; weinig <i>Die aantal reaksies is bra beperk</i> – 'Het aantal reacties is nogal beperkt' <i>Gesien die groot verliese wat ons gely het was die vergoeding maar bra eina</i> – 'Gezien de grote verliezen die we leden was de vergoeding maar povertjes / schamel' < Nl. <i>braaf</i>
braaf – bn	dapper <i>Opm.</i> : wie denkt dat dit een anglicisme van Eng. <i>brave</i> , 'dapper', is, zal verbaasd zijn te merken dat men in ouder Nederlands ook 'braaf' zei om 'dapper' of 'stoutmoedig' mee aan te duiden. <i>Opm.</i> : de Nl. betekenis van <i>braaf</i> komt ook wel voor in het Afrikaans, maar het is in dat geval aan te raden eerder <i>gehoorsaam</i> of <i>soet</i> te gebruiken: <i>Kyk hoe mooi sit en wag daai soet hondjie</i> – 'Kijk eens hoe goed dat brave hondje zit te wachten'
braai, braaivleis – zn	barbecue
braai – ww	bakken, braden; barbecueën <i>Opm.</i> : de betekenis 'bakken' wijkt af van het Nl.: <i>Terwyl ek die eiers braai, smelt ek kaas bo-oor, waarna ek dit op 'n snytjie brood sit</i> – 'Terwijl ik de eieren bak smelt ik er kaas overheen, waarna ik het op een sneetje brood doe'
braaibroodjie – zn	soort tosti / croque monsieur geroosterd op de <i>braai</i> (zie ald.) Vgl. 'potbrood'
braaiskottel – zn	ploegschijf voor <i>skottelbraai</i> (zie ald.), barbecue gemaakt van ploegschijf Vgl. 'skottel', 'skottelbraai'
braaivleisaand – zn	barbecue-avond
brak(kie) – zn	(bastaard)hond
brakkiesbakkie – zn	<i>doggie bag</i> Vgl. 'woefkardoes'

brand – ww	branden; (<i>overg.</i>) verbranden, laten aanbranden De betekenissen 'verbranden' en 'laten aanbranden' zijn wsch. onder invloed van het eveneens overg. Eng. <i>to burn</i> ontstaan: <i>Daai sogenaamde betogers brand weer lekker bande in die strate</i> – 'Die zogenaamde betogers zijn op straat weer lekker banden aan het verbranden' <i>Julle mense kan nie kosmaak nie en jul brand altyd die panne!</i> – 'Jullie kunnen niet koken en jullie laten altijd de pannen aanbranden!'
brandarm – bn	intensivering van <i>arm</i> : straatarm
brander – zn	grote watergolf
branderplank – zn	surfplank
branderry – ww	surfen
bredie – zn	stoofpot, vaak met <i>suring</i> (Nl. knikkende klaverzuring: <i>Oxalis pes-caprae</i>) bereid <i>Vgl. 'waterblommetjebredie'</i>
breekgoed – zn	servies
brein – zn	hersenen (van mensen) <i>Vgl. 'harsings'</i>
breingewas – zn	hersentumor <i>Hy het weer boeke geskryf nadat sy breingewas suksesvol verwyder was</i> – 'Hij schreef weer boeken nadat zijn hersentumor succesvol verwijderd was'
breinvliesontsteking – zn	hersenvliesontsteking
briek – zn	rem <i>briek aandraai</i> – 'op de rem trappen', 'afremmen'
briek – ww	remmen
bring – ww	brengen
Brittanje – zn	Groot-Brittannië
Broederbond – zn	In 1918 opgerichte, geheime organisatie die de politieke en culturele belangen van Afrikaners behartigde. In 1994 niet meer geheim en omgedoopt tot Afrikanerbond.
broei – ww	broeien, broeden <i>'n Groot storm broei by die kus</i> – 'Er dreigt een storm bij de kust' <i>Papegaaie broei nie maklik nie</i> – 'Papegaaien broeden niet makkelijk'

broeikas – zn	couveuse
broeikasbaba – zn	couveusekind
broekiekouse – zn	panty
broerskind – zn	neef, nicht, oomzegger
brokkie: <i>bedorwe brokkie</i> – zn	verwend kreng <i>Vgl. Eng. spoiled brat</i>
bromfiets – zn	brommer, motorfiets <i>Vgl. 'brommer'</i>
brommer – zn	bromvlieg <i>Vgl. 'bromfiets'</i>
bromponie – zn	scooter
brongras – zn	zie 'bronkors'
bronkhorstslaa – zn	zie 'bronkors'
bronkors – zn	witte waterkers (<i>Nasturtium officinale</i>) <i>Vgl. 'waterkers'</i>
bronslaai – zn	zie 'bronkors'
brug – (mv) brûe – zn	brug – bruggen
brug: <i>brug speel</i> – ww	bridge spelen, bridgen
Bruinmens, Bruine (mv. Bruinmense, Bruines) – zn	Afrikaanstalige bevolking van gemengde Europese, zwarte en Khoisan-herkomst <i>Opm.: vroeger zei men Kleurling (zie ald.) maar aangezien deze term hedentendage als een herinnering aan de Apartheid geldt, geeft men de voorkeur aan de term Bruinmens, Bruine</i>
bruismeel – zn	zelfrijzend bakmeel
bry – ww	'brouwen': de <i>r</i> achterin de mond, met de huig, uitspreken
bry-r – zn	de <i>r</i> achterin de mond, met de huig, uitgesproken
buffer – zn	bumper <i>Vgl. voor de betekenis ouder Nederlands</i>
buite- – woordd.	buiten- (als voorvoegsel) <i>Opm.: net als in het Nederlands schrijft men in het Afrikaans het woord buiten mét n (men spreekt deze n in zulke gevallen ook steevast uit!). Maar in woordsamenstellingen vervalt de n steeds. Zie hieronder, bijv., bij buitemuurs, en vergelijk het lemma buiten, buite.</i>

buitemuurs – <i>bn</i>	deeltijds (student), extraneus
buiten, buite – <i>vz</i>	buiten; behalve, met uitzondering van <i>Alle vlugte word gekanselleer, buiten vlugte op die Johannesburg-Kaapstad-roete</i> – 'Alle vluchten worden geschrapt, behalve de vluchten op de route Johannesburg-Kaapstad' <i>Vgl. 'buite-' en 'buiten vir'</i>
buiten vir – <i>uitdr.</i>	behalve, buiten Dit is eigenlijk een anglicisme (<i>except for</i>), en wordt als volgt gebruikt: <i>Buiten vir my, is daar niemand wat omgee vir 'n eerlike debat nie</i> – 'Buiten mij / behalve mijzelf is er niemand die iets om een eerlijk debat geeft'
buitepasiënt – <i>zn</i>	poliklinische patient
bul – <i>zn</i>	stier ' <i>Stier</i> ' wordt in het Afrikaans enkel gebruikt om er het gelijknamige sterrenbeeld mee aan te duiden)
bulk – <i>ww</i>	loeien (v.e. <i>koe</i>)
bunny chow – <i>ww</i>	(< <i>Eng.</i>) snack bestaande uit uitgehold witbrood gevuld met kerrie vlees <i>Vgl. 'gatsby', 'katkop'</i>
burg – <i>zn</i>	barg (gecastreerd mannelijk varken) Net als in het Nederlands wordt in het Afrikaans het <i>niet</i> -gecastreerde mannelijke varken <i>beer</i> genoemd. Dit Afrikaanse <i>burg</i> , met nultrap, is een goed voorbeeld van het feit dat het Afrikaans voortkomt uit Hollandse dialecten, en niet uit een standaardvariant.
buurtwag – <i>zn</i>	buurtwacht, buurtpreventie
byderhand – <i>bn</i>	bij de hand, dichtbij <i>In hierdie baie onveilige stad hou ek my pistool byderhand</i> – 'In deze zeer onveilige stad houd ik mijn pistool bij de hand'
byderwets – <i>bn</i>	modern, eigentijds
by die huis – <i>bw</i>	thuis <i>Vgl. Eng. at home</i>
bykomstighede – <i>zn</i>	accessoires
bystand op bystand wees – <i>zn</i>	wachtstand, paraat <i>Vgl. Eng. to be on standby</i>

byt – zn	beet <i>Byte van insekte kan gevaarlik wees – 'Insectenbeten kunnen gevaarlijk zijn'</i>
C	
Cremora, cremora – zn	(<i>merknaam</i> , met hoofdletter) Z.A. koffiemelkmerk; (<i>alg.</i> , met kleine letter) koffiemelk, koffiemelkpoeder
D	
daai – av	(<i>gemeenz.</i>) die, dat <i>Daai ou is darem 'n lelike ding! – 'Die gozer is toch lelijk!'</i> Soms ook 'aai <i>Vgl. 'daardie' en 'dié'</i>
daarbenewens – bw	daarnaast <i>Vgl. de voorzetsels 'langs', naas</i>
daardie – av	die, dat <i>Vgl. 'daai', dié' en 'hierdie'</i>
daar's hy – uitdr.	alstublieft (bij het aangeven van iets)
daarstel – zn	totstandbrenging
daarstel – ww	tot stand brengen, stichten
dadelbrood – zn	dadelkoek
dadelik – bw	meteen, gelijk <i>Opm.: in het Nederlands betekent dadelijk tegenwoordig 'straks'. Gebruik voor het Nederlandse 'dadelijk' het woord 'netnou', 'n bietjie later', en om het nog gezwinder te maken 'nou-nou'.</i>
dagboekie – zn	agenda
dagbreek – zn	dageraad <i>Jakob het alleen daar agtergebly, en 'n man het tot dagbreek met hom gestoei. – 'Doch Jakob bleef alleen over; en een man worstelde met hem, totdat de dageraad opging.' (Genesis 32:24)</i> <i>Vgl. Eng. daybreak</i>
dagga – zn	marihuana, wiet <i>Opm.: niet te verwarren met de in Zuid-Afrika groeiende lipbloemigen wildedagga (Leonotis leonurus) en klipdagga (L. nepetifolia)</i> <i>Vgl. 'boom', 'bomzol', 'zol', 'skyf', 'klipdagga' en 'wildedagga'</i>
dagha – zn	specie, aangemaakte cement

dagsê – <i>tw</i>	goedendag
dagsorgsentrum – <i>zn</i>	crèche <i>Vgl. Eng. daycare centre</i>
dalk – <i>bw</i>	misschien <i>Opm.: 'dalk' en 'miskien' kunnen naast elkaar gebruikt worden, al wordt 'dalk' minder in formeel taalgebruik gevonden. 'Dalk' komt voort uit het Nederlandse woord 'dadelijk'</i> <i>Vgl. 'dadelik'</i>
dam – <i>zn</i>	stuwmeer, meer
damwal – <i>zn</i>	dam
dan en wan, af en toe – <i>bw</i>	af en toe <i>Zie verder bij 'elke dan en wan'</i>
dankie – <i>tw</i>	dank U, dank je wel
darem – <i>vw</i>	toch, wel, tenminste, desondanks <i>Dit het die hele week gereën, maar ons het darem 'n lekker vakansie gehad! – 'Het heeft de hele week geregend, maar we hebben toch / desondanks een fijne vakantie gehad!</i> <i>Jy was besig! Het jy toe darem jou werk klaargemaak? – 'Je had het druk! Heb je toen wel je werk afgekregen?'</i> <i>Ja, die probleem is nou opgelos, maar darem... Ek is steeds ontsteld daaroor... – 'Ja, het probleem is nu opgelost, maar toch... Het maakt me nog steeds boos'</i> <i>Ja nee, groot droogte, maar julle het darem nog water vir jul beeste – 'Ja, grote droogte, maar jullie hebben tenminste nog water voor jullie koeien'</i> (<i>< Ned. 'daarom'</i>)
dassie – <i>zn</i>	1. klipdas (fam. <i>Procaviidae</i>); (<i>Bijb.</i>) konijn Hoewel klipdassen vernoemd zijn naar de Europese das, zijn zij niet verwant aan hun Avondlandse evenknieën (zij zijn o.a. verwant aan de olifant). Het betreft plompe, bruinharige, plantenetende diertjes van zo'n 40 centimeter groot, die zich op rotsen, <i>koppies</i> (<i>zie ald.</i>) of in bomen ophouden. In Zuid-Afrika leeft de <i>klipdassie</i> : de Kaapse klipdas (<i>Procavia capensis</i>). Een andere bekende <i>dassie</i> -soort is het (slimme) 'konijn' uit het Oude Testament dat zich op en in de steenrotsen ophoudt (Psalm 103:18 [104:18] en Spreuken 30:26). Hier gaat het om de klipdas (<i>Hyrax syriacus</i>), die de Nederlandse Bijbelvertalers als 'konijn' voorstelden, en die in Deuteronomium tevens herkauwend is: <i>Maar dié wat net herkou of net volledig gesplete kloue het, mag julle nie eet nie: die kameel, die haas, die dassie. Hulle herkou maar het nie gesplete kloue nie: hulle is vir julle onrein. – 'Maar deze zult gij</i>

	niet eten, van degenen, die alleen herkauwen, of van degenen, die den gekloofden klauw alleen verdelen: den kemel, en den haas, en het konijn; want deze herkauwen wel, maar zij verdelen den klauw niet; onrein zullen zij ulieden zijn.' (Deuteronomium 14:7) 2. zeevis van de zeebrasemfamilie (<i>Diplodus sargus</i>) Vgl. 'kolstert'
dawidjieswortel, dawetjieswortel – zn	op heggerank gelijkende klimplant uit de komkommerfamilie met ruwe blaadjes, witte bloemetjes en oranje besjes (<i>Zehneria scabra</i>): in Nederland staat de plant in gecultiveerde vorm, met groene, veel grotere vruchten, bekend als 'Mexicaanse komkommer' Vgl. 'ystervarkpatat'
deelname – zn	deelname; opkomst (bij verkiezingen)
deelnamekoers – zn	opkomstpercentage (bij verkiezingen)
dees – av	Zie 'dese'
deesdae – bw	tegenwoordig, dezer dagen Vgl. 'teenwoordig', 'teenswoordig'
definitief – bn	beslist, zeer zeker <i>Ek gaan jou definitief bel!</i> – 'Ik ga jou zéker bellen!' Opm.: Dit gebruik van 'definitief' wordt in het Afrikaans nog steeds als anglicistisch beschouwd. Liever gebruikt men 'beslis'. Het Nl. 'definitief' kan in het Afrikaans het beste uitgedrukt worden met <i>finale</i> (zie ald.). Vgl. 'opsluit'
deftig – bn	netjes <i>Julle Hollanders praat altyd so deftig!</i> <i>Vanaand is ons almal deftig geklee in 'n donker pak met 'n wit hemp en 'n wit das</i>
dekade – zn	decennium
deken – zn	sprei Vgl. 'kombers' en 'duvet'
delg – ww	aflossen (van schuld of zonde) <i>Hoe kan ek my skuld delg as ek werkloos is?</i> Vgl. 'skuld' en 'opdok'.
departement – zn	ministerie <i>Die departement van arbeid</i> – 'Het ministerie van werkgelegenheid' Vgl. Eng. <i>department</i>
derduisende – tel/w	vele duizenden

derduiwel – zn	plaaggeest, duivel
derms – zn	darmen
denim – zn	spijkerbroek <i>Vgl. Eng. denim</i>
dese – av	(w.g., gewest.) deze, dit <i>Opm.:</i> in Kaapse dialecten zegt men ook <i>dese</i> of <i>dees</i> in plaats van Standaardafrikaans <i>hierdie</i> . In het Standaardafrikaans komt het woord enkel nog voor in vaste uitdrukkingen, zoals: <i>Op dees / dese aarde!</i> (uitroep van verbazing) <i>Na dese</i> – 'hierna' <i>By dese</i> – 'bij dezen' <i>Dese en gene</i> – 'deze en gene' Soms ook <i>deus</i> . <i>Zie verder bij 'hierdie'.</i>
destyds – bn, bw	(bn) toenmalig, van destijds; (bw) destijds <i>Opm.:</i> zowel het Nederlands als het Afrikaans kent het bijw. <i>destijds</i> / <i>destyds</i> . Enkel het Afrikaans kent ook een bijvoeglijk naamwoord <i>destyds</i> : <i>Hy het skoolgegaan in die destydse Basoetoland</i> – 'Hij ging naar school in het toenmalige Basoetoland'. <i>Hy skets die destydse politieke gebeurtenisse</i> – 'Hij schetst de politieke gebeurtenissen van destijds'.
deugsein – ww	<i>virtue-signalling</i> , deugpronken Het laten zien van progressieve opvattingen of gedragingen die weinig inspanning kosten, in de hoop zo gemakkelijk waardering te oogsten – zoals proberen op te vallen met vertoon van de LHBTIQ-vlag en op sociale media de #blacklivesmatter-hashtag (zie <i>hutsmerk</i>) te gebruiken.
deur – zn	deur
deur – vz	door <i>Vgl. 'door'</i>
deurgaan – ww	doorgaan, doorgang vinden; ergens door(heen)gaan; doormaken, meemaken; doornemen <i>Uiteindelijk het die oordrag deurgegaan</i> – 'Eindelijk ging de overdracht door' / 'Eindelijk kon de overdracht doorgang vinden' <i>En die wat verstrooi was, het die land deurgegaan en die woord van die evangelie verkondig</i> – 'Zij dan nu, die verstrooid waren, gingen het land door, en verkondigden het Woord' (Handelingen 8:4) <i>Hy was hoegenaamd nie bewus van die lyding wat sy vrou deurgegaan het nie</i> – 'Hij was zich totaal niet bewust van het leed dat zijn vrouw doormaakte'

	<i>Ek hoop dit is die eerste en laaste keer wat ek so iets hoef deur te gaan</i> – 'Ik hoop dat dit die eerste en de laatste keer dat ik zoiets hoef mee te maken' <i>Het jy die riglyne deurgegaan?</i> – 'Heb je de richtlijnen doorgenomen?' <i>Opm.:</i> de derde en vierde betekenissen, 'doormaken, meemaken' en 'doornemen', zijn leenvertalingen van Eng. <i>to go through</i>
deurlopend – <i>bn</i>	continue, niet-aflatend
deurmekaar – <i>bn</i>	door elkaar, in de war, verward, ver heen (bijv. van drank) <i>Ek raak heeltemal deurmekaar as jy aanhou Afrikaans met Hollands meng</i> – 'Ik raak helemaal in de war als jij het Afrikaans en het Nederlands door elkaar blijft gebruiken'
deurmekaarspul – <i>zn</i>	warboel, chaos
deurentyd(s) – <i>bw</i>	steeds, de hele tijd
deus – <i>av</i>	<i>Zie 'dese'</i>
diafragma – <i>zn</i>	middenrif
die – <i>lw</i>	de, het – <i>lw</i> <i>Die meisiekind, die ou, die vrou, die voël, die land</i> – 'het kleine meisje, de jongen, de vrouw, de vogel, het land' Vgl. '<i>dié</i>'
dié – <i>av</i>	die, dat (als verwijzing naar iets dat je eerder genoemd hebt) <i>In Suid-Afrika koop selfs die ouderlinge op Sondag die koerant. Dié dag is by Nederlandse christene egter by uitstek die dag van rus en geloof.</i>
dié: <i>dit is dié dat...</i> – <i>uitdr.</i>	daarom <i>Vandag sal dit mooiweer en warm wees. Dit is dié dat ek 'n sambreel saamgebring het.</i> – 'Vandaag zal het zonnig en warm zijn. Daarom heb ik een parasol meegebracht.'
diens (<i>mv. dienste</i>) – <i>zn</i>	dienst, service; (<i>vaak in mv.</i>) voorzieningen, openbare voorzieningen, overheidsvoorzieningen <i>Die land word geteister deur swak openbare dienste</i> – 'Het land wordt geplaagd door slechte openbare voorzieningen'
dienslewering – <i>zn</i>	dienstverlening, (levering van) openbare of publieke voorzieningen <i>Swak munisipale dienslewering vorm 'n groot uitdaging vir die land</i> – 'Slechte gemeentelijke openbare voorzieningen vormen voor het land een grote uitdaging'
dier – <i>zn</i>	dier, beest Vgl. '<i>bees</i>'

Diets – <i>bv</i>	van of behorende tot de Groot-Nederlandse taal en cultuur, inclusief Nederlands, Vlaams en Afrikaans
dik – <i>bn</i>	dik (v. muren, kleding, accenten, enz); genoeg gehad hebben, vol zijn (na gegeten te hebben) <i>Wil jy nog aartappels? - Nee, ek is dik, dankie.</i> – 'Wil je meer aardappels? - Nee, ik heb genoeg gehad, dank je.'
dikbek – <i>zn</i>	stuurse, norse persoon
dikbek – <i>bn</i>	stuurs, nors
dikkop – <i>zn</i>	Kaapse griel (<i>Burhinus capensis</i>) Op plevier gelijkende, bruine en zwart-wit gevlekte vogel met grote kop en grote ogen, die op velden en weilanden broedt
dikwels – <i>bw</i>	vaak, dikwijls <i>Vgl. 'vaak'</i>
dinee – <i>zn</i>	diner <i>Vgl. 'ete'</i>
ding – <i>zn</i>	ding; stokpaardje, favoriete bezigheid; rage, hype, etc. De betekenissen <i>favoriete bezigheid</i> , <i>stokpaardje</i> en <i>rage</i> zijn van Engelse herkomst en kunnen niet altijd zo vertaald worden. Bijvoorbeeld: <i>Vroëer was daar 'n boikot teen Suid-Afrika, maar nou is ons land dié ding in toerisme.</i> Of nog anglicistischer: <i>Deesdae is Afrikaanse sokkiejolliedjies die in ding by kroëë</i> Een andere betekenis is beter vrijer te vertalen: <i>Sonder Engelse woorde kan Afrikaans maar nie sy ding doen nie</i> – 'Zonder Engelse woorden kan het Afrikaans niet (helemaal) functioneren'.
dink (dog, gedink/gedog) – <i>ww</i>	denken (dacht, gedacht) <i>Vgl. 'dog / gedog'</i>
dinkskrum – <i>zn</i>	denktank
dip – <i>zn</i>	dipsaus (mayonaise, aioli, cocktailsaus, chiliolie, enz.) <i>Vgl. 'indoopsous'</i>
disnis – <i>bn</i>	duizelig, erg ver heen, 'lam', 'gek', etc. <i>Ek skrik/lag my disnis!</i> – 'Ik schrik/lach me rot! <i>Ek hardloop my disnis</i> – 'Ik ren tot ik een ons weeg' <i>Ek eet my disnis</i> – 'Ik eet me lam/gek/ etc.' <i>Vgl. 'boeglam', 'deurmekaar'</i>
Disprin, disprin – <i>zn</i>	(<i>merknaam</i> , met hoofdletter) Z.A. pijnstillers met aspirine als werkzame stof; (<i>alg.</i> , met kleine letter) pijnstillers, aspirine

ditsem – <i>tw</i>	uitroep om instemming of genoegens mee uit te drukken: precies!, inderdaad!, zo denk ik er ook over!
dobbel – <i>ww</i>	gokken
doedoes – <i>ww</i>	slapen <i>gaan doedoes</i> – gaan slapen
doef – <i>tw</i>	klanknabootsing: bonk, baf; <i>doef-doen-doen</i> – het gebonk van housemuziek, techno, hardcore, enz. <i>Vgl. 'doef-doen-doenmuziek'</i>
doef-doen-doenmuziek – <i>zn</i>	dreun-dreunmuziek: neerh. benaming voor housemuziek, techno, hardcore, enz. <i>Vgl. 'doef'</i>
doek(ie) – <i>zn</i>	doek; luier
doepa – <i>zn</i>	(<i>gemeenz.</i>) tovermiddeltje waar mensen verliefd van worden
doer – <i>bw</i>	daarginds, daar ver weg <i>Opm.: vaak als daar doer.</i> <i>Daar doer in die Bosveld</i> – 'Daarginds in het Bosveld' <i>Doer, onder op die vlakte, het hulle 'n leeu hoor brul</i> – 'Daar, ver weg op de vlakte, hoorden zij een leeuw brullen'
dof – <i>bn</i>	dom, achterlijk, suf <i>Ek weet, ek is nie dof nie</i> – 'Dat weet ik, ik ben niet achterlijk'
dog / gedog – <i>ww</i>	sterke verbogen verledentijdsvorm en sterk verl. deelw. van <i>dink</i> : dacht / gedacht / vermoeden gehad hebben <i>Ek het gedog WiFi gaan nou beter wees, maar die internet is steeds vrek stadig</i> – 'Ik dacht dat WiFi nu beter zou zijn, maar het internet is nog steeds verrekke traag' <i>Sy dog dit was 'n grappie, maar hy was ernstig</i> – 'Zij dacht dat het een grapje was, maar hij meende het'
dogter – <i>zn</i>	(jong) meisje, dochter
dolosgooi – <i>ww</i>	waarzeggen door op de grond gegooide botjes te bekijken
dolf / dolwe – <i>ww</i>	diep graven
dom-astrant, domastrant – <i>bn</i>	eigenwijs en brutaal
domkrag – <i>zn</i>	krik
donderstorm – <i>zn</i>	onweer
donga – <i>zn</i>	diepe uitgedroogde sloot, diepe gleuf of gat in grond door erosie of heftige regenval

	<i>Opm.:</i> soms worden zulke gleuven en gaten in de grond 'geute' (dus 'goten') genoemd
donkerkamerpolitiek – zn	achterkamertjespolitiek
donkie – zn	ezel
donkiewerk – zn	sleurwerk
donner – zn	donder, deugniet, snuiter; (geen) zier <i>Ek gee geen donner om nie</i> – 'Het kan me geen donder/zier schelen' <i>Hoor die donner in die lug</i> – 'Hoor de donder in de lucht' <i>Waar is die donner nou?</i> – 'Waar is die snuiter nou?'
donner – ww	slaan, rammen, vallen (in elkaar rammen)
donner – tw	verdomd, verdomme
dood (attr. dooie) – bn	dood, overleden <i>Opm.:</i> <i>dood</i> gebruikt men in het Afrikaans ook waar men in het Nederlands 'overleden' of 'omgekomen' zou gebuiken: <i>'n Brandbestryder is dood terwyl sy span gesukkel het om 'n veldbrand onder beheer te kry</i> – 'Een brandweerman is omgekomen toen zijn ploeg met moeite probeerde een veldbrand onder controle te krijgen' <i>Vier mense is dood in 'n fratsongeluk</i> – 'Vier mensen zijn omgekomen in een bizar ongeval' We hebben hier wsch. met een anglicisme te maken (vgl. Eng. <i>dead</i> in een vergelijkbare Engelse zin als <i>Four people are dead in a freak accident</i>).
dooddruk – ww	dooddrukken; de kop indrukken, in de doofpot stoppen; uitdrukken, uitmaken; op stil zetten, geluid uitzetten, een oproep weigeren <i>Die polisie het die onwettige betoging vinnig doodgedruk</i> – 'De politie heeft de illegale betoging snel de kop ingedrukt' <i>Elke keer wat sy hom bel druk hy die sel dood</i> – 'Elke keer als zij hem belt zet hij z'n mobiel op stil / uit' <i>Hoe kan ek hierdie wekker dooddruk?</i> – 'Hoe kan ik deze wekker uitzetten?' <i>Toe sy ma binnekom druk hy gou sy stompie dood</i> – 'Toen zijn moeder binnenkwam drukte / maakte hij gauw zijn peuk uit'
doodernstig – bn	bloedserius
doodmaak – ww	doden, vermoorden
doodtrek – ww	doorstrepen

dooie – dooies – zn	dode – doden <i>Allersieledag is die dag waarop die Katolieke Kerk die dooies gedenk</i> – 'Op Allerzielen gedenkt de Katholieke Kerk de doden'
dooms – zn	inf. aanspreekvorm voor <i>dominee</i> <i>Vgl. 'leraar'</i>
door – zn	dooier, eigeel <i>Opm.: men zal eerder 'geel van 'n eier' zeggen</i> <i>Vgl. 'deur'</i>
doos – zn	doos; (<i>gemeenz.</i>) vrouwelijk geslachtsorgaan, kut; (<i>kwets.</i>) sukkel, halve gare, idioot, enz. <i>Jou doos!</i> – 'Sukkel die je daar bent!' <i>Vgl. 'kont', 'poes'</i>
dooswyn – zn	(<i>scherts.</i>) (goedkope) supermarktwijn uit een doos <i>Vgl. 'plonk'</i>
dop – zn	neut, borrel; dop <i>Vgl. 'regmakertjie', 'sopie', 'neut' en 'voggies'</i>
dophou – ww	in de gaten houden
Dopper – zn	lidmaat van de Gereformeerde Kerk in Z.A. <i>Vgl. 'Gatjieponder'</i>
Dopperkerk – zn	Gereformeerde Kerk
doring – zn	doorn; (met <i>jou</i> of met <i>ou</i> een uitroep van bewondering) kanjer, geweldenaar, engel <i>Johan, jou doring!</i> , <i>Johan, ou doring!</i> – 'Johan, je bent een engel!', 'Johan, je bent een kanjer!', 'Je bent geweldig, Johan!' <i>Vgl. 'yster'</i>
doringboom – zn	'doornboom' (meestal bomen van het geslacht <i>Acacia</i> e.d.)
doringdraad – zn	prikkeldraad
dorp – zn	dorp, gemeente, woonplaats <i>Opm.: bij het invullen van formulieren wordt niet altijd naar woonplek gevraagd, maar naar dorp. Dit betekent in dit geval hetzelfde.</i>
Dorper – zn	Z.A. schapenras (wit lijf met zwarte nek en kop)
douvoordag	voor dag en dauw <i>Vgl. 'kniediepvordag'</i>
dra – ww	dragen

draad – <i>zn</i>	draad <i>Uitdr.: op die draad sit</i> – geen kant kiezen, weifelen
draad trek – <i>ww</i>	(<i>gemeenz.</i>) zich aftrekken
draadsitter – <i>zn</i>	iem. die geen kant kiest
draai – <i>zn</i>	bocht; draai
draai – <i>ww</i>	draaien; een bocht maken, afslaan
draai loop – <i>ww</i>	toilet bezoeken <i>Moenie in die bos draai loop nie</i> – 'Niet je behoefte in het bos doen'
draai maak – <i>ww</i>	bezoeken, langskomen <i>Kom maak gerus 'n draai as jy in Suid-Afrika is</i> – 'Kom eens langs als je in Zuid-Afrika bent'
draf – <i>ww</i>	hardlopen; joggen; <i>klas draf</i> (<i>ww</i> – ook <i>klasdraf</i> , zie ald.) college lopen
dravermoë – <i>zn</i>	draagvermogen
drif – <i>zn</i>	voord, voorde, drecht, tricht (doorwaadbare plaats in rivier of beek)
drip – <i>zn</i>	infuus <i>Vgl. Eng. drip</i>
droesel – <i>zn</i>	(<i>gewest.</i>) droesem, bezinksel, 'grondsop'
droëwors – <i>zn</i>	(zeer) droge, dunne worst op basis van rund- of wildvlees met vet (schapenstaart), o.a. op smaak gebracht met koriander, kruidnagelen en/of piment (<i>zie 'wonderpeper'</i>)
droëvrugte, droë vrugte – <i>zn</i>	gedroogde vruchten, gedroogd fruit
dronk – <i>bn</i>	dronken
dronkgat – <i>bn</i>	(<i>gemeenz.</i>) dronken, bezopen
dronkslaan – <i>ww</i>	verbijsteren
droogmaak – <i>ww</i>	verbrouwen
droogskoonmaker – <i>zn</i>	stomerij <i>Vgl. Eng. dry cleaner</i>
druip – <i>ww</i>	druppelen; zakken (voor examen)
druive (<i>mv.</i>) – <i>zn</i>	druiven
druivekorrel (<i>ev.</i>) – <i>zn</i>	druif

druk – ww	drukken, indrukken; stevige omarming geven (vgl. Eng. <i>to hug</i>) <i>Opm.:</i> het overg. Nl. 'indrukken' of 'drukken op' is in het Afrikaans <i>druk</i>: <i>Druk die knoppie om af te gaan na die grondvloer</i> – 'Druk op het knopje om naar de begane grond te zakken' I.t.t. het Nl. zegt men dus <i>druk die knop</i> zonder het voorz. <i>op</i>. Vgl. Eng. <i>to push the button</i>.
druk, drukkies – zn	korte omarming ter hartelijke begroeting <i>Opm.:</i> in Zuid-Afrika omarmt men elkaar aldus vaker dan in de Nederlanden; bij een weerzien of een afscheid voor langere tijd omarmen mannen vrouwen en vice versa (bekenden, vrienden, verre familie) elkaar kort, ook als er geen heftige emoties bij komen kijken. Vgl. 'karnuffel' en 'karfoefel'
drukspyker – zn	punaise Vgl. 'duimspyker'
drumpel – zn	drempel, dorpel
drup – zn	infuus
drup – ww	druppelen
drupmatjie – zn	onderzetter
dryf – ww	besturen (auto, paardenwagen); drijven; (be)drijven 'n <i>Besigheid dryf</i> – 'Een zaak drijven'
dubbelmedium- – woordd.	met het Engels en het Afrikaans als onderwijstalen <i>Opm.:</i> onderwijs waarbij onderwezen wordt in zowel het Engels als het Afrikaans is <i>moedertaalonderrig dubbelmediumonderrig</i>, onderwijs waarbij in het Afrikaans onderwezen wordt is Vgl. 'Afrikaansmedium-', 'Engelsmedium-', 'moedertaalonderrig'
dubbeltjie – zn	zie onder 'duwweltjie'
duet – zn	twee huizen onder een kap
duik – zn	deuk
duikboot – zn	duikboot, onderzeeër (dus niet het onbestaande 'kan-nie-sink-nie-skippe')
duikboottoebroodjie – zn	belegd broodje (geen boterham maar kort stokbrood, pistolet, enz.)
duiker – zn	duiker: zeer kleine antilopesoorten (<i>Cephalophus spp.</i>)
duikweg – zn	tunnel, viaduct
duimgooi / duimry – ww	liften

duimspyker – zn	punaise <i>Vgl. 'drukspyker'</i>
Duitse masels – zn	rode hond
duskant – zn	deze kant, deze zijde <i>Ek, Daniël, het toe twee ander persone by die Tigrisrivier sien staan, een aan die duskant en een aan die anderkant. – 'En ik, Daniël, zag, en ziet, er stonden twee anderen, de een aan deze zijde van den oever der rivier, en de ander aan gene zijde van den oever der rivier.'</i> (Daniël 12:5) <i>Vgl. 'anderkant', 'oorkant', 'dese'</i>
duskant – vz	aan deze kant, aan deze zijde <i>Duskant het ons nie sulke probleme nie – 'Aan deze kant (van de oseaan) hebben we niet zulke problemen'</i> <i>Duskant die rivier – 'Aan deze kant van de rivier'</i> <i>Vgl. 'anderkant', 'oorkant', 'dese'</i>
duvet – zn	dekbed <i>Vgl. Eng. duvet</i>
duwweltjie, dubbeltjie – zn	doorgaans twee plantensoorten (de inheemse <i>Rumex hypogaeus</i> [voorh. <i>Emex australis</i>] en de indringer <i>Tribulus terrestris</i>) die stekelige, harde vruchten hebben die, wanneer erop getrapt, in voeten en poten blijven zitten (zeer pijnlijk)
dwarstrekker – zn	dwarskop, koppige persoon
dwelm (mv. dwelms) – zn	drug (mv. drugs)
dwelmmiddels – zn	drugs
dwelmsmous – zn	drugsverkoper, -dealer
E	
ê; eg (mv. êe) – zn	eg
êe, eg – ww	eggen
eeld – zn	eelt Wordt vaak in de anglicistische meervoudsvorm <i>eelde</i> uitgedrukt (vgl. Eng. <i>callouses</i>)
eendeweer – zn	regenachtig weer
een-een – bw	een voor een
eenkant – bw	opzij, aan de kant; aan een kant <i>eenkant toe staan – 'opzij gaan'; 'geen actie ondernemen', 'zich</i>

	afzijdig houden (van een gebeurtenis) <i>Daarom woon Israel rustig, woon die nasate van Jakob eenkant in 'n land van koring en wyn en drup die hemel dou.</i> – 'Israël dan zal zeker alleen wonen, en Jakobs oog zal zijn op een land van koren en most; ja, zijn hemel zal van dauw druipen.' (Deuteronomium 33:28) <i>Opm.:</i> de uitdr. <i>eenkant toe staan</i> met de betekenissen 'geen actie ondernemen' en 'zich afzijdig houden' is een leenvertaling van Eng. <i>to stand aside</i>
eerder – bw	eerder; in plaats van <i>Opm.:</i> de betekenis 'in plaats van' is wsch. een leenvertaling uit Eng. <i>rather</i> : <i>Om pakkies te stuur gebruik ek die poskantoor eerder as die koerierdiens</i> – 'Voor het versturen van pakketjes gebruik ik het postkantoor in plaats van de koeriersdienst'
eers – bw	eerst; pas; eens; <i>vir eers, vereers</i> = vooralsnog <i>Jy wil Suid-Afrika toe gaan, maar eers sal jy 'n vliegtuigkaartjie moet koop</i> – 'Jij wil naar Zuid-Afrika gaan, maar eerst zul je een vliegticket moeten kopen' <i>Ek sien nou eers hoelaat dit is</i> – 'Ik zie nu pas / eerst hoe laat het is' <i>Hulle bly sedert 2010 in Amerika, maar hulle kan nie eers ordentlik Engels praat nie</i> – 'Ze wonen sinds 2010 in Amerika, maar ze kunnen niet eens behoorlijk Engels spreken'
eetplek – zn	restaurant
eetsalon – zn	restauratie (trein)
effens, effentjies – bw	een beetje, net, licht, lichtelijk <i>Hierdie boek is effens beskadig</i> – 'Dit boek is licht beschadigd' <i>Die Rand kan teen die einde van die jaar effens styg</i> – 'De rand kan tegen het einde van het jaar lichtelijk stijgen' <i>Ons peusel effens, en dan gaan ons waai</i> – 'We eten eventjes (een beetje) en dan gaan we ervandoor'
effens – bn	licht, bescheiden <i>Ekonome verwag 'n effense groei</i> – 'Economen verwachten een lichte groei'
eie – zn	het eigene
eie – bn	eigen
eiendom – zn	bezit, eigendom; (<i>vaste eiendom</i>) onroerend goed, vastgoed <i>Vgl. qua betekenissen 'onroerend goed', 'vastgoed'</i> Eng. <i>estate</i>

eiendomlik – <i>bn</i>	eigen, karakteristiek, kenmerkend, typerend <i>Die dubbele ontkenning is eiendomlik aan Afrikaans</i> – 'De dubbele ontkenning is eigen aan / typerend voor het Afrikaans'
eiendomsagent – <i>zn</i>	makelaar in onroerend goed <i>Vgl. Eng. estate agent</i>
eier (<i>mv. eiers</i>) – <i>zn</i>	ei (<i>mv. eieren</i>) <i>Opm.:</i> in samenstellingen waarin duidelijk naar een ei of eivorm verwezen wordt, moet men <i>eier-</i> gebruiken. In overige samenstellingen kan men, net als in het Nederlands, <i>ei-</i> gebruiken. Bijv.: <i>eierdoo(ie)r</i> , <i>eierrakkie</i> (eirekje), <i>eierplant</i> (aubergine) tegenover <i>eiwit</i> en <i>eisel</i> . Overigens kan men ook <i>eiersel</i> zeggen. Verder is <i>eierwit</i> ook correct, mits het om het wit van een ei gaat, en niet om de scheikundige benaming voor proteïne.
eiermussie – <i>zn</i>	eiermuts
Eikestad – <i>zn</i>	bijnaam voor Stellenbosch <i>Vgl. 'Matieland'</i>
eina – <i>bn</i>	(vaak na <i>bra</i>) schamel, povertjes <i>Gesien die groot verliese wat ons gely het was die vergoeding maar bra eina</i> – 'Gezien de grote verliezen die we leden was de vergoeding maar povertjes / schamel'
eina! – <i>tw</i>	au!
eindpuntgebou – <i>zn</i>	terminal
ek – <i>pv</i>	(1ste pers. enkv.) ik
eksie-perfeksie – <i>bn</i>	fantastisch, geweldig
ekskuus (tog) / skuus (tog) / askuus (tog) – <i>tw</i>	sorry, pardon <i>Skuus?</i> – 'Pardon?' / 'Wat zegt u?' <i>Vgl. 'sê weer?'</i>
eland – <i>zn</i>	grote antilope (<i>Taurotragus oryx</i>)
elke dan en wan – <i>bw</i>	zo af en toe <i>Opm.:</i> <i>dan en wan</i> wordt als een germanisme beschouwd (< Du. dann und wann), maar toevoeging van het woord ' <i>elke</i> ' wordt weer als anglicistische invloed beschouwd (' <i>every now and then</i> '). Men kan ook volstaan met <i>dan en wan</i> en <i>af en toe</i> .
enig-, enige <i>bn</i> en <i>pv</i>	woord of woorddeel dat onzekerheid uitdrukt: ' <i>...dan ook</i> ', ' <i>...maar iets</i> ' <i>enigeeen</i> – 'ook maar iemand' (<i>zie ald.</i>) <i>enigiemand</i> – 'ook maar iemand' (<i>zie ald.</i>)

	<i>enigiets</i> – 'wat dan ook' (zie <i>ald.</i>) Zelfstandig, elliptisch gebruik van het bijv. nw. <i>enige</i> wordt gebruikt om een onbekend of onbestaand aantal mee uit te drukken: <i>Ek eet baie min soet kosse, indien enige</i> – 'Ik eet heel weinig zoete gerechten (als ik ze al zou eten)' <i>Hy is op soek na boeke in Afrikaans. Is daar enige?</i> – 'Hij is op zoek naar boeken in het Afrikaans. Zijn die er?' Dit gebruik van <i>enige</i> is ontstaan onder invloed van het Engels: <i>enigeeen</i> < <i>anyone</i>; <i>enigiets</i> < <i>anything</i>; <i>indien enige</i> < <i>if any</i>; <i>is daar enige?</i> < <i>are there any?</i> Vgl. Eng. <i>any</i>
enigeeen – pv	eenieder; wie dan ook <i>Moenie dat/lat enigeeen vir jou ore aansit nie!</i> – 'Laat je niet door wie dan ook overtroeven!' Vgl. Eng. <i>anyone</i>
enigiemand – pv	(ook maar) iemand, wie dan ook <i>Is daar enigiemand wat my wil help?!</i> – 'Is er ook maar iemand die mij wil helpen?!' Vgl. Eng. <i>any person</i>
enigiets – pv	wat dan ook, iets Vgl. Eng. <i>anything</i>
enjin – zn	motor Ontl. aan Eng. '<i>engine</i>'. Spreek <i>enjin</i> uit als ['ɛndʒɪn]. Vgl. '<i>motor</i>'
engel – zn	liefkozende aanspreekvorm voor partner: schatje, liefje Vgl. '<i>bokkie</i>', '<i>bokka</i>', '<i>skattebol</i>', '<i>doring</i>'
Engelsmedium- – woordd.	met het Engels als onderwijstaal Opm.: een universiteit waar het Engels de taal van onderwijs is, is een <i>Engelsmediumuniversiteit</i> Vgl. '<i>Afrikaansmedium-</i>', '<i>dubbelmedium</i>'
enkel- – bv, woordd.	alleenstaand, enig Gebaseerd op Eng. bijv. nw. <i>single</i>: <i>enkelma</i> – 'alleenstaande moeder' <i>enkelkind</i> – 'enig kind' Vgl. '<i>enkelouer</i>'
enkelloper, alleenloper – zn	vrijgezel, alleenstaande
enkellopend, alleenlopend – bn	vrijgezel, alleenstaand
enkelouer – zn	alleenstaande ouder

entiteit – zn	entiteit; (groot) bedrijf, concern <i>Vgl. 'staatsentiteit'</i>
entrepreneur – zn	ondernemer
era – zn	tijdperk <i>Vgl. 'tydperk'</i> voor verdere uitleg
erd-, erde- – woordd.	aard-, aarde- ('erdewerk', 'erdvark')
erdvark – zn	aardvarken (<i>Orycteropus afer</i>) <i>Opm.:</i> geen varken of zwijn, maar een Afrikaans dier dat hopen graaft en 's nachts tevoorschijn komt en op termietenjacht gaat. Doet aan miereneter denken, heeft lange snuit met heel kleine bek aan het uiteinde; heeft holle tanden en een lange, beweeglijke tong waarmee hij in termietenheuvels peurt. Net als de mol brengt hij met zijn gegraveerde schade toe aan het boerenland, tot ergernis van de boeren. Men vermoedt dat het aardvarken verwant is aan de olifanten en <i>dassies</i> (zie <i>ald.</i>).
erdwolf, aardwolf – zn	geen wolf maar de 'aardwolf': een kleine hyena (<i>Proteles cristatus</i>) <i>Vgl. 'jakkals', 'strandwolf', 'tierwolf', 'wolf'</i>
erdwurm – zn	regenworm, aardworm
êrens – bw	ergens <i>Vgl. 'iewers'</i>
ertappel, aartappel – zn	aardappel <i>ertappel</i> is een wisselvorm.
ertjie – zn	erwt <i>Opm.:</i> dus enkel als verkleinwoord.
eselskos, eselkos – zn	klein vetplantje uit de wolfsmelkfamilie uit de Oost-Kaapprovincie, sterk op cactus gelijkend, met pigmentstreepjes: wordt in voortbestaan bedreigd wegens overbegrazing en verlies van habitat (<i>Euphorbia meloformis</i>) <i>Vgl. 'kos'</i>
Eskom – zn	Zuid-Afrika's grootste elektriciteitsmaatschappij
ete – zn	diner, etentje, maaltijd Dus niet 'voedsel', zoals in het Nederlands de betekenis van 'eten' ook kan zijn. <i>Vgl. 'aandete', 'dinee', 'wegneemete' en 'kos'</i>
e-tol – zn	elektrisch tolheffingssysteem op Zuid-Afrikaanse snelwegen (wegen van SANRAL)

ertjie – zn	erwt
ewe bw	even <i>Hierdie krimpvark en mol is ewe groot</i> – 'Deze egel en mol zijn even groot' <i>Almal is nie ewe mooi nie, maar wat maak dit saak?</i> – 'Niet iedereen is even mooi, maar wat maakt het uit?' <i>Opm.:</i> vaak zegt men <i>ewe skielik</i> als men praat over een plotselinge gebeurtenis: <i>Die Engelse sê dit reën nooit nie en dan sous dit ewe skielik</i> – 'De Engelsen zeggen dat het nooit regent, en dan stortregent het plotseling.'
F	
Fanakalo – zn	Fanagalo: hoofdzakelijk op Zoeloe, Engels en Afrikaans gebaseerde pidgintaal uit de mijnen: thans ook op boerderijen gebruikt <i>Vgl. 'flaaitaal', 'tsotsitaal'</i>
fees – zn	festival <i>Vgl. 'partytjie'</i>
fiemies – zn	kuren, lastig gedrag <i>Hy is vol fiemies</i> – 'Hij zit vol kuren' <i>Vgl. 'ipekonders', 'manewales', 'skeet'</i>
fietsry – ww	fietsen
finaal – bw	finaal, definitief <i>My finale besluit is: nee.</i> – 'Mijn definitieve besluit is: nee.' <i>Vgl. 'definitief'</i>
flaaitaal – zn	In zwarte woonbuurten gebruikte straattaal gebaseerd op woordenschat en grammatica uit het Afrikaans en Bantoetalen <i>Vgl. 'Fanakalo', 'tsotsitaal'</i>
flamink – zn	flamingo (<i>Phoenicopteridae</i>)
flankeer – ww	flirten; vrolijk te keer gaan
fisant – zn	fazant
flenters – zn	flarden, flenters <i>aan flenters</i> – 'aan flarden', 'aan flenters'
flerrie – zn	flirterig, behaagziek meisje
flerrie – ww	flirten, zich flirterig gedragen
fles – zn	flacon, thermosfles NI. 'fles' is <i>bottel</i> in Afr. (zie <i>ald.</i>) <i>Vgl. Eng. flask</i>

flietk – zn	bioscoopfilm <i>Vgl. Eng. flick</i>
flietk – ww	een bioscoopfilm kijken <i>Gaan flietk – 'Naar de bioscoop gaan'</i> <i>Vgl. Eng. to flick</i>
flietksaal – zn	bioscoopzaal
flietkerlig – zn	richtingaanwijzer
flietkers: <i>flietkers gooi – uitdr.</i>	je uiterste best doen om iem. te imponeren
flits – zn	(zn) zaklantaarn (<i>vgl. Eng. flash light</i>); (ww) flitsen
flou – bn	futloos, flauw (<i>flou val, 'n flou-ogige man</i>). <i>Vgl. 'laf'.</i>
flous – ww	voor de gek houden, plagen
fluitjieblaser – zn	klokkenluider <i>Opm.: leenvert. uit Eng. whistle blower</i>
fluks – bn	ijverig, vlijtig; kloek, flink; levendig, vlug <i>Hulle almal was uit die seuns van Obed-Edom, hulle en hul seuns en hul broers, flukse manne, bekwaam vir die diens; twee-en-sestig van Obed-Edom. – 'Deze allen waren uit de kinderen van Obed-Edom, zij en hun kinderen en hun broeders, kloeke mannen in kracht tot den dienst; er waren er twee en zestig van Obed-Edom.'</i> (1 Kronieken 26:8)
flus, flussies – bw	daarnet, zoëven, zojuist; straks
foefie – zn	trucje, truc, stunt <i>Mense dink dis 'n bemerkingsfoefie – 'Mensen denken dat het een marketingstunt is'</i>
foeter – ww	slaan <i>Vgl. 'befoeterd'</i>
fok – ww	(gemeenz.) geslachtsgemeenschap hebben <i>Vgl. 'naai', 'neuk' en 'teel'.</i>
fokken – bn, bw, tw	(gemeenz.) verdomde, vervloekte; verdomme; tussenwerpsel van groot ongenoegen <i>Als bijv.nw.: Daar's weer geen fokken teken van reën nie – 'Er is verdomme weer geen teken van regen'</i> <i>Als bijw.: Dit is fokken ongelooflik! – 'Het is verdomme ongelooflik!'</i> <i>Als tussenvoegsel: Dit is onge-fokken-looflik! – 'Het is verdomme ongelooflik!'</i> <i>Vgl. Eng. fucking, dat dezelfde betekenis heeft. Hoogstwsch. is Afr.</i>

	'fokken' een leenwoord. Vgl. 'teel'
fokof / fokkof – ww	(gemeenz.) donder op, rot op, tief op, pleur op <i>Fokof jou vark!</i> – 'Donder op, jij smeerlap!' Vgl. Z.A. Eng. <i>fuck off</i> Vgl. 'skoert', 'voertsek'
fokol / fokkol – zn	(gemeenz.) niks, geen zier, noppes, 'geen fuck' <i>Ons het fokkol geld</i> – 'We hebben geen cent' <i>Ek voel fokol</i> – 'Ik voel geen zier' Vgl. Z.A. Eng. <i>fuck all</i> Vgl. 'bokkerol'
fondament – zn	achterwerk
fooi – zn	honorarium, prijs (zoals voor toegang), tarief, wettelijk verschuldigd geld
fooitjie – zn	fooi, 'drinkgeld'
fop- – woordd.	fop-; nep-, namaak- <i>Opm.:</i> de tweede betekenis, 'nep-', wijkt af van het Nl. equivalent 'fop-'; in het Nl. verwijst 'fop-' naar misleiding of een grap, terwijl het in het Afrikaans daarnaast ook naar onechtheid en namaak verwijst. Deze betekenisuitbreiding is hoogstwsch. ontstaan onder invloed van het enigszins gelijkkluidende maar onverwante Eng. bijv. nw. <i>fake</i> , 'onecht', 'namaak'. Vgl. 'fopdosser' en 'fopnuus'
fopdosser – zn	(scherts.) travestiet
fopnuus – zn	nepnieuws
fotostaat – zn	fotokopie Vgl. arch. Eng. <i>photostat</i>
fotostateer – ww	fotokopiëren Vgl. arch. Eng. <i>to photostat</i>
fraiing – zn	franje; pony (haar)
frats – zn	speling der natuur, speling van het lot, bizarre afwijking, vreemde snuiter Vgl. <i>qua betekenis</i> Eng. <i>freak</i>
frats- – woordd.	bizar, totaal verrassend (en vaak noodlottig) als een speling der natuur; als een speling van het lot <i>Opm.:</i> dit is moeilijk te vertalen in het Nederlands omdat er in het Nederlands gekozen wordt voor een bijvoeglijk naamwoord of een beschrijving, en niet zoals in het Afrikaans (wsch. onder invloed van

	Eng. <i>freak</i>) voor het zelfstandig naamwoord, zoals <i>frats-</i> . Zie de volgende Afrikaanse woorden, ter illustratie: <i>fratsongeluk</i> (noodlottig, bizar ongeluk); <i>fratsgolf</i> (noodlottige, onverwachtse vloedgolf); <i>fratstaal</i> (een taal die toevallig, bij wijze van ongeluk is ontstaan); <i>fratsdonderstorm</i> (een hevige onweersbui die mensen verrast en overrompeld heeft). <i>Vgl. qua betekenis (en qua vorm!) Eng. freak.</i>
frikkadel – zn	bal gehakt
fris – bn	stevig (van lichaamsbouw), potig; levendig; fris
frokkie – zn	onderhemd: mouwloos hemd dat men onder een overhemd draagt <i>Vgl. verder 'T-hemp' en 'hemp'</i>
fudge – zn	soort brokkelende snoep in blokjes gesneden, die aan toffee of caramel doet denken
fundi – zn	(gemeenz.) expert, groot kenner
funksie – zn	functie; receptie, feestje, plechtigheid <i>Vgl. Eng. function</i>
fynbos – zn	inheemse vegetatie uit de kuststreek van de West- en Oostkaap, bekend voor grote soortendiversiteit, gekenmerkt door aanwezigheid grassen van de restiofamilie (Restionaceae) en fijnvertakte struikjes van de proteafamilie (Proteaceae) en de heidefamilie (Ericaceae); de omvangrijke zone (bioom) waar deze vegetatie te vinden is
G	
gaaf – bn	plezierig, vriendelijk <i>Sal jy dalk so gaaf wees om vir my hierdie gunsie te doen?</i> – 'Zou je misschien zo vriendelijk willen zijn om mij deze gunst te doen?'
galeiproef – zn	drukproef van een onopgemaakte pagina
gaga – bn	(vooral pred. gebruikt) goor, vies, smerig <i>Vgl. 'gang!'</i>
gang! – tw	uitroep van afkeer, walging: 'gatver!' <i>Vgl. 'gaga', 'sies'</i>
gans – zn	gans; (uitdr.) 'n ander dam se gans – 'een vreemde eend in de bijt', 'een buitenstaander'

garing – zn	garen <i>Kom ek wys jou hoe om garing deur 'n naald te kry</i> – 'Ik laat je even zien hoe je garen door een naald krijgt'
gars – zn	gerst
gastekamer – zn	logeerkamer <i>Vgl. Eng. guest room</i>
gat – zn	(gemeenz.) kont, achterwerk, gat <i>Opm. I:</i> gebruik in het Afr. <i>gat</i> waar men in het NL. 'kont' zou gebruiken. <i>Opm. II:</i> in meer overdrachtelijke zin wordt 'gat' gebruikt om er een zin kracht mee bij te zetten: <i>Roer jou gat!</i> – 'Doe toch iets!' <i>Jy gaan jou gat sien!</i> – 'Dit ga je echt verliezen!' <i>Sit op jou gat!</i> – 'Ga zitten, joh!' <i>Opm. III:</i> in samenstellingen verleent - <i>gat</i> of <i>gat-</i> een emotionele lading aan een uitspraak: <i>stoutgat</i> (= <i>stout</i> + <i>gat</i>) – 'lief-stout' <i>ougat</i> (= <i>ou(lik)</i> + <i>gat</i>) – 'leuk', 'guitig' <i>slapgat</i> (= <i>slap(rug)</i> + <i>gat</i>) – 'slap' (<i>bn</i>); 'slappeling' (<i>zn</i>) <i>langgat</i> (= <i>lang</i> + <i>gat</i>) – 'erg lang' <i>ek is gatvol daarvoor</i> (= <i>gat</i> + (<i>keel</i>)/ <i>vol</i>) – 'ik heb er meer dan genoeg van' / 'het hangt me de keel uit' <i>gatilekker</i> – 'slijmbal' <i>Vgl. 'agterstewe', 'kont'.</i>
Gatjieponder – zn	door gereformeerden gegeven spottende naam voor lidmaten van andere kerken (m.n. de Nederduits Gereformeerde Kerk) <i>Vgl. 'Dopper'</i>
gatkruiper – zn	(gemeenz.) slijmbal, iem. die graag witte voetjes haalt bij anderen
gatilekker – zn	(gemeenz.) slijmbal, iem. die graag witte voetjes haalt bij anderen
gatsby – zn	(Eng.) vooral in Kaapstad populaire snack bestaande uit een lang, in de lengte opengesneden wit broodje gevuld met patat met azijn, geroosterde biefstuk of <i>Russiese worsies</i> (zie <i>ald.</i>) of <i>polonie</i> (zie <i>ald.</i>), eieren en saus. Zeer vergelijkbaar met de <i>mitraille</i> in Franstalig België. <i>Vgl. 'bunny chow', 'katkop'</i>
gatta – zn	(gemeenz.) politieagent, smeris <i>Vgl. 'polies', 'poot'</i>
gatvol – bn	(gemeenz.) beu, ergens schoon genoeg van hebbend, het ergens mee gehad hebbend <i>ek is gatvol vir al die negatiewe stories van my kollegas</i> – 'ik heb schoon genoeg van al die negatieve verhalen van mijn collega's' / 'ik

	heb het helemaal gehad met al die negatieve verhalen van mijn collega's' <i>Zie ook 'gat'</i>
gedaan – <i>bn</i>	doodmoe; op, opgebruikt; gedaan; afgelopen <i>Ek is gedaan vir hierdie werk!</i> – 'Ik ben te moe voor (heb het gehad met) dit werk!' <i>Knap gedaan!</i> <i>Goed gedaan!</i> <i>Gedane sake het geen keer nie.</i> <i>Dit is makliker gesê as gedaan.</i> <i>So gesê, so gedaan.</i> <i>Bange vrae het in sy gemoed opgekom: is dit nou gedaan met die HERE se verbondsliefde en genade?</i> (Psalm 76:8 [77:8]) <i>Die rys is gedaan.</i> <i>Opm.: gedaan is een sterke, verbogen vorm van het werkwoord doen. Normaliter zegt men 'gedoen', maar in dergelijke vaste uitdrukkingen komt de oude, Nederlandse vorm 'gedaan' terug.</i>
gedagteskuif – <i>zn</i>	omslag in denken, denkslag, 'mindshift' <i>Ook 'kopskuif' (zie ald.)</i>
gedoente – <i>zn</i>	gedoe, drukte, lawaai, bezigheid; iets verbazingwekkends, opzichtig; spullen, dingen Vgl. 'goed', 'goeters'
gedoriewaar – <i>bw</i>	echt waar, heus; zelfs
gedurende – <i>vz</i>	tijdens <i>Tydens</i> wordt in het Afrikaans als verheven taalgebruik beschouwd; gewoonlijk zegt men <i>gedurende</i>
gedurig – <i>bw</i>	steeds, de hele tijd; onophoudelijk, zonder nalaten <i>Opm.: in het Afrikaans betekent steeds vooral 'nog steeds' (vgl. Eng. still). Om in het Afr. het Nl. 'steeds' te benaderen gebruike men gedurig, deurentyd of (die) heelyd.</i> <i>God, wat ek met hart en siel dien deur die evangelie van sy Seun te verkondig, is my getuie dat ek gedurig in my gebede aan julle dink. – 'Want God is mijn Getuige, Welken ik diene in mijn geest, in het Evangelie Zijns Zoons, hoe ik zonder nalaten uwer gedenke.'</i> (Romeinen 1:9) <i>Vgl. 'steeds', 'deurentyd(s)'.</i>
geeloogsuring – <i>zn</i>	soort klaverzuring (<i>Oxalis obtusa</i>)
geelwortel – <i>zn</i>	koenjit, curcuma Vgl. 'borrie'

geil – <i>bn</i>	welig, vruchtbaar <i>Vgl. 'jags'</i>
geitjie – <i>zn</i>	gekko (verskeide nekplooioze hagedissoorte met zuignappen aan tenen)
gekonfyt – <i>bn</i>	goed op de hoogte van ...
gek skeer: <i>die gek skeer met – uitdr.</i>	de draak steken met
geldwassery – <i>zn</i>	witwassen (v. illegaal geld) <i>Vgl. Eng. money laundering</i>
geleentheid – <i>zn</i>	geleentheid, kans, buitenkans; evenement, byeenkomst <i>Opm.: vaak gebruik men in het Nederlands 'kans' of 'buitenkans' waar in het Afrikaans de voorkeur gegee word aan geleentheid: Toerisme is 'n enorme geleentheid vir ons ekonomie – 'Toerisme is een enorme (buiten)kans voor onze ecomonie'</i> <i>Jy gaan verloor as jy nie hierdie geleentheid ten volle aangryp nie – 'Je gaat het verliezen als je deze kans niet ten volle grijpt'</i> Verder: <i>Jy kry die geleentheid om die vergadering toe te spreek – 'Je krijgt de gelegenheid de vergadering toe te spreken'</i> <i>Ek sou graag van die geleentheid gebruik wou maak om ietsie te sê – 'Ik zou graag van de gelegenheid gebruik willen maken om iets te zeggen'</i> <i>Die tema van die geleentheid is "Die toekoms van Afrikaans" – 'Het thema van de byeenkomst is "De toekomst van het Afrikaans"'</i> <i>Die organiseerders van die geleentheid nooi u hartlik uit om dit by te woon – 'De organisatoren van het evenement nodigen u van harte uit om het bij te wonen'</i> <i>Opm.: Afr. kans kan wel met Nl. 'kans' vertaald worden als de betekenis is 'waarschijnlijkheid dat iets zal gebeuren'.</i> <i>Vgl. 'okkasie'</i>
Gelofte – <i>zn</i>	de eed die deur de Voortrekkers afgelegd werd voorafgaand aan de Slag by Bloedrivier, die geleid heeft tot de viering van Gelofte-dag op 16 december 1838, en de jaren daaropvolgend
gelukskoot – <i>zn</i>	gelukstreffer, toevalstreffer, mazzelpunt
gemaklik – <i>bn</i>	gerieflik, comfortabel; lekker, naar je zin, gemakkelijk; vertrouwd, instemmend, sonder probleme <i>Is jy gemaklik? – 'Zit je goed?'</i> <i>Opm.: dit woord betekent iets wezenlijk anders dan maklik, wat '(ge)makkelijk', 'niet moeilijk' betekent:</i> <i>Alhoewel ek skaam is, is ek gemaklik daarmee om kennis te maak met nuwe mense – 'Hoewel ik verlegen ben, vind ik het niet erg om</i>

	kennis te maken met nieuwe mensen' <i>Ek is gemaklik daarmee om op my eie te wees</i> – 'Ik heb geen problemen met alleen zijn' <i>Net in die kroeg is hy gemaklik met hierdie rowwe taalgebruik</i> – 'Alleen in het café maalt hij niet om dat grove taalgebruik' <i>Opm.:</i> De tweede betekenis, 'vertrouwd, instemmend, zonder problemen', is wsch. een anglicisme gebaseerd op Eng. <i>to be comfortable with</i>. <i>Vgl.</i> 'maklik' en 'gerief'
gemeenskap: <i>gemeenskap</i> <i>hê – ww</i>	gemeenschappelijk godsdienst hebben <i>Vgl.</i> Eng. <i>fellowship</i>
gemeente – <i>zn</i>	gemeente (alleen van kerk) <i>Vgl.</i> 'munisipaliteit'
gemmerbier – <i>zn</i>	ginger ale; gemberbier
gemors – <i>zn</i>	narigheid, zootjie; onzin; verspilling ('n gemors van tyd – tijdsverspilling) <i>Vgl.</i> 'mors', 'vermors'
genadedood – <i>zn</i>	euthanasie
geneul – <i>zn</i>	gezeur
geniepsig – <i>bn</i>	geniepig pijn doend; geniepig <i>Ek het my voete geniepsig in die Kalahari-son gebrand</i> – 'Ik heb mijn voeten pijnlijk aan de Kalahari-zon verbrand' <i>Jou skoonma is 'n geniepsige vrou sonder humor</i> – 'Jouw schoonmoeder is een geniepige vrouw zonder humor'
genugtig! – <i>tw</i>	uitroep van verbazing, beïndrukt zijn
gerf (<i>mv. gerwe</i>) – <i>zn</i>	garf, garve, schoof, korenschoof <i>Hy het vir hulle gesê: 'Luister na die droom wat ek gehad het. Ons was op die land besig om gerwe te bind en skielik gaan staan my gerf regop en julle gerwe gaan staan daar rondom en hulle buig voor myne.'</i> – 'En hij zeide tot hen: "Hoort toch dezen droom, dien ik gedroomd heb. En ziet, wij waren schoven bindende in het midden des velds; en ziet, mijn schoof stond op, en bleef ook staande; en ziet, uw schoven kwamen rondom, en bogen zich neder voor mijn schoof.'" (Genesis 37:6-7)
gerief – <i>zn</i>	gemak, comfort, voorziening <i>In die gerief van</i> – 'Met het comfort van' <i>Ek sit altyd en drink whiskey en rook 'n sigaar in die gerief van my groot armstoel</i> – 'Ik zit altijd whiskey te drinken en een sigaar te roken in het comfort van mijn grote fauteuil' <i>Ons hotel is uitgerus met lugreeling en internetgeriewe</i> – 'Ons hotel

	is voorzien van airconditioning en internetgemakken / internetvoorzieningen' <i>Vgl. 'gemak', 'gemaklik' en 'maklik'</i>
gerook – <i>bn</i>	stoned
gesag – <i>zn</i>	gezag, autoriteit; macht <i>Opm.: de tweede betekenis, 'macht', is vooral politiek en juridisch van aard en is wsch. een leenvertaling van Eng. authority. Die regsprekende gesag is nie meer in beheer van hierdie proses nie – 'De rechterlijke macht heeft dit proces niet meer onder controle'</i>
geseg – <i>zn</i>	(<i>gewest.</i>) gezicht, gelaat; tronie, mombakkes <i>Opm.: in Kaapse dialecten wordt vaak geseg gezegd, waar het Standaardafrikaans gesig heeft. Daarnaast heeft in het Standaardafrikaans geseg een pejoratieve lading. Vgl. 'gevreet'</i>
geselligheid – <i>zn</i>	gezelligheid; feestje
gesels – <i>ww</i>	converseren, babbelen, praten; ernstig praten <i>Opm.: de betekenis 'ernstig praten' moet eufemistisch worden opgevat: Ons moet gesels – 'Wij moeten eens ernstig praten'</i>
geselsie – <i>zn</i>	praatje, babbel
geselstaal – <i>zn</i>	gewone, alledaagse spreektaal
gesiggie – <i>zn</i>	viooltje (<i>Viola spp.</i>)
gesiggestrem	visueel gehandicapt, slechtiend
geskiedkundig – <i>bn</i>	geschiedkundig, historisch <i>Vandag herdenk ons 'n geskiedkundige gebeurtenis – 'Vandaag herdenken wij een historische gebeurtenis'.</i>
geskinder – <i>zn</i>	geroddel Ook wel als <i>geskinner</i> geschreven
gesog – gesogte – <i>bn</i>	gezocht, gewild, populair, veelgevraagd <i>Jy staan 'n kans om hierdie gesogte navorsingsbeurs te wen – 'Jij maakt kans om deze gewilde onderzoeksbeurs te winnen'. Vgl. 'gewild'</i>
gesprek – <i>bn</i>	gesprek; debat <i>Te veel politieke gesprekke fokus op alles wat in die verlede in Suid-Afrika verkeerd gegaan het – 'In te veel politieke debatten draait het om wat er allemaal in het verleden in Zuid-Afrika fout gegaan is'</i>
gestremd – <i>bn</i>	gehandicapt

gesuij – <i>bn</i>	(gemeenz.) bezopen, lazerus
geur – <i>zn</i>	reuk, geur; smaak (toegevoegd aan consumptiewaren) <i>Opm.:</i> onder invloed van de betekenis van 'smaak' kan het NL. woord 'geur' in het Afrikaans het beste vertaald worden met Afr. 'reuk' of 'ruik' <i>Vgl. qua betekenis Eng. flavour</i> <i>Vgl. 'geursel'</i>
geur – <i>ww</i>	smaak geven aan, smaak toevoegen
geursel – <i>zn</i>	smaakstof (toegevoegd aan consumptiewaren) <i>Vgl. 'geur'</i>
geut – <i>zn</i>	goot
gevaarteken – <i>zn</i>	waarschuwbord <i>Vgl. Eng. danger sign</i>
gevoelig – <i>bn</i>	overgevoelig, teergevoelig; vatbaar <i>Vgl. 'sensitief'</i>
gevrete – <i>zn</i>	(neerh.) gelaat, bakkes <i>Vgl. 'geseg'</i>
gewaar – <i>ww</i>	bespeuren, opmerken, gewaar worden (<i>vooral met de ogen</i>)
gewas – <i>zn</i>	gezwel, tumor <i>Hy het weer boeke geskryf nadat sy bringewas suksesvol verwyder was</i> – 'Hij schreef weer boeken nadat zijn hersentumor succesvol verwijderd was'
geweldenaar – <i>ww</i>	geweldspleger; (<i>vero.</i>) tyran, despoot, dwingeland <i>Ons veg teen rampokkers en geweldenaars</i> – 'Wij vechten tegen straatrovers en geweldsplegers'
gewild – <i>bn</i>	populair <i>Vgl. 'gesog'</i>
gewoond – <i>bn</i>	gewend <i>gewoond raak aan</i> – 'gewend raken aan'
ghaap – <i>zn</i>	hoodia (<i>H. gordonii</i>): succulente zijdeplantachtige (<i>Asclepiadaceae</i> / <i>Apocynaceae</i>) met doornige stammetjes en vuilwitte, schotelvormige bloemen; verzamelnaam voor verschillende soorten zuidelijk Afrikaanse stamsucculenten (<i>Stapelia</i> , <i>Huernia</i> , <i>Hoodia</i>) met stekelige stammetjes en bruine, vaak onwelriekende bloemen <i>Vgl. 'bitterghaap', 'makghaap', 'slangghaap'</i>

ghoef – ww	(gemeenz.) zwemmen
ghoffel – zn	(rac.) neger Vgl. 'bitterbek', 'hotnot', 'houtkop', 'kaffer', 'meid', 'volk'
gholf – zn	sport golf
ghries – zn	(arch.) smeermiddel (oliehoudende stof voor technische doeleinden – < Eng. <i>grease</i>)
ghwar – zn	(arch.) onbeschofte persoon, ongelikte beer, grove vent, ongemanierde persoon, enz.
gier – zn	rage, hype <i>Die nuutste gier is om tradisionele kos en kontreikos voor te berei –</i> 'De nieuwste rage is het bereiden van traditioneel eten of regionaal eten' Vgl. 'aasvoël'
giggel – ww	giechelen
glad nie – bw	hoegenaamd / helemaal (niet)
glips – zn	ongelukje
glo – ww	geloven <i>Opm.: hoewel glo afgeleid is van Nl. 'geloven', moet de verledentijdsvorm met ge- gevormd worden:</i> <i>As iemand in daardie tyd vir julle sê: 'Kyk, hier is die Christus!' of: 'Kyk, daar is Hy!' moet julle dit nie glo nie. – 'Alsdan, so iemand tot ulieden zal zeggen: Ziet, hier is de Christus, of daar, gelooft het niet.'</i> (Mattheüs 24:23) <i>Ek het my oë nie geglo toe ek die prys vir 'n nuwe wasmasjien sien nie – 'Ik geloofde mijn ogen niet toen ik de prijs voor een nieuwe wasmachine zag'</i> Het zelfst. nw 'geloof' is ook in het Afrikaans <i>geloof</i> . Vgl. voor de vervoeging het ww 'vrek'
glo – bw	vermoedelijk, schijnbaar, naar bewering
gô – zn	kracht, fut <i>Sy gô is uit – 'Hij is uitgeput / Hij heeft er de kracht niet meer voor'</i> Vgl. 'woema'
goed(jies) – zn	bezit, goed; dingetjes, voorwerpjes
goed – goete – zn	dingen, spullen; 'enzo' <i>Daar was kinders, hondjies, blomme en goete... – 'Er waren kinderen, hondjes en bloemen enzo...'</i> <i>Jy bring vir my blomme en jy is baie lief vir my en goete, maar ek voel</i>

	<i>niks vir jou nie</i> – 'Jij brengt mij bloemen en je houdt veel van me enzo, maar ik voel niets voor je' Vgl. 'gedoente', 'goeters'
goeters – zn	spullen, bezit, dingen Mv. van 'goed' Vgl. 'gedoente', 'goed'
goël – ww	goochelen Vgl. 'toor'
goëlaar – zn	goochelaar
goëlary – zn	goochelarij
gogga – zn	insect; ongedierte; computervirus; verborgen microfoontje in muur als af luisterapparatuur Vgl. Eng. <i>bug</i>
goggas – zn	beesten, beestjes (als insecten, enz.), ongedierte Mv. van voornoemde
goiing – zn	jute
gom – zn	lijm, gom Vgl. 'uitveër'
gompou – zn	Zie 'korhaan'
gomtor – zn	onbeschaafde persoon
gor – ww	knorren (van maag) <i>My maag gor van die honger!</i> – 'Mijn maag knort van de trek/honger!' <i>Hy voel hoe sy maag gor-gor van lus vir die sop</i> – 'Hij voelt hoe zijn maag knort van de trek in de soep'
gordel – zn	riem, ceintuur Opm.: vaak zegt men ook 'belt'
gordelakkedis, groot gordelakkedis – zn	zie 'ouvolk'
gorrel – zn	keel
gorrel – ww	gorgelen
gottabeentjie – zn	weduwnaarsbotje, telefoonbotje, stroombotje, tinteldoosje (<i>epicondylus medialis</i>)

gou – bw	gauw <i>Maak gou!, Maak net gou! – 'Vlug! Haast je!'</i>
graad – zn	wetenschappelijke titel; graad <i>Voor academische betekenis vgl. Eng. degree</i>
graad vang, verwerf – ww	afstuderen, promoveren (zodat je een (nieuwe) wetenschappelijke titel hebt verworven)
graaf – zn	schep <i>Opm.: 'skop' bestaat ook, maar is een in onbruik geraakt schepachtig stuk gereedschap met een groter blad dat niet gebruikt werd om te graven, maar om, bijvoorbeeld, graan op te gooien waarmee je het kaf van het koren kon scheiden</i>
graaf, grawe – ww	graven
graanvlokkies – zn	cornflakes
gramadoelas – zn	wildernis, plek afgelegen van de bewoonde wereld
grap – zn	mop, grap <i>Ek geniet 'n grap, maar hierdie een is darem flou – 'Ik houd wel van een mop, maar deze is echt flauw'</i>
grassny – ww	gras maaien <i>Vgl. Eng. to cut grass</i>
grassnyer – zn	grasmachine
grasuie – zn	bieslook
grenadella – zn	granaatappel
grendelstaat – zn	<i>lockdown</i> (tegen verspreiding van besmettelijke ziekten) <i>Vgl. 'inperking'</i>
gril – ww	rillen, walgen <i>Ek gril van rou vis – 'Ik walg van rauwe vis'</i>
grimering – zn	make-up
groenbone – zn	sperziebonen <i>Vgl. Eng. green beans</i>
groendakkies – zn	(scherts.) gekkenhuis, gesticht
groeï – ww	(onoverg.) groeien; (overg.) telen, verbouwen, kweken <i>Vgl. voor de overg. betekenis Eng. to grow</i> <i>Vgl. 'teel', 'fok'</i>

groet – ww	groeten, gedag zeggen; afscheid nemen <i>Opm.:</i> let op de betekenis 'afscheid nemen', die in het Nederlands niet voorkomt. Als een Zuid-Afrikaan zegt <i>Ek groet nou vir eers</i> , dan bedoelt hij dat hij weggaat, en niet dat hij alsnog gedag zegt. <i>Dit is nou tyd om te groet</i> – 'Het wordt tijd om afscheid te nemen'. Maar ook zoals in het Nederlands: <i>Groet vir die mense</i> – 'Zeg maar gedag tegen de mensen'
grondboontjie – zn	pinda
grondboontjebotter – zn	pindakaas
grondgryp – ww	(<i>scherts.</i>) van staatswege onteigenen van land dat eigendom is van blanke boeren
grondpad – zn	grindpad, karrenspoor, niet geasfalteerde weg
grondvloer – zn	parterre, begane grond <i>Vgl.</i> Eng. <i>groundfloor</i>
grootjie – zn	overgrootvader, overgrootmoeder (<i>oupa-</i> , <i>oumagrootjie</i>)
grootkop – bn	arrogant, trots <i>Vgl.</i> Eng. <i>big-headed</i>
grootliks – bw	grotendeels
grootskaals – bn	grootschalig <i>Vgl.</i> 'volskaal(s)'
grootskaals – bw	op grote schaal, in groten getale <i>Vgl.</i> 'volskaal(s)'
grou – ww	graven
gru – ww	gruwen
grusaam – bn	gruwelijk <i>Vgl.</i> Eng. <i>gruesome</i> , alhoewel dit geen anglicisme hoeft te zijn (denk ook aan Nl. gruwzaam en Du. <i>grausam</i>)
Gryshemde – zn	(<i>hist.</i>) gewapende tak van de Ossewabrandwag (zie <i>ald.</i>) <i>Vgl.</i> 'Ossewabrandwag', 'Ystergarde'
gunsteling – zn	favoriet (zowel zn als bn; <i>voorv.</i> : lievelings-) <i>Jy is my gunsteling</i> – 'Jij bent mijn favoriet' <i>Dit is my gunsteling webblad / gunstelingwebblad</i> – 'Dit is mijn favoriete website' / 'Dit is mijn lievelingswebsite' <i>Opm.:</i> eigenlijk heeft dit woord syntactisch en semantisch helemaal de functie van het Engelse woord ' <i>favourite</i> ' (dat zowel een zelfst. nw. als bijv. nw. kan zijn) aangenomen, met uitzondering van het feit

	dat 'gunsteling-' soms ook aaneengeschreven wordt met het zelfst. nw. (hier 'webblad'), waardoor het bijv. nw. 'gunsteling' een zelfst. nw. wordt. Een staaltje van anglicistische morfologische verwarring, dus: 'gunsteling webblad' – bijv. nw. + zelfst. nw. / 'gunstelingwebblad' – zelfst. nw. + zelfst. nw.) Vgl. 'hoof' en 'hoof-'
gunsteling – <i>bn</i>	favoriet (zie hierboven)
H	
haakdoring – <i>zn</i>	acaciasoort met haakvormige doornen (<i>Acacia litakunensis</i>)
haak-en-steek – <i>zn</i>	acaciasoort uit het Bosveld (zie <i>ald.</i>) en de savanne met zowel kromme als rechte doornen (<i>Acacia tortilis</i>)
haakplek – <i>zn</i>	moeilijkheid, probleem
haakspeld – <i>zn</i>	veiligheidsspeld
haar – <i>bw</i>	rechts (term bij ossendrijven) Vgl. 'hot'
haar s'n – <i>pv</i>	(vrouwel. zelfst. bez. vnw. 3 ^{de} pers. enkv.) van haar, hare
haarloos – <i>bn</i>	kaal Vgl. 'bles' en 'kaal'
haarlynfraktuur – <i>zn</i>	haarscheurtje
haarsny – <i>zn</i>	haarsnit; knipbeurt <i>Een haarsny kos sewentig rand</i> – 'Een keertje knippen / één knipbeurt kost zeventig rand'
haarsny – <i>ww</i>	knippen, kappen
haas – <i>zn</i>	haas <i>Opm.</i> : vaak worden ook konijnen hiermee aangeduid. In dat geval gebruikt men wel het verkleinwoord <i>hasie</i> .
haasbek – <i>zn</i>	mond waarbij de twee voortanden ontbreken
haaslip, hasielip – <i>zn</i>	hazenlip <i>Opm.</i> : gebruik liever <i>gesplete lip</i> . Vgl. 'haasbek'
haasoor – <i>zn</i>	aasbloemsoort met harige bloembladen (<i>Stapelia hirsuta</i>)
hak – <i>zn</i>	hiel <i>Opm.</i> : Nl. 'hak', van de schoen, kan het beste vertaald worden met Afr. <i>polvy</i> (zie <i>ald.</i>)

hakiesdraad – zn	prikkeldraad
halfmens – zn	grote, dikstammige, cactusvormige doornenboom uit het Namaqualand, met krans van kronkelige blaren en bloemen bovanaan de stammen (<i>Pachypodium namaquanum</i>)
halfpad – bn	halverwege
handsak – zn	handtas, damestasje
handuit: <i>handuit ruk</i> – ww	uit de hand lopen <i>Die situasie het heeltemal handuit geruk</i>
hanetree(tjie) – zn	kleine afstand; 'kippenendje'
hang – zn	helling (v. berg) <i>Hy het hulle dit toegelaat, en die bose geeste het uit die man uitgegaan en in die varke ingevaar. Die trop sit toe op loop teen die hang af, die see in, en hulle versuip.</i> – 'En Hij liet het hun toe. En de duivelen, uitvarende van den mens, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte af in het meer; en versmoorde.' (Lukas 8:32-33)
hanna-hanna – ww	onzin verkopen, onzinnige dingen zeggen
hanteer – ww	omgaan met, behandelen, met de handen beroeren, (aan)pakken, hanteren; besturen, beheren <i>Sulke probleme sal ons intern hanteer</i> – 'Wij zullen zulke problemen intern afhandelen' <i>Kom ek vertel jou hoe om 'n depressie te hanteer</i> – 'Laat me je zeggen hoe je kunt omgaan met een depressie' <i>Jy hanteer kritiek nogal sleg</i> – 'Jij gaat nogal slecht om met kritiek' <i>Dit is hoe jy volstruise hanteer</i> – 'Zo pak je struisvogels (aan)' <i>Moenie die ou boeke sonder handskoentjies hanteer nie</i> – 'Je moet niet de oude boeken zonder handschoentjes aanpakken / aanraken' <i>Hy weet hoe om sy gereedskap goed te hanteer</i> – 'Hij weet hoe hij het gereedschap goed kan hanteren' <i>Die direkteur het die vergadering met geduld hanteer</i> – 'De directeur heeft de vergadering met geduld bestuurd/beheerd.' We mogen we ervan uitgaan dat we met een anglicistische leenvertaling vanuit het Engelse werkwoord <i>to handle</i> te maken hebben.
hardegat – zn, bn	(zn) doorzetter, koppig iemand, gehard iemand; (bn) doorzetterig, flink
hardekwas – zn, bn	(zn) doorzetter, koppig iemand, moeilijk iemand; (bn) doorzetterig, flink

hardewarewinkel – zn	ijzerhandel <i>Vgl. Eng. hardware store</i>
hare sny – ww	haar knippen
harsings – zn	hersens (meestal dierenhersenen – al of niet als consumptie)
harslag – zn	orgaanvlees, inzonderheid het hart, longen, lever en nieren (soms ook milt, zwezerik en slokdarm) (< Nl. <i>harts slag</i>) <i>Vgl. Eng. pluck</i> voor de betekenis <i>Vgl. 'afval', 'skilpadjie'</i>
harta – zn	(w.g.) geliefde, schatje
hartbees, hartebees – zn	hartenbeest: verzamelnaam voor grote, aan de gnoe verwante antilopen (o.a. <i>Alcelaphus buselaphus</i>) <i>Opm.: hart-</i> is een Nederlandse gewest. vorm van <i>hert</i> . Bij de naamgeving vergeleken de vroege kolonisten het dier dus met een hert. Naast dit woord heeft in Afrika het woord <i>hert</i> alleen als geleerd woord voortbestaan, en is het vervangen door het woord <i>takbok</i> (zie ald.), wat zich laat verklaren door het feit dat herten oorspronkelijk niet in Zuid-Afrika voorkomen.
hartbeeshuisie, hartebeeshuisie – zn	eenvoudig pioniershuisje
hartlam – zn	lieveling
hartomleiding – zn	bypass
hartseer – zn, bn	verdriet, hartzeer (zn); triest, verdrietig, droevig, tragisch (bijv. nw.) Anders dan in het Nederlands, wordt <i>hartseer</i> in het Afrikaans ook als bijvoeglijk naamwoord gebruikt: <i>Dit is 'n hartseer geskiedenis</i> – 'Dit is een droevige geschiedenis' <i>Ek voel diep hartseer oor die ellende waarin my mense lewe</i> – 'Ik voel me erg verdrietig om de ellende waarin mijn mensen leven' Het Afrikaans kent ook het zelfstandige naamwoord ' <i>verdriet</i> ', maar ' <i>verdriet</i> ' verschilt in nuance met ' <i>hartseer</i> '. Waar ' <i>hartseer</i> ' geassocieerd wordt met oprecht gevoeld verdriet, daar wordt ' <i>verdriet</i> ' meer in verband gebracht met uiterlijk verdriet, ja zelfs met dronkenmansverdriet: ' <i>dronk verdriet</i> '.
hartversaking – zn	het ophouden van het functioneren van het hart; hartstilstand
heeltemal – bw	helemaal
hegstekke – zn	hechtingen
heining – zn	hek, onheining, hekwerk <i>Opm.: gebruik in het Afr. hek</i> enkel als u de ingang van een

	omheining wilt aanduiden. De omheining zelf is <i>heining</i> <i>Vgl. 'hek' hieronder.</i>
hek – zn	hek; <i>gate</i> ; horde <i>Opm.:</i> bij een omheining wordt <i>hek</i> uitsluitend gebruikt voor de ingang. De omheining zelf wordt <i>heining</i> genoemd. Een 'gate' in een luchthaven is ook <i>hek</i> in 't Afr. <i>Vgl. 'heining' hierboven.</i>
hekel – ww	haken (<i>handwerk</i>) <i>Opm.:</i> spreek <i>hekel</i> uit als 'hiekel'
hekelpatroon – zn	haakpatroon
hekelpen – zn	haaknaald
hekkiesloop – zn	hordenloop
hemp – zn	shirt, hemd, overhemd
hensopper – zn	lafhartige opgever; (<i>vaak hist.</i>) iem. die zich aan de vijand overgeeft <i>Vgl. 'joiner'</i>
herd – zn	open haard, open vuur <i>Vgl. 'kaggel'</i>
heuning – zn	honing
heuningbos – zn	honingbos: <i>bossies</i> (<i>zie ald.</i>) van het geslacht <i>Cyclopia</i> , waar zoete thee van getrokken kan worden
heuvel – zn	heuvel <i>Vgl. 'koppie'</i>
hiëna – zn	hyena
hierdie – av	deze, dit <i>Vgl. 'daardie'</i>
hierlangs – vz	in de omgeving
hiet: <i>hiet en gebied</i> – uitdr.	links en rechts bevelen uitdelen <i>Opm.:</i> <i>hiet</i> is een variatie op Nl. 'heten' (dial. 'hieten') – noemen, bevelen
hings – zn	hengst
hingsel – zn	hengsel

hitte: <i>op hitte – uitdr.</i>	loops <i>Vgl. Eng. on heat</i> <i>Vgl. 'jags'</i>
hitteberoerte – <i>zn</i>	zonnesteek <i>Vgl. Eng. heatstroke</i>
hittetè, hittete – <i>bw</i>	bijna, op een haar na
hoed – <i>zn</i>	hoed, pet
hoefyster – <i>zn</i>	hoefijzer
hoek – <i>zn</i>	plek waar twee bergen samenkomen en een hoekvormige overgang vormen <i>Franschhoek</i> – oorspr. 'Franschen Hoek', dorp ontstaan uit nederzetting tussen twee bergen waar in 1688 Franse Hugenoten werden ondergebracht <i>Vgl. 'nek'</i>
hoeka – <i>bn, bw</i>	van vroeger, van wat eens was, van lang geleden (<i>bn</i>); heel lang geleden, van heel vroeger, in een grijs verleden (<i>bw</i>) (<i>bn</i>) <i>Hulle was hoeka helde</i> – 'Zij waren helden van lang geleden' (<i>bw</i>) <i>Dié woord het hoeka ontstaan</i> – 'Dat woord is lang geleden ontstaan' (<i>bw</i>) <i>Ons mense was hoeka aan die Kaap toe Jan van Riebeeck hier aangekom het</i> – 'Onze mensen woonden al heel lang aan de Kaap toen Jan van Riebeeck hier aankwam'
hoeka: <i>van hoeka se dae – uitdr.</i>	van heel lang geleden Ook <i>van hoeka se tyd</i> <i>Vgl. 'toeka'</i>
hoekaai! – <i>tw</i>	zie 'hokaai'
hoekom – <i>bw</i>	waarom
hoender (<i>mv. hoenders</i>) – <i>zn</i>	kip <i>Opm.:</i> Het zelfstandig naamwoord 'kip' is in het Afrikaans onbekend. Wel zegt men ' <i>kiep-kiep</i> ' als men kippen roept. Dit doet men ook in Nederland, maar daar heeft de roepnaam dus het oorspronkelijke zelfstandige naamwoord 'hoen' verdrongen. Denk aan de NI. uitdrukking 'Een knuppel in het hoenderhok gooien' (waarmee een kippenhok bedoeld wordt), en 'zo fris als een hoentje' (waarmee een kip bedoeld wordt) om herinnerd te worden aan het oorspronkelijke Nederlandse woord voor 'kip'.
hoendervleis – <i>zn</i>	kippenvlees; kippenvel <i>Ek het hoendervleis gekry toe ek ons pragtige volkslied in Nederland</i>

	<i>hoor sing het</i> – 'Ik kreeg kippenvel toen ik ons prachtige volkslied in Nederland hoorde zingen'
hoërskool – <i>zn</i>	middelbare school
hoesklontjie – <i>zn</i>	hoespastille
hoësorgeenheid – <i>zn</i>	<i>intensive care</i> , afdeling <i>intensive care</i> Ook ' <i>waakeenheid</i> ' (zie <i>ald.</i>)
hoëtroustel – <i>zn</i>	hifi-installatie
hof – <i>zn</i>	rechtbank <i>Vgl. Eng. court</i>
hofie – <i>zn</i>	tussenkopje (bij artikelen)
hofsak – <i>zn</i>	rechtzaak
hofsak – <i>zn</i>	rechtzaak
hoi! – <i>tw</i>	uitroep bij ossendrijven om de dieren vooruit te drijven; hé!, hoi! – uitroep om aandacht mee te trekken <i>Vgl. 'hokaai', 'troei', 'tru'</i>
hokaai! – <i>tw</i>	(<i>gemeenz.</i>) ho!, ho maar!, stop!; (tegen dieren) ho!, hu! <i>Vgl. 'hoi', 'troei', 'tru'</i>
hokslaan – <i>ww</i>	geweld beteugelen, onderdrukken
Hollander – <i>zn</i>	Hollander; Nederlander
hollander – <i>zn</i>	soort papiermolen
Hollands – <i>zn</i>	de Nederlandse taal
Hollands – <i>bv</i>	Hollands; Nederlands
hom – <i>pv</i>	(<i>verb. van mann. 3rde pers. enkv.</i>) hem
hommeltuig – <i>zn</i>	drone
hondeteler – <i>zn</i>	hondenfokker
hongerte – <i>zn</i>	honger
hoof – <i>zn</i>	1. hoofd 2. chef, hoofd 3. (<i>overdr.</i>) verstand 4. (<i>overdr.</i>) leven <i>Opm. 1:</i> NI. 'hoofd' wordt in het Afrikaans meestal vertaald met ' <i>kop</i> ' als hiermee het lichaamsdeel bedoeld wordt (zie <i>ald.</i>). Echter, in

	dichterlijk of verheven taalgebruik kiese men voor 'hoof': <i>En die soldate het 'n kroon van dorings gevleg en dit op sy hoof gesit, en 'n purper kleed om Hom gewerp</i> – 'En de krijgsknechten, een kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten die op Zijn hoofd, en wierpen Hem een purperen kleed om' (Joh. 19:2) <i>Opm. II:</i> bij gebruik van uit het Nederlands afkomstige spreekwoorden, gezegden en vaste uitdrukkingen is 'hoof' alledaags: <i>Die hoof buig / skud</i> <i>Gawes van hoof en hart</i> Ook in overdrachtelijke zin, in de betekenissen 'verstand', 'leven', wordt NI. 'hoofd' met <i>hoof</i> vertaald, bijv. <i>Iets uit jou hoof leer</i> <i>Vir sy misdaad het hy met sy hoof geboet</i> Ook in de betekenissen 'chef', 'directeur', 'leiding' vertaalt men NI 'hoofd' met <i>hoof</i>, bijv.: <i>Die hoof van die skool, kerk, regering.</i> <i>Vgl. 'kop'</i>
hoof- – <i>woordd.</i>	voornaamste, hoofd- <i>hoofbladsy</i> – 'homepage' <i>hoofdienste</i> – 'voornaamste services' <i>Opm.:</i> net als bij het woord '<i>gunsteling</i>' en het woordd. '<i>gunsteling</i>-' is het soms onduidelijk of '<i>hoof</i>' in samenstellingen als bijv. nw. of als zelfst. nw. beschouwd moet worden omdat men het vaak niet aaneenschrijft met het zelfstandige naamwoord dat erop volgt. Deze verwarring heeft een anglicistische oorsprong (denk maar aan '<i>hoofbladsy</i>' en '<i>hoof-bladsy</i>' of '<i>hoof bladsy</i>' waarbij de laatste versie een geleende morfologie uit het Engels is: '<i>main page</i>' bestaat, omdat het los geschreven wordt, uit een bijv. nw. + zelfst. nw., maar kan evengoed gezien worden als een samenstelling bestaande uit een 'bijvoeglijk gebruikt' zelfst. nw. + zelfst. nw.
hoofbrekings – <i>zn</i>	hoofdbrekens
hoofopskrif – <i>zn</i>	krantenkop <i>Hierdie nuus het die hoofopskrifte gehaal</i> – 'Dit nieuws heeft de krantenkoppen gehaald'
hool – <i>zn</i>	duistere, ongure plaats, 'vies hol'
hoor-hier! – <i>tw</i>	stopwoord waarmee enthousiasme aan het begin van een zin uitgedrukt wordt: 'moet je horen', 'let op', 'nu komt het' <i>Opm.:</i> wordt doorgaans als <i>horie!</i> gerealiseerd
hoorsê – <i>zn</i>	geruchten, iets 'van horen zeggen' <i>Hierdie bewerings is gebaseer op hoorsê</i> – 'Deze beweringen zijn gebaseerd op geruchten' <i>Vgl. Eng. hearsay</i>

horing – zn	hoorn, gewei; (<i>gemeenz.</i>) mann. lid in erectie <i>Vgl. 'doring'</i>
hormoonpoeier – zn	stekpoeder
hot – bw	links (term bij ossendrijven) <i>Vgl. 'haar'</i>
hotagter: <i>dit hotagter kry</i> – bw	een zware tijd doormaken
hotnot – zn	(<i>rac.</i>) 'kleurling' (<i>bruinmens</i>) <i>Opm.:</i> dit woord werd oorspronkelijk gebruikt om er de inheemse Hottentotten mee aan te duiden, maar wordt nu gebruikt als schertsende term voor de Kleurlingennatie, die voortgekomen is uit vroege blanke en inheemse huwelijken en relaties. Wees dus voorzichtig met dit woord. <i>Met sy blas vel en kroeshare lyk jou man darem soos 'n hotnotjie</i> – 'Met zijn lichtgetinte huid en kroeshaar lijkt jouw man wel een kleurling' <i>Vgl. 'bitterbek', 'ghoffel', 'Hottentot', 'houtkop', 'kaffer', 'meid', 'volk'</i>
hotnotsgot – zn	bidsprinkhaan <i>Opm.:</i> dit opmerkelijke insect werd zo genoemd omdat in de vroege dagen van de Kaapse kolonisatie de inheemse Hottentotten dit dier als godheid vereerden (vervorming van <i>hottentot</i> + <i>god</i>)
hotnotskooigoed – zn	kooigoed (fijnbehaard laag struikje uit de Kaap: <i>Helichrysum petiolare</i>)
hotnotstoontjie – zn	laagblijvend, kruipend stapelia-achtig vetplantje met stervormige, stinkende bloemen met smalle, vlezige bloembladachtige lobben; bloemkleur varieert van kastanjebruin en chocoladebruin tot heel donker bruinpaars; groeit in dorre en rotsachtige gebieden waar het in de zomer regent, tussen stenen en in de spleten tussen grote rotsblokken, vaak in de schaduw van struikgewas of gras (<i>Duvalia caespitosa</i>)
Hottentot – zn	Hottentot, Khoikhoi, Khoi (oorspronkelijke bevolking van de Kaapprovincies) <i>Vgl. 'Boesman', 'Hotnot', 'Strandloper'</i>
hou van – ww	mooi vinden; leuk vinden, houden van <i>Opm.:</i> het werkwoord 'houden van' om iem. de liefde te verklaren kan in het Afrikaans niet met 'Ek hou van jou' uitgedrukt worden. Daar zegt men ' <i>Ek is lief vir jou</i> '. Zie verder bij <i>lief wees vir</i> .

hout- – <i>woordd.</i>	bijvoeglijk gebruikt woorddeel met de betekenis 'houten', 'van hout': <i>houtpapegaai</i> – 'houten papegaai' <i>houtprieel</i> – 'houten prieel'
houtkop – <i>zn</i>	(<i>rac.</i>) neger <i>Vgl.</i> 'bitterbek', 'ghoffel', 'hotnot', 'kaffer', 'meid', 'volk'
huid – <i>zn</i>	gevilde dierenhuid <i>Opm.:</i> het Nederlandse woord <i>huid</i> wordt in het Afrikaans doorgaans vertaald met 'vel'. Dit verschil met het Nederlands komt overeen met de betekenis van de Engelse woorden <i>hide</i> (= Afr. 'huid') en <i>skin</i> (= Afr. 'vel'). Ter illustratie: <i>kopvel</i> en <i>velkleur</i> worden vertaald met 'hoofdhuid' en 'huidskleur'. <i>Vgl.</i> 'vel' en 'kopvel'
huishouding – <i>zn</i>	huishouden
huisie, knoffelhuisie – <i>zn</i>	teentje knoflook
hulpbron – <i>zn</i>	grondstof, (natuurlijke) hulpbron; hulpmiddel, middel, faciliteit <i>Opm.:</i> de tweede betekenis, 'hulpmiddel', 'middel', 'faciliteit', is ontstaan onder invloed van Eng. <i>resource</i> , 'grondstof' en tevens 'hulpmiddel', 'faciliteit', enz.
hulle, hul – <i>pv</i>	zij, hun, hen (3e pers. mv.); hun (<i>bez.vnw.</i>)
hulle s'n – <i>pv</i>	(<i>zelfst. bez. vnw. 3rde pers. mv.</i>) van hen, hunne
hupstoot – <i>zn</i>	een duwtje in de goede richting (<i>ook fig.</i>), stimulans
hutsmerk – <i>zn</i>	hekje, <i>hashtag</i> (#)
huurmotor – <i>zn</i>	taxi <i>Opm.:</i> soms zegt men in het Afrikaans ook 'taxi' (spr. <i>teksie</i>), maar dit betekent vooral ook 'minibus waarin zwarte pendelaars vervoerd worden'. Deze <i>teksies</i> zijn berucht omdat ze vaak overvol zijn en als ongeleide projectielen de verkeersregels overtreden.
huwelikslisentie – <i>zn</i>	trouwboekje
hy – <i>pv</i>	(<i>mann. 3rde pers. enkv.</i>) hij
hygverhaal – <i>zn</i>	erotische roman; erotische literatuur
hysbak – <i>zn</i>	lift
hysbak ry – <i>ww</i>	in de lift zitten
I	
ietermagog, ietermagô – <i>zn</i>	schubdier

iewers – bw	ergens <i>Opm.: 'êrens' is gebruikelijker en drukt een minder onbereikbare plek of idee aan</i> <i>Zie ook 'êrens'</i>
impak – zn	invloed
implementeer – ww	uitvoeren; ten uitvoering brengen
indaba – zn	beraad; probleem, pakkie-an <i>Ek het geen motor om my kind in te vervoer nie.</i> <i>- Dit is jou indaba.</i> = 'Ik heb geen auto waar ik mijn kind in kan vervoeren' – 'Dat is jouw probleem'
indoopsous – zn	dipsaus (mayonaise, aioli, cocktailsaus, chiliolie, enz.) <i>Vgl. 'dip'</i>
inflammasie – zn	(long)ontsteking
ingee – ww	ingeven; kapot gaan; zwichten <i>Vgl. Eng. to give in</i>
Ingels – zn, bn	(scherts.) Engels
Ingelsman – zn	(scherts.) Engelsman, Engelstalige
inhandig – ww	inleveren, indienen <i>Vgl. Eng. to hand in</i>
inklim – ww	instappen (auto, bus, trein, e.a.) <i>Vgl. 'opklim', 'afklim', 'oorklim'</i>
inkopies – zn	boodschappen <i>inkopies doen</i> – 'winkelen', 'boodschappen doen'
inligting – zn	informatie <i>Ek wil graag meer inligting bekom hieroor</i> – 'Ik wil hier graag meer informatie over krijgen' <i>Vgl. 'navrae'</i>
inloer – ww	ergens naar binnen loeren, stiekem ergens naar binnen kijken; (gemeenz.) een kort bezoekje brengen <i>Vgl. 'loer'</i>
inperking – zn	inperking; lockdown (tegen verspreiding van besmettelijke ziekten) <i>Vgl. 'grendelstaat'</i>
inperk – ww	inperken; in een lockdown gaan, in een lockdown zetten (tegen verspreiding van besmettelijke ziekten) <i>Vgl. 'grendelstaat'</i>

inryteater – zn	openluchtbioscoop <i>Vgl. Eng. drive-in theatre</i> <i>Vgl. 'veldfliek'</i>
inset (mv. insette) – zn	invoer; inbreng, <i>input</i> <i>Vgl. Eng. input</i> <i>Vgl. 'uitset'</i>
insetsel – zn	(korte) bijdrage of verslag in tv-programma, ingelast filmpje, (<i>Zuid-Nederl.</i>) duidingsfilmpje
insetverskaffer – zn	inputleverancier, (basis)leverancier (van grondstoffen of basisproducten zoals zaad, kunstmest, veevoeder)
inskakel – ww	aanzetten (van elektriciteit); afstemmen (op radiozender) <i>Bly ingeskakel op Pretoria FM, en ons sien mekaar weer ná die nuusbuletin</i> – 'Blijf afgestemd op Pretoria FM, en we zien elkaar weer na het nieuws'
insluitende – ww, vz	inclusief, met inbegrip van, waaronder, onder wie <i>Sewe mense, insluitende die bestuurder van die kombi, het beserings opgedoen</i> – 'Zeven mensen, onder wie de bestuurder van het busje, zijn gewond geraakt' <i>Vgl. Eng. including</i>
inspuit – ww	injecteren
inspuiting – zn	injectie
insweer – ww	beëdigen <i>Vgl. Eng. to swear in</i>
inteken – ww	zich registreren (als lid, begunstiger, rekeninghouder, internetforumlid, enz.) <i>Vgl. Eng. to sign in</i> <i>Vgl. 'inteken op'</i>
inteken op – ww	zich abonneren op
intekenaar – zn	abonnee
internetverskaffer – zn	<i>internetprovider</i> , internetaanbieder, internetleverancier <i>Vgl. 'selfoondiensverskaffer'</i>
intou – ww	inslepen (van auto) <i>Vgl. Eng. to tow in</i>
invoer; uitvoer – ww	importeren; exporteren
ipekonders, ipokonders – zn	(ingebeelde) kwaaltjes

J	
ja, jaag – ww	zich haasten; jakkeren, snellen, hard rijden; achterna zitten, met snelheid achtervolgen
jaap, japie – zn	(scherts.) Afrikaner, boertje
jaer – zn	coureur, renner Vgl. 'jagter'
jaffel – zn	soort tosti / croque monsieur die aan de rand is dichtgedrukt: vulling kan bestaan uit een ei, of gekruid gehakt, of gesmolten kaas met gebakken uien en tijm
jaffelyster – zn	tosti-ijzer, / croque monsieur-ijzer
jag – ww	jagen (in de jacht) <i>Sou ek moed skep, maak U soos 'n leeu jag op my en staan U my weer voor in u onbegryplike mag.</i> – 'Want zij verheft zich; gelijk een felle leeuw jaagt Gij mij; Gij keert weder en stelt U wonderlijk tegen mij.' (Job 10:16)
jags – bn	(gemeenz.) geil Vgl. 'hitte (op hitte)', 'geil' en 'katools'
jagter – zn	jager Vgl. 'jaer'
jakkals – zn	benaming voor jakhalssoorten (bijv. <i>Canis mesomelas</i> , <i>C. adustus</i>); benaming voor Z.A. vossensoorten (<i>Vulpes chama</i>) maar ook wel de Europese vos (<i>V. vulpes</i>); benaming voor kleine hyena-achtigen zoals de aardwolf / erdwolf (<i>Proteles cristatus</i>) <i>Uitdr.: jakkals trou met wolf se vrou</i> – gezegd wanneer op dezelfde plek het regent en de zon schijnt: 'duiveltjeskermis', 'het is kermis in de hel' Vgl. 'erdwolf', 'wolf'
jakopewer – zn	blauwkeeltje: roze zeevis uit de orde der schorpioenvissen (<i>Helicolenus dactylopterus</i>)
jakopregop – zn	Peruaanse zinnia: plant met felgekleurde, dahlia-achtige bloemhoofdjes (<i>Zinnia peruviana</i>)
jammer – bn	(uitdr.) <i>ek is jammer</i> – 'het spijt mij' (uitdr.) <i>jammer kry</i> – 'medelijden hebben'
jammer – tw	sorry, jammer
ja-nee – tw	nou ja, eh... nou..., ach...; zeker; stopwoord of woord dat een zin aankondigt <i>Wil enigiemand 'n bietjie wyn hê?</i>

	– <i>Ja-nee, dit sal lekker wees!</i> = 'Wil er iemand een beetje wijn?' – 'Nou, lekker!'
ja-nee wat! – <i>tw</i>	een verzuchting: 'ach ja...'
janfiskaal, fiskaallaksman – <i>zn</i>	klauwier- / klapekstersoort (<i>Larius collaris</i>) <i>Vgl.</i> 'laksman'
Japie – <i>zn</i>	boerenkinkel
japtrap: <i>in 'n japtrap</i> – <i>uitdr.</i>	in een ommezientje, in een handomdraai
Japannees – <i>zn, bn</i>	(<i>zn</i>) Japanner; <i>Japannese</i> – Japanners; (<i>bn</i>) Japans. <i>Ek hou baie van Japannese kos</i> – 'Ik houd erg van Japans eten'
jas – <i>zn</i>	lange jas, mantel <i>Opm.:</i> Afr. <i>jas</i> is dus niet altijd hetzelfde als Nl. <i>jas</i> . Voor de Nl. betekenissen 'jas', 'jek' of 'jasje' / 'colbert' zie bij <i>baadjie</i>
jassas! – <i>tw</i>	jeetje!, jee!, wow! (uitroep van verbazing) < <i>Jesus</i>
jellie – <i>zn</i>	gelei
jêm – <i>zn</i>	(<i>gemeenz., angl.</i>) jam; (<i>uitdr.</i>) <i>so 'n bek moet jêm kry!</i> – 'hulde!', 'goed gezegd!' <i>Vgl.</i> 'konfyt'
jinne! – <i>tw</i>	heden!, hemel!, hemeltje! (uitroep van verbazing) < <i>hede!</i> <i>Vgl.</i> 'jirre' en 'jitte'
jirre! – <i>tw</i>	uitroep van verbazing, verrassing: 'jeetje'. < <i>Here</i> <i>Opm.:</i> hoewel 'jirre' op het eerste gezicht een uitroep lijkt, is het ontleend aan 'Here'. Om deze reden kunnen mensen aanstoot nemen aan dit 'ydellike gebruik van die naam van God'. <i>Vgl.</i> 'jitte' en 'jinne'
jis! – <i>tw</i>	jeetje! (uitroep van verbazing) < <i>Jesus</i> <i>Vgl.</i> 'jissie' en 'jislaaik'
jislaaik! – <i>tw</i>	jeetje! (uitroep van verbazing) <i>Vgl.</i> 'jissie' en 'jis'
jissie! – <i>tw</i>	jeetje! (uitroep van verbazing) < <i>Jesus</i> <i>Vgl.</i> 'jis' en 'jislaaik'

jitte! – <i>tw</i>	heden!, hemel!, hemeltje! (uitroep van verbazing) < <i>hede!</i> <i>Vgl. 'jirre' en 'jinne'</i>
jô! – <i>tw</i>	uitroep van verbazing
Jo'burg – <i>zn</i>	Johannesburg
Joetênnedzjie – <i>zn</i>	(<i>gemeenz., scherts.; nep-Engels</i>) Uitenhage (stadje noordelijk van Port Elizabeth)
joggie – <i>zn</i>	jockey (in paardensport); bediende (doorgaans bij een tankstation) <i>pompjoggie</i> – 'tankstationbediende' (leenvertaling van Am. Engels <i>gas jockey</i>)
joiner – <i>zn</i>	verraderlijke overloper; (<i>vaak hist.</i>) overloper <i>Vgl. 'hensopper'</i>
jol – <i>zn</i>	fuij, feest, danspartijtje <i>Vgl. 'sokkie', 'sokkiejol'</i>
jol – <i>ww</i>	feesten, uitgaan, 'de buurt onveilig maken', enz. <i>Vgl. 'rinkink'</i>
jong – <i>zn</i>	gekleurde jongeman
jong – <i>tw</i>	tussenwerpsel van verzuchting: joh, nou, kijk eens, tja, hoor, enz. <i>Is daar nog kamers beskikbaar vir ons twee? – Jong, ons is volgeboek, maar die hotel langsaan het nog kamers beskikbaar. – 'Zijn er nog kamers beschikbaar voor ons tweeën? – Nou, we zijn volgeboek, maar het hotel hiernaast heeft nog kamers beschikbaar. Het jy nou ook vakansie? – Nee, ek is maar besig, jong. – 'Heb jij nu ook vakantie? – Nee, hoor, heb ik het maar druk.'</i>
jonk (<i>attr. jong</i>) – <i>bn</i>	jong <i>Opm.: pred. en als bijw. eindigt jonk op -nk; attr. gebruikt eindigt het slechts op de nasaal -ng (vergelijkbaar met 'lank' [zie ald.]). Die jong vrou vs. die vrou is jonk; hy het jonk getrou</i> <i>Vgl. 'lank'</i>
jool – <i>zn</i>	studentenfeest
jop (<i>mv. joppe</i>) – <i>zn</i>	baantje (<i>mv. baantjes</i>) <i>Vgl. Eng. job</i>
jou – <i>pv</i>	(<i>bez. vnw. 2de pers. enkv.</i>) jouw; (<i>verb. 2de pers. enkv.</i>) jou
joune – <i>pv</i>	(<i>zelfst. bez. vnw. 2de pers. enkv.</i>) van jou, jouwe

jukskei – zn	op <i>jeu de boules</i> gelijkend traditioneel Boerenspel waarbij een houten rechtopstaande stok omvergegooid moet worden met houten onderdelen van een ossenjuk
julle, jul – pv	(2de pers. mv.) jullie; (bez. vnw. 2de pers. mv.) jullie
julle s'n – pv	(zelfst. bez. vnw. 2de pers. mv.) van jullie
juts – zn	(w.g.) rechter Ontl. aan Eng. <i>judge</i>
jy – pv	(2de pers. enkv.) jij
K	
kaal – bn	naakt Vgl. 'bles', 'bleskop' en 'haarloos'
kaalbas – bn	met ontbloot bovenlijf, in de blote bast
kaalgaar, kaalrare, kabelgare, kabelgaring – zn	kabelgaren, touwvezel: vezel van hennep, jute en agave (<i>kaalgaarboom</i> , zie ald.) voor het vlechten van touwen
kaalgaarboom – zn	agave, honderdjarige aloë, (met geelgerande blaren) bonte honderdjarige (<i>Agave americana</i>) Opm.: Zo genoemd om het kabelgaren (zie 'kaalgaar') dat uit de blaren gewonnen wordt.
kaalgat – bn	(gemeenz.) spiernaakt, poedelnaakt By die Go-Go Lounge dans die meisies kaalgat op die tafels – 'Bij de Go-Go Lounge dansen de meisjes poedelnaakt op de tafels'
kaalvoet – bn	met blote voeten Vgl. Eng. <i>barefoot</i>
kaalvoet klonkie – zn	schertsende benaming voor iem. die op blote voeten rondloopt
Kaap, die – zn	(gemeenz.) Kaap de Goede Hoop Zonder lidw. duidt <i>Kaap</i> in zinsverband op Kaapstad: <i>Sy dog hy was Kaap toe, maar hy was Baai toe</i> – 'Zij dacht dat hij naar Kaapstad was gegaan, maar hij was naar Port Elizabeth gegaan'
kaaskop / kasie – zn	(neerh.) Nederlander, Hollander
kaasworsie – zn	Zuid-Afrikaans barbecueworstje met kaas Een <i>kaasworsie</i> , of <i>cheese griller</i> , wordt gemaakt van (idealiter) grofgemalen varkensvlees, kruiden en stukjes cheddarkaas. Ze worden vaak eerst gerookt. Doet vaak denken aan een <i>Russiese worsie</i> (zie ald.) met kaas. Vgl. 'Russiese worsie'

kabeljou – zn	zeevis (niet de Europese kabeljauw) (<i>Argyrosomus coronus</i> , <i>A. inodorus</i> en <i>A. japonicus</i>) Deze vissen zijn niet verwant aan de kabeljauw, maar eerder aan de baarzen en makrelen, tonijnen, barracuda's en cichlides (familie <i>Perciformes</i> ; de baarsachtigen)
kaderontplooiing – zn	(<i>staatk.</i>) 'kaderlidaanstelling': aanstelling van partijleden en andere partijgetrouwen in overheidsfuncties <i>Opm.</i> : feitelijk een corrupt patronagesysteem waarbij getrouwen van de regeringspartij (ANC) op sleutelposities binnen overheidsbedrijven en de machtscentra aangesteld worden, zodat de partij volledige macht over land en productiemiddelen verwerft en behoudt, en kan optreden als werkverschaffer <i>Vgl.</i> Z.A. Eng. <i>cadre deployment</i> <i>Vgl.</i> 'ontplooï', 'ontplooiing'
kaf – zn	onzin <i>Vgl.</i> 'bog'
kafee – zn	'buurtsupertje': kleine winkel waar allerlei levensmiddelen als brood, zuivel, tabakswaaren, barbecuebenodigdheden, kranten, frisdrank en snoep verkocht worden <i>Opm.</i> in omgangstaal ook <i>keffie</i> genoemd
kaffer – zn	(<i>neerh.</i> , <i>rac.</i>) scheldnaam voor zwarte: nikker, roetmop, zwartje <i>Opm.</i> : hoewel oudere mensen dit woord nog vrij lichtvaardig en zonder racistische intenties kunnen gebruiken, geldt het over het algemeen als buitengewoon kwetsend ("die K-woord") <i>Vgl.</i> 'bitterbek', 'ghoffel', 'hotnot', 'houtkop', 'meid', 'volk'
kaffer- – woordd.	(<i>neerh.</i> , <i>rac.</i>) woorddeel waarvan het gebruik afgeraden wordt <i>Opm.</i> : aangezien <i>kaffer-</i> ook in samenstellingen als kwetsend ervaren wordt, zijn veel woorden in onbruik geraakt en vervangen door neutralere. <i>Bijv.</i> <i>kafferboom</i> – <i>kuskoraalboom</i> <i>kafferlelie</i> – <i>aandblom</i> <i>kafferpot</i> – <i>ysterpot</i> , <i>swart pot</i> <i>kafferwaatlemoen</i> – <i>tsamma</i>
kafferbrak – zn	(<i>rac.</i>) bastaardhond, vuilnisbakkenras
kafferboetie – zn	(<i>neerh.</i> , <i>rac.</i>) blanke die maatjes is met negers, negervriend, negrofiel
kafferboom – zn	Zie 'kuskoraalboom'
kafferlelie – zn	Zie 'aandblom'
kafferpot – zn	Zie 'potjie'

kafferwaatlemoen – zn	Zie 'tsamma'
kaggel – zn	open haard Vgl. 'herd'
kaiings – zn	kaantjes; kiezelstenen in een 'kaiingsveld'
kaja – zn	(<i>neerh.</i> , <i>rac.</i>) huisje, hutje; (<i>neerh.</i>) woninkje of eenkamerappartementje voor arbeiders op de boerderij Ontl. aan Zoeloe / Xhosa <i>kaya</i> <i>Opm.</i> : deze term heeft vaak een neerhalende bijklank vanwege de beperkte omvang en voorzieningen van deze woning waarin de doorgaans zwarte arbeiders (zie 'plaaswerker') worden ondergebracht
kajuit – zn	kajuit; cabine (van auto's, ruimtevaartschepen, enz.) <i>Opm.</i> : net als bij woorden als 'kooi' en 'kombuis' laat dit woord zien dat de oorsprong van het Afrikaans in de taal van de zeventiende-eeuwse zeevaarders ligt. Vgl. 'lugwaardin'
kajuitbeambte – zn	steward(-ess) Vgl. 'lugwaardin'
kak – zn	kak, poep, stront; rommel, toringzooi, problemen, gedonder, riskante situatie; onzin; (<i>bijv. gebr.</i>) klote, heel slecht <i>Daar lê kak op die sypaadje</i> – 'Er ligt kak op de stoep' <i>Is daar nie geld vir die werkers nie? O fok, hier kom kak</i> – 'Is er geen geld voor de arbeiders? Oh fuck, daar komt gedonder van' <i>Ag kak, man. Jy praat bog, en ek gaan nie meer hierna luister nie!</i> – 'Ach, wat een onzin. Je loopt te kletsen en ik ga hier niet meer naar luisteren.' <i>Ek drink graag bier en ja, ek weet dis kak vir my kurwes</i> – 'Ik drink graag bier en ja, ik weet dat dat klote is voor mijn rondingen'
kalant – zn	sluwe vent, schelm
kalklig – zn	flitslicht, voetlicht Vgl. Eng. <i>limelight</i>
kamas (<i>mv. kamaste</i>) – zn	beenskap (gedragen om de kuit tijdens het paardrijden)
kambro – zn	verzamelnaam voor enkele soorten rankende planten uit de maagdenpalmfamilie <i>Apocynaceae</i> met groene, welriekende bloemetjes en grote, langwerpige, eetbare knollen ('kos') die melksap afgeven (<i>Fockea spp.</i>): ook <i>kammaro</i> genoemd Vgl. 'bergbaroe', 'bergkambro', 'bobbejaankambro', 'kos', 'slangkambro'
kameelperd – zn	giraffe

kameelpootboom – zn	volksnaam voor <i>Bauhinia galpinii</i> , <i>B. natalensis</i> en verwanten: vlinderbloemige boompjes en struiken met tweelobbige, hart- / kameelhoefvormige blaren (<i>Fabaceae</i>)
kamma, kamtig, kamta, kamma-kamma, kammakastig, kammalielies – bn en bw	zogenaamd, alsof, voorgewend, schijnbaar <i>Drink jy alweer daai kamtige appelsap? Ek dink dis is suiwer sjerrie, dié</i> – 'Ben je nu alweer die zogenaamde appelsap aan het drinken? Volgens mij is dat pure sherry' <i>Kom ons speel dokter-dokter: ek is kamma-kamma die dokter en jy is die pasiënt</i> – 'Laten we doktertje spelen: ik ben zogenaamd de dokter en jij de patiënt'. <i>Vgl. 'kwansuis'</i>
kameelperd – zn	giraffe
kamp: <i>gaan kamp</i> – ww	kamperen
kampong – bn	arbeidersbehuizing; woonplek van een aantal zwarte gezinnen <i>Vgl. 'stat'</i>
kankerbossie – zn	vlinderbloemig struikje (<i>bossie</i>) met rode bloemen (<i>Sutherlandia frutescens</i>)
kannetjies – zn	enkele soorten rankende plantjes met rode of roze, wasachtige bloemetjes (<i>Microlooma</i> , fam. <i>Apocynaceae</i>)
kanniedood – zn	verzamelnaam voor soorten van het geslacht <i>Commiphora</i> : immergroene bomen met veelgelobd blad, groeiend in droge delen van Zuid-Afrika, die zeer makkelijk gestekt kunnen worden <i>Opm.: soms wordt 'kanniedood' gebruikt om te verwijzen naar naar kleine, geharde aloësoorten.</i>
kanselleer – ww	schrappen, annuleren
kansvatter – zn	opportunist
kant: <i>se kant</i> – vz	rond de klok van, rond, omstreeks <i>So van agt uur se kant af begin dit reën</i> – 'Rond achten begint het te regenen'
kantgordyne – zn	vitrage <i>Vgl. Eng. lace curtains</i>
kaperjol – zn	bokkensprong, capriool
kapok – zn	boomwol, bedvulling, pluis van het <i>kapokbossie</i> (<i>Eriosephalus africanus</i>); zware, vlokkerige sneeuw <i>Opm.: kapok in de betekenis van 'vlokkerige sneeuw' komt uit het vroegere Maleise oedjan kapok; eig. 'kapokregen'.</i>

kapok – ww	dikke vlokken sneeuwen
kapokaartappels – zn	aardappelpuree
kapokbossie – zn	Afrikaanse rozemarijn (<i>Eriocephalus africanus</i>) <i>Opm.:</i> kapokbossie is een struikachtig vetplantje van de familie der samengesteldbloemigen (<i>Asteraceae</i>) en dus geen lipbloemige (<i>Lamiaceae</i>), zoals de eigenlijke rozemarijn. De zaadjes van het kapokbossie verspreiden zich als pluisjes door de lucht. Deze pluisjes worden gebruikt voor kapok (<i>zie ald.</i>).
kappertjie – zn	Oost-Indische kers (<i>Tropaeolum majus</i>) <i>Opm.:</i> niet te verwarren met het Nl. 'kappertje' – het ingelegde bijgerecht. Zie daarvoor hieronder 'kappertjiesaad'
kappertjiesaad – zn	kappertjes (bijgerecht van ingelegde bloemkropjes van <i>Capparis spinosa</i>) <i>Vgl.</i> 'kappertje'
kappie – zn	kapje; muts, hul (vrouwelijke hoofdbedekking); dakje (leesteken <i>accent circonflexe</i> : ^) <i>Vgl.</i> 'kappiekommando', 'moederkappie'
kappieteken – zn	dakje (leesteken <i>accent circonflexe</i> : ^) <i>Vgl.</i> 'kappie'
kappiekommando – zn	burgerleger van Boerenvrouwen tijdens Boerenoorlog (1899-1902) (genoemd naar hun klederdracht); (<i>overdr.</i>) militante uit Afrikanervrouwen bestaande eenheid c.q. actiegroep <i>Vgl.</i> 'kappie', 'moederkappie'
Kappiekommando – zn	rechtse Afrikaner-vrouwenorganisatie uit de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw
kapsie – zn	bezwaar <i>kapsie maak</i> – 'bezwaar maken'
kar – zn	(<i>gemeenz.</i>) auto
karavaan – zn	caravan <i>Vgl.</i> 'woonwa'
karee – zn	inheemse boom met wilgachtige bladeren (<i>Searsia lancea</i>)
karfoefel – ww	flikflooiën, vrijen, betasten, erotisch aanraken <i>Vgl.</i> 'druk, drukkie' en 'karnuffel'
karkatjie – zn	strontje (in oog) (<i>Hordeolum externum</i>) Plaats klemtoon op -kat-)

karkei – zn	vetplant met kenmerkende, zeer dikke stammen (caudex) en harige, langwerpige, dikke blaren (<i>Cotyledon cacalioides</i> , syn. <i>Tylecodon acalioides</i>)
karmenaadjie – zn	verse vleeswaren van pas geslacht dier die ter viering van de slachtdag in een pakketje naar buren en familie gestuurd worden <i>Opm.</i> : het gaat hier om een oud gebruik dat in de Nederlanden vergelijkbaar is met de <i>worstenavond</i> en het <i>slachtmaal</i> , waar buren en familie in de avond na de slacht uitgenodigd en getrakteerd worden op verse worsten en andere vleeswaren. Het vertoont sterkere overeenkomsten met het jaargebruik van de <i>pomana porcului</i> in Roemenië, waar de heer des huizes ter ere van de slachtdag in december pakketjes vlees, worsten en kaantjes bij buren en familie komt of laat brengen. <i>Vgl.</i> 'tjops'
karnuffel – ww	aanvlijen, zich uit genegenheid tegen iem. aandrukken <i>Vgl.</i> 'druk, drukkie' en 'karfoefel'
Karoo – zn	droog gebied in de Kaapprovincie (soms uitgespr. als 'Kroeë')
karoodoring – zn	mimosa- / acaciasoort met enorme doorns die de aride gebieden in de Kaapprovincies als biotoop heeft (met name <i>Vachellia karroo</i> / <i>Acacia karroo</i>)
karoodroog – bn	erg droog
karos – zn	dikke deken uit dierenhuiden gemaakt <i>Opm.</i> : werd door de oorspronkelijke bewoners gedragen, maar fungeert nu decoratief als wand- of vloerkleedje.
karp – zn	karper (<i>Cyprinus carpio</i>)
karring – ww	karnen; schudden; uitvragen, hinderlijk blijven vragen; (<i>gemeenz.</i>) zich aftrekken, onanie plegen <i>Vgl.</i> 'draad trek'
karringmelk – zn	karnemelk
karwei – zn	karwei, vervelende klus, hele klus; vervoer, transport De tweede betekenis, 'vervoer', 'transport', is wsch. het gevolg van volksetym. uit Eng. <i>carry</i>
karwei – ww	goederen vervoeren; sjouwen Wsch. volksetym. gevormd uit Eng. <i>to carry</i>
karweier – zn	vervoersmaatschappij Wsch. volksetym. gevormd uit Eng. <i>carrier</i>
kasaterwater – zn	slappe thee of koffie: 'slootwater', 'slappe bak'

kasjoeneut – zn	cashewnoot (<i>Anacardium occidentale</i>)
kaskenade – zn	kwajongensstreek
kastaiing – zn	'kastanje', eig. 'Kaapse kastaiing': geen kastanje, maar inheemse boom, uit de citrusfamilie, die enige gelijkenis met de Europese wilde- en paardekastanje vertoont (<i>Calodendrum capensis</i>)
kastig – bn; bw	zogenaamd Vgl. 'kamma'
kastrol – zn	kasserol: soort kookpot
katdoring – zn	Zuid-Afrikaanse acaciaboom met doorns (<i>Acacia caffra</i>)
katel – zn	lattenbodem (v. bed)
katelknaap, katelknapie – zn	jongen op wie een oudere vrouw verliefd wordt, "toyboy"
katjepiering – zn	gardenia (<i>Gardenia jasminoides</i>) < Maleis 'kacapiring'
katkisasie – zn	catechisatie <i>Op Sondaë word om vier uur katkisasie aangebied</i>
katkop – ww	snack bestaande uit uitgehold witbrood gevuld met veel knoflook en feta of mozzarella Vgl. 'bunny chow', 'gatsby'
katools – bn	erg lichtzinnig, lijp, gestoord, erg flauw; seksueel opgewonden gedrag vertonend <i>Opm.:</i> dit woord is uit antipathie jegens het katholicisme ontstaan uit het woord <i>katholiek</i> ! Vgl. 'verspot', 'mallerig', 'jags', 'geil'
katstert – zn	staart v.e. kat; benaming voor diverse planten met lange bloeiaren (<i>Bulbine</i> , <i>Bulbinella</i>); benaming voor aspergesoort met lange gepluimde takken (sierasperge / hangasperge <i>Asparagus densiflorus</i>)
katswink – bn	in katzwijn, bewusteloos, knock-out
kattebak – zn	kofferruimte of achterbak in auto
kattebasaar – zn	kattengejank van veel katten (vooral 's nachts)
keelaf sny – ww	(iem. / zich) de keel doorsnijden <i>Hy het homself met 'n skeermeslemmetjie keelaf gesny</i> – 'Hij heeft zich de keel doorgesneden met een scheermesje'
keer – ww	keren, in een andere richting brengen; tegenhouden, stoppen

kekkel – ww	kakelen
kekkelbek – zn	iem. die veel praat of roddelt
ken – zn	kin
kenner – zn	expert
kennetjie – zn	kinderspelletje op straat, met stokjes en touwtjes
kennisgewing – zn	advertentie; kennisgeving Afr. <i>advertensie</i> betekent in het NL. 'reclame'. Vgl. 'advertensie'
kens – bn	spreektaalvorm van <i>kinds</i> , met dezelfde betekenis als NL. 'kinds' (seniel, zwakzinnig, dwaas, enz.)
kere: <i>te kere gaan</i> – uitdr.	te keer gaan
kêrel – zn	kerel, vriend (als in 'minnaar', geliefde) <i>Hy's nie my broer nie, hy's my kêrel</i> – 'Hij is niet mijn broer, hij is mijn vriend'
kerklos – bn	niet (meer) kerkgaand
kerkverskrik – bn	kerkbevreesd, bang voor de kerk; afkeer van de kerk hebbend
kermis – zn	braderie, bazaar, jaarmarkt
kers – zn	kaars
Kers- – woordd.	Kerst-
Kersfees – zn	Kerstmis Opm.: zeg dus niet 'Kersmis' maar 'Kersfees' Vgl. 'Krismis'
kersie – zn	kers <i>kersieboom</i> – 'kersenboom' (<i>Prunus avium</i>)
Kersvader – zn	Kerstman
kês – zn	gestremde melk (zoals het wel gebeurt in heel hete koffie); geschifte / bedorven melk <i>Die melk het kês geword</i> – 'De melk is gaan schiften' / 'De melk is niet goed meer' Opm.: dit woord komt uit de Zuid-Hollandse dialecten: vgl. Katwijkse 'kaes' i.p.v. Standaardnl. 'kaas'.
kês: (<i> iemand</i>) <i>kês gee</i> – uitdr.	iem. op zijn nummer zetten Vgl. 'raas gee'

kettie – zn	katapult, schietlap <i>Vgl. 'kettieskiet', 'kleilat'</i>
kettieskiet – ww	katapultschieten, schietlapschieten <i>Vgl. 'kettie', 'kleilatgooi, kleilatskiet'</i>
ketting – zn	ketting; keten
keurspel – zn	medley
kief (mv. kiewe) – zn	kieuw (mv. kieuwen)
kielie – ww	kietelen
kiep – zn	roepwoord voor kippen (<i>Kiep-kiep-kiep!</i>)
kiepersol – zn	zeer wijdverbreide boom die palmachtig groeit met vertakkingen en een bolvormige kruin vormt (<i>Cussonia spicata</i> , e.a.): verwant aan de schefflera (vingerplant), fatsia en hедера (klimop)
kiepkoepe – zn	koepelvormige verplaatsbare kippenren
kierie – zn	(wandel)stok, staf; knuppel <i>Omdat Jakob geglo het, het hy op sy sterfbed albei die seuns van Josef geseën en tot God gebid terwyl hy op die knop van sy kierie leun. – 'Door het geloof heeft Jakob, stervende, een iegelijk der zonen van Jozef gezegend, en heeft aangebeden, leunende op het opperste van zijn staf.' (Hebreeën 11:21)</i> <i>Vgl. 'knopkierie'</i>
kies (mv. kieste) – zn	wangholte <i>Vgl. 'maaltand'</i>
kietsie – zn	poes; roepnaam voor kat <i>Vgl. 'siebie', 'poes'</i>
kieu (mv. kieuwe, kuwe) – zn	kieuw (mv. kieuwen)
kiewiet – zn	verzamelnaam voor plevieren (fam. <i>Charadriidae</i> , genera <i>Pluvialis</i> en <i>Charadrius</i>)
kikoejoe – zn	sterk, populair gazongras geschikt voor ZA, herkenbaar aan zijn lange, dikke uitlopers (<i>Pennisetum clandestinum</i>)
kinkel – zn	kink, lus; buiging; interessante wending, slimme denkwijze <i>Daar is 'n kinkel in die kabel – 'Er zit een kink in de kabel'</i> <i>Daar is 'n kinkel in die storie – 'Er zit een interessante wending in dit verhaal'</i>
kisklere – zn	zondagse kleren (ouderwets begrip; de <i>kisklere</i> zaten in de voorkist, onder de bok van de ossenwagen)

kitaar / ghitaar – zn	gitaar
kits – zn kits- (in samenst.)	een mum van tijd; (in samenstelling) instant-, snel bereid <i>kitsnoedels</i> – 'instantnoedels' <i>kitsgemmerbier</i> – 'instantgemberbier/-ginger ale' (snel zelf klaar te maken)
kitsbank – zn	geldautomaat
kitsgras – zn	kant-en-klare graszoden
kitskoffie – zn	oploskoffie <i>Opm.:</i> thuis drinkt de Zuid-Afrikaan veel vaker oploskoffie dan Vlamingen en Nederlanders dat doen. Gefilterde koffie noemt hij dan ook <i>filterkoffie</i> of <i>gepercoleerde</i> koffie, maar die drinkt hij meestal buiten de deur, in koffiebars of restaurants. Dit breng met zich mee dat er in Zuid-Afrika met <i>koffie</i> dus vaak oploskoffie bedoeld wordt. Dikwijls drinkt men de koffie slapper dan in Nederland, soms nog romiger gemaakt met chichorei. Koffie met chichorei is poederachtig en koffie zonder chichorei is meestal korrelig. Bekende oploskoffiemarken met chichorei zijn <i>Koffiehuis</i> en <i>Ricoffy</i> . <i>Nescafé</i> , zonder chichorei, geldt er als de luxere oploskoffievariant. <i>Vgl. 'sigorei' en 'moerkoffie'.</i>
kitskos – zn	kant-en-klaar-eten, opwarmmaaltijd
kitsskare – zn	flashmob, flitsmenigte
kla – ww	klagen <i>Uitdr.: Ek kan nie kla nie</i> – 'Ik kan niet klagen'. Dit is een standaardantwoord op de vraag <i>Hoe gaan dit (met jou)?</i>
Klaas Vakie – zn	Klaas Vaak
klaasneus – zn	verzamelnaam voor springspitsmuissoorten (<i>Macroscelididae</i>), zoals de slurfhondjes (<i>Rhynchocyon spp.</i>)
klagte (mv. klagtes) – zn	klacht (mv. klachten)
klank – zn	geluid, klank <i>Opm.:</i> in de wereld van muziek, geluidstechniek, akoestiek en fonetiek geeft het Afrikaans de voorkeur aan <i>klank</i> boven <i>geluid</i> : <i>Die klank lek heelyd uit omdat ons ateljee nie dig verseël is nie</i> – 'Onze studio lekt de hele tijd geluid omdat hij niet goed afgesloten is'. <i>Ek het netnou die klank van 'n hadeda opgeneem</i> – 'Ik heb zojuist het geluid van een hadada-ibis opgenomen'. <i>Vgl. 'oorklank'</i>

klankie – zn	geluidje; vies geurtje, vies luchtje; slecht sfeertje <i>Elke keer wat ek 'n Netflix-rolprent kyk ervaar ek onwillekeurig 'n klankie van wokeness</i> – 'Iedere keer als ik een Netflix-film kijk ervaar ik onwillekeurig een sfeertje van wokeness'. <i>Ons weet nou wat die klankie in die tuin veroorsaak het: ons het 'n werpsel muishonde in die oumawoonstel gekry!</i> – 'We weten nu wat de oorzaak van het vieze luchtje in de tuin was: we hebben een nest bunzingen in het bijhuisje ontdekt!'
klap – ww	slaan (in het gezicht, op huid) <i>Hou op of ek gaan jou klap!</i> – 'Houd op of ik heef je een klap!' Vgl. Eng. <i>slap</i> (<i>onoverg.</i>) (dicht)slaan (van deuren) <i>Ek hoor die deure klap</i> – 'Ik hoor de deuren (dicht)slaan' (<i>overg.</i>) slaan met <i>My bure klap selfs snags die deure</i> – 'Mijn bure slaan zelfs 's nachts met de deuren' Vgl. Eng. <i>slam</i>
klapper – zn	kokosnoot, kokos- <i>Uit Maleis 'kelapa'</i>
klapperroom – zn	kokoscrème
klasdraf ww	college lopen
klasdrafsak – zn	studieboekenrugzak
klaskamer – zn	schoollokaal, klaslokaal; collegezaal
klavier – zn	piano
klawerbord – zn	keyboard
klawersuring, varksuring – zn	knikkende klaverzuring (<i>Oxalis pes-caprae</i>)
kleefband – zn	plakband
kleefbroek – zn	legging
kleilat – zn	oud (kinder)spel waarbij men een stuk klei of modder, geplakt op het uiteinde van een dunne, buigbare lat, met een snelle gooibeweging op iets of iemand afvuurt Vgl. '<i>kettie</i>', <i>kettieskiet</i>, '<i>kleilatgooi</i>', <i>kleilatskiet</i>'
kleilatskiet, kleilatgooi – ww	het afschieten van klei of modder met een <i>kleilat</i> (zie hierboven); (<i>overdr.</i>) moddergooien, met modder gooien, beschimpen Vgl. '<i>kettieskiet</i>', '<i>kleilat</i>'
kleinneef – zn	achterneef

kleinniggie – zn	achternichtje
kleinspan – zn	kleuters
kleintongetjie – zn	huig (<i>uvula</i>)
klerasie – zn	bedrijfskleding, gelegenhedskleding <i>Vgl. 'stoffasie'</i>
kletsrym – ww	<i>rappen</i>
kletsrymer – zn	<i>rapper</i>
Kleurling – zn	(<i>hist.</i>) oude benaming voor <i>Bruinmens</i> <i>Opm.:</i> het gaat hier om de 4.6 miljoen veelal Afrikaanstalige mensen van gemengde Europese, zwarte en Khoisan-herkomst. De Afrikaanse benaming <i>Kleurling</i> geldt hedentendage als een herinnering aan de Apartheid en men geeft de voorkeur aan de term <i>Bruin, Bruinmens</i> . <i>Zie 'Bruinmens, Bruine'</i>
klêza – ww	melk rechtstreeks uit de koeienspeen drinken <i>Vgl. 'tjoggem'</i>
klip – zn	steen(tje) (Zie voor uitleg van het verschil tussen de Afrikaanse woorden <i>steen</i> en <i>klip</i> bij ' <i>steen</i> '.)
klipdagga – zn	grote oranje bloeiende lipbloemige uit Zuid-Afrika met verdovende werking als de stekelige, uitgebloeide bloemhoofdjes gerookt worden of er thee van getrokken wordt. Geen <i>dagga</i> (<i>Cannabis sativa</i>) maar doet eerder aan een enorme dovenetel denken die twee meter hoog kan worden. (<i>Leonotis nepetifolia</i>) <i>Vgl. 'dagga', 'wildedagga'</i>
klipperig – bn	steenachtig, rotsachtig
klisklawer – zn	ruige rupsklaver (<i>Medicago polymorpha</i>)
klits – ww	klutsen, mixen
klitser – zn	mixer
klokkie – zn	(voordeur/fiets)bel <i>Sy het die klokkie by die hek gedruk</i> – 'Zij drukte op de bel bij het hek'
klomp – zn	groep, hoeveelheid, zooi <i>Ons gaan vanaand jol met 'n klomp ouens</i> – 'Wij gaan vanavond feesten met een groep jongens'
klompie – zn	kleine hoeveelheid

klong – <i>zn</i>	jong 'kleurling'-jongetje (< kleurjong)
klonkie – <i>zn</i>	ventje
klop – <i>ww</i>	kloppen, verslaan (= winnen)
kloutjie – <i>zn</i>	hoefnageltje, hoefje; levend steentje (vetplant van het geslacht <i>Lithops</i>)
knater (<i>mv.</i> knaters) – <i>zn</i>	(<i>gemeenz.</i>) teelbal (<i>mv.</i> teelballen), kloten <i>Vgl.</i> 'ballas'
knelter, kniehalter – <i>ww</i>	kniehalteren; iem. of iets in zijn bewegingsvrijheid beperken, iem. dwarszitten, tegenhouden <i>Die Amerikaanse sokkerspan was nogal gekniehalter deur die Spanjaarde se oorentoesiastiese aanvalle</i> – 'Het Amerikaanse voetbalteam werd erg dwarsgezeten door de overenthousiaste aanvallen van de Spanjaarden'
knars – <i>ww</i>	knarsen
kniediepvoordag – <i>bw</i>	in alle vroegte; bij het krieken van de dag
knippie – <i>zn</i>	snufje <i>'n Knippie sout</i> – 'Een snufje zout'
knolsuring – <i>zn</i>	soort klaverzuring (<i>Oxalis dentata</i> en <i>O. livida</i>)
knopkierie – <i>zn</i>	(wandel)stok (<i>kierie</i>) met grote knop <i>Vgl.</i> 'kierie'
knuppeldik – <i>bn</i>	intensivering van <i>dik</i> : vuistdik
knuppelnoors – <i>zn</i>	hoog uitgroeïende, smalle, ongestekelde wolfsmelksoort met wit melksap uit het ruigteveld (<i>zie ald.</i>) in de Oost-Kaap (<i>Euphorbia clava</i>) <i>Vgl.</i> 'soetnoors', 'suurnoors', 'tepelnoors', 'voetangel'
koeël – <i>zn</i>	kogel
koei – <i>zn</i>	vrouwelijke koe <i>Opm.:</i> het rund, de soortnaam voor de koe (<i>Bos primigenius taurus</i>) is in het Afrikaans 'bees'.
koejawel – <i>zn</i>	guave (tropische vrucht)
koek – <i>zn</i>	koek, cake; gebak, taart <i>sjokoladekoek</i> – 'chocoladetaart' <i>vrugtekoek</i> – 'vruchtentaart' <i>Opm.:</i> dit is niet hetzelfde als <i>tert</i> (<i>zie ald.</i>) <i>Vgl.</i> 'tert'

koek – zn	(gemeenz.) vrouwelijk geslachtsorgaan
koek – tw	(gemeenz.) oeps, oei, verdorie <i>Oh koek, ek het hom laat val!</i> – 'Oh jee / oei, ik heb het laten vallen!'
koekemakranka – zn	Zuid-Afrikaans bolgewasje (van de amaryllisfamilie) dat zich kenmerkt door één, lekker ruikend, bloemetje (<i>Gethyllis afra</i> e.a.)
koekie – zn	conservatief meisje
koekie seep – zn	stuk zeep <i>Met 'n koekie Sunlight seep O, die koekie Sunlight seep Ja, Gharries se mense dra Mos 'n wit broek deur die week</i> – Worsie Visser, <i>Boesmanland</i> (1993)
koekmeel – zn	meel
koeksister, koeksuster – zn	gevlochten vetkoek, doordrenkt in lichte suikerstroop
koeksoda – zn	natriumbicarbonaat (natrium-waterstofcarbonaat)
koeldrank – zn	frisdrank <i>Opm.:</i> ook in het Zuid-Afrikaans Engels zegt men dit: <i>cooldrink</i> . In andere variëteiten van het Engels zegt men echter <i>soft drink</i> of <i>soda</i> . 'Koeldrank' is dus een typisch Zuid-Afrikaanse term.
koelie – zn	(rac.) Indiër
koeliekoekie – zn	(rac., scherts.) driehoekige koeliekoekie – 'samosa'
koelietaal – zn	(rac.) Indiase taal gesproken door Indiërs in Z.A.; koeterwaals
koeliewinkel – zn	(rac.) winkel gedreven door Indiërs
koelkop – bn	kalm, onverstoord
koer – ww	koeren (v.e. duif); verliefde geluidjes maken
koerant – zn	krant, gazet
koes ww	wegbukken, bukkend ineenduiken om niet geraakt te worden <i>Moenie koes nie! Ek is ongevaarlik.</i> – 'Je hoeft niet weg te duiken! Ik ben ongevaarlijk.'
koevert – zn	envelop(pe)
koevertlêer – zn	envelop(tas (doorzichtige map met klittenbandsluiting)

koggel – ww	plagen door iem. na te apen. <i>Vgl. 'nadoen' en 'na-aap'</i>
koggelmander – zn	soort agame (hagedissoort) met felblauwe kop (<i>Acanthocercus atricollis</i>)
kokerboom – zn	reusachtige aloësoort uit Richtersveld-streek waar de inheemse KhoiSan-bevolking pijlkokers van maakt (<i>Aloe dichotoma</i>)
kokkedoor – zn	hotemetoot, bobo (persoon met aanzien die het mikpunt van spot is wegens zijn grootdoenerige gedrag)
kokkerot – zn	kakkerlak
kokketiel – zn	valkparkiet (<i>Nymphicus hollandicus</i>)
kokkewiet – zn	vogelsoort (klauwierachtige, <i>Telophorus zeylonus</i>) Ook bekend als 'bokmakierie'; (zie <i>ald.</i>)
kol – zn	roos (middelpunt van schietschijf); stip, ronde vlek; kol (op paardenhoofd); stukje land <i>Uitdr.: Reg in die kol! – 'Precies in de roos!', 'Juist!', 'Helemaal goed!'</i> <i>Vgl. 'merk' en 'kolskoot'</i>
kolf – zn	slaghout (zoals bij cricket) <i>Vgl. 'mieliestronk'</i>
kolfbeurt – zn	slagbeurt: de tijd waarin een cricketploeg mag slaan
kolgans – zn	nijlgans, vogans (<i>Alopochen aegyptiaca</i>) <i>Vgl. 'blesgans'</i>
koljander – zn	koriander (<i>Coriandrum sativum</i>) <i>Uitdr.: Dit is vinkel en koljander – 'Dat is een en hetzelfde' / 'Dat is één pot nat'</i>
kollig – zn	schijnwerper, voetlicht (leenvertaling van Eng. 'spotlight')
kolskoot – zn	schot in de roos, voltreffer; (<i>fig.</i>) rake opmerking, sterk argument
kolstert – zn	zeebrasemsoort met zwarte, ronde vlek op staart (ook wel <i>dassie</i> genoemd) (<i>Diplodus sargus</i>)
kolwyntjie – zn	cupcake
kolwyntjiepan – zn	bakplaat voor cupcakes
kombers – zn	deken <i>Uitspr.: 'kombêrs'</i>
kombuis – zn	keuken

kombuistee – <i>zn</i>	feestje voor a.s. bruid
kommer – <i>zn</i>	zorgen, zorg <i>Opm.:</i> in het Afr. heeft <i>kommer</i> enkel betrekking op 'het gevoel dat er iets onaangenaams zou kunnen gebeuren'. De andere betekenis van Nl. 'zorg', 'de hulp of aandacht die een behoeftige persoon nodig heeft', wordt in het Afr. met <i>sorg</i> uitgedrukt. Bijvoorbeeld: <i>armesorg</i> – 'armenzorg' vs. <i>kommer oor die toekoms</i> – 'zorgen om de toekomst' <i>Vgl.</i> 'sorg' en 'kommerwekkend'
kommerwekkend – <i>bn</i>	zorgwekkend
kompakskyf – <i>zn</i>	compact disc
kondensmelk – <i>zn</i>	gecondenseerde melk
konfyt – <i>zn</i>	jam (dus niet konfijt) <i>Vgl.</i> 'jêm'
konka – <i>zn</i>	(olie)drom
konkoksie – <i>zn</i>	brouwsel
konsert – <i>zn</i>	muziekuitvoering, toneeluitvoering, concert
konsertina – <i>zn</i>	concertina (kleine trekharmonica; heel populair bij <i>boeremusiek</i>) <i>Vgl.</i> 'trekklavier'
konsertinabos – <i>zn</i>	Type inheemse vetplant die op een concertina lijkt (<i>Crassula marnieriana</i> en <i>C. hottentotta</i>)
kont – <i>zn</i>	(gemeenz.) vrouwelijk geslachtsorgaan, kut (dus niet het achterwerk!) <i>Opm. 1:</i> Nl. 'kont' kan in het Afrikaans het beste met <i>gat</i> uitgedrukt worden. <i>Opm. 2:</i> In ouder Nl. had 'kont' dezelfde betekenis als het Afrikaans. <i>Vgl.</i> 'agterent', 'agterste', 'agterstewe', 'boude', 'doos', 'poes'
kontrapsie – <i>zn</i>	in elkaar geflanst maaksel, brouwsel
kooi – <i>zn</i>	(ietwat grof) bed, 'nest'; (scheeps)kooi. <i>Nou, snuiter kooi toe!</i> – 'Nou knul, ga naar je nest!'
koorsboom – <i>zn</i>	acaciasoort uit zuidelijk Afrika met doornen en geveerd blad. De boom kan zeer groot worden (<i>Acacia xanthophloea</i>)
koorspen – <i>zn</i>	koortsthermometer
kop – <i>zn</i>	hoofd <i>Opm.:</i> <i>kop</i> is het gebruikelijke woord voor het Nl. 'hoofd'. Het Afr.

	'hoof' betekent ook 'hoofd', maar vooral in overdrachtelijke zin (<i>zie ald.</i>). Niettemin wordt kop ook in figuurlijkere zin gebruikt, zoals in <i>die kop van die tafel</i> – 'het hoofd van de tafel' <i>Vgl. 'hoof'</i>
kop uittrek – ww	terugkrabbelen
kophou – ww	het hoofd koelhouden
kopkrap – ww	hoofdbrekens hebben
kopkool – zn	kool (rode of witte)
koppelaar – zn	koppeling (autotechniek)
koppie – zn	kop(-je); rond, solitair heuveltje; kopje (inhoudsmaat) <i>Opm.:</i> dus enkel als verkleinwoord.
kopseer – zn	hoofdpijn (ook 'hoofpyn')
kopskuif – zn	omslag in denken, denkomslag, <i>mindshift</i> Ook 'gedagteskuif' (<i>zie ald.</i>)
kopvel – zn	hoofdhuid
koraalboom – zn	in KwaZulu-Natal inheemse, bladverliezende vlinderbloemige boom (fam. <i>Fabaceae</i>) met koraalrode buisvormige bloemen, drietallige bladeren en doornen. Het is een winterbloeier (<i>Erythrina lysistemon</i>). <i>Vgl.:</i> 'kuskoraalboom', 'ploegbreker'
korhaan – zn	groepsnaam voor verscheidene soorten trappen (familie <i>Otididae</i>) Deze groep vogels, in het Afr. ook bekend als <i>wildepoue</i> , maakt noch deel uit van de ruigpoothoenders (korhanen), noch van de hoenderachtigen (pauwen). De familie is eerder verwant aan de kraanvogels en rallen (orde <i>Gruiformes</i>), en kent zuidelijk Afrikaanse soorten als de <i>gompou</i> , NL 'koritrap' (<i>Ardeotis kori</i>); de <i>veldpou</i> , NL 'Denhams trap' (<i>Neotis denhami</i>); en de <i>vaalkorhaan</i> , NL 'zwartkintrap' (<i>Eupodotis vigorsii</i>).
koring – zn	koren (graan)
korrelkop – zn	brompot, mopperaar
korswel – zn; ww	(zn) grap, scherts; (ww) grapjes maken, schertsen < Du. <i>Kurzweil</i>
kort – ww	tekort komen, ontbreken, nodig hebben, ontberen <i>Dié astrante kind kort 'n skop op sy gat</i> – Dat brutale kind heeft een schop onder zijn kont nodig.

	<i>Ons kort nog een vrywilliger vir die bazaar</i> – 'We komen nog een vrijwilliger tekort voor de kerkbazaar'
kortgebakerd – <i>bn</i>	heetgebakerd, met een kort lontje
kortliks – <i>bw</i>	kort, in het kort <i>Ek sal die onderwerp vanaand net kortliks bespreek</i> – 'Ik zal het onderwerp vanavond alleen maar kort bespreken'
kortvat – <i>ww</i>	streng behandelen, de kop in drukken
kos – <i>zn</i>	eten, voedsel; eetbare knol van bepaalde rankende plantensoorten (uit de maagdenpalmfamilie, zoals <i>Fockea edulis</i> en <i>Raphionacme zeyheri</i>); verzamelnaam voor wilde, dikstammige of knolvormige planten waar vee van leeft (uit maagdenpalmfamilie of wolfsmelkfamilie zoals jakkalskos, bobbejaankos, skilpadkos, eselkos, eselskos) <i>Opm.:</i> <i>kos</i> is 'eten' in de betekenis van 'voedsel' en niet van 'maaltijd'. Zie daarvoor ' <i>ete</i> '.
kos – <i>ww</i>	kosten
koshuis – <i>zn</i>	tehuis voor schoolgaande kinderen
kosmaak – <i>ww</i>	koken (eten bereiden)
kosmos	heelal, kosmos; cosmos: welig bloeiende, vaak in noordwest-Zuid-Afrika en Namibië aangetroffen samengesteldbloemige (<i>Cosmos bipinnatus</i>)
kospakkie – <i>zn</i>	voedselpakket
kosstalletjie – <i>zn</i>	eetkraam
kostekerwer – <i>zn</i>	kostenbesparend artikel
kostuum – <i>zn</i>	historisch kostuum; deftig damesmantelpak <i>Opm.:</i> In de omgangstaal kent men het aan het Engels ontleende woord <i>costume</i> dat als 'kostjum' wordt uitgesproken. Dit betekent echter 'badpak'
kotelet – <i>zn</i>	speklap
kothuis – <i>zn</i>	bijhuisje: een meestal uit een verdieping bestaand optrekje op het erf van een grotere woning. <i>Opm.:</i> volgens het Handwoordeboek van die Afrikaanse Taal (HAT) zou dit woord aan het Eng. <i>cottage</i> ontleend kunnen zijn. Echter, verwantschap met Nl. <i>kot</i> , dat 'studentenkamer' en 'armoedig huisje' betekent, is ook als herkomst te overwegen.

kou – <i>zn</i>	vogelkooi <i>Opm.:</i> <i>kou</i> als enkelwoord raakt in onbruik. Vogelkooien worden thans eerder <i>hok</i> of <i>voëlhok</i> genoemd dan <i>kou</i> .
koue – <i>zn</i>	kou(de)
kouvoël – <i>zn</i>	kooivogel; roofarend (<i>Aquila rapex</i>)
kraakdeftig – <i>bn</i>	intensivering van <i>deftig</i> : zeer deftig, supergeaffecteerd
kraal – <i>zn</i>	kraal, omheining waarbinnen vee gehouden wordt; inheems Afrikaans dorp
kraamrok – <i>zn</i>	positiejurk
kraffie – <i>zn</i>	karaf
krag – <i>zn</i>	stroom (elektriciteit); kracht, sterkte
kragaanleg – <i>zn</i>	elektriciteitscentrale
kragonderbreking – <i>zn</i>	stroomstoring <i>Vgl.</i> 'beurtkrag'
kragopwekking – <i>zn</i>	stroomopwekking, elektriciteitsopwekking
kragprop – <i>zn</i>	stekker <i>Vgl.</i> Eng. <i>power plug</i>
kragentrale – <i>zn</i>	elektriciteitscentrale
kragstasie – <i>zn</i>	elektriciteitscentrale
kragvoorsiening – <i>zn</i>	elektriciteitsvoorziening
kragvoorsieningsnetwerk – <i>zn</i>	stroomnetwerk, laagspanningsnetwerk
kramdrukker – <i>zn</i>	nietmachine <i>Vgl.</i> 'krammasjien'
krammasjien – <i>zn</i>	nietmachine <i>Vgl.</i> 'kramdrukker'
krammetjie – <i>zn</i>	nietje
krans – <i>zn</i>	steile rotskruin op top van berg
kransaasvoël – <i>zn</i>	Kaapse gier (<i>Gyps coprotheres</i>)
kreef (<i>mv.</i> krewes) – <i>zn</i>	kreeft (<i>mv.</i> kreeften)
kremetart – <i>zn</i>	baobab (<i>Adansonia spp.</i>)

kreukelvry – <i>bn</i>	kreukvrij
krewel – <i>zn</i>	steurgarnaal, gamba (' <i>prawn</i> ') (vaak <i>Penaeus monodon</i>)
kriek – <i>zn</i>	krekel
krieket – <i>zn</i>	cricket
kringtelevisie – <i>zn</i>	<i>closed-circuit television</i> (CCTV); beveiligingscamera's
kringtelevisiebeeldmateriaal – <i>zn</i>	beveiligingsbeelden
krimpvark(-ie) – <i>zn</i>	egel <i>Vgl. 'ystervark'</i>
Krismis – <i>zn</i>	(<i>gemeenz.</i>) Kerstmis <i>Vgl. 'Kersfees'</i>
krismisroos – <i>zn</i>	hortensia, grote hortensia, boerenhortensia (<i>Hydrangea macrophylla</i>) <i>Vgl. 'litroos'</i>
kroeg – <i>zn</i>	bar <i>Vgl. 'kafee'</i>
kroonrat – <i>zn</i>	kroontandwiel <i>Vgl. 'rat'</i>
kruie – <i>zn</i>	kruiden (in het Afr. alleen in mv. bestaand)
kruie – <i>ww</i>	kruiden
kruienaeltjie, naeltjie – <i>zn</i>	kruidnagel
kruisement – <i>zn</i>	kruizemunt
krummel – <i>zn</i>	kruimel
krummeltert – <i>zn</i>	soort korstgebak met kruimel- en (vaak) vruchtenvulling: soort kruimelvlaai <i>Vgl. 'tert'</i>
kry – <i>ww</i>	krijgen; halen, afhalen; vinden, tegenkomen krijgen: <i>Ek het 'n vlieër vir my verjaardag gekry</i> – 'Ik heb een vlieger voor mijn verjaardag gekregen' halen, afhalen: <i>Die kos is gereed. Kom kry!</i> – 'Het eten is klaar. Kom maar halen!' vinden, aantreffen: <i>Die gesteelde motors is in 'n garage in Cradock gekry</i> – 'De gestolen auto's zijn in een garage in Cradock aangetroffen' vinden, tegenkomen: <i>Die volgende dag het Jesus besluit om na</i>

	<i>Galilea toe te gaan. Hy kry toe vir Filippus en sê vir hom: 'Volg My!' – 'Des anderen daags wilde Jezus heengaan naar Galilea, en vond Filippus, en zeide tot hem: Volg Mij.' (Joh. 1:44)</i>
kuier – ww	bezoeken, op bezoek komen; logeren <i>Ek hoop ek kan met jou verjaardag vir jou kom kuier – 'Ik hoop dat ik voor jouw verjaardag bij je op bezoek kan komen'</i>
kuiergaste – zn	gasten; logé's
kuermense – zn	gasten; logé's
kuierplek – zn	vakantieplekje
kul – ww	foppen
kunstande – zn	kunstgebit
kunstenaar – zn	artiest, kunstenaar <i>By die North Sea Jazz Festival tree kunstenaars soos Joe Zawinul, Herbie Hancock, Joss Stone en Hugh Masakela op – 'Op het North Sea Jazz Festival treden er artiesten op als Joe Zawinul, Herbie Hancock, Joss Stone en Hugh Masakela'</i> <i>Vgl. 'arties'.</i>
kurwe – zn	ronding, vrouwelijke ronding <i>Hierdie boerekos is goed vir my kurwes – 'Dit boereneten is goed voor mijn rondingen'</i>
kuskoraalboom – zn	aan de Z.A. suidoostkust inheemse, grote bladverliezende vlinderbloemige boom (fam. <i>Fabaceae</i>) met in de lente versprekende koraalrode buisvormige bloemen, drietallige bladeren en doornen (<i>Erythrina caffra</i>). Soms ook <i>kafferboom</i> genoemd. <i>Vgl. 'koraalboom'</i>
kussing – zn	kussen
kuwe – zn	mv. van <i>kieu</i> (zie <i>ald.</i>)
kwaad	kwaad <i>Vgl. 'kwaai', 'vies', 'boos'.</i>
kwaai – bn; bw	slecht, erg, fel <i>Dit hael kwaai vandag – 'Vandaag hagelt het hard'</i> <i>Ek vererg my nou kwaai – 'Ik zit me ontzettend te ergeren'</i> <i>Vgl. 'kwaad', 'boos', 'vies'</i>
kwagga – zn	zebra

kwansuis – bw	quasi; zogenaamd <i>My seun het vanoggend kwansuis skool toe gegaan, maar ek weet dat hy stokkiesdraai</i> – 'Mijn zoon ging vanochtend zogenaamd naar school, maar ik weet dat hij spijbelt' <i>In Brussel kan die mense kwansuis nie Nederlands praat nie; wel, dis bog</i> – 'In Brussel doen de mensen alsof ze geen Nederlands kunnen praten; nou, dat is dus onzin' <i>Vgl. 'kamma'</i>
kwas – zn	kwast; (<i>gemeenz.</i>) vrouwelijk geslachtsorgaan
kweek, kweekgras – zn	handjesgras: hardnekkig maar fijn Afrikaans gras (<i>Cynodon dactylon</i>)
kwêla – ww	mee gaan dansen; Afrikaanse muziekstijl van herhaaldelijke volkswijsjes, pakkend ritme vaak opgevoerd met goedkope muziekinstrumenten zoals de <i>pennywhistle</i> (<i>tinwhistle</i>)
kweper – zn	kweeper, kweeperboom (<i>Cydonia oblonga</i>)
kweperkonfyt – zn	kweeperenjam
kwes – ww	(letterlijk) kwetsen, bezeren, verwonden <i>Opm.</i> : het Afrikaans kent twee vormen van 'kwetsen': <i>kwes</i> heeft de bovengenoemde letterlijke betekenissen, <i>kwets</i> heeft de figuurlijke betekenissen 'beledigen, grieven, krenken' (<i>zie ald.</i>) <i>Vgl. 'kwets'</i>
kwets – ww	(figuurlijk) kwetsen, beledigen, grieven, krenken <i>Opm.</i> : het Afrikaans kent twee vormen van 'kwetsen': <i>kwets</i> heeft de bovengenoemde figuurlijke betekenissen, <i>kwes</i> heeft de letterlijke betekenissen 'bezeren, verwonden' (<i>zie ald.</i>) <i>Vgl. 'kwes'</i>
kwêvoël – zn	koekkoekachtige vogel wiens roep als 'kwwwêêê' klinkt (<i>Corythaixoides concolor</i>) In het Eng. om zijn roep <i>go-away-bird</i> genoemd <i>Vgl. 'piet-my-vrou'</i>
kwikkie, kwikkwikkie, kwikstertjie – zn	(Kaapse) kwikstaart (<i>Motacilla capensis</i>) <i>Die kwikkie: as hy staat dan gaat hy, en as hy gaat dan staat hy.</i> (Afrikaans rijmpje over de kwikstaart en zijn staartje, dat beweegt als de vogel stilstaat en dat stilstaat als de vogel loopt. In 1996 door Marcel Bas opgetekend in Port Elizabeth.)
kys – zn	(<i>schoolkindertaal, studententaal</i>) vaste verkering <i>Opm.</i> : gezien de verwante betekenis wordt <i>kys</i> wel met <i>kuis</i> verward. <i>Kys</i> komt echter voort uit Eng. <i>case</i> , 'geval', 'zaak'.
kys – ww	(<i>schoolkindertaal, studententaal</i>) met iem. vaste verkering hebben Zie ook hierboven

L	
laas – <i>bn</i>	laatst; vorig, afgelopen <i>laas maandag</i> – 'afgelopen maandag' <i>laas week</i> – 'vorige week' <i>Vgl.</i> Eng. <i>last</i> , 'vorige' <i>Vgl.</i> 'verlede'
laatlam(metjie) – <i>zn</i>	nakomertje
laer, laager – <i>zn</i>	(<i>hist.</i>) door huifkarren omheinde stelling voor Boerenstrijders
laerskool – <i>zn</i>	basisschool
Laeveld – <i>zn</i>	deel van Oost-Transvaal
laf – <i>bn</i>	flauw, ongezouten <i>Daardie Amerikaanse film is vol van lawwe grappe</i> – 'Die Amerikaanse film zit vol flauwe grappen' <i>Jy haal lawwe, ou argumente op</i> – 'Je rakelt flauwe, oude argumenten op' <i>Vgl.</i> 'flou'.
laksman – <i>zn</i>	Zuid-Afrikaanse klauwiersoort (<i>Lanius collaris</i>) <i>Vgl.</i> 'janfiskaal'
lamboud – <i>zn</i>	(<i>sport</i>) lam gevoel in bovenbeen na schop, dreun, slag – ook <i>lammie</i>
landbou-hoewe – <i>zn</i>	huis met groot stuk grond buiten de stad; ook 'plot' (<i>zie ald.</i>)
landwyd – <i>bn</i>	landelijk (over het gehele land), nationaal
langarm – <i>zn</i>	in discotheken en andere uitgaansgelegenheden populaire Zuid-Afrikaanse manier van improviserend maar stijlvol dansen in paren met elkaars armen gestrekt tegen elkaar (linkerarm van de man tegen de rechterarm van de vrouw) <i>Opm.:</i> ook 'sokkie' genoemd (<i>zie ald.</i>)
langgesiggerig – <i>bn</i>	chagrijnig, met een lang gezicht
langs – <i>vz</i>	langs, naast <i>Kom sit langs my, asseblief</i> – 'Kom eens naast me zitten' <i>Vgl.</i> 'daarbenewens', 'naas', 'naastenby'
langsaan – <i>vz</i>	ernaast (bij burens), in de buurt <i>Die huis langsaan</i> – 'Het huis hiernaast'
lank (<i>attr.</i> lang) – <i>bn</i>	lang <i>Opm.:</i> pred. en als bijw. eindigt <i>lank</i> op - <i>nk</i> ; attr. gebruikt is het slechts nasaal en eindigt het op - <i>ng</i> (evenals 'jonk' – [<i>zie ald.</i>]).

	<i>Die lang pad vs. die pad is lank; hy het lank gewag</i> <i>Vgl. 'jonk'</i>
lanklaas – <i>bw</i>	lang geleden (ek het hom lanklaas gesien)
lapa – <i>zn</i>	groot rieten afdak Tegenwoordig vooral te vinden in tuinen, bij vakantiehuisen, in <i>wildsplase / game lodges</i> : het is een grote strooien luifel die als barbecuehuisje of openluchtfestruimte dient
lapa – <i>bn</i>	van de overkant – hoofdz. in aan Fanakolo ontleende term <i>lapa</i> <i>side, lapasayid</i> , 'de andere kant, 'daar verderop'
lappie – <i>zn</i>	lapje; vaatdoek
Lappies – <i>eigenn.</i>	bijnaam voor mensen met de achternaam Labuschagne
lappieskombers – <i>zn</i>	lappendeken
laslappie – <i>zn</i>	patchwork
lat – <i>vw</i>	dat, zodat <i>Opm.</i> : dit <i>lat</i> is wsch. ontstaan uit contaminatie van het onderschikkende voegwoord <i>dat</i> 'dat' met het werkwoord <i>laat</i> 'laten'. Het wordt meestal niet in geschreven taal aangetroffen doch wel in (snel) gesproken taal. Het komt voor in langere voegwoorden zoals <i>noulat</i> 'nu' (zie ' <i>noudat</i> '), <i>solat</i> 'zodat', <i>nalat</i> 'nadat', <i>omlat</i> 'omdat'. In ontkenningen betekent <i>lat</i> vaak "laat het niet gebeuren" en vervangt het het werkwoord <i>laat</i> . In dit geval is <i>dat</i> ook toegestaan: <i>Moenie dat/lat enigeen vir jou ore aansit nie!</i> – 'Laat je niet door wie dan ook overtroeven!' <i>Ek het die radio afgesit lat die kinders kan slaap</i> – 'Ik heb de radio uitgezet zodat de kinderen kunnen slapen' <i>Noulat hy dikgeëet is sien ons hom nie meer nie</i> – 'Nu hij zich volgegeten heeft, zien we hem niet meer'. <i>Vgl. 'oorlat'</i>
laventel – <i>zn</i>	lavendel (<i>Lavandula spp.</i>)
lê – <i>ww</i>	(<i>overg.</i>) leggen, doen liggen; (<i>onoverg.</i>) liggen, uitgestrekt / uitgespreid zijn <i>Opm.</i> : de <i>onoverg.</i> bet., 'liggen' laat zich verklaren uit het in West- Nederl. dialecten samenvallen van 'liggen' en 'leggen' in 'leggen' (vgl. 'kennen' i.p.v. 'kunnen' en 'kennen' in West-Nederl.)
leer – <i>zn</i>	le(d)er; (trap)leer
leër – <i>zn</i>	landmacht, legereenheid

lêer – zn	map, mapje, multomap, ringbandmap, ordner; dossier; bestand <i>Opm.:</i> meer spesifiek is een ringbandmap / multomap / ordner te vertalen met <i>ringlêer</i> (zie <i>ald.</i>).
leerder, leerling – zn	leerling
legkaart – zn	legpuzzel
leisels, teuels – zn	teugels
lek – ww	likken; lekken <i>Vgl.</i> 'tap'
lekkergoed – zn	snoepgoed
lekkerkry – ww	leedvermaak hebben
lekkers – zn	snoep
lem – zn	lemmet (v.e. mes)
lemmetjie – zn	limoen <i>Vgl.</i> Surinaams-Nederlands <i>lemmetje</i> , 'limoen' <i>Vgl.</i> 'lemoen', 'suurlemoen'
lemoen – zn	sinaasappel <i>Vgl.</i> 'lemmetjie', 'suurlemoen'
lensie – zn	lins (<i>lensies</i> – 'linzen') <i>Daarna het hy vir Esau brood en lensiesop gegee, en hy het geëet. Toe hy klaar was, het hy uitgestap. Dit is hoe min Esau gedink het van sy reg as eersgeborene.</i> – 'En Jacob gaf Ezau brood en een linzenschotel, en hij at en dronk en ging weg, en Ezau verachtte zijn eerstgeboorterecht.' (Genesis 25:34)
Lentedag – zn	'lentedag': de eerste dag van de lente (1 september) <i>Opm.:</i> op Lentedag geeft men elkaar in Zuid-Afrika bloemen
leraar, dominee – zn	dominee <i>Opm.:</i> het Nl. woord 'leraar' moet in het Afr. met 'onderwyser' vertaald worden (zie <i>ald.</i>) <i>Vgl.</i> 'dooms', 'onderwyser', 'onnie'
lessenaar – zn	bureau, lessenaar
leuen – zn	leugen
lewensbelangrik – bn, bw	intensivering van <i>belangrik</i> : zeer belangrijk, van levensbelang
lewensverlies – zn	verlies van mensenlevens

lewerkie, lewerik – zn	leeuwerik (<i>Mirafra spp.</i> , <i>Calandrella spp.</i>)
liasseer – ww	opbergen van papieren dossiers, documenten, enz.
liasseerkabinet – zn	archiefkast
liederlik – bn	slordig
lief – bn (lief – liewe)	lief; (versterkend) individueel, afzonderlijk <i>elke liewe ding</i> – 'elk klein dingetje' <i>Elke liewe dag</i> – 'werkelijk iedere dag'
lief – ww	(gemeenz.) liefhebben, houden van
liefie (my liefie) – zn	vriendin (minnares), liefje
liefling – zn	lieveling, favoriet
liefs nie – bw	liever niet
lief wees vir – ww	houden van <i>Ek is lief vir jou</i> – 'Ik hou van jou' <i>Opm.</i> : het NI. 'Ik hou van jou' klinkt in het Afrikaans heel laf. Daar betekent <i>Ek hou van jou</i> 'Ik vind je aardig', zoals het NI. 'Ik houd van bloemen' of 'Ik houd van boerenkool' ook slechts waardering en geen liefde uitdrukt, evenals Afr. <i>ek hou van blomme</i> en <i>ek hou van boerkool</i> . <i>Vgl.</i> 'hou van'
liewer(s) – bw	eerder, bij voorkeur <i>Vgl.</i> 'vantevore', 'vroeeër'
likkewaan – zn	leguaan (grote hagedisachtige)
lisensie – zn	vergunning <i>Opm.</i> : het Afr. woord <i>vergunning</i> betekent in het NI 'toestemming'. <i>Vgl.</i> 'vergunning', 'permit'
lit – zn	lid; gewricht <i>litte losmaak</i> – opwarmoefeningen doen om de ledematen los te maken
litigasie – zn	(jur.) procesvoering inz. een geschil
litjieskaktus – zn	soort vijgcactus waar de takjes (de 'leden') makkelijk ervan afvallen (<i>Opuntia aurantiaca</i>) <i>Vgl.</i> 'bladroos', 'litroos'
litroos – zn	verzamelnaam voor epifytische blad- en lidcactussoorten, zoals koningin-van-de-nacht (<i>Epiphyllum oxypetalum</i>), kerstcactus

	(<i>Schlumbergera truncata</i>) en paascactus (<i>Schlumbergera gaertneri</i>) Vgl. 'bladroos', 'krismisroos', 'litjieskaktus'
loer – ww	loeren; (<i>gemeenz.</i>) een kijkje nemen Vgl. 'inloer'
loerie – zn	lori: vaak kleurrijke koekoekachtigen met kuif (<i>Tauraco spp.</i> en <i>Corythaixoides spp.</i>)
loesing: <i>loesing kry / gee – uitdr.</i>	afranseling (een afranseling krijgen / geven)
lokasie – zn	township (grote zwarte woonwijk)
lol – ww	pesten, plagen, sollen, tegenslag geven <i>Naas Botha is 'n sterk man met wie daar nie sommer gelol moet word nie</i> – 'Naas Botha is een sterke man die niet met zich laat sollen' <i>Lollery</i> – 'plagerij' <i>Kwaai ryp lol landbou</i> – 'Streng vorst plaagt de landbouw' Vgl. 'boelie', 'neul', 'pla', 'skoor', 'terg', 'verpes'
loods – ww	organiseren, op poten zetten, van start laten gaan Qua betekenis is dit wsch. een leenvertaling van Eng. <i>to launch</i> , gestimuleerd door de fonetische overeenkomst tussen beide woorden
loodskomitee – zn	organiserend comité
looi ww	iem. ervan langs geven, iem. aanpakken (ook fig.) <i>Die Nederlandse sokkerspan het die Engelse sokkerspan gelooi</i> – 'De Nederlandse voetbalploeg heeft de Engelse voetbalploeg ervan langs gegeven' <i>Mugabe looi Britse regering oor imperialistiese gedrag</i> – 'Mugabe pakt Britse regering aan vanwege imperialistisch gedrag'
look – zn	Chinese bieslook (<i>Allium tuberosum</i>)
loop – ww	snel lopen, weggaan <i>Ek gaan nou loop</i> – 'Ik ga nu weg' Vgl. 'stap'
lopie – zn	(<i>cricket</i>) run
lorrie – zn	vrachtauto, vrachtwagen Vgl. 'trok'
lorriedrywer – zn	vrachtwagenbestuurder Vgl. Eng. <i>lorry driver</i>

los ww	loslaten, laten, achterlaten, laten liggen, laten gaan, verlaten, in de steek laten; je handen ergens van aftrekken, voor gezien houden, niet (meer) doen, opgeven <i>Opm.:</i> 'los' wordt in het Afrikaans veel meer gebruikt dan het equivalent 'lossen' in het NI. De betekenis van het woord is namelijk danig uitgebreid. Bijvoorbeeld: <i>Nee, toe los ek dit maar</i> – 'Nee, toen trok ik mijn handen maar ervan af' / 'Nee, toen liet ik het maar voor wat het was' <i>Los dit!</i> – 'Blijf af!' / 'Laat dat!' <i>Jy het my gelos!</i> – 'Je hebt mij in de steek gelaten!' <i>Los die sonde en jy sal 'n beter christen wees</i> – 'Zondig niet meer en je zult een beter christen zijn' <i>Ek los my vrou by die huis</i> – 'Ik laat mijn vrouw thuis' <i>Los maar 'n boodskap op die voicemail</i> – 'Laat maar een bericht achter op de voicemail' <i>Los die baadjie maar daar</i> – 'Laat het jasje maar daar liggen' <i>Ek dink ek het my foon in die trein gelos!</i> – 'Ik denk dat ik mijn telefoon in de trein heb laten liggen!' Het ziet ernaar uit dat het werkwoord <i>los</i> de betekenissen van het Engelse werkwoord <i>to leave</i> heeft aangenomen, als het zowel 'loslaten' als 'verlaten, achterlaten, laten liggen' betekent. De betekenissen 'iets niet (meer) doen' en 'iets voor gezien houden' stroken hier echter niet meer mee en lijken Zuid-Afrikaanse innovaties. <i>Vgl. 'uitlos'</i>
loseer – ww	tegen betaling overnachten (dus niet 'logeren' – zie daarvoor <i>oorslaap</i>) <i>Vgl. 'tuis gaan' en 'oorslaap'</i>
losieshuis – zn	pension, kosthuis
loslap, loslappie – zn	vrijgezel met veel liefdespartners
loslittig – bn	lenig <i>Opm.:</i> het woord '<i>lenig</i>' bestaat wel in het Afrikaans – met dezelfde betekenissen als in het N. – maar is ongebruikelijk en deftig.
lowergroen – bn	frisgroen, lentegroen, meigroen, grasgroen
lugbesoedeling – zn	luchtverontreiniging
lugbraaier – zn	heteluchtfriteuse, airfryer
lugdiens – zn	luchtvaartmaatschappij
lugdraad – zn	antenne
lughawe – zn	vliegveld

lugredery – zn	luchtvaartmaatschappij
lugreëling – zn	airconditioning
lugtig – bn	luchtig, niet bedompt; bang, bevreesd, huiverig <i>Ek is maar lugtig vir haar as sy in so'n slegte bui is</i> – Ik ben bang voor haar als zij zo'n slechte bui heeft
lugtyd – zn	beltegoed
lugwaardin – zn	stewardess
luislang – zn	boa, python; verzamelnaam voor wurgslangsoorten
lukwart – zn	struik met zure vruchten met grote pit: loquat, Japanse mispel, neffel (<i>Eriobotrya japonica</i>)
LUR – zn	acroniem van <i>Lid van die Uitvoerende Raad</i> : provinciaal minister
M	
maag – zn	maag, buik <i>Opm.:</i> in het Afrikaans gebruikt men vaak ' <i>maag</i> ' waar het Nl. <i>buik</i> zou gebruiken. <i>Ek doen oefeninge vir 'n plat maag</i> – 'Ik doe oefeningen voor een platte buik'
maagwerking – zn	diarree <i>Opm.:</i> onder Nederlandstaligen bestaat de opvatting dat ' <i>diarree</i> ' in het Afrikaans <i>stront-in-die-broekie</i> zou zijn. Dit is onwaar; het is <i>maagwerking</i> of <i>diarree</i> .
maaiers – zn	maden (larven)
maaifoedie – zn	schurk
maak – zn	merk <i>motormmaak</i> – 'automerk' <i>Watter maak is die mees gebruikersvriendelik?</i> – 'Welk merk is het meest gebruikersvriendelijk?'
maak – ww	maken, doen <i>Wat maak jy?</i> – 'Wat ben je aan het doen?'
maaltand – zn	kies <i>Vgl. 'kies'</i>
maalvleis – zn	gehakt <i>Vgl. 'frikadel'</i>
maanhaar / maanhare – zn	manen (lange haren in de nek van een mannetjesleeuw of paard)

maasbanker – zn	horsmakreel (<i>Trachurus trachurus</i>)
maaskaas – zn	hüttenkäse
maatreël – zn	maatregel
maatskappy – zn	maatschappij, zaak (bedrijf) <i>maatskappymotor</i> – 'auto van de zaak' <i>My swaer werk vir 'n sekuriteitsmaatskappy</i> – 'Mijn zwager werkt voor een beveiligingsbedrijf'
maer – bn	mager
maermaakpille – zn	vermageringskuur
maermerrie – zn	scheenbeen
mag – ww	mogen; kunnen, zou kunnen <i>Opm.: mag</i> wordt in het Afr., vaker dan in het NL., epistemisch gebruikt om er kennis of waarschijnlijkheden mee uit te drukken. Dit epistemisch <i>mag</i> kan in het NL. met 'kunnen', 'zou kunnen' of modale bijwoorden worden vertaald: <i>Dit mag dalk my laaste besoek aan my geboorteplek wees</i> – 'Dit zou weleens mijn laatste bezoek aan mijn geboorteplek kunnen zijn' <i>Dit mag dalk so wees, maar het jy dubbel gekontroleer?</i> – 'Dat kan wel zo zijn, maar heb je het dubbel gecontroleerd?' <i>Hy mag net twaalf wees, maar hy praat al soos 'n volwassene</i> – 'Hij is misschien pas twaalf, maar hij praat al als een volwassene' Deontisch gebruik van <i>mag</i> verloopt net als in het NL.: <i>Julle mag nie alles 'n sameswering noem wat hierdie volk 'n sameswering noem nie, en julle mag nie bevrees wees vir wat hulle vrees, of verskrik wees nie.</i> – 'U mag geen samenzwering noemen alles wat dit volk een samenzwering noemt; en waar zij voor bevreesd zijn, daarvoor mag u niet bevreesd zijn en niet schrikken.' (Jesaja 8:12-14)
magdom – zn	massa, grote hoeveelheid <i>Opm.:</i> gebruikt om indrukwekkende hoeveelheden mee aan te duiden: <i>In Namakwaland sal jy 'n magdom aan plaaslike uitdrukkings hoor</i> – 'In het Namaqualand zul je een grote hoeveelheid plaatselijke uitdrukkingen horen'
maggies: <i>my maggies!</i> – tw	jeetje!
magsug – zn	machtshonger
magsugtig – bn	machtshongerig

magsugtige (mv. magsugtiges) – zn	machtshongerige (mv. machtshongerigen)
magtag! – tw	jeetje!
magtig: <i>my magtag!</i> – tw	jeetje!
makataan – zn	wilde watermeloen uit zuidelijk Afrika (<i>Citrullus lanatus</i>) Vgl. 'botterskorsie', 'kafferwaatlemoen', 'maranka', 'murgpampoentjie', 'pampoen', 'skorsie', 'spanspek', 'tsamma', 'waatlemoen'
makghaap – zn	grote aasbloem – stamsucculent van maagdenpalmfamilie (<i>Asclepiadaceae</i> / <i>Apocynaceae</i>) met zachte stekeltjes op fluweelachtige stammetjes, grote zeesterachtige, aan de randen dichtbehaarde bruine, geel gestreepte bloemen met geur van rottend vlees (<i>Stapelia grandiflora</i>): ook <i>grootaasblom</i> en <i>slangghaap</i> genoemd Vgl. 'bitterghaap', 'ghaap', 'slangghaap'
makietie – zn	feestje
maklik – bn	(ge)makkelijk, niet moeilijk Vgl. 'gemaklik', 'gerief'
mal – bn	gek, gestoord <i>Opm.:</i> <i>mal</i> klinkt in het NI. nogal speels en vrouwelijk, maar in het Afrikaans heeft het een echt negatieve betekenis, te vergelijken met de betekenis van 'gek' van het Engelse woord <i>mad</i> . <i>Uitdr. 'mal oor': Ek is mal oor poeding – 'Ik ben gek op pudding'</i> (Vgl. Eng. <i>mad about</i>)
malgas – zn	jan-van-gent (zeevogel: gewoonlijk de <i>witmalgas</i> , <i>Morus capensis</i>)
malhuis – zn	gekkenhuis Vgl. 'groendakkies'
mallemeule – zn	carroussel
mallerig – bn	melig, gekkig, flauw Vgl. 'verspot', 'katools'
malva – zn	verzamelnaam voor bep. geraniumsoorten (<i>Pelargonium spp.</i>); verzamelnaam voor bep. kaasjeskruidachtigen (<i>Malva spp.</i> , <i>Abutilon</i> <i>spp.</i>) Vgl. 'wildemalva'
malvalekkers – zn	marshmallows

malvapoeding – <i>zn</i>	nagerecht van met zoete saus doorweekte cake (van o.a. abrikozenjam en vanille-extract)
mampoer – <i>zn</i>	zeer sterke vruchtenbrandewijn (een soort vruchtenschnapps), vooral gestookt in de Transvaal, met een alcoholpercentage van rond de 64% <i>Vgl. 'witblits'</i>
mandjie – <i>zn</i>	mand <i>Opm.:</i> dus enkel als verkleinwoord.
manewales – <i>zn</i>	kuren, grillen, capriolen <i>Vgl. 'fiemies', 'skeet'</i>
mangels – <i>zn</i>	amandelen (tonsillen) <i>Opm.:</i> Ook het woord ' <i>amandel</i> ' kent men in het Afrikaans, maar dit is de boom en de steenvrucht waarvan de pit eetbaar is als noot (<i>Prunus dulcis</i>).
mannekyn – <i>zn</i>	mannequin
mannetjiekat – <i>zn</i>	kater (van een kat)
mannetjeleeu – <i>zn</i>	mannetjesleeuw
mansbaadjie – <i>zn</i>	colbert
mansklerewinkel – <i>zn</i>	herenmodezaak
mansuitruster – <i>zn</i>	herenmodezaak
manvrou – <i>zn</i>	manwif
maplotter – <i>zn</i>	bewoner van een <i>plot</i> (<i>plot</i> is een stuk land om een huis op te bouwen)
maranka, marankie – <i>zn</i>	fleskalebas: pompoenachtige plant met kalebasachtige vrucht, die gestoofd in allerlei gerechten wordt gebruikt (<i>Lagenaria siceraria</i>) <i>Vgl. 'botterskorsie', 'kafferwaatlemoen', 'makataan', 'murgpampoentjie', 'pampoen', 'skorsie', 'spanspek', 'tsamma', 'waatlemoen'</i>
massief – <i>bn</i>	massief; enorm <i>Opm.:</i> deze tweede betekenis is een leenvertaling v. Eng. <i>massive</i>
Matie – <i>zn</i>	student van de Universiteit Stellenbosch
Matieland – <i>zn</i>	de campus van de Universiteit Stellenbosch <i>Vgl. 'Eikestad'</i>
matriek, matrikulasie – <i>zn</i>	schooldiploma (vergelijkbaar met VWO-diploma)

matrieks – <i>zn</i>	laatste-jaarsstudenten
matrikuleer – <i>ww</i>	het matriekdiploma behalen
matrone – <i>zn</i>	hoofdzuster
mat – <i>zn</i>	vloerkleed, tapijt
meelblom – <i>zn</i>	bloem (kookwaar)
meenthuis – <i>zn</i>	bungalowachtig huis binnen ommuurd wooncomplex (ook vaak, anglicistisch, <i>dorpshuis</i> genoemd – < Eng. <i>townhouse</i>)
meid – <i>zn</i>	(<i>rac.</i>) zwarte huishulp, zwarte bediende <i>Opm.</i> : let op – tegenwoordig geldt dit woord als racistisch en neerhalend. Vroeger was dit echter de term waarmee men naar de werkster verwees; die was doorgaans zwart. <i>Sê vir die meid sy moet dadelik die vuilgoed was</i> – 'Zeg tegen de werkster dat ze meteen de vuile was moet doen' <i>Vgl.</i> 'bitterbek', 'ghoffel', 'hotnot', 'houtkop', 'kaffer', 'volk'
meidewerk – <i>zn</i>	(<i>rac.</i>) minderwaardig werk
meisie – <i>zn</i>	meisje, meid
meisiekind – <i>zn</i>	jong meisje (kind)
meisietjie – <i>zn</i>	klein meisje
meisieskool – <i>zn</i>	meisjesschool
melkbos – <i>zn</i>	verzamelnaam voor struikachtige plantensoorten die bij verwonding melksap afgeven (<i>Euphorbia spp.</i> en <i>Asclepias spp.</i>)
melkhout – <i>zn</i>	melkhout: groenblijvende boom of struik van de zuidelijke kuststreek met ovale bladeren en zwarte bessen die bij verwonding een melkachtig latex afscheiden (<i>Sideroxylon inerme</i>)
melkskommel – <i>zn</i>	milkshake
melktert – <i>zn</i>	korstgebak (vlaai) met melk-, eierdooier- en kaneelvulsel <i>Vgl.</i> 'tert'
mengsel – <i>zn</i>	mengsel; (medisch, giftig) drankje; mix (bakmix, kookmix, enz) <i>Drink nou jou medisynemengsel en jy sal gou beter voel</i> – 'Drink nu maar je medicijnenmix op en je zult je gauw beter voelen'
meningsopname – <i>zn</i>	opiniepeiling
mens – <i>zn</i>	mens; men; iemand <i>Opm.</i> : let vooral op het bijzondere gebruik van dit woord in de betekenis van het NI. 'men':

	'n Mens kan jou maklik misgis as jy moeg is – 'Men kan zich makkelijk vergissen als men moe is.' 'n Mens wordt dus in de zin vervolgd met de <i> jy</i> -vorm. Het woord 'men' kent men niet in het Afrikaans. Gebruik dus altijd ' <i>n mens</i> '.
mensig, mensig hoor! – <i>tw</i>	mijn hemel!, jeetje!
ment – <i>zn</i>	munt (kruid – <i>Mentha spp.</i>) <i>Vgl. 'peperment'</i>
merk – <i>zn</i>	vlek <i>Vgl. Eng. mark</i> <i>Vgl. 'kol'</i>
merk: boeke merk – <i>ww</i>	nakijken; corrigeren <i>Vgl. Eng. to mark</i>
meul, meule – <i>zn</i>	molen
middagete – <i>zn</i>	lunch
middelman – <i>zn</i>	bemiddelaar, tussenpersoon
middelmannetjie, middelman – <i>zn</i>	strookje gras op ongeasfalteerde weg op de plek waar de wielen niet de grond raken
middestad – <i>zn</i>	binnenstad
mielie, mielies – <i>zn</i>	maïs
mieliemeel – <i>zn</i>	maïsmeel
mielie-oes – <i>zn</i>	maïsoogst
mieliepap – <i>zn</i>	maïspap Mieliepap – vaak gewoonweg <i>pap</i> genoemd – bereidt men traditionaliter uit maïsmeel, zout en water. Het wordt gegeten als ontbijt of als garnering bij hartige gerechten waar saus bij aanwezig is. Als ontbijt wordt er na het opdienen ook, naar geloven, melk overheen gegoten. Men onderscheidt dunne pap (<i>slap pap</i>), stijve pap (<i>stywe pap</i>) en kruimelige pap (<i>poetoepap</i>). <i>Vgl. 'poetoepap'</i>
mieliestronk – <i>zn</i>	maïskolf <i>Vgl. 'kolf'</i>
mierkat / meerkat – <i>zn</i>	stokstaartje (Z.A. mungoachtige: <i>Suricata suricatta</i>)
mierleeu – <i>zn</i>	mierenleeuw <i>Myrmeleon</i> – netvleugelig insect waarvan de larve de mieren vangt die in de door hem gemaakte kuiltjes in het zand vallen.

miesies – zn	aanspreekvorm en benaming voor de blanke vrouw des huizes <i>Vgl. 'oumiesies'</i>
mik, mikkie – zn	gaffelvormige tak; (vaak <i>mikkie</i>) haak van telefoon <i>Ek werk my oor 'n mik</i> – 'Ik werk mij een slag in de rondte' <i>Hy gooi die handstuk sommer hard op die mikkie</i> – 'Hij gooit gewoon de hoorn hard op de haak'
mik – ww	mikken
mikrogolfoond – zn	magnetron Ontleend aan Eng. <i>microwave oven</i>
mis – zn	mest
misgis (<i>jou misgis</i>) – ww	zich vergissen
misoos – zn	misooft
mismatching – zn	wanverhouding, <i>mismatch</i>
mit – vz	wisselvorm van <i>met</i> , 'met'
MIV – zn	HIV (MIV – Menslike Immuniteitsstekort Virus) <i>Vgl. 'vigs'</i>
modeparade – zn	modeshow
moederkappie – zn	Zuid-Afrikaanse orchideeënsoorten (<i>Disperis capensis</i> , <i>Bonatea speciosa</i> en <i>Pterygodium catholicum</i>) <i>Opm.</i> : zo genoemd vanwege het bovenste kelkblad dat aan de muts van een Boerenvrouw doet denken <i>Vgl. 'kappie', 'kappiekommando'</i>
moederkruid – zn	majoraan, marjolein, worstkruid (<i>Origanum majorana</i>) Nl. 'moederkruid' is een andere plant, kamilleachtig en onverwant aan majoraan (<i>Tanacetum parthenium</i>)
moedertaalonderrig – zn	onderwijs in het Afrikaans <i>Vgl. 'Afrikaansmedium-', 'Engelsmedium-'</i>
moedverloor – bn	wanhopig
moeg – bn	moe (moeë, moeër; moeste)
moenie – ww	je moet niet..., niet... (imperatief); niet doen!, nee! <i>Opm.</i> : <i>moenie</i> is een samentrekking van <i>moet</i> + <i>nie</i> en wordt in zinnen altijd gevolgd door de eind-nie. <i>Moenie daaraan vat nie!</i> – 'Niet aanraken!' <i>Moenie dit doen nie!</i> – 'Niet doen!' Soms wordt <i>moenie</i> gesplitst als <i>moet</i> en <i>nie</i> gerealiseerd:

	In geval van nadruk – <i>Jy moet nie daarvan vergeet nie</i> – 'Vergeet het (alsjebliet) niet' Bij toevoeging van bijw. als <i>asseblief, tog, enz</i> – <i>Moet tog asseblief nie elke liewe keer vir my bel nie</i> – 'Bel mij toch alsjebliet niet elke keer' Onder invloed van Eng. <i>don't</i> kan <i>moenie</i> in verboden en ontkenningen ook zelfstandig gebruikt worden: <i>Moenie!</i> – 'Niet doen!' <i>Sal ek 'n bietjie sout byvoeg?</i> – <i>Moenie!</i> = 'Zal ik een beetje zout erin doen?' – 'Nee!'
moer – zn	moer; droesem; pootaardappel; (<i>neerh.</i>) baarmoeder <i>Uitdr.: om jou moer te strip</i> – 'je enorm over iets opwinden' (met affectief <i>de</i>) <i>Hoekom de moer moet ek vir jou luister?</i> – 'Waarom moet ik verdorie naar jóú luisteren?'
moer – ww	(<i>gemeenz.</i>) slaan, een dreun verkopen, in elkaar slaan <i>Ek gaan jou moer as jy nie luister nie</i> – 'Ik sla je in elkaar als je niet luistert'
moer – bw	(<i>gemeenz.</i>) verdraaid, verdomd; krachtterm om boosheid mee uit te drukken <i>Jissie, hierdie snaakse bier is eintlik moer lekker!</i> – 'Jeetje, dit rare bier is eigenlijk verdraaid lekker!'
moer! – tw	(<i>gemeenz., neerh.</i>) verdorie; (<i>gemeenz., uitroep van verbazing</i>) sodeju!, nou! (dikw. <i>moerrrr</i>)
moerkoffie – zn	koffie toeboek (met de prut er nog onderin)
moetie – zn	traditioneel kruidengeneesmiddel
moetie – ww	(<i>gemeenz., snel gesproken taal</i>) samentrekking van <i>moet</i> + <i>nie</i> bij inversie in bijzin Vgl. '<i>moenie</i>'
moewies – bn	(<i>gemeenz.</i>) gigantisch, enorm; rampzalig
moffie – zn	(<i>neerh.</i>) poot, flikker, homo Vgl. '<i>poefter</i>', '<i>trassie</i>'
moffiemoerdery – zn	(<i>neerh.</i>) potenrammen
moffieslaan – zn, ww	(<i>neerh.</i>) potenrammen
mofskaap – zn	merinoschaap
mog – ww	(<i>vero.</i>) mocht: verledentijdsform van <i>mag</i> , 'mogen'

mogge troffe, mogge het troffe, mog het troffe, mog 'et troffe, mog 't troffe, mog het troffen – <i>tw</i>	(<i>uitdr.</i>) op goed geluk dan maar!, dat het maar moge lukken!
Mohammedaan – <i>zn</i>	neerh. benaming voor moslim
moltrein – <i>zn</i>	metro
mond – <i>zn</i>	mond; monding (v. rivier)
mondering – <i>zn</i>	uitrusting, uniform
monitor – <i>ww</i>	controleren, bewaken, toezien, in de gaten houden
moontlik – <i>bn</i>	mogelijk
môre, more – <i>tw</i>	morgen
moroeti – <i>zn</i>	predikant, zendeling
mors – <i>ww</i>	morsen; verspillen; (<i>uitdr.</i>) <i>met iemand mors</i> – 'met iemand sollen' <i>Opm.:</i> in het Afrikaans komt 'mors' veel vaker voor omdat het ook 'verspillen' betekent. Iemand <i>mors</i> bijvoorbeeld tijd en/of geld iem. als hij het aan iets onwaardevolts besteedt of als hij er te kwistig mee omgaat. Zowel de betekenis 'met iemand sollen' in de zegswijze <i>om met iemand te mors</i> als de betekenis 'verspillen' heeft onder invloed van het Eng., fonetisch gelijkende maar onverwante <i>to mess</i> zijn beslag gekregen <i>Vgl. Eng. Don't mess with me!</i> <i>Vgl. 'gemors' en 'vermors'</i>
morsjors – <i>zn</i>	knoeipot
mos – <i>zn</i>	mos
mos – <i>bw</i>	immers, zoals je weet, toch, dan ook, nou eenmaal, inderdaad, pas; (<i>stopw.</i>) zeg maar, ja, dus, weet je <i>Mense verskil mos maar</i> – 'Mensen verschillen nou eenmaal' <i>Jy weet mos ek hou nie van sterk gegeurde kos nie, so hoekom kerrie jy die afval vir my?</i> – 'Je weet toch dat ik niet van sterk gekruid eten houd, dus waarom doe je dan kerrie in het afval?' <i>Katte dink mos altyd hulle is die baas van die huis</i> – 'Katten denken immers/toch/inderdaad altijd dat zij de baas in huis zijn' (nadat iem. gevraagd heeft waarom de kat zo op zijn wenken bediend wordt). (In combinatie met <i>nou</i>) <i>Dis mos nou lekker wyn, dié</i> – 'Dát is pas lekkere wijn'. In sommige sociolecten, zoals in de Bruine plattelandsgemeenschappen van de Kaapprovincies, is <i>mos</i> een

	stopwoord dat aangewend wordt om groepssolidariteit mee te kweken. In die gevallen heeft het zijn betekenis en modaliteitsfunctie verloren: <i>Ja, hy's mos 'n slim donkie mos.</i> – 'Ja, weet je, het is een slim ezeltje, weet je.' <i>Ek stap toe mos winkel toe maar vergeet heeltemal om die inkopielysie saam te vat</i> – 'Ik liep toen dus naar de winkel maar vergat helemaal het boodschappenlijstje mee te nemen' <i>Opm.:</i> Aangezien het bijw. van modaliteit <i>mos</i> vertaald kan worden met 'immers', neemt men in 't gemeen aan dat <i>mos</i> is voortgekomen uit Nl. 'immers'. Het argument hiervoor is dat ouder Nederlands in plaats van 'immers' ook de alternatieve, geronde, vormen 'ummers' en 'ommers' kende, en dat die vormen in het eveneens geronde Afr. <i>mos</i> geresulteerd zouden hebben. Echter, bij al deze woorden ligt de klemtoon op de eerste lettergreep. Het is onaannemelijk dat úmmers dan wel ómmers na een klemtoonverschuiving in ummós of ommós zouden zijn veranderd, waarna ze gereduceerd zouden zijn tot 'mos'. Volgens Jeremy Bergerson (2002) komt <i>mos</i> dan ook van een ouder Nederlands (en ook Nederduits) bijwoord 'mors', dat 'helemaal' betekent. Volgens het Woordenboek van de Nederlandse Taal (WAT) betekent <i>mors</i> 'plotseling, helemaal'. Hiervan getuigen voorbeelden als: 'Een Winthont...dewelcke...morts de geest gaf'; 'Was derhalven alle rondende openhartigheid mors gesteuert onder de borgerye; handel ende wandel vol mistrouwens' en 'Doe ick het...niet, soo is al 't snoer mors los.' Deze vormen komen zowel morfologisch als semantisch overeen met <i>mos</i> in het Afrikaans van vandaag de dag. In oude Kaaps-Hollandse bronnen wordt 'mos' soms in de huidige betekenis ('plotseling, helemaal') geschreven in plaats van 'mors'. En niet alleen in oudere Nederlandse teksten, maar ook in het Nederduits zie je 'mors' naast 'mos' staan. Zelfs de intensivering 'morsdood' komt waarschijnlijk niet van het Latijnse 'mors' (dood) + 'dood', maar simpelweg van 'morsdood', dus 'helemaal dood'. Het is dus aannemelijk dat Afr. <i>mos</i> niet van 'immers' komt, maar van 'mors', dat oorspronkelijk 'helemaal', 'plotseling' en aan de Kaap 'immers' betekende.
mossie – zn	mus (<i>Passer spp.</i>) Vgl. 'mus'
motor(kar) – zn	auto Vgl. 'enjin'
motorfiets – zn	motor Vgl. 'enjin'

motorhandelaar – zn	autodealer, autohandelaar
motorhawe – zn	garage (reparaties)
motorhuis – zn	garage (bij het huis)
motoris – zn	automobilist
muf – zn	schimmel
muf – ww	beschimmelen, schimmelen <i>Nee, ek hou nie van kaas wat gemuf het nie. Los maar die Roquefort en Danish Blue.</i> – 'Nee, ik houd niet kaas die is gaan schimmelen. Laat die Roquefort en Danish Blue maar liggen.
muf (attr. muwwe) – bn	beschimmeld
muggie – zn	mug; knut, knutje <i>Opm.: dus enkel als verkleinwoord.</i> <i>Opm.: Afr. muggie</i> verwijst dus ook naar knutten of knutjes (<i>Culicoides spp.</i> v.d. fam. <i>Ceratopogonidae</i>), d.w.z. zeer kleine steekvliegjes. Ze kunnen blauwtong overbrengen. <i>Steekmuggie</i> verwijst naar de mug (ook in het Afr. <i>muskiet</i> genoemd). <i>Muggies veroorsaak bloutong in skape</i> – 'Knutjes veroorzaken blauwtong bij schapen' <i>Opm.: NL. 'mug' is meestal 'muskiet' in het Afrikaans (zie ald.).</i>
muishond – zn	verzamelnaam voor kleine roofdieren uit de mangoestenfamilie <i>Herpestidae</i> : mangoesten, koesimansen, stokstaartjes, enz.; verzamelnaam voor kleine roofdieren uit de marterfamilie <i>Mustelidae</i> : marters, stinkdieren, bunzingen, hermelijnen
muisvoël – zn	muisvogel: verzamelnaam voor groep kleine vogels van bezuiden de Sahara (<i>Coliiformes</i>)
munisipaliteit – zn	gemeente <i>Vgl. Eng. municipality</i> <i>Vgl. 'gemeente'</i>
murasie – zn	vervallen gebouw; ruïne
murg – zn	merg <i>Opm.: 'merg' bestaat ook in het Afrikaans, doch enkel in overdrachtelijke zin:</i> <i>In die merg van ons gebeente, in ons hart en siel en gees</i> (C.J. Langenhoven); <i>Ek is 'n Afrikaner in merg en been</i> – 'Ik ben een Afrikaner in hart en

	nieren' Maar: <i>Nadat hy 'n beenmurgoorplanting ontvang het, het hy stadig herstel</i> – 'Nadat hij een beenmergtransplantatie had gekregen, herstelde hij langzaam'; <i>Die afval moet lymerig wees, en die murg van die bene sal dit lekker dik maak</i> – 'Het afval (zie ald.) moet kleverig zijn, en het merg van de beenderen zal het lekker dik maken'
murgpampoentjie, murgpampoen – zn	courgette – ook <i>vingerskorsie</i> genoemd Vgl. 'botterskorsie', 'kafferwaatlemoen', 'makataan', 'maranka', 'pampoen', 'skorsie', 'spanspek', 'tsamma', 'waatlemoen'
murgpeer (w.g.) – zn	avocado
mus – zn	muts de Nederlandse bruine zangvogel (<i>Passer spp.</i>) wordt in het Afrikaans 'mossie' genoemd (zie ald.).
muskeljaatkat – zn	verzamelnaam voor soorten genetkat (<i>Genetta spp.</i>)
musket – zn	mug Vgl. 'muggie / muggies'
muurpapier – zn	behang Vgl. Eng. <i>wallpaper</i>
muurprop – zn	stekker (stopcontact) Vgl. Eng. <i>wall plug</i>
muwwerig – bn	muf, schimmelig Vgl. 'muf'
my – pv	(bez. vnw. mann. 1ste pers. enkv.) mijn; (verb. 1ste pers. enkv.) mij
myne – pv	(zelfst. bez. vnw. 1ste pers. enkv.) van mij, mijne
N	
na – vz	na (volgend op); naar, -waarts <i>KYK, ek gaan na die ooste, en Hy is nie daar nie; en na die weste, maar ek bemerk Hom nie.</i> – 'Zie, ga ik voorwaarts, zo is Hij er niet, of achterwaarts, zo verneem ik Hem niet.' (Job 23:8) dichtbij <i>na aan mekaar wees</i> – 'dicht bij elkaar zijn' / 'elkaar liefhebben' Opm.: om <i>na</i> met de betekenis 'volgend op' te onderscheiden van <i>na</i> met de betekenis 'naar', wordt de eerste vaak benadrukt: <i>Ná skool gaan ek huis toe</i> – 'Na school ga ik naar huis'
na-aap – ww	na-apen, imiteren. <i>Hy mag dalk goed klavier speel, maar ek merk die heeltid dat hy net</i>

	<i>ander klavierspelers na-aap</i> – 'Hij zal wel goed piano kunnen spelen, maar ik merk de hele tijd dat hij alleen maar andere pianisten imiteert' Vgl. 'koggel' en 'nadoen'
naai – ww	naaien; (<i>gemeenz.</i>) geslachtsgemeenschap hebben Vgl. 'fok', 'neuk' en 'teel'
naalde: <i>naalde en spelde</i> – <i>uitdr.</i>	tintelingen en prikkels (bv. in slapend ledemaat) Ontleend aan Eng. <i>needles and pins</i>
naaldekoker – zn	libelle (geen waterjuffer)
naaldwerk doen – ww	naaien
naand / naandsê – tw	goedenavond
naas – vz	naast (behalve), afgezien van <i>Opm.</i>: Afr. <i>naas</i> betekent enkel 'naast' in de zin van 'afgezien van', 'behalve'. Het Nl. 'naast' in de letterlijke betekenis – d.w.z. 'aan de zijkant van iets of iemand anders' – is in het Afr. <i>langs</i>. Voorbeelden: <i>Naas 'papier' sê die Kapenaar soms ook 'pampier' in Afrikaans</i> – 'Naast papier zeggen Kapenaars in het Afrikaans soms ook pampier' <i>Kom sit langs my sodat ons lekker kan gesels</i> – 'Kom naast me zitten zodat we lekker kunnen babbelen' Vgl. 'daarbenewens', 'langs', 'naastenby'
naastenby – bw	ongeveer; (met ontkenning) lang niet, bij lange na niet: <i>Elke Sondag verskaf ons kospakkies aan behoeftige gesinne, maar dis nie naastenby genoeg vir die res van die week nie</i> – 'Iedere zondag verstrekken we voedselpakketten aan behoeftige gezinnen, maar het is lang niet genoeg voor de rest van de week' Vgl. voor deze constructie Eng. <i>not nearly</i> Vgl. 'langs', 'naas'
naboom – zn	grote, boomachtige wolfsmelk (<i>Euphorbia ingens</i>)
naby – bw	dichtbij <i>Naby Cradock lê die dorpie Kookhuis</i> – 'Dichtbij Cradock ligt het dorpje Kookhuis' <i>Opm.</i>: <i>naby</i> wordt vaker gebruikt dan <i>digby</i>, en anders dan bij Nl. 'nabij' ligt bij Afr. <i>naby</i> de nadruk op de eerste lettergreep: <i>naby</i>.
nader – zn	naderen; benaderen <i>Opm.</i>: het Nl. letterlijke <i>naderen</i> en het overdrachtelijkere <i>benaderen</i> zijn – wsch. onder invloed van Eng. <i>to approach</i> – in het Afrikaans samengevoegd in het ene werkwoord <i>nader</i>. Bijvoorbeeld: <i>Die manne het die vyand se kamp genader</i> – 'De mannen zijn het

	vijandelijke kamp genaderd' <i>Hy het my nie daaroor genader nie</i> – 'Hij heeft mij niet daarover benaderd'
nadoen – ww	(iemand iets) nadoen <i>Dit is indrukwekkend. Daar is niemand wat jou kan nadoen nie</i> – 'Dat is indrukwekkend. Er is niemand die jou (dit) kan nadoen' <i>Opm.: nadoen</i> moet worden opgevat in de zin van 'iemand ergens in evenaren' of 'iets in navolging van een ander doen'. Dus niet in de zin van 'na-apen' of 'imiteren'. Hiervoor gebruike men resp. Afr. <i>na-aap</i>, 'na-apen', en <i>naboots</i>, 'nabootsen'. Voor 'spottend na-apen' gebruike men Afr. <i>koggel</i>).
nael – zn	nagel (ook in de zin van 'spijker')
naelloop – zn	sprint (<i>atl.</i>)
naellooper – zn	sprinter (<i>atl.</i>)
naeltjie – zn	navel; kruidnagel (opmerkelijk homoniem!)
nagapie – zn	Zuid-Afrikaanse galago: nachtelijk levend halfaapje (<i>Galago moholi</i>)
nagereg – zn	dessert, toetje
Nagmaal – zn	(prot.) eucharistie, communie <i>Vgl. 'Awendmaal'</i>
nagwolf – zn	nachtbraker, avondmens
narsing – zn	narcis <i>Vgl. 'affodil'</i>
nartjie – zn	mandarijn <i>Opm.: de vorm naartjie is Zuid-Afrikaans Engels.</i>
nasionale pad – zn	autosnelweg
naskeermiddel – zn	aftershave
nastergal – zn	zwarte nachtschade (<i>Solanum nigrum</i>)
navorsing – zn	wetenschappelijk onderzoek
navrae – zn	informatie, informatieaanvraag / -vragen <i>Vir navrae oor die inhandiging van skripsies, kontak prof. Botha</i> – 'Voor informatie over het inleveren van scripties, neem contact op met prof. Botha' <i>Vgl. 'inligting'</i>

naweek – zn	weekend
narsing – zn	narcis (<i>Narcissus</i>)
nedersetting – zn	nederzetting <i>informele nedersetting</i> – 'illegale krottenwijk', 'illegaal woonkamp' <i>Opm.: informele nedersetting</i> is de officiële en eufemistische benaming voor een <i>plakkerskamp</i> (zie <i>ald.</i>). Overal in Zuid-Afrika treft men rond steden en dorpen zulke opeenhopingen van tenten, golfplaathutjes en barakken aan, waar de armsten in leven. Er bestaan zwarte en blanke 'informele nederzettingen'. Mensen zijn er vaak verstoken van elementaire sanitaire voorzieningen. <i>Voorbeeld: 'n Twee maande oue baba is in die bosse naby die Philippi-Oos informele nedersetting gevind, het die polisie in Kaapstad Dinsdag gesê</i> – 'Een twee maanden oude baby is in de bossen nabij de krottenwijk bij Philippi-Oos gevonden, aldus de politie in Kaapstad afgelopen dinsdag' <i>Vgl. 'plakkerskamp' en 'plakker'</i>
nee – tw	nee; nou ja, eh... nou..., ach... (tussenwerpsel waarmee men een antwoord op de vraag naar iemands gesteldheid aanvangt) <i>Opm.: net woord 'nee' is soms een stopwoord als het volgt op een vraag als Hoe gaan dit?:</i> <i>Hoe gaan dit met jou?</i> - <i>Nee, dit gaan goed, dankie.</i> of <i>Nee, ek kan nie kla nie.</i> De achterliggende gedachte is dat men in plaats van 'nee' vaak 'ja-nee' (zie <i>ald.</i>) pleegt te antwoorden. In dit geval is 'nee' dus een afkorting van 'ja-nee', en niet een ontkenning.
nee dankie – tw	liever niet, voor mij hoeft dat niet
nee wat – tw	nee hoor (minder sterk dan <i>ag nee</i>)
neffens – vz	naast (zie verder; ' <i>langs</i> ')
nè? – tw	hè?, nietwaar? toch? <i>Dit is stormagtig in Port Elizabeth. Dié stad word 'The Windy City' genoem. Toepaslik, nè?</i> <i>Wonderlik. Egte sjampanje, dankie! Jy het geweet dat ek van vonkelwyn hou, nè?</i>
nek – zn	nek; bergpas; smal, opgaand gedeelte tussen bergen of heuvels <i>Vgl. 'hoek'</i>

nes – vw	net als <i>Opm.:</i> dit is een samentrekking van <i>net soos</i> . <i>Vgl.</i> 'soos'
nes – zn	nest
nesskop – ww	nestelen
net – bw	slechts, alleen maar <i>Vgl.</i> 'net-net'
netbal – zn	basketbal
netjies – bn	netjes
net-net – bw	net, bijna niet
netnou – bw	zojuist, zo meteen
neuk – ww	slaan; schutteren, klooien <i>Vgl.</i> 'fok', 'naai'
neul – ww	zeuren <i>Vgl.</i> 'boelie', 'lol', 'pla', 'skoor', 'terg', 'verpes'
neulgat – bn	zeurkous, zeurkont <i>Vgl.</i> 'neul', 'neulkous'
neulkous – bn	zeurkous, zeurpiet <i>Vgl.</i> 'neul', 'neulgat'
neut – zn	noot; nootmuskaat <i>Vgl.</i> 'dop'
nieregengeringsorganisasie – zn	non-gouvernementele organisasie, niet-gouvernementele organisasie, ngo
nikswerd – bn	nutteloos <i>Hy is 'n nikswerd vent</i>
noem-noem – zn	witbloemig halfsucculent doornenstruikje uit de Karoo met ovale besjes die, als je erop kauwt, net kauwgom zijn (<i>Carissa bispinosa</i> en <i>C. haematocarpa</i>)
noenmaal – zn	middagmaal
nog – bw	nog; meer; ooit; woord dat in kombinasie met 'altyd' een versterking teweegbrengt <i>Die beste potjiekos nog!</i> – 'De beste potjiekos ooit!' <i>Wil jy nóg koel drank hê?</i> (met nadruk op <i>nog</i>) – 'Wil jy meer frisdrank?'

	<i>Die reis wat jy nog altyd wou maak</i> – 'De reis waar je altijd van gedroomd had om die te maken' <i>My hand-oog-koördinasie was maar nog altyd tog so flippen sleg!</i> – 'Mijn hand-oogcoördinatie is eigenlijk altijd zo verdraaid slecht geweest!' <i>Vgl. 'steeds'</i>
nommer – zn	nummer; (vaak <i>nommertjie</i>) liedje
nommerpas – bw	pasklaar, op maat gemaakt, op maat gesneden; exact <i>Ons het nommerpas oplossings vir u maatskappy</i> – 'Wij hebben pasklare oplossingen voor uw bedrijf' <i>Ek maak my eie klere: modieus en nommerpas!</i> – 'Ik maak mijn eigen kleren: modieus en op maat gemaakt!' <i>Daar is baie Engelse woorde wat nie nommerpas in Afrikaans vertaal kan word nie</i> – 'Er zijn veel Engelse woorden die niet exact in het Afrikaans vertaald kunnen worden'
nooddienste – zn	hulpverleningsdiensten, noodhulpdiensten, reddingswerkers, reddingseenheden
noodhulp – zn	eerste hulp
noodkrag – zn	noodstroomvoorziening
noodpersoneel – zn	eerstehulpverleners
noodwendig – bn	noodwendig, nodig, noodzakelijk
noodwendig: <i>nie noodwendig nie</i> – bw	per se, hoeft niet, dat is niet gezegd <i>Opm.:</i> deze betekenis, met ontkenning, is ontleend aan Eng. <i>not necessarily</i>: <i>Net omdat iets nuut is, is dit nie noodwendig beter nie</i> – 'Als iets nieuw is, hoeft het niet beter te zijn' / 'Als iets nieuw is, is het niet per se beter' (< Eng. <i>Just because something is new, it is not necessarily better</i>) <i>Die kommentare van ons lesers verteenwoordig nie noodwendig die siening van die redaksie nie</i> – 'De commentaren van onze lezers hoeven niet de mening van de redactie te weerspiegelen' (< Eng. <i>The comments of our readers do not necessarily represent the views of the editorial board</i>)
nooi (mv. <i>nooiens</i>) – zn	(ouder) meisje; vriendin (als in 'mijn vriendin'; minnares)
nooi – ww	uitnodigen <i>Dié wat na haar luister, besef nie dat die dood self daar wag nie, dat dié wat hulle deur haar laat nooi het, klaar diep in die doderyk is</i>

	<i>nie.</i> – 'Maar hij weet niet, dat aldaar doden zijn; haar genoden zijn in de diepten der hel.' (Spreuken 9:18)
nooiensvan – <i>zn</i>	meisjesnaam (achternaam waarmee een meisje geboren wordt)
noors – <i>zn</i>	verzamelnaam voor aantal Zuid-Afrikaanse vaak gestekelde stamsucculenten van de wolfsmelkfamilie (<i>Euphorbia spp.</i>) <i>Opm.:</i> zo genoemd omdat de stammen zich richting zonlicht naar het noorden buigen <i>Vgl.</i> 'knuppelnoors', 'soetnoors', 'suurnoors', 'tepelnoors'
nota – <i>zn</i>	briefje
nou – <i>bw</i>	nu, nou
noudat (ook noulat) – <i>vw</i>	nu, aangezien <i>Hy kom dikwels kuier noudat hy geld nodig het</i> – 'Nu hij geld nodig heeft, komt hij vaak op bezoek' <i>Vgl.</i> Eng. <i>now that</i> .
nouliks – <i>bw</i>	nauwelijks
nuut (<i>attr.</i> nuwe) – <i>bn</i>	nieuw, nieuwe
nuutskepping – <i>zn</i>	neologisme
nywerheid – <i>zn</i>	industrie
O	
oefen – <i>ww</i>	oefenen; bewegen, aan beweging doen <i>Opm.:</i> de tweede betekenis, bewegen, aan beweging doen, wijkt af van het NI. en duidt op een leenvertaling uit Eng. <i>exercise</i> , dat zowel 'oefenen' als 'bewegen, aan beweging doen' betekent. <i>Ek sal jou help om tussen lesse die taal te oefen</i> – 'Ik zal je helpen om tussen de lessen door te taal te oefenen' <i>Jy moet oefen om gesond te bly</i> – 'Je moet bewegen om gezond te blijven'
oemfaan, umfaan – <i>zn</i>	Bantoejongen, zwarte jongen
oes – <i>zn</i>	oogst
oes – <i>ww</i>	oogsten
ogies! – <i>tw</i>	oproep tot tafelgebed: "Eerbiedig!" zegt men in Nederland
ogies maak – <i>ww</i>	flirtend oogcontact maken
ogiesdraad – <i>zn</i>	kippengaas <i>Vgl.</i> 'sifdraad'

ok – bw	(gewest., spreek.) wisselvorm van ook
okkasie – zn	gelegenheid Vgl. Eng. <i>occasion</i> Vgl. 'geleentheid'
okkerneut – zn	walnoot
olienhoutboom, olienhout – zn	Zuid-Afrikaanse olijfboom (<i>Olea europaea</i> subsp. <i>cuspidata</i>) (< dial. Ned. 'olievenhout') Vgl. 'boekenhoutboom'
olieraap – zn	koolzaad (<i>Brassica napus</i> var. <i>oleifera</i>)
olierig – bn	vet (van haren, huid, afscheiding)
olik – bn	misselijk, naar, ziek Vgl. 'oulik' en 'aardig'
omdraai – ww	omdraaien; ondergang v.e. bedrijf afwenden, een bedrijf van de ondergang redden Vgl. Eng. <i>turnaround</i> voor de betekenis 'ondergang v.e. bedrijf afwenden'
omgee (omgee vir) – ww	geven om, je betrokken voelen bij; bezwaar hebben <i>Gee jy 'n donner om vir jou vriende?! – 'Kunnen jou vriende je eigenlijk wel een donder schelen?!'</i> <i>Ek gee om vir die armes in ons gemeenskap – 'Ik geef om de armen in onze gemeenskap.'</i> <i>Gee jy om as ek rook? – 'Heb je er bezwaar tegen als ik rook?'</i> Opm.: de tweede betekenis, 'bezwaar hebben', duidt op een leenvertaling van Eng. <i>to care</i>
omgekrap – bn	boos, overstuur
omgewing – zn	omgeving, milieu
omgewings- – woordd.	milieu- <i>omgewingsbewaring</i> – 'milieubescherming', <i>omgewingsbesoedeling</i> – 'milieuverontreiniging' Vgl. 'besoedeling'
omie – zn	meneer Opm.: <i>omie</i> wordt gebruikt door jongere sprekers en kinderen die met respect over een oudere manspersoon willen spreken (wordt ook gebruikt als aanspreekvorm: zie daarvoor opm. bij <i>oom</i>): <i>Daai omie het sy huis self gebou – 'Die meneer heeft zijn huis zelf gebouwd'</i> Vgl. 'oom', 'tannie', 'antie'

ompad – zn	wegomlegging
omtrent – vz, bw	(vz) over, aangaande; (bw) ongeveer; zowat, vrijwel, praktisch <i>Opm.:</i> in de betekenis 'over' komt men het voorzetsel <i>omtrent</i> veelvuldig tegen: <i>Wat sê die Bybel omtrent dinosaurusse?</i> – 'Wat zegt de Bijbel over dinosaurusse?' Nog vaker komt men het tegen als bijw. in de betekenis van 'ongeveer': <i>Hierdie griep duur omtrent twee weke</i> – 'Deze griep duurt ongeveer twee weken'. In de betekenis 'zowat, praktisch' moet men het in de spreektaal zoeken: <i>Vandat hy 'n minister is, is hy omtrent nooit by die huis nie</i> – 'Sinds hij minister is, is hij praktisch nooit thuis'. Voor al deze bijw. bepalingen doen vermoeden dat we hier met een leenvertaling vanuit Eng. <i>about</i> te maken hebben. <i>Vgl. 'naastenby'</i>
onderbefonds – ww	iem. of iets onvoldoende betalen, geldelijk ondersteunen
onderbefonds – bn	onderbetaald
onderdakparkering – zn	parkeergarage
onderhoud – zn	interview, vraaggesprek <i>In hierdie persoonlike onderhoud het sy baie vertel oor haar privaatlewe</i> – 'In dit persoonlijke interview heeft ze veel over haar privéleven verteld'
onderrok – zn	petticoat <i>(uitdr.) sy onderrok hang uit</i> – 'hij toont zijn ware gezicht / hij kan zijn ware gezicht niet verbergen'
ondersteun – ww	ondersteunen; steunen, geldelijk steunen <i>Ondersteun ons nou met 'n skenking!</i> – 'Steunt u ons nu met een schenking!'
ondersteuning – zn	ondersteuning; steun, geldelijke steun <i>Sy het baie ondersteuning van haar familie gekry</i> – 'Zij kreeg veel steun van haar familie' <i>Danksy die ondersteuning van die aandeelhouders het ons maatskappy vanjaar gegroei</i> – 'Dankzij de financiële steun van de aandeelhouders is ons bedrijf dit jaar gegroeid'
onderwyser – zn	leraar, onderwijzer <i>Opm. I:</i> in de studententaal zegt men ook informeel 'onnie' als men <i>onderwyser</i> bedoelt (<i>zie ald.</i>). <i>Opm. II:</i> met 'leraar' bedoelt men in het Afr. 'dominee' (<i>zie ald.</i>).

onverbondenheid – zn	niet-gebondenheid (politiek beleid dat niet gebonden is aan een militair machtsblok)
onverbonde – bn	niet-gebonden (inz. politiek beleid dat niet gebonden is aan een militair machtsblok)
ongekarteer – bn	niet in kaart gebracht, onbekend, onverkend
ongemaklik – bn	niet naar je zin hebbend, je niet optimaal voelend
ongesiens – bw	ongezien
ongeskik – bn	ongemanierd, onvriendelijk <i>Opm.:</i> de positieve tegenhanger van <i>ongeskik</i> in deze zin is <i>vriendelik</i> . Zonder ontkenning voorvoegsel betekent <i>geskik</i> , net als in het NL., 'geschikt', 'met eigenschappen die passen'.
onkant – bn	buitenspel; (<i>onkant vang</i>) iem. ergens mee overvallen, overrompelen, iem. voor een verrassing stellen <i>Jy vang my nou onkant met jou vraag, maar kom ons gesels liever hieroor per e-pos</i> – 'Je overvalt me nu met je vraag, maar laat ons liever per e-mail hierover praten' <i>Opm.:</i> gebruik van <i>onkant</i> in de uitdrukking <i>iemand onkant vang</i> is hoogstwsch. ontstaan onder invloed van Eng. <i>to catch someone off guard</i> , 'iemand verrassen, overvallen, overrompelen'. We hebben hier dus te maken met een leenvertaling uit het Engels, gestimuleerd door fonetische overeenkomst tussen Afr. <i>onkant</i> en Eng. <i>off guard</i> .
onnie – zn	(<i>gemeenz., stud. taal</i>) onderwijzer, 'mees', juf
onnutsig – bn	ondeugend
onpadwaardig – bn	ongeschikt voor deelname aan het verkeer (inz. voertuigen) <i>Vgl.</i> Eng. <i>unroadworthy</i> <i>Vgl.</i> 'padwaardig'
ons – pv	(<i>1ste pers. mv.</i>) wij; (<i>verb. 1ste pers. mv.</i>) ons; (<i>bez. vnw. 1ste pers. mv.</i>) ons, onze
ons s'n – pv	(<i>zelfst. bez. vnw. 1ste pers. enkv.</i>) van ons, onze
onthaal – zn	officiële ontvangst
onthou – ww	onthouden; zich herinneren, nog weten <i>Opm.:</i> mogelijk onder invloed van Eng. <i>to remember</i> , 'onthouden', 'zich herinneren', 'nog weten', heeft <i>onthou</i> een bredere betekenis dan NL 'onthouden' gekregen, waardoor het in het Afr. vaker gebruikt wordt. De volgende voorbeelden moeten dit duidelijk maken. onthouden <i>Onthou asseblief dat die petisie steeds voortgaan</i> –

	'Onthoudt u alstublieft dat de petitie nog voortduurt' (Eng. <i>Please remember that the petition still continues</i>) zich herinneren <i>Ek onthou 'n storie wat ouma vir my vertel het –</i> 'Ik herinner mij een verhaal dat oma mij vertelde' (Eng. <i>I remember a story that my grandmother told me</i>) nog weten <i>Onthou jy (nog) toe ek so geval het? –</i> 'Weet je nog, toen ik zo gevallen was?' (Eng. <i>Do you remember when I'd fallen like that?</i>)
ontleding – zn	analyse, onderzoek <i>'n Ontleding sal gedoen word om vas te stel waarom kliënte weggebly of by ander maatskappye uitgekom het –</i> 'Er zal een analyse/onderzoek gedaan worden om vast te stellen waarom klanten zijn weggebleven of bij andere bedrijven zijn terechtgekomen'
ontleed – ww	ontleden; analyseren, onderzoeken
ontplooi – ww	inzetten, aanstellen <i>Vgl. Eng. deploy</i> <i>Vgl. 'ontplooing', 'kaderontplooing'</i>
ontplooing – zn	inzet, aanstelling <i>hernubare-energieontplooing –</i> 'inzet van hernieuwbare energie' <i>Vgl. Eng. deployment</i> <i>Vgl. 'ontplooi', 'kaderontplooing'</i>
ontsteld – bn	boos, kwaad; verbouwereerd; ontsteld <i>Opm.: ontsteld</i> hoort men veel vaker in het Afrikaans dan in het NI. omdat <i>ontsteld</i> onder invloed van het Engels semantisch is opgeschoven naar het (erop gelijkende) Eng. <i>upset</i>. We hebben te maken met een leenvertaling die wsch. gestimuleerd is door fonetische overeenkomstigheid. <i>Vgl. 'gevoelig'</i>
onttrek – ww	1. (<i>onwederk.</i>) onttrekken; terugtrekken, de aftocht blazen, intrekken; (geld) opnemen; 2. (<i>wederk.</i>) zich terugtrekken van / uit, niet meer deelnemen aan <i>Onttrek</i> heeft, hoogstwsch. onder invloed van Eng. <i>to withdraw</i> van het NI. afwijkende betekenissen gekregen. De volgende voorbeelden moeten dit duidelijk maken.

	Onwederk. onttrekken (zoals NL.) <i>Sout onttrek vog uit die omgewing –</i> <i>'Zout onttrekt vocht aan de omgeving'</i> <i>(Eng. Salt extracts water from its environment)</i> Onwederk. terugtrekken <i>Na haar loopbaan het die aktrise haar lewe aan die kolligte onttrek –</i> <i>'Na haar carrière heeft de actrice haar leven van de spotlichten teruggetrokken'</i> <i>(Eng. After her career the actrice withdrew her life from the spotlights)</i> Onwederk. intrekken <i>Ek het besluit om my lied se nominasie te onttrek –</i> <i>'Ik heb besloten de nominatie van mijn lied in te trekken'</i> <i>(Eng. I have decided to withdraw the nomination of my song)</i> Onwederk. (geld) opnemen <i>Jy kan nie geld onttrek nie, omdat jy oortrokke is by die bank =</i> <i>'Je kunt geen geld opnemen omdat je rood staat bij de bank'</i> <i>(Eng. You cannot withdraw money because you are overdrawn at the bank)</i> Wederk. zich terugtrekken, de aftocht blazen <i>Die rebelle het onttrek aan die Siriese hoofstad Damaskus –</i> <i>'De rebellen hebben zich teruggetrokken uit de Syrische hoofdstad Damascus'</i> <i>(Eng. The rebels have withdrawn from the Syrian capital Damascus)</i>
onttrekking – zn	onttrekking; terugtrekking, intrekking; geldopname, saldoafschrijving; ontwenning (van verslaving) <i>Onttrekking</i> heeft, hoogstwsch. onder invloed van Eng. <i>withdrawal</i> van het NL. afwijkende betekenissen gekregen (vergelijk het corresponderende werkwoord <i>onttrek</i> hierboven). Onder invloed van <i>withdrawal</i> heeft het tevens de betekenis 'ontwenning' gekregen: <i>Tuinmaak het my deur my eerste onttrekking gehelp –</i> <i>'Door tuinieren ben ik door mijn eerste ontwenning heengekomen'</i> <i>(Eng. Gardening helped me get through my first withdrawal)</i> <i>Cold turkey van dagga is niks vergeleke met die onttrekkingsimptome wat jy van heroïen kry nie –</i> <i>'Cold turkey van wiet valt in het niet vergeleken met de ontwenningssymptomen die je van heroïne krijgt'</i>

	(Eng. <i>Cold turkey from pot is nothing compared to the withdrawal symptoms you get from heroin</i>)
ontwerper – zn	ontwerper, (kleding) <i>designer</i>
ontwerpers- – zn	<i>designer-, design-</i> (designerkleding, designkleding)
ontvangs – zn	receptie, (Zuid-Nederl.) onthaal
ontvangsdame – zn	receptioniste
onvanpas – bn	ongepast
ooghoogteoond – zn	ingebouwde oven op ooghoogte
ooievaarspartytjie – zn	feestje voor aanstaande moeder
oom – zn	oom; mijnheer, meneer <i>Opm.: oom wordt ook gebruikt als beleefde aanspreekvorm tegen mannen die ouder zijn dan de spreker. Hierbij wordt de derde persoon enkelvoud aangewend: Wil oom iets hê om te drink? – 'Wilt u iets drinken, meneer?' Vgl. 'tannie', 'omie', 'antie'</i>
oond – zn	oven
oopkop – bn	recht-voor-z'n-raap
oopplankkombuis – zn	open keuken
oopsluit – ww	openen
oor – vz, vw, zn	(voorz.) over; (voegw.) omdat; (zelfs. nw.) oor <i>iemand ore aansit – 'iemand overtreffen, overtroeven, iemand de baas zijn' Vgl. 'lat', 'oordat', 'oorlat'</i>
oorbietjie – zn	oribi (soort dwergantilope) (<i>Ourebia ourebi</i>)
oordat – vw	omdat <i>Vgl. 'lat', 'oor', 'oorlat'</i>
oorgee – ww	overgeven, braken <i>Vgl. 'vomeer', 'vermeer'</i>
oorgee (wederk.: jou oorgee) – ww	zich overgeven
oorhoofs – bn	<i>oorhoofse koste – 'onkosten', 'overheadkosten'</i>
oorhoops – bn	overhoop, in onmin, ruzie hebbend; <i>oorhoops wees met – 'overhoop liggen met'</i>

oorkant – zn, vz	de overkant; aan de overkant <i>Oorkant die rivier</i> – 'Aan de overkant van de rivier' <i>Vgl. 'anderkant', 'duskant'</i>
oorklank – ww	nasynchroniseren <i>Vgl. 'klank',</i>
oorklanking – zn	nasynchronisering
oorklim – ww	overstappen (bus, trein, e.a.) <i>Vgl. 'afklim', 'opklim', 'inklim'</i>
oorkrabbetjie, oorkrawwetjie – zn	oorbel
Oorlammer – zn	lid van de etnische groep der Oorlammers: een stam behorende tot het in Namibië wonende Nama-volk. Zij spreken Oorlams, een op het Afrikaans gebaseerde creooltaal.
Oorlams – zn	de op het Afrikaans geënte creooltaal die door de Oorlammers (<i>zie ald.</i>) gesproken wordt
oorlat – vw	(in Kaaps dialect) omdat <i>Die teacher het haar geslaat oorlat sy vir hom gevloek het</i> – 'De leraar heeft haar geslagen omdat zij tegen hem vloekte' <i>Vgl. 'lat', 'oor', 'oordat'</i>
oorle – bn	wijlen, overleden (enkel attr.) <i>Ek was altyd lief vir my oorle ouma</i> – 'Ik hield altijd van wijlen mijn oma'
oorplaas – ww	storten (v. geld)
oorslaap – ww	logeren <i>Vgl. Eng. to sleep over</i> <i>Vgl. 'tuis gaan' en 'loseer'</i>
oorskietkos – zn	klietje (eten)
oorstaan – ww	blijven staan, blijven bestaan, onopgelost blijven, uitgesteld worden <i>As ons nie nou 'n besluit neem nie sal die vraagstuk dus eenvoudig oorstaan</i> – 'Als wij niet nu een beslissing nemen, dan zal de kwestie dus gewoon onopgelost blijven'.
oortreksel – zn	hoes, overtrek (dekbedovertrek – duvetoortreksel)
oortrektrui – zn	sweater
oortrommel, oordrom – zn	trommelvlies

oorveeg, oorvyg – zn	oorvijg <i>Vgl. 'oorwaks'.</i>
oorwaks – zn	oorvijg <i>Vgl. 'oorveeg'.</i>
opdok – ww	dokken (met geld over de brug komen), er financieel voor opdraaien, betalen <i>Opm.: dit woord is niet zo gemeenzaam als het lijkt. Het is een normaal woord dat ook bij serieuze zaken gebruikt kan worden. Jy sal self vir die dienste moet opdok – 'Je zult zelf voor de diensten moeten opdraaien'</i> <i>Vgl. 'skuld', 'delg'</i>
opdonner/opdonder – ww	(gemeenz.) in elkaar slaan
opdraand, opdraande – zn	opgaande helling <i>Uitdr.: iemand opdraande gee (< Eng. To give someone uphill) – 'iemand dwars zitten', 'iemand moeilijkheden geven'</i> <i>Vgl. 'afdraand(e)'</i>
opdraand – bw	bergopwaarts <i>Vgl. 'afdraand(e)'</i>
opelyf – zn	stoelgang, ontlasting
ophaal – ww	ophalen, omhoog pompen; oprakelen, omhooghalen, weer opvissen, aan de vergetelheid ontrukken <i>Wie ou probleme bly ophaal, grawe ou koeie uit die sloot – 'Iemand die oude problemen blijft oprakelen haalt oude koeien uit de sloot'</i> <i>Archimedes het gewys hoe 'n mens water kan ophaal – 'Archimedes heeft laten zien hoe je water kunt ophalen'</i> <i>Met hierdie pomp haal ons water op – 'Met deze pomp pompen we water omhoog'</i> <i>Tydens hierdie terapie moet jy jou slegte herinnerings ophaal – 'Tijdens deze therapie moet je je slechte herinneringen oprakelen'</i> <i>Vgl. 'skouers ophaal' en 'oplaai'.</i>
op hitte – bn	loops <i>Vgl. Eng. on heat</i> <i>Vgl. 'spuls'</i>
opfok – ww	(gemeenz.) in elkaar slaan <i>Vgl. Eng. to fuck up</i>
opgewonde – bn	opgewonden, enthousiast, erg blij (om iets) <i>Opm.: dit bijvoeglijke naamwoord wordt gebruikt waar men in het Engels 'excited' zegt. Het wordt dus vaker dan in het Nl. gebruikt, om er een algehele positieve spanning bij aangename gebeurtenissen en</i>

	situaties mee uit te drukken. <i>Ek is nogal opgewonde daaroor</i> – 'Ik vind dit erg leuk' / 'Ik heb er echt zin in'
opgooi – ww	overgeven, braken In deze betekenis is het werkwoord <i>opgooi</i> een leenvertaling vanuit het Engels; vgl. <i>to throw up</i>. Vgl. 'vermeer', 'vomeer'
opklim – ww	opklimmen, omhoog klimmen; instappen (bus, trein, vliegtuig, e.a.) Vgl. 'afklim', 'oorklim', 'inklim'
oplaai – ww	ophalen, <i>uploaden</i> <i>My kêrel kom my nou-nou oplaai</i> – 'Mijn vriend komt mij straks ophalen' <i>Nou kan julle hierdie foto's oplaai</i> – 'Nu kunnen jullie deze foto's <i>uploaden</i>'. Vgl. 'ophaal', 'afhaal'.
opmaak – ww	opmaken; verzinnen <i>Opn.</i>: de tweede betekenis, 'verzinnen', is een leenvertaling van het Eng. <i>to make up</i>
opname – zn	opname; enquête
opneem – zn	opnemen; in beslag nemen, benutten, besteden <i>Opn.</i>: de tweede betekenis, 'in beslag nemen', 'benutten' is een leenvertaling van Eng. <i>to take up</i>: <i>Hulle word aangemoedig om alle hulpbronne op te neem</i> – 'Zij worden aangemoedigd om alle middelen te benutten'
opsit – ww	'vrijen': oud gebruik onder Afrikaners waarbij de jongen met het huwbare meisje in of rond haar ouderlijk huis praat en/of haar het hof maakt, terwijl de ouders naar bed zijn. De jongelieden krijgen van de ouders een aangestoken kaars, de <i>opsitkers</i> , en als die opgebrand is weet de jongen dat hij weer naar huis moet gaan.
opsitkers – zn	kaars vastgehouden en brandende gehouden tijdens <i>opsit</i> (zie hierboven) <i>Jy kan my pa maar vir 'n opsitkers vra</i> – 'Vraag mijn vader maar om een <i>opsitkers</i>' (m.a.w.: 'Ik wil verkering met je')
opsittery – zn	het samenzijn bij de <i>opsitkers</i> (zie <i>ald.</i>)
opskud – ww	opschieten
opslae: <i>opslae maak</i> – uitdr.	opschudding veroorzaken, reacties uitlokken

opsluit – ww	opsluiten, achter slot zetten, in een kooi doen
opsluit – bw	(met klemt. op tweede lettergr.) absoluut, beslist, per se <i>Ná die ete wou hy opsluit die resep van my kry</i> – 'Na het diner wou hij per se het recept van mij krijgen'
opsom – ww	samenvatten <i>Ons missie kan in twee woorde opgesom word: ons dien</i> – 'Onze missie kan in twee woorden worden samengevat: wij dienen' <i>Opn.</i> : deze betekenis is hoogstwsch. ontstaan onder invloed van de fonetische overeenkomst met het etymologisch verwante Engelse <i>to summarise</i> , 'samenvatten'.
opsomming – ww	samenvatting <i>Vgl.</i> 'opsom'
opstop – ww	opzetten (van dode dieren)
optel – ww	optillen / oppikken/-pakken; optellen
optelhond – zn	zwerfhond
optelkind – zn	vondeling
opvolginspuiting – zn	(v. inenting) boosterprik ook <i>skraagdosis</i>
opwas – ww	afwas doen <i>Vgl.</i> Eng. <i>to wash up</i> <i>Vgl.</i> 'skottelgoed'
opwasem – ww	beslaan (bijv. van glas)
opwasmiddel – zn	afwasmiddel <i>Vgl.</i> Eng. <i>washing-up liquid</i>
opwen – ww	zich ergens over opwinden, irriteren <i>Hierdie rommel wen my op</i> – 'Ik wind me op over deze rommel' <i>Moenie paniekerig raak en jouself daaroor opwen nie</i> – 'Raak niet in paniek en wind je er niet over op' <i>Dit is 'n opwen-radio</i> – 'Dit is een opwindbare radio'
opwipwinkel – zn	<i>pop-upwinkel, pop-upstore</i> (een tijdelijke winkel zonder vaste ruimte) <i>Vgl.</i> Eng. <i>pop-up store</i>
ordentlik – bn	netjes, fatsoenlijk, schoon
ordentlik – bw	behoorlijk, zoals het hoort <i>Ek wens ek kon ordentlik Engels praat</i> – 'Ik wou dat ik behoorlijk Engels kon praten'

Orie-oetan – zn	(volksk.) op monsterlijke mensaap gelijkende, angstaanjagende fabelfiguur
orrel – zn	orgel
orrelis – zn	organist
ossewa – zn	ossenvaart
Ossewabrandwag – zn	(hist.) politiek invloedrijke, in 1938 door Hans Janse van Rensburg opgerichte paramilitaire, Afrikanernationalistiese organisasie met simpatieëns vir die nasionale-sosialisme Vgl. 'Gryshemde', 'Ystergarde'
Ossewarock – zn	genre rebelse Afrikaanstalige popmusiek uit die jare tachtig, o.m. met sanger en komponist Johannes Kerkorrel (Ralph John Rabie). Die maatskaplikkritiese stroming waar dit genre deel van uitmaak heette die Voëlvrybeweging.
ou (mv. ouens) – zn	jongens (mv. jongens); (gemeenz.) 'n ou, 'iemand'
ou – bn	oud; beste, goeie ouwe; lief, aandoenlik ou Karel – 'goeie ouwe Karel'
oubaas – zn	oudere boer op boerderij, die oude opziener (van die boerderij), die vader van die opziener van die boerderij; (vero.) beleefde, swart aanspreekvorm vir oudere blanke Vgl. 'baas', 'baasskap'
oudmodies – bn	uit die mode, uit die tyd, verouderd Vgl. Du. <i>altmodisch</i>
ouds – bw	vanouds, soos vroeger Ouds is een verkorting van Afr. <i>van ouds</i> . Kom ons gaan weer soos ouds jol – 'Laten we weer eens feesten soos vroeger'
Oudtshoorniet – zn	inwoner of inwonster van Oudtshoorn (stad in die West-Kaap)
oudtyds – bn	ouderwets; soos vroeger
ouetehuis – zn	bejaardenhuis
oujongkêrel – zn	vrijgezel, (neerh.) eeuwige vrijgezel Vgl. 'oujongnoot'
oujongnoot – zn	vrouwel. langdurige vrijgezel, (neerh.) oude vrijster Vgl. 'katelknaap'
oukersaand – zn	Kerstavond (24 december)

oulaas (<i>vir oulaas</i>) – <i>bw</i>	voor de laatste keer (zoals vroeger)
oulap – <i>zn</i>	dubbeltje (arch.)
oulik – <i>bn</i>	leuk <i>Opm.:</i> 'leuk' wordt in het Afrikaans niet gebruikt <i>Vgl.</i> 'olik'
ouma – <i>zn</i>	oma
oumagrootjie – <i>zn</i>	overgrootmoeder
oumansklier – <i>zn</i>	(<i>neerh.</i>) prostaat, voorstanderklier
oumawoonstel – <i>zn</i>	bijhuisje: een- of tweepersoonswoonruimte, meestal aan huis gebouwd (vaak om bedienden in onder te brengen) <i>Vgl.</i> 'wendyhuis'
oumiesies – <i>zn</i>	aanspreekvorm en benaming voor de oudere, blanke vrouw des huizes (vaak de moeder van de <i>miesies</i>) <i>Leah, los maar 'n bietjie die skottelgoed want die oumiesies het stampmielies vir jou voorberei</i> – 'Leah, laat de afwas maar even staan want de <i>oumiesies</i> heeft <i>stampmielies</i> voor je gekookt' <i>Vgl.</i> 'miesies'
oupa – <i>zn</i>	opa
oupagrootjie – <i>zn</i>	overgrootvader
outa – <i>zn</i>	oudere zwarte of bruine man
outjie – <i>zn</i>	jongetje, jochie, ventje
ouvolk – <i>zn</i>	reuzengordelstaarthagedis (<i>Cordylus giganteus</i>) Ook <i>groot gordelakkedis</i> , <i>skurwejantjie</i> of <i>sonkyker</i> genoemd.
owerheid – <i>zn</i>	overheid
P	
paaiboelie – <i>zn</i>	schrikbeeld, boeman; lelijke persoon
paadjie – <i>zn</i>	paadje, weggetje; scheiding in het haar
paalement – <i>zn</i>	gedeelte van afbetaling
Paarl, die – <i>zn</i>	Paarl Dorp in de Westkaap, vernoemd naar de ronde, glinsterende heuvel op het gemeentelijke grondgebied <i>Uitspr.</i> 'die pêrel'

paap – ww	(gemeenz.) bang zijn
pad (mv. paaie) – zn	weg (uitdr.) <i>uit jou weg uitgaan</i> – 'je uiterste best doen voor iemand' Opm.: dit is hoogstwsch. een leenvertaling van Eng. <i>to go out of your way</i>
padda – zn	kikker, kikvors, puit (BE) (fam. <i>Ranidae</i>); pad (fam. <i>Bufo</i>) Opm.: meer specifiek zegt men <i>skurwepadda</i> als men 'pad' bedoelt Vgl. 'skurwepadda'
paddavoete – zn	zwemvliezen
padgee – ww	voorrang verlenen, uit de weg gaan, opzij gaan, wijken; (<i>padgee uit</i>) weggaan, ervandoor gaan Vgl. Eng. <i>to give way</i>
padkaart – zn	wegenkaart
padkafee – zn	wegrestaurant
padkos – zn	eten voor onderweg
padteken – zn	verkeersbord Vgl. Eng. <i>road sign</i>
padvark – zn	wegpiraat
padvervoer – zn	wegtransport
padwaardig – bn	geschikt voor deelname aan het verkeer Vgl. Eng. <i>roadworthy</i> Vgl. 'onpadwaardig'
padwerke voor! – tw	werk in uitvoering! Vgl. Eng. <i>road work ahead</i>
pak – ww	inpakken, pakken (van bagage) Vgl. 'vat'
pakkie – zn	pakket, pakje
pamperlang – ww	vleien; flikflooien
pampoen – zn	pompoen Vgl. 'botterskorsie', 'kafferwaatlemoen', 'makataan', 'maranka', 'murgpampoentjie', 'skorsie', 'spanspek', 'tsamma', 'waatlemoen'
pampoenkop – zn	domkop
pampoentjies – zn	bof (ziekte)

paneel – zn	panel (Eng.)
paneelbespreking – zn	forumdiscussie
paneelbord – zn	dashboard
paneelklopper – zn	iem. die auto's uitdeukt <i>Vgl. Eng. panel beater</i>
pap – zn	pap (gewoonl. maïsmeelpap: <i>zie mieliepap</i>)
pap – bn	slap; (van banden) plat, lek; (van batterij, accu) leeg <i>'n pap band, 'n pap wiel – 'een lekke band'</i>
papbroek – zn	bangerik, lafaard, slappeling
papegaaibont – bn	intensivering van <i>bont</i> : kakelbont
papgeld – zn	kinderbijslag
papie – zn	pop (vlindercocon)
papnat – bn	kletsnat <i>Vgl. 'sopnat'</i>
paprika – zn	paprikapoeder <i>Opm.: de paprika (groente) is in het Afrikaans soetrissie</i> <i>Vgl. 'rissie', 'soetrissie'</i>
parmantig – bn	brutaal, ondeugend <i>Vgl. 'astrant'</i>
parool – zn	borgtocht <i>Die gevangene sal in April op parool vrygelaat word – 'De gevangene zal in april op borgtocht worden vrijgelaten'</i>
pars – zn	druiven-, vruchtenpers <i>Vgl. 'pers'</i>
pars – ww	persen (alléén van druiven); strijken met een strijkijzer <i>Vgl. 'pers'</i>
part (mv. parte) – zn	(gemeenz.) auto-onderdeel Naast dit informele, aan het Engels ontleende ' <i>parte</i> ' gebruikt men ook het formelere ' <i>onderdele</i> '
party – zn	partij
party – tw	sommige <i>Party mense is te vet – 'Sommige mensen zijn te dik'</i>
partykeer – bw	soms

partyleier – <i>bw</i>	fractievoorzitter
partytjie – <i>zn</i>	feestje
pasella – <i>zn</i>	iets wat je op de koop toe krijgt/geeft; toegift, extraatje
paslaken – <i>zn</i>	hoeslaken <i>Vgl. 'oortreksel'</i>
pasoppens: <i>in jou pasoppens wees</i> – <i>uitdr.</i>	op je hoede zijn
paspoortbeheer – <i>zn</i>	paspoortcontrole
pastei – <i>zn</i>	'pie', soort pasteitje bestaande uit ragoût / vol-au-vent in bladerdeeg <i>Vat jou paai en waai!</i> (reclameslagzin van populaire pasteiwinkel in Port Elizabeth)
patat (<i>mv. patats</i>) – <i>zn</i>	zoete aardappel, yamwortel (<i>Ipomoea batatas</i>); domkop
pawieperske – <i>zn</i>	perzikvariëteit (Clingstone-perzik)
peits – <i>zn</i>	rijzweepje (<i>< Du. Peitsche</i>)
pendelaar – <i>zn</i>	forens
pendoring – <i>zn</i>	soort doornstruik met witte bloemen (<i>Gymnosporia buxifolia</i>)
penorent – <i>bn</i>	rechttop, kaarsrecht
pens: <i>pens en pootjies</i> – <i>zn</i>	hoofdbestanddelen van <i>afval</i> (<i>zie ald.</i>); pars pro toto voor <i>afval</i> (<i>zie ald.</i>)
pens: <i>pens en pootjies</i> – <i>bw; uitdr.</i>	(<i>scherts.</i>) met zijn hele hebben en houden, met alles erop en eraan
peperboom – <i>zn</i>	Peruviaanse peperboom: een oorspronkelijk Zuid-Amerikaanse groenblijvende boom met geveerd blad en rode besjes, populair in Z.A. tuinen en vaak verwilderd (<i>Schinus molle</i>)
peperment – <i>zn</i>	pepermunt
per ongeluk – <i>bn; bw</i>	per ongeluk, abusievelijk
perd – <i>zn</i>	paard; kerel
perdeby – <i>zn</i>	wesp (<i>Vespidae</i>)
perdejoggie – <i>zn</i>	jockey
perdetelery – <i>zn</i>	paardenfokkerij

perdetelery – zn	paardenfokkerij
perdfrijs	zeer uitgerust, fris
pêrel – zn	parel <i>Vgl. 'Paarl'</i>
perlemoen, perlemoer – zn	parelmoer (het glanzende bekleedsel van schelpen van weekdieren zoals de oester en de nautilus); zeeoor (<i>Haliotis midae</i>) (gastronomisch gewild zeeweekdier met grote, opvallende schelp) Het zeeoor geldt in Zuid-Afrika als kostbare lekkernij en is daardoor vaak het slachtoffer van stropers. De oorvormige schelp van het dier is gekenmerkt door een rij gaten waardoor het ademt. De <i>perlemoen</i> leeft op rotsen. Ook wel <i>klipkous</i> of <i>pêrelmossel</i> genoemd.
permit – zn	vergunning <i>Vgl. Eng. permit</i> <i>Vgl. 'vergunning', 'lisensie'</i>
pers ww	persen (alle vruchten, behalve druiven <i>Vgl. 'pars'</i>
pers bn	paars
pers – zn	pers (media)
perske – zn	perzik
petalje – zn	ophef, commotie <i>Vgl. 'bohaai', 'poehaai'</i>
Petoors: <i>skote</i> , <i>Petoors!</i> – uitdr.	goed zo!, knap gedaan!
petrol (<i>klemtoon op pet-</i>) – zn	benzine <i>Vgl. Eng. petrol</i>
petrolstasie – zn	benzinestation <i>Vgl. Eng. petrol station</i>
peuselhappie – zn	snack
peuter – ww	rommelen, saboteren
piekel – ww	sjouwen, met moeite vervoeren / lopen; inleggen (inmaken van levensmiddelen met behulp van, bijvoorbeeld, zout en/of azijn) <i>Opm.:</i> de tweede betekenis van <i>piekel</i> (inmaken van levensmiddelen) kan verward worden met Afr. <i>pekel</i> , 'pekelen, in zout inleggen' waar geen azijn aan te pas komt en het resultaat dus geen tafelzuur is

	(zoals in Eng. <i>pickle</i> bestaande uit zure augurken, zilveruitjes, enz.) <i>Vgl. 'aanpiekel'</i>
pienk – <i>bn</i>	roze
pienksuring – <i>zn</i>	soort klaverzuring (<i>Oxalis luteola</i>)
piering – <i>zn</i>	schotel (v. servies)
piesang – <i>zn</i>	banaan
pietersielie – <i>zn</i>	peterselie
piet-my-vrou – <i>zn</i>	heremietkoekkoek: Zuid-Afrikaanse koekkoeksoort met kenmerkende roep 'pie-pie-pieuw' ("piet-my-vrou") (<i>Cucullus solitarius</i>) <i>Vgl. 'kwêvoël'</i>
piets – <i>ww</i>	petsen
pik – <i>zn</i>	houweel
pikkanien, pikanien – <i>zn</i>	klein zwart jongetje
pikkewyn – <i>zn</i>	pinguïn
pitkos – <i>zn</i>	stof tot nadenken
pittig – <i>bn</i>	kort en grappig (bijv. een <i>pittige grap</i>)
pla – <i>ww</i>	plagen; lastig vallen, dwarszitten, storen <i>Jammer om te pla!</i> – 'Pardon!' / 'Mag ik U even lastigvallen?' <i>Wat jou pla, is jou eie gewete</i> – 'Het is jouw eigen geweten dat jou dwarszit' <i>Ek is nie gepla deur 'n deurmekaar omgewing nie</i> – 'Ik vind een warrige omgeving niet zo vervelend / Een warrige omgeving stoort mij niet' De tweede betekenis, 'lastig vallen, dwarszitten, storen', duidt op een leenvertaling van het Eng. <i>ww. to bother</i> . <i>Vgl. 'boelie', 'lol', 'neul', 'skoor', 'terg', 'verpes'</i>
plaas – <i>zn</i>	boerderij; boerenbedrijf <i>Vgl. 'boerdery'</i>
plaasaanval – <i>zn</i>	erfoverval, overval op boerderij <i>Vgl. 'aanslag', 'aanval', 'plaasmoord'</i>
plaashuis – <i>zn</i>	boerderijwoning, hoeve

plaasmoord – zn	moord op boer(en) op hun erf meestal als deel v.e. <i>plaasaanval</i> <i>Vgl. 'aanslag', 'aanval', 'plaasaanval'</i>
plaaswerker – zn	boerderijarbeider (vaak woonachtig op de boerderij)
plaatjoggie – zn	discjockey
plakkaat – zn	poster
plakker – zn	bewoner van een <i>plakkerskamp</i> (een illegale krottenwijk)
plakkerskamp – zn	illegale krottenwijk <i>Opm.: een plakkerskamp wordt, eufemistisch, ook informele nedersetting genoemd. Overal in Zuid-Afrika treft men rond steden en dorpen zulke opeenhopingen van tenten, golfplaathutjes en barakken aan, waar de armsten in leven. Er bestaan zwarte en blanke plakkerskampen. Een bekend plakkerskamp met hoofdzakelijk Afrikaners is Kroningspark / Coronation Park, bij Krugersdorp. Mensen zijn er vaak verstoken van elementaire sanitaire voorzieningen.</i> <i>Vgl. 'nedersetting, informele nedersetting'</i>
plakkie – zn	verzamelnaam voor algemeen voorkomende inheemse vetplantsoorten van het geslacht <i>Crassula</i> ; slipper (schoeisel)
plakkies – zn	slippers
plan: 'n plan maak – uitdr.	een oplossing vinden: 'n Boer maak 'n plan – 'We vinden er wel iets op'
plankdun – bn	intensivering van <i>dun</i> : flinterdun, zeer dun
plasbadjie – zn	(opblaasbaar) peuterbad, ondiep zwembadje voor in de tuin
plasadmetjie – zn	kinderbadje, pierenbadje
plaat – zn	plaat; röntgenfoto <i>plate neem</i> – 'röntgenfoto's maken'
platboompot – zn	<i>Dutch oven</i> (gietijzeren pot met hengsel en platte bodem) <i>Opm.: op de barbecue of boven open vuur kan men in de pot potjiekos (zie ald.) bereiden, maar hij wordt bij uitstek gebruikt om bij de barbecue potbrood (zie ald.) in te bakken.</i> <i>Vgl. 'potbrood', 'potjie' en 'potjiekos'</i>
platform – zn	perron <i>Vgl. Eng. platform</i>
platinum – zn	platina <i>Vgl. Eng. platinum</i>

platvoetaasblom – zn	Zuid-Afrikaans knolgewas met bruine bloemen die naar rottend vlees rieken (<i>Brachystelma barberiae</i>) <i>Vgl. 'aasblom'</i>
plek – zn	plaats, plek; uitgaansplek
plek-plek – bw	hier en daar
pleks: <i>pleks van</i> – uitdr.	in plaats van <i>Bijv.: ons plaaswerkers kry kospakkies pleks van salaris</i> – 'de arbeiders op onze boerderij krijgen voedselpakketten in plaats van salaris'
plesier: <i>dis 'n plesier</i> – uitdr.	graag gedaan
ploegbreker – zn	laagblijvend, doornachtig struikje met rode, buisvormige vlinderbloemen, drietallige bladeren en grote ondergrondse wortelstok: verwant aan koraalboom (<i>Erythrina zeyheri</i>) <i>Vgl. 'koraalboom'</i>
plofbaar – bn	explosief
plofstof – zn	explosieven
plonk – zn	slechte wijn <i>Vgl. Eng. plonk</i> <i>Vgl. 'dooswyn'</i>
plot – zn	huis met een stuk grond buiten de stad
pluimbal – zn	badminton
poeding – zn	malvapoeding (<i>zie ald.</i>); pudding
poef, poep – ww	(<i>gemeenz.</i>) poepen, kakken
poefter – zn	(<i>neerh.</i>) homofiel, homoseksueel <i>Vgl. 'moffie', 'trassie'</i>
poegaai – bn	bekaf <i>Vgl. 'bek-af, bekaf'</i>
poehaai – zn	kouwe drukte <i>Vgl. 'bohaai', 'petalje'</i>
poena – zn	(<i>scherts.</i>) bijnaam voor iemand klein, gedrongen en dik is (bijv. een jongen); een voorwerp dat in zijn soort klein, kort en dik is (bijv. een geweer) <i>Vgl. 'poenskop', 'poeskop'</i>

poenskop (<i>hist. ook poeskop</i>) – zn	hoornloos rund; olifantenkoe zonder slag tanden; zeebrasemsoorten met stompe neus (<i>Cymatoceps nasutus</i> , <i>Chrysoblephus gibbiceps</i>); (<i>overdr.</i>) man met kaal hoofd <i>Vgl. 'poena', 'poeskop'</i>
poepdronk, poesdronk – bn	(<i>gemeenz.</i>) strontlazarus
poephol – bn	(<i>gemeenz.</i>) aars; klootzak, idioot
Poephol: <i>Piet Poephol</i> – <i>uitdr.</i>	(<i>gemeenz.</i>) 'Pietje Puk', 'Jan Jansen' (e.g. schertsende benaming voor de doorsneemens of een nepnaam bij het invullen van een formulier) <i>Vgl. 'Pompies, Piet'</i>
poes – zn	(<i>gemeenz.</i>) vrouwelijk geslachtsorgaan; klootzak, ellendeling, rotzak <i>Opm.: noem dus in Z.A. in het bijzijn van anderen een kat nooit poes!</i> Zeg dan <i>kietsie</i> of gewoon <i>kat</i> . <i>Vgl. 'doos', 'kietsie', 'kont', 'poeskop'</i>
poesklap – zn	(<i>gemeenz.</i>) harde klap of slag in het gezicht; effectieve dreun Ook afgekort: <i>p.k.</i>
poeskop – zn	(<i>gemeenz.</i>) klootzak, ellendeling, rotzak <i>Vgl. 'poenskop', 'poes'</i>
poetoepap – zn	kruimelige <i>mieliepap</i> (<i>zie ald.</i>) <i>My gunstelingbraaigereg is poetoepap met boerewors en tamatiesous</i> – 'Mijn lievelingsbarbecuegerecht is maïspap met boerewors en tomatensaus'
polfyntjie – zn	soort koekje; meisje (als in 'vriendin', 'minnares')
polies (<i>mv. polieste</i>) – zn	(<i>gemeenz.</i>) politieagent <i>Vgl. 'gatta', 'poot'</i>
polonie – zn	soort boterhamworst <i>Opm.: de typisch Zuid-Afrikaanse betekenis van dit woord treft men ook aan in het Zuid-Afrikaans Engels, bij het woord 'polony'.</i>
polvy – zn	hak (v.e. schoen) <i>Opm.: Afr. hak betekent 'hiel' in het NL. (zie ald.)</i>
pomelo – zn	grapefruit
pomp – zn	pomp; (<i>gemeenz.</i>) neukpartij, wip
pomp – ww	pompen; (<i>gemeenz.</i>) geslachtsgemeenschap hebben, neuken
Pompies, Piet – <i>uitdr.</i>	<i>gemeenz.</i> 'Pietje Puk' (e.g. schertsende benaming voor de doorsneemens of een nepnaam bij het invullen van een formulier) <i>Vgl. 'Piet Poephol'</i>

pondok, pondokkie – <i>zn</i>	armelijk hutje
ponie – <i>zn</i>	pony (paardje)
poniekoerant – <i>zn</i>	roddelkrant, boulevardkrant, 'tabloid'
ponsmasjien – <i>zn</i>	perforator
poot – <i>zn</i>	(<i>gemeenz.</i>) politieagent, smeris <i>Vgl.</i> 'gatta', 'polies'
pootjie – <i>ww</i>	pootje haken
pootuit – <i>bn</i>	uitgeput <i>Vgl.</i> 'beenaf'
popspeel – <i>ww</i>	met poppen spelen
posgeld – <i>zn</i>	porto
poskaart – <i>zn</i>	briefkaart, ansichtkaart
posseël – <i>zn</i>	postzegel
posvat – <i>ww</i>	aanslaan, in zwang raken
poswese – <i>zn</i>	posterijen
pot – <i>zn</i>	pot, pan <i>Opm.:</i> in het Zuid-Afrikaanse keukenlexicon bestaat het onderscheid tussen een pot en een pan nog volledig. Een pan is een ondiepe of kleine pot met steel, en een pot is al het overige. <i>Vgl.</i> het onderscheid tussen <i>pot</i> en <i>pan</i> in het Engels. In het NI. heeft het woord <i>pan</i> vaak de betekenis van <i>pot</i> overgenomen.
potbrood – <i>zn</i>	wittebrood gebakken in een <i>platboompot</i> (<i>zie ald.</i>) <i>Opm.:</i> <i>potbrood</i> is een populair gerecht voor bij de barbecue (<i>zie</i> 'braai'). Het brood wordt in de pot op de barbecue of boven brandend hout gebakken. Het kent vele recepten: soms bestaat het uit een kring van rolletjes brooddeeg waarin ingrediënten als kaas, <i>biltong</i> (<i>zie ald.</i>), kruiden of spek verwerkt zijn. <i>Vgl.</i> 'braaibroodjie', 'platboompot', 'potjie' en 'potjiekos'
Potch – <i>zn</i>	informele naam voor Potchefstroom; informele naam voor de campus van de Noordwes-Universiteit in Potchefstroom <i>Vgl.</i> 'Puk'
potjie – <i>zn</i>	ronde, driepotige gietijzerenpot waarin op hete kolen langzaam stoofpotgerechten – <i>potjiekos</i> (<i>zie ald.</i>) – bereid worden; gerecht uit zo'n pot: <i>potjiekos</i> (bijv. <i>hoenderpotjie</i> : stoofpot van kip uit

	een <i>potjie</i>) <i>Vgl. 'platboompot', 'potbrood' en 'potjiekos'</i>
potjiekos – zn	stoofpotgerecht langzaam bereid in <i>potjie</i> (zie <i>ald.</i>), boven open vuur of barbecue (echt tradisioneel Afrikaans!) Soms ook afgekort tot <i>potjie</i> : bijv. <i>hoenderpotjie</i> – potjiekosgerecht van kip <i>Vgl. 'platboompot', 'potbrood' en 'potjie'</i>
praktisyn: mediese <i>praktisyn</i> – zn	arts, dokter, ook <i>mediese dokter</i> <i>Vgl. Eng. medical practitioner</i>
prikkelpop – zn	pin-up girl
prinsipaal – zn	schoolhoofd; ook skoolhoof <i>Vgl. Eng. principal</i>
privaat- – <i>woordd.</i>	particulier(e), privé-
privaatbelegging – zn	particuliere investering, particuliere belegging
privaatsektor – zn	particuliere sektor
probeerslag – zn	poging
proe – ww	proeven
promosie – zn	reclameactie, pr-actie <i>Vgl. Eng. promotion</i>
pronkertjie – zn	siererwt, pronkerwt (<i>Lathyrus odoratus; Lathyrus latifolius</i>)
prontuit – <i>bn, bw</i>	recht-voor-z'n-raap, zonder omhaal, direct,
prop – zn	kurk, stop, <i>plug</i>
propper – <i>bn</i>	netjes
publiseer – ww	publiceren, uitbrengen <i>Die kommissie het vandeemaand sy verslag gepubliseer</i> – 'De kommissie heeft deze maand haar rapport uitgebracht'
puik – <i>bn</i>	uitstekend, voortreffelijk <i>Vgl. 'bakgat'</i>
Puk, Pukke – zn	Informele naam van de Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Onderwys (thans word dit de <i>Potchefstroomse Kampus</i> genoemd, als onderdeel van de Noordwes-Universiteit)
Puk, Pukkie – zn	Student van die voormalige Potchefstroomse Universiteit vir Christelike Onderwys

Pukkie – zn	tijdschrift van de <i>Puk</i> (zie <i>ald.</i>)
puntenerig, punteneurig – bn	kieskeurig, lichtgeraakt
pyl – ww	recht op iets afgaan
pynappel – zn	ananas <i>Vgl. Eng. pineapple</i>
R	
raadop – bn	ten einde raad
raai – ww	raden
raai, raai, riepa – tw	ra-ra (gezegd voordat men iets raadselachtigs of een raadseltje vertelt)
raaisel – zn	raadsel, puzzel
raaiskoot – zn	gissing, gok
raakloop – ww	onverwachts ontmoeten, ergens tegenaan lopen, (iem.) tegen het lijf lopen
raakry – ww	tegen iets/iemand aan rijden; omver rijden
raaksien – ww	opmerken; in het oog krijgen
raaskoot – zn	voltreffer
raam – zn	lijst; kader; <i>frame</i> ; montuur
raam – ww	schatten, ramen; inkaderen, inlijsten; <i>ramen</i> (een eenzijdig beeld van iets of iem. scheppen door informatie selectief te presenteren) <i>Opm.: raam</i> wordt vaker gebruikt dan <i>skat</i>. Waar NI. 'schatten' zou zeggen, vindt men in Afr. vaak '<i>raam</i>': <i>Die maatskappy skuld die bank 'n geraamde R70 miljard</i> – 'Het bedrijf is de bank een geschatte 70 miljard rand verschuldigd' <i>Hy raam die hoeveelheid besoedelde water op 2 km₃</i> – 'Hij schat de hoeveelheid verontreinigd water op 2 km₃' <i>Opm.: het NI. aan het Eng. ontleende ww. <i>ramen</i> word ook met <i>raam</i> uitgedrukt:</i> <i>Onteining sonder vergoeding word mooitjies geraam as 'n poging om besit na die gemeenskap te herverdeel</i> – 'Onteigening zonder vergoeding wordt fijntjes geframet als een poging om bezit onder de gemeenschap te herverdelen'

raar – bn	vreemd, ongewoon, eigenaardig; <i>Opm.:</i> de betekenis 'zeldzaam' komt ook voor, maar dit geldt als onverzorgd en anglicistisch (< Eng. <i>rare</i>) Afrikaans
raas: <i>iemand raas gee</i> – zn, <i>uitdr.</i>	berispen, op zijn kop geven
raas – ww	razen; (<i>met iemand raas</i>) berispen
raat (mv. rate) – zn	huismiddeltje <i>Vgl. 'boereraat'</i>
rafelvark – zn	<i>pulled pork</i>
rak – zn	rek, (boeken)plank, (winkel)schap; spinneweb, spinnerag <i>Op watter rakke kry ek die sjampoe?</i> – 'In welke schappen vind ik de shampoo?' <i>Die ragfyn rak van 'n spinnekop laat my elke keer verwonderd staan oor die oënskynlike planmatigheid van dié klein diertjie</i> – 'Het ragfijne spinnerag van een spin doet mij elke keer verwonderd staan over de ogenschijnlijke planmatigheid van dit kleine diertje'
ramkie, ramkietjie, ramkiekie – zn	zelfgemaakt snaarinstrument dat meestal bestaat uit een blik met snaren erover gespannen
ramparty – zn	vrijgezellenfeest voor de mannen; hengstenbal
rampokker – zn	straatrover, gangster; onverlaat
rant – zn	lange, smalle heuvel, rotsachtige hoogte
rantjie – zn	lang, smal heuveltje
randsteen – zn	stoeprand, trottoirrand
raps, rapsie – zn	klein beetje <i>'n Raps voor middernag</i> – 'Kort voor middernacht'
rasper – zn; ww	rasp (kaas, groenten, enz.), vijl (hoefvjl, ijservjl); raspen, vijlen <i>Vir hierdie gereg het jy gerasperde kaas en kweperkonfyt nodig</i> – 'Voor dit gerecht heb je geraspte kaas en kweeperenjam nodig'
rat – zn	versnelling, tandwiel <i>Vgl. 'rot'</i>
ratkas – zn	versnellingsbak
reaksie <i>vinnige reaksie</i> – zn	snelle alarmopvolging (van beveiligingsorganisaties)
reënerig – bn	regenachtig

reg – bn; bw.	(bn) recht, juist, goed; klaar, gereed; (bw) juist, goed, in orde <i>Opm.:</i> waar men in het NI. 'goed' zegt, daar is in het Afrikaans vaak <i>reg</i> op z'n plaats: <i>O, ek dink ek het nie die regte knop gedruk nie</i> – 'Oh, ik denk dat ik niet de goede knop heb ingedrukt' <i>Nou weet ons watter een verkeerd is. Maar watter een is die regte een?</i> – 'Nu weten we welke de verkeerde is. Maar welke is de goede?' <i>Die nuwe verkeersregulasie is 'n stap in die regte rigting</i> – 'De nieuwe regelgeving voor het verkeer is een stap in de goede richting' Voorts heeft <i>reg</i>, wsch. onder invloed van Eng. <i>ready</i>, de betekenis 'gereed, klaar' aangenomen. Deze leenvertaling is wsch. gestimuleerd door de fonetische overeenkomst tussen <i>reg</i> en <i>ready</i>. <i>Are you ready to go? – Is jy reg om te gaan?</i> (NI. 'Ben je klaar om te gaan?') <i>Now I'm ready for a drink! – Nou's ek reg vir 'n dop!</i> (NI. 'Nu lust ik wel een drankje!')
registreer – ww	registreren; zich aanmelden, zich laten inschrijven; afsluiten (bijv. hypotheek) <i>Registreer om te stem</i> – 'Zich als kiezer laten inschrijven' <i>Ek wil 'n verband registreer</i> – 'Ik wil een hypotheek afsluiten'
regmaak – ww	in orde maken; steriliseren v.e. huisdier
regmakertjie – zn	goedmakertje; borrel 'om het af te leren' of om de kater van de dag ervoor 'weg te drinken' <i>Vgl.</i> 'dop', 'sopie'
regoor, reg oor – vz	dwarsdoor, overal in... <i>regoor die land</i> – 'overal in het land', 'dwarsdoor het land' <i>Vgl.</i> Eng. <i>across</i>
regskenner – zn	juridisch deskundige
reg so, regso – tw	prima, OK
regstel – ww	corrigeren, rechtzetten; <i>regstellende aksie</i> – 'positieve discriminatie' <i>Opm.:</i> in Zuid-Afrika is <i>regstellende aksie</i> het overheidsbeleid waarbij zwarte en andere voorheen benadeelde bevolkingsgroepen voorrechten en voordelen toegekend worden. Inherent hieraan is dat blanke individuen bij gelijke of betere geschiktheid benadeeld worden en op de arbeidsmarkt als tweederangsburgers moeten worden behandeld. <i>Regstellende aksie</i> kan in het NI. het beste met <i>positieve discriminatie</i> vertaald worden. <i>Vgl.</i> 'bemagtiging' en 'transformeer'

regtig/rêrig – <i>bw</i>	echt waar, waar <i>rêrig?</i> – 'echt waar?'
reguit – <i>bn</i>	recht-door-zee, recht-voor-z'n-raap, zonder omhaal; recht (als in niet krom) <i>Na die draai kry jy 'n reguit straat</i> – 'Na de bocht zie je een rechte straat'
reguit – <i>bw</i>	rechtdoor; direct, rechtstreeks, <i>linea recta</i> <i>Die dief is reguit tronk toe gestuur</i> – 'De dief is rechtstreeks naar de gevangenis gestuurd'
regulasies – <i>zn</i>	regels, regelgeving
regverdig – <i>bn</i>	rechtvaardig
reisies – <i>zn</i>	races, hardloopwedstrijd (ook van paarden) <i>Vgl. Eng. races</i> <i>Vgl. 'resies'</i>
rekenaar – <i>zn</i>	computer
rekenmeester – <i>zn</i>	accountant
renons – <i>zn</i>	afkeer
renoster – <i>zn</i>	neushoorn
rêrig/regtig – <i>bw</i>	werkelijk, echt waar
resies – <i>zn</i>	(paarden) wedrennen <i>Vgl. 'reisies'</i>
resieperd, reisieperd – <i>zn</i>	renpaard
reuk/ruik – <i>zn – zn</i>	geur, reuk
reun – <i>zn</i>	reu (mannetjeshond)
reuse – <i>bn</i>	enorm, reusachtig <i>Opm.: reuse is hier een bijv. nw., dus niet deel v.e. samenstelling zoals Nl. 'reuze-':</i> <i>Die party het reuse steun onder Zoeloe-kiesers in KwaZulu-Natal</i> – 'De partij geniet enorme steun onder Zoeloe-kiezers in KwaZoeloe-Natal' <i>Ons dorp ly onder reuse infrastruktuurprobleme</i> – 'Ons dorp lijdt onder enorme infrastructurele problemen'
rieme: <i>jou rieme styfloop</i> – <i>uitdr.</i>	in de problemen geraten

riempiesstoel – zn	stoel met mat van "riempies" (reepjes van leer)
riffel – zn	ribbel
riffelpan – zn	geribbelde pan, grillpan
riller – zn	thriller
ringlêer – zn	ringbandmap, multomap, ordner <i>Vgl. 'lêer'</i>
rinkink – ww	fuifen, uitgaan, boemelen <i>Vgl. 'jol'</i>
rinneweer / verrinneweer – ww	ruïneren / veruïneren
rissie, rooirissie – zn	spaanse peper, lombok, chilipeper, tjabé rawit; (fig) kenau, feeks <i>Vgl. 'soetrissie', 'paprïka'</i>
rissiepeper – zn	cayennepeper
ritteltit(s): <i>die ritteltit(s) kry – uitdr.</i>	hysterisch worden
robot – zn	verkeerslicht, stoplicht; ook robot; ook verkeerslig <i>Opm.: deze woordbetekenis heeft het Afrikaans gemeen met het Zuid-Afrikaans Engels, waar 'robot' ook verkeerslicht betekent. Het is dus typisch Zuid-Afrikaans.</i>
roerbraai – ww	roerbakken
rof, (attr. rowwe) – bn	grof, ruig, ruw, ongelijk <i>Ons ma het gehoop dat haar sensitiewe seuns as rowwe ouens van die weermag sou teruggekom het – 'Onze moeder had gehoopt dat haar gevoelige zoons als ruige kerels uit het leger zouden zijn teruggekomen'</i>
rofstoei – zn, ww	worstelen (sport)
rofweg – bw	grofweg
rok – zn	jurk <i>Vgl. 'romp', 'bolyf'</i>
roket – zn	raketsla, rucola (zwaardherik – <i>Eruca vesicaria spp. sativa</i>)
rolbal – zn	bowling
rolbektrui – zn	coltrui

rolprent – zn	film <i>Vgl. 'fliek'</i>
romp – zn	rok <i>Vgl. 'rok', 'bolyf'</i>
rondawel – zn	ronde hut met rieten dak van de negerstammen; klein vakantiehuisje (vaak op <i>wildsplase</i>) dat naar voorbeeld van een rondawel is gebouwd <i>Vgl. 'stroois'</i>
rondomtalie – zn	draaimolen (kleine, horizontale draaimolen met draaischijf, zoals in speeltuinen)
rondomtalie – ww	draaien op de draaimolen
rondvat – ww	iem. meenemen om hem/haar de omgeving laten zien <i>As jy by ons in Port Elizabeth kom kuier sal ek jou rondvat</i> – 'Als je bij ons in Port Elizabeth op bezoek komt, zal ik je de omgeving laten zien' <i>Vgl. Eng. to take someone around</i> <i>Vgl. 'rondwys'</i>
rondwys – ww	iem. de omgeving laten zien <i>Vgl. Eng. to show someone around</i>
rooi (<i>pred. en attr.</i>) – bn	rood (<i>pred.</i>), rode (<i>attr.</i>)
rooibos – zn	Zuid-Afrikaans vlinderbloemig, op brem gelijkend <i>bossie</i> (<i>zie ald.</i>) waarvan kruidenthee getrokken kan worden (<i>Aspalathus linearis</i>)
rooigety – zn	enorme toevloed van kreeften op het strand
rooikat – zn	caracal (<i>Caracal caracal</i>); Zuid-Afrikaans achtwielig pantservoertuig
rooinek – zn	(<i>neerh.</i>) Engelsman, Engelssprekende <i>Vgl. 'soutpiel'</i>
rooisewejaartjie – zn	Kaapse strobloem (<i>Phaenocoma prolifera</i>) <i>Vgl. 'strooiblommetjie'</i>
rooitaal – zn	(<i>scherts.</i>) Engels <i>Uitdr.: die rooitaal gooi</i> – 'Engels spreken'
rooitee – zn	de <i>rooibos</i> (<i>zie ald.</i>); thee getrokken van de <i>rooibos</i>
rooituinsuring – zn	soort klaverzuring (<i>Oxalis latifolia</i>)
roosbottel – zn	rozenbottel

roosmaryn – zn	rozemarijn (<i>Rosmarinus officinalis</i>)
rot – zn	rat <i>Vgl. 'rat'</i>
rottang – zn	rotan
rou – bn	ruw, onbeleefd
rug – rûe ; ruggens – rûens – zn	rug – ruggen; bergrug – bergruggen
ruigteveld – zn	vegetatiezone in de Oost-Kaapprovincie van zeer dichte, onbegaanbare begroeiing gekenmerkt door soorten als spekboom (<i>zie ald.</i>), suurnoors (<i>Euphorbia ledienii</i>), soetnoors (<i>E. caerulescens</i>), knuppelnoors (<i>E. clava</i>), kerkeibos (<i>Crassula ovata</i>), ghwarrie (<i>Euclea undulata</i>) en diverse aloës (<i>Aloe spp.</i>) <i>Opm.:</i> bekend <i>ruigteveld</i> vindt men in de dichte begroeiing van het Addo-olifant-Nasionale Park en in de uitgestrekte Albanie-ruigte van grote delen van de Oost-Kaapprovincie.
ruiker – zn	boeket
ruintjie – zn	reu (mannetjeshond)
ruk – ww	choqueren; schokken, zich schielijk bewegen van angst of schrik
ruk-en-pluk – ww	hevig bewegen (op muziek), rock 'n' roll <i>Vgl. 'skud', 'skommel'</i>
rukkie – zn	poosje <i>Dit is 'n rukkie gelede – 'Dat is een poosje geleden'</i>
ruskamer – zn	openbaar toilet
ruspe(r) – zn	rups
ry – zn	rij; rijden <i>Uitdr.: kry jou ry – 'maak dat je wegkomt'</i>
ry – ww	rijden, vliegen, varen
ryloop – ww	liften
ryp – zn	lichte nachtvorst
rys – zn	rijst
rystert – zn	korstgebak met zoete rijstvulling, vergelijkbaar met rijstevlaai <i>Vgl. 'tert'</i>
rystoel – zn	rolstoel

S	
saak – zn	zaak, bedrijf, concern <i>lopende saak</i> – 'lopend bedrijf'
saak maak – ww	belangrijk zijn
saal – zn	zaal; zadel
saam – bw	samen; mee- (zoals saamsing, saamhuil, saamry)
saamryklub – zn	carpooling
saamstaan – ww	eensgezind zijn, solidair zijn <i>Vgl. Eng. stand together</i> , 'eensgezind zijn'
saamstem – ww	het ergens mee eens zijn, instemmen <i>Opm.: soms wordt saam in onverzorgd taalgebruik weggelaten: Dit kan mos nie regverdig wees nie! - Ek stem. = 'Dat is toch niet eerlijk! - 'Mee eens.'</i>
saamtrek – zn	bijeenkomst
saamtrekdag – zn	landdag, toogdag
saamvat – ww	meenemen
saans – bw	's avonds, 's nachts
sag / saf – bn	zacht
sagkens – bw	zachtjes, voorzichtigjes, 'met fluwelen handschoenen'
sak – zn	zak, tas, tasje (bijv. van plastic of papier – ook vaak <i>sakkie</i>) <i>Uitdr.: sak en pak</i> – 'pak en zak', 'bepakt en bezakt' (met veel bagage) <i>Opm.: in het Afrikaans gebruikt men vaak sak of sakkie waar men in het NL 'tas' en 'tasje' zou gebruiken: het gaat dan meestal om plastic of papieren tasjes met hengsels. Vgl. 'tas'</i>
sakeredding – zn	Z.A. vorm van financieel toezicht dat met uitstel van betaling en een reddingsplan een faillissement poogt af te wenden Leenvert. v. Z.A. Eng. <i>business rescue</i>
sakereddingspraktisyn – zn	functionaris die zakelijk reddingsplan uitvoert: insolventiefunctionaris

	Leenvert. v. Z.A. Eng. <i>business rescue practitioner</i>
sakevertroue – <i>zn</i>	ondernemersvertrouwen
sakkie-sakkie – <i>zn</i>	boeremusiek (traditionele Afrikanermusiek, waarbij banjo, slaggitaar en concertina of viool de hoofdinstrumenten zijn) <i>Vgl. 'konsertina'</i>
sakrekenaar – <i>zn</i>	rekenmachine
sambok, sjambok – <i>zn</i>	korte, dikke, lederen zweep
sambreel – <i>zn</i>	parapluie, parasol
sampioen – <i>zn</i>	champignon, (o.i.v. Engels) paddestoel
sandpapier – <i>zn</i>	schuurpapier <i>Opm.: skuurpapier</i> , de minder anglicistische variant, wordt ook wel gebruikt
sangoma – <i>zn</i>	medicijnman, traditionele genezer in Afrika <i>Vgl. 'toordokter'</i>
sanna – <i>zn</i>	(<i>hist.</i>) geweer (gebruikt tijdens Boerenoorlog)
sawwerig – <i>bn.</i>	ietwat zacht, halfzacht (ook in overdr. zin) <i>Vgl. 'sag / saf'</i>
se – <i>gramm. partikel</i>	Partikel dat bezit, eigenschap, bepaling van afstand, tijd, enz. uitdrukt Komt voort uit dial. Nl. <i>se</i> ("z'n"). Het verbindt een naamwoordgroep (zelfstandig naamwoord of een langere woordgroep) met een andere naamwoordgroep. 1. Het vervangt het voorz. <i>van</i>. Hierdoor kan de woordvolgorde in de zin sterk afwijken van zinnen met <i>van</i>, zoals die in het Nl. gebruikelijk zijn. Zo bevindt in het Afrikaanse voorbeeld hieronder het syntactische hoofd van de naamwoordgroep (<i>prinsipaal</i>) zich achterin de zin, terwijl in het Nl. voorbeeld het syntactische hoofd ('schoolhoofd') zich voorin de zin bevindt: <i>My seun se skool se prinsipaal is kwaai</i> – 'Het schoolhoofd van de school van mijn zoon is erg streng' 2. Het is het equivalent van de Nl. (en Eng.) genitief-<i>s</i> en '<i>s</i>': <i>Siembamba, mama se kindjie</i> – '<i>Siembamba</i>, mama's kindje' (strofe uit slaapliedje)

	De te koppelen naamwoordgroep kan zo complex zijn, dat hij ook een bijzin kan bevatten: <i>'n Persoon wat pas 'n geliefde verloor het se hersteltyd is omtrent 'n jaar</i> – 'De hersteltijd van een persoon die een geliefde verloren heeft, is ongeveer een jaar'. Met se kunnen zinnen naar Engels voorbeeld gevormd worden, hetgeen dus neerkomt op een grammaticale interferentie vanuit het Engels: <i>Na meer as 'n jaar se droogte het die plaas bankrot gegaan</i> – 'Na meer dan een jaar (van) droogte is de boerderij failliet gegaan' (gevormd naar Eng. <i>After more than a year's drought the farm went bankrupt</i>) <i>Dit was 'n lekker aandjie se kuier</i> – 'Dat was een heerlijk avondje uit' (gevormd naar Eng. <i>an evening's visit</i>) <i>Ek bly op een kilometer se afstand van die dorpsentrum</i> – 'Ik woon op een kilometer afstand van het dorpscentrum' (gevormd naar Eng. <i>I stay at one kilometre's distance from the village centre</i>) Maar ook: <i>Diewe het vannag een kilometer se koperkabels gesteel</i> – 'Dieven hebben vannacht een kilometer (aan) koperkabels gestolen' (deze constructie komt zelden voor in het Engels). Gecombineerd met het vragend voornaamwoord <i>wie</i> vervangt se de in het NL. nog gebruikelijke genitiefvormen <i>wiens</i> en <i>wier</i>: <i>Wie se plek is dié?</i> – 'Wiens plek is dat?' (eig. 'Wie zit daar?') <i>Ons bied skuling en voeding vir kinders wie se ouers nie in staat is om vir hulle te sorg nie</i> – 'Wij bieden onderdak en voedsel aan kinderen wier ouders niet in staat zijn om voor hen te zorgen' Echter, in het geval van de naam van God maakt se weer plaats voor de oude (NL.) genitiefvorm met -s: <i>Moenie Gods naam ydellik gebruik nie</i> – 'Gebruik Gods naam niet ijdel' 3. Het fungeert, in combinatie met een persoonlijk voornaamwoord, als bezittelijk voornaamwoord. In westelijke dialecten in Zuid-Afrika (zoals in het Namaqualand) en in de dialecten van de Griekwabevolking wordt se aan persoonlijke voornaamwoorden in de voorwerpsvorm (<i>my, jou, hom, haar</i>) gekoppeld, in plaats van dat men, zoals in het Standaardafrikaans, de bezittelijke voornaamwoorden (<i>my, jou, sy, haar</i>) gebruikt: Griekwa-Afrikaans – <i>Mag die Jirre jou se binneste roer en mag suffel goedgeid jou slat, lat jy eintlik loop skaamkry oor allie genade!</i> – 'Mag de Here jouw binnenste raken en mag zoveel goedheid jou treffen, dat jij je gewoon gaat schamen voor zoveel genade!'
--	--

	Namaqualand-Afrikaans – <i>Jaap het van hom se ma afskeid geneem</i> – 'Jaap heeft afscheid genomen van zijn moeder.'
sê – <i>ww</i>	zeggen <i>Sê weer?</i> – 'Wat zegt u?' / 'Kunt u dat herhalen?' <i>Vgl. 'skuus'</i>
sedasie – <i>zn</i>	sedatie, verdooving
seekat – <i>zn</i>	octopus <i>Opm.:</i> de uitdrukking ' <i>die seekat is dood</i> ' wordt in Port Elizabeth gebruikt wanneer er een onaangename geur uit de zee komt. Hoewel de <i>Nl.</i> 'zeekat' eveneens een inktvis is, gaat het hier niet om dezelfde soorten. <i>Afr. seekat</i> duidt op de achtarmige octopus (o.a. <i>Octopus vulgaris</i>) en <i>Nl.</i> 'zeekat' verwijst naar de sepia (o.a. <i>Sepia officinalis</i>).
seekoei – <i>zn</i>	nijlpaard
seën, seen – <i>zn; ww</i>	zegen; zegenen
seermaak – <i>ww</i>	pijn doen; beledigen
seerkry – <i>ww</i>	pijn hebben, krijgen
sêgoed – <i>zn</i>	woordenschat
sekel (landb.) – <i>zn</i>	sikkel
sekelmaan – <i>zn</i>	sikkelvormige halve maan
sekuriteit – <i>zn</i>	beveiliging
sekuriteitsmaatskappy – <i>zn</i>	beveiligingsbedrijf
sekuriteitswag – <i>zn</i>	beveiligingsmedewerker, beveiligiger
sekwestrasie – <i>zn</i>	faillissement <i>Vgl. 'bankrot'</i>
sel – <i>zn</i>	cel; kleine kerkgroep binnen gemeente, kerkelijke huiskamerbijeenkomst, Bijbelleeskring; (afk. van <i>selfoon</i>) mobiele telefoon, mobieltje
selfgeldend – <i>bn</i>	assertief
selfoon – <i>zn</i>	mobiele telefoon, mobieltje
selfoondiensverskaffer – <i>zn</i>	mobiele <i>provider</i> , aanbieder van mobiele telefonie <i>Vgl. 'internetverskaffer', 'verskaffer'</i>

selleier – zn	leider van kerkelijke huiskamerbijeenkomst <i>Zie 'sel'</i>
Sendingskerk – zn	(<i>hist.</i>) voluit <i>Nederduits-Gereformeerde Sendingskerk</i> : voor 'Kleurlingen' (<i>zie ald.</i>) in het leven geroepen afdeling der Nederduits-Gereformeerde Kerk
sening – zn	kraakbeen ('zeen' in vlees)
seningrig – bn	met zeen, taai, pezig (van vlees)
sens – zn	zeis
sensitief – bn	gevoelig <i>Vgl. 'gevoelig'</i>
senuweeagtig – bn	zenuwachtig
senuwee, -s – zn	zenuw, -en
septemberbossie – zn	soort vleugeltjesbloem (<i>Polygala myrtifolia</i>): struikje met blauwgroene blaadjes en bijzonder gevormde, paars-witte bloemetjes, die in Europa als kuipplant verkocht wordt (ook wel <i>knopies</i> genoemd)
sering – zn	Indische sering (<i>Melia azedarach</i>): indringerplant uit Zuidoost-Azië en Australië
serp – zn	sjaal(tje) <i>Vgl. 'tjalie'</i>
seties, settees – zn	een op de Schottische gebaseerde boeremusiekdans <i>Opm.</i> : de klemtoon ligt op de tweede lettergreep: <u>seties</u> . < Du. <i>Schottisch</i> . <i>Vgl. 'vastrap'</i>
setlaar – zn	kolonist uit Engeland (bijv. <i>die Setlaars van 1820</i>) < Eng. <i>settler</i>
seun – zn	jongen, zoon
seunskoor – zn	jongenskoor
siebie – <i>eigenn.</i>	roepnaam voor hond <i>Vgl. 'kietsie'</i>
siel uittrek – ww	plagen, pesten
sien – ww	zien; bezoeken
siende: <i>siende dat</i> – vw	aangezien <i>Siende dat die saak nie meer lopend is nie, het ek 'n aansoek gedoen</i>

	<i>om sekwestrasie</i> – 'Aangezien het concern niet meer loopt heb ik faillissement aangevraagd'
sies! – <i>tw</i>	uitroep van afkeer, walging: 'gatver!', 'bah!' <i>Sies, jou vark!</i> – 'Gatver, vuilak!' / 'Bah, smeerlap die je bent!' <i>Sies man!</i> <i>Vgl. 'gaga'</i>
sies tog! – <i>tw</i>	uitroep van medelijden; 'ach wat jammer, zeg'
sif – <i>zn; ww</i>	zeef; zeven
sifdraad – <i>zn</i>	kippengaas <i>Vgl. 'ogiesdraad'</i>
sigorei – <i>zn</i>	cichorei (blauwbloemige composiet: <i>Cichorium intybus</i>); cichorei-extract om de koffie romiger te maken
simpel – <i>bn</i>	dom, onnozel; eenvoudigjes <i>Opm.: 'simpel'</i> heeft in het Afrikaans een vooral neerhalende betekenis. Voor de in het Nl. neutralere betekenis van <i>simpel</i> gebruikt men in het Afr. ' <i>eenvoudig</i> '.
sinkhut – <i>zn</i>	armelijk hutje van golfijzer
sinkplaat – <i>zn</i>	golfijzer
sinkpondokkie, sinkpondok – <i>zn</i>	armelijk hutje van golfijzer
sirkel – <i>zn</i>	rotonde
sitkamer – <i>zn</i>	woonkamer
sitplekgordel – <i>zn</i>	veiligheidsriem
sjampoe – <i>zn</i>	shampoo
sjebien – <i>zn</i>	illegale kroeg in <i>lokasie</i> (zie <i>ald.</i>)
sjoe – <i>tw</i>	tjonge, pfoe <i>Sjoe, dis warm</i> – 'Tjonge, wat is het warm'
sjoes! – <i>tw</i>	Ssst! (wees stil!) <i>Vgl. Eng. shush!</i>
skaam – <i>bn</i>	verlegen <i>Vgl. 'verleë'</i>
skaars – <i>bn; bw</i>	zeldzaam; amper, nauwelijks (<i>anglicisme</i>)

skadu – zn	(<i>dicht., overdr.</i>) schaduw <i>Opm.:</i> in overdrachtelijke zin of in dichterlijke teksten gebruikt men ook het eerder Nl. 'skadu'.
skaduwee – zn	schaduw <i>Opm.:</i> in overdrachtelijke zin of in dichterlijke teksten gebruikt men ook het eerder Nl. 'skadu'.
skafliek – <i>bn, bw</i>	behoorlijk, naar behoren
skakel – zn	oproep, telefoontje
skakel – ww	telefoneren, opbellen; in contact staan met
skakelbeampte – zn	contactpersoon, pr-medewerker
skakelhuis – zn	twee-onder-een-kapwoning
skakeling – zn	contact, betrekking(en), relatie(s) <i>Die Hoof Internasionale Skakeling is Kerneels du Toit</i> – 'Het Hoofd Internationale Betrekkingen is Kerneels du Toit' <i>Die departemente het noue skakeling met mekaar</i> – 'De ministeries staan in nauw contact met elkaar'
skandeer – ww	scannen
skandering – zn	scan
skarlakenkoors – zn	roodvonk <i>Vgl. Eng. scarlet fever</i>
skarrel – ww	scharrelen; naarstig op zoek zijn, doorzoeken, omwoelen, druk zoeken; dringen, zich verdringen, zich haasten, over elkaar heen buitelen, alles op alles zetten, van alles proberen <i>Opm.:</i> de derde betekenis, 'dringen, zich verdringen, zich haasten, alles op alles zetten', enz. is een leenvertaling uit Eng. <i>to scramble</i> , 'klutsen, scharrelen, dringen, zich verdringen, zich haasten, alles op alles zetten', wsch. gestimuleerd door de fonetische overeenkomst tussen Afr. <i>skarrel</i> en Eng. <i>scramble</i> : <i>The municipality is scrambling to supply fresh water to its residents</i> – <i>Die munisipaliteit skarrel om vars water aan sy bewoners te verskaf</i> (Nl. 'De gemeente probeert van alles om vers water aan haar bewoners te verstrekken') <i>The police spokesman said the police are scrambling to find out what is actually going on</i> – <i>Die polisiewoordvoerder het gesê die polisie skarrel om uit te vind wat werklik aangaan</i> (Nl. 'De woordvoerder van de politie laat weten dat de politie alles op alles zet om erachter te komen wat er eigenlijk aan de hand is') <i>Vgl. 'spook'</i>

skattebol – zn	lieveling, schattebout <i>Vgl. 'bokkie', 'bokka', 'engel'</i>
skeerbekmuis – zn	spitsmuis (fam. <i>Soricidae</i>)
skeet – zn	wind (flatulentie); kwaaltje; kuur (gril); <i>vol skete wees</i> – 'vol kuren zitten' <i>Vgl. 'fjemies', 'manewales'</i>
skelm (mv. skelms) – zn	schelm, schurk
skelm – bn	stiekem
skemerkelkie – zn	borrel, cocktail
skenk – ww	schenken (geven) <i>Vgl. 'skink'</i>
skenkel, skinkel – zn	scheenbeen (van mens, dier), schenkel (bijv. soepbeen, slagersproduct)
skêr – zn	schaar
skerpioen – zn	schorpioen
skiktyd – zn	flexibele werkuren
skilfers – zn	roos (van hoofdhuid)
skilpad – zn	schildpad
skilpadjie – zn	In netvet gewikkelde, gemalen lever voor op de barbecue Ook <i>muis</i> , <i>pofadder</i> of <i>vlermuis</i> genoemd. <i>Vgl. 'afval', 'harslag'</i>
skinder – ww	roddelen; kwaadspreken, zwartmaken Ook wel als <i>skinner</i> geschreven. <i>Iemand wat die waarheid verdraai, veroorsaak twis, iemand wat skinder, bring verwydering tussen vriende.</i> – 'Een verkeerd man zal krakeel inwerpen; en een oorblazer (<i>iem. die kwaadspreekt</i> – MB) scheidt den voornaamsten vriend.' (Spreuken 16:28) <i>Vgl. 'slegmaak', 'slegsê'</i>
skinderstories – zn	roddelpraatjes
skink – ww	schenken (vloeistof) <i>Vgl. 'skenk'</i>
skinkbord – zn	dienblad

skinkel, skenkel – zn	scheenbeen (van mens, dier), schenkel (bijv. soepbeen, slagersproduct)
skoenwaks – zn	schoen crème
skollie – zn	bandiet, straatbendelid
skommel – ww	schudden (ook van kaarten), herschikken (bv. van kabinet) <i>Vgl. 'swaai', 'waai'</i>
skons – zn	scones (Eng.) <i>Zie ook 'botterbroodjies'</i>
skooldrag – zn	schooluniform
skoolhou – ww	lesgeven
skoor – ww	pesten, plagen <i>Vgl. 'boelie', 'lol', 'neul', 'pla', 'terg', 'verpes'</i>
skoorsoeker – zn	ruziemaker
skoot – zn	schot; schoot <i>'n Kopskoot sorg daarvoor dat die bok na slegs een skoot sal val –</i> <i>'Een kopschot zorgt ervoor dat de gazelle al na één schot zal vallen'</i>
skorsie – zn	in Z.A. zeer populaire, kleine, hartige pompoenachtige (<i>Cucurbita pepo</i>): <i>gem squash</i> , rondini-pompoen (zoals van de cultivar 'Rolet' of 'Little gem') Volksetym. vorming van Eng. <i>squash</i>). <i>Vgl. 'botterskorsie', 'kafferwaatlemoen', 'makataan', 'maranka', 'murgpampoentjie', 'pampoen', 'spanspek', 'tsamma', 'waatlemoen'</i>
skoert – tw	ophoepelen, wegwezen, donder op <i>Vgl. 'fokof'</i>
skottel – zn	schaal, schijf; schijf uit schijvenploeg, barbecue bestaande uit zo'n ploegschijf; schotelantenne <i>Vgl. 'lugdraad', 'piering', 'skottelbraai'</i>
skottelbraai – zn	barbecue gemaakt van ploegschijf (zie hierboven) <i>Vgl. 'braaiskottel', 'skottel'</i>
skottelgoed – zn	de vaat, de afwas; servies <i>skottelgoed was</i> – de afwas doen <i>Vgl. 'opwas'</i>
skottelgoedwasser – zn	vaatwasmachine

skou – <i>zn</i>	tentoonstelling (bv. <i>veeskou, blommeskou</i>) <i>Vgl. 'uitstalling'</i>
skouburg – <i>zn</i>	theater
skouer – <i>zn</i>	schouder; berm
skouers ophaal – <i>ww</i>	je schouders erbij ophalen (vanwege scepsis of ongelovigheid) <i>Ek haal net my skouers op as jy begin praat oor sulke komplotteorieë – 'Ik haal mijn schouders maar op als je over zulke complottheorieën begint'</i> <i>Vgl. 'ophaal'.</i>
skougrond – <i>zn</i>	tentoonstellingsterrein
skouhuis – <i>zn</i>	modelwoning
skraagdosies – <i>zn</i>	(v. inenting) boosterprik ook <i>opvolginspuiting</i>
skraal – <i>bn</i>	schamel, mager, slank
skrams – <i>bw</i>	rakelings
skraps – <i>bw</i>	schamel, nauwelijks
skree – <i>ww</i>	schreeuwen
skreeusnaaks – <i>bn</i>	heel grappig, om te gieren
skrefie – <i>zn</i>	kier <i>Hy hou sy deur op 'n skrefie oop – 'Hij houdt zijn deur op een kiertje'</i>
skrum – <i>zn</i>	<i>scrum</i> (rugby); denkgroep, denktank
sku (attr. <i>skuwe</i>) – <i>bn</i>	schuw
skuif – <i>zn</i>	schuif, grendel, knip; handeling, (strategische) daad, beweging (leenvertaling v. < Eng. <i>move</i>); verschuiving, (ingrijpende) verandering, omschakeling (leenvertaling v. < Eng. <i>shift</i>) <i>Opm.: skuif heeft, wsch. onder invloed van het Engels, een aanzienlijke betekenisuitbreiding ondergaan:</i> De eerste betekenis, 'schuif, grendel, knip', komt overeen met de NL.: <i>As jy die skuif oopmaak, sien jy 'n skrefie-opening – 'Als je de schuif opendoet zie je een kiertje.'</i> (Eng. <i>If you open the latch, you will see a chink</i>)

	De tweede betekenis, 'handeling, (strategische) daad, zet, beweging, <i>move</i>', is wsch. onder invloed van Eng. <i>move</i> ontstaan: <i>Goeie skuif, maar ek sien dwarsdeur jou taktiek</i> – 'Goeie zet (goeie <i>move</i>) maar ik kijk dwars door jouw taktiek heen' (Eng. <i>Good move, but I see right through your tactic</i>) De derde betekenis, 'verschuiving, (ingrijpende) verandering, omschakeling', is wsch. onder invloed van (het zelfs nogal gelijkluidende doch onverwante) Eng. <i>shift</i> ontstaan: <i>Onder druk van die veranderende samelewing is daar 'n kommerwekkende skuif aan die gang in die Kerk</i> – 'Onder druk van de veranderende samenleving doet zich een zorgwekkende verandering/verschuiving voor in de Kerk' (Eng. <i>Under the pressure of the changing society a worrisome shift is going on in the Church</i>) In samenstellingen: <i>Dit het 'n kopskuif van sy kant geverg om te aanvaar dat hy nie meer die middelpunt van belangstelling was nie</i> – 'Het vergde van hem een omslag in zijn denken om te accepteren dat hij niet meer in het middelpunt van belangstelling stond' (Eng. <i>It required a mind shift from his side to accept that he was no longer the centre of attention</i>) <i>'n Paradigmaskuif is 'n groot verandering, veral in 'n mens se denkwysse</i> – 'Een paradigmaverschuiving/-verandering is een grote verandering, vooral in het denken van een mens' (Eng. <i>A paradigm shift is a great change, particularly in a person's way of thinking</i>) Vgl. 'gedagteskuif', 'kopskuif'
skuif – ww	(<i>onoverg.</i>) schuiven; verhuizen; (<i>overg.</i>) verhuizen, overplaatsen, verschuiven <i>Opm.</i>: onder invloed van Eng. <i>to move</i> heeft Afr. <i>skuif</i> de Eng. betekenis (<i>onoverg.</i>) 'verhuizen, zich bewegen/verplaatsen, voorbijgaan' alsook (<i>overg.</i>) 'verhuizen, overplaatsen, verschuiven' aangenomen. Dit duidt op een leenvertaling. De volgende zinnen maken dit duidelijk: Onovergankelijk <i>Hy skuif (oor) na die regterkant van die bank</i> – 'Hij schuift naar de rechterkant van de bank' (Eng. <i>to move (over) to</i>) <i>Ons het geskuif na die Greenacres-winkelsentrum!</i> – 'We zijn verhuisd naar het Greenacres-winkelcentrum!' (Eng. <i>to move to</i>) <i>Lena skuif versigtig vorentoe om hom beter te hoor</i> – 'Lena beweegt

	zich voorzichtig naar voren om hem beter te kunnen horen' (Eng. <i>to move forward</i>) <i>Die dae skuif vinnig aan, jong!</i> – 'Ja joh, de dagen gaan snel!' (Eng. <i>to move on</i>) Overgankelijk <i>Ek skuif die bord vinnig eenkant toe</i> – 'Ik schuif het bord vlug opzij' (Eng. <i>to move aside</i>) <i>Die munisipaliteit beplan beslis nie om hulle te skuif nie</i> – 'De gemeente is beslist niet van plan om hen te verhuizen / over te plaatsen' (Eng. <i>to move</i>) <i>Ons het die leeskringbyeenkoms geskuif na 'n ander datum</i> – 'We hebben de leeskringbijeenkomst naar een andere datum verschoven' (Eng. <i>to move</i>)
skuifspeld – zn	paperclip
skuiling – zn	schuilplaats; onderdak; daklozenopvang, instantie voor daklozenopvang <i>Hulle sal elkeen soos 'n skerm teen die wind, soos 'n skuiling teen die stortreën wees, soos strome water in 'n dor land, soos die skaduwee van 'n groot rots in 'n kaal wêreld.</i> – 'En die man zal zijn als een verberging tegen den wind, en een schuilplaats tegen den vloed, als waterbeken in een dorre plaats, als de schaduw van een zwaren rotssteen in een dorstig land.' (Jesaja 32:2) <i>Opm.:</i> vooral de tweede en derde betekenissen duiden op een leenvertaling van het enigszins gelijkkluidende maar onverwante Eng. <i>shelter</i>
skuld – zn	schuld
skuld – ww	schuldig zijn aan, iem. iets verschuldigd zijn <i>Hoeveel skuld ek jou?</i> – 'Hoeveel ben ik je schuldig / verschuldigd?' Vgl. '<i>delg</i>' en '<i>opdok</i>'.
skurf (attr. skurwe) – bn	ruw, rafelig <i>Skurwekop</i> is de naam van een berg met een rafelige <i>krans</i> (zie <i>ald.</i>) tussen de plaatsen Pearston en Graaff-Reinet, in de provincie Oost-Kaap.
skurwejantjie – zn	zie ' <i>ouvolk</i> '
skurwepadda – zn	pad (<i>Bufo</i>nidae) Vgl. '<i>padda</i>'
skut – zn	schutter
skuthelm – zn	veiligheidshelm (dus niet het onbestaande ' <i>pletterpet</i> ')

skuus (tog) / ekskuus (tog) / askuus (tog) – <i>tw</i>	sorry, pardon <i>Skuus?</i> – 'Pardon?' / 'Wat zegt u?' <i>Vgl.</i> 'sê weer?' en 'verskoning', 'verskoon'
skyf – <i>zn</i>	schijf, chip; joint, stickie (drugs) <i>Wat giggel julle so?</i> - <i>Sien jy daai skyf? Dis nou 'n stompie!</i> – 'Wat zitten jullie zo te giechelen?' - 'Zie je die joint? Die is nou een peuk!' <i>Vgl.</i> 'boom', 'bomzol', 'dagga' en 'zol'
skyfie – <i>zn</i>	schijfje; (mv.) patat, ook 'aartappelskyfies'; dia's; PowerPoint-pagina's Voor de laatste twee betekenissen vgl. Eng. <i>slide</i>
skyfievertoning – <i>zn</i>	diavoorstelling; PowerPoint-presentatie
slaai – <i>zn</i>	salade Bv. 'aartappelslaai'. <i>Opm.:</i> het Nl. 'sla' wordt met Afr. 'blaarslaai' vertaald (<i>zie ald.</i>).
slag – <i>zn</i>	slag; (<i>gemeenz.</i>) keer, gelegenheid <i>Spaar water, elke dag, elke slag</i> – 'Wees zuinig met water, iedere dag, iedere keer' (Oproep om watergebruik terug te dringen).
slaggat – <i>zn</i>	gat in de weg <i>Vgl.</i> 'donga'
slagter – <i>zn</i>	slager, slagerij
Slams – <i>zn</i>	moslim (inz. van de Kaapse moslimgemeenschap)
Slams (<i>attr.</i> Slamse) – <i>bn</i>	islamitisch (inz. de Kaapse moslimgemeenschap)
slangghaap – <i>zn</i>	stamsucculent van maagdenpalmfamilie (<i>Asclepiadaceae</i> / <i>Apocynaceae</i>) met zachte stekeltjes op fluweelachtige stammetjes, zeesterachtige, aan de randen dichtbehaarde bruine, geel gestreepte bloemetjes met onaangename geur (<i>Stapelia grandiflora</i>): ook <i>makghaap</i> genoemd <i>Vgl.</i> 'bitterghaap', 'ghaap', 'makghaap'
slangkambro – <i>zn</i>	rankende stamsucculent uit de maagdenpalmfamilie <i>Apocynaceae</i> met dikke, slangachtig gevlekte stammetjes die puntige knobbeltjes dragen: spectaculaire, buisvormige bruin-witte, bloemetjes (<i>Ceropegia stapeliiformis</i>) <i>Vgl.</i> 'kambro'
slapskyf – <i>zn</i>	floppydisk
slaptjips – <i>zn</i>	patates frites, patat <i>Opm.:</i> wordt bij de gemiddelde fish & chips-winkel opgediend met

	azijn en zout, wat de patat slap maakt. Ook in het Z.A. Engels zegt men ' <i>slap chips</i> ', hierbij dus gebruikmakende van het Afr. woord <i>slap</i> .
sleepwa – zn	aanhangwagen
sleg – bn	(melk, boter) bedorven, geschild, niet goed meer <i>Vgl. 'kê's'</i>
slegmaak – ww	over iem. roddelen <i>Vgl. 'skinder', 'slegsê'</i>
slegsê – ww	roddelen, kwaadspreken <i>Vgl. 'skinder', 'slegmaak'</i>
slenter – zn	truc, (in negatieve zin), trucje, <i>hoax</i> , babbeltruc, smoes, bedriegerij <i>selfoonslenter</i> – GSM-fraude
slenterdrag – zn	vrijetijdsleding
slip, slippie – zn	(kassa)bonnetje (< Eng. <i>slip</i>) <i>Opm.:</i> hoewel dit officieel niet een Afrikaans doch een Engels woord is, gebruikt men dit vaak in de plaats van <i>strok</i> . Zuid-Afrikanen dienen in het NL. echter ervoor te waken <i>slip</i> of <i>slippie</i> niet in plaats van <i>strok</i> te gebruiken, omdat <i>slip</i> in het NL. 'onderbroek' betekent. <i>Vgl. 'strok'</i>
sloer – ww	talmen, te lang duren, blijven hangen <i>Die jongman Sigem wou nie die saak laat sloer nie, want hy was lief vir Jakob se dogter.</i> – 'En de jongeling vertoogde niet, deze zaak te doen.' (Genesis 34:19)
sluk – zn	slok
sluk – ww	slikken
slukderm – zn	slokdarm
slurp – zn	slurf (verlengde snuit van olifantachtigen, enz.)
smaak – ww	<i>onoverg.</i> smaken; <i>overg.</i> leuk vinden, aantrekkelijk vinden, mogen <i>Nee, ek smaak die ou nie</i> – 'Nee, ik mag die jongen niet' <i>Jy kan maar maak soos jy smaak, hoor</i> – 'Doe maar wat jou 't leukst lijkt, hoor'
smalblaartaaiman – zn	soort sida (klein kaasjeskruidachtig struikje) met gele eendagsbloemetjes en ruitvormige blaadjes (<i>Sida rhombifolia</i>) <i>Vgl. 'taaiman'</i>
smous – zn	marskramer, straatverkoper

snaaks – bn	grappig, lachwekkend; vreemd, raar <i>Opm.:</i> 'snaaks' heeft de betekenis van Eng. <i>funny</i> aangenomen, met haar positieve ('grappig') en negatieve ('vreemd') connotaties. We hebben hier dus te maken met een leenvertaling vanuit het Engels. <i>Dit was 'n snaakse gesig om hierdie man so te sien skarrel</i> – 'Het was een grappig gezicht om die man zo in het rond te zien rennen' <i>Jy kan die hondjie maar ignoreer. Hy raak soms snaaks</i> – 'Let maar niet op dat hondje. Hij doet soms raar' <i>Ja, ek ken haar, maar sy's 'n bietjie snaaks</i> (terwijl de spreker afkeurend kijkt) – 'Ja, ik ken haar, maar ze is een beetje vreemd'
sneesdoek – zn	papieren zakdoek <i>Vgl.</i> 'snesie'
snelskrif – zn	steno
snert – zn	onzin, nonsens <i>Hou jou bek, jy praat snert, man</i> – 'Hou je bek, man. Je kletst uit je nek / je praat onzin' <i>Vgl.</i> 'twak', 'bog'
snesie – zn	zakdoek <i>Vgl.</i> 'sneesdoek'
snoek – zn	geen snoek, maar een barracuda-/makreelachtige, baarsachtige (<i>Perciiformes</i>) zeevis die als lekkernij wordt beschouwd (ondanks de vele graten) (<i>Scomberomorus Leopardus</i>)
snoesig – bn	knus, warmpjes, beschut; aanhalig <i>Opm.:</i> de betekenissen 'knus, warmpjes, beschut' wijken af van het Nl. en zijn wsch. onder invloed van het Engels semantisch opgeschoven naar het (erop gelijkende) Eng. <i>snug</i> . Deze leenvertaling is wsch. gestimuleerd door fonetische overeenkomstigheid tussen <i>snoesig</i> en <i>snug</i> .
snol – ww	heel hard rennen
Snor City – zn	(gemeenz.) Pretoria
snotspoed – zn	(inf.) rotvaart, heel hoge snelheid
sny – ww	snijden, knippen
sny – zn	snee
so – vw	dus <i>Ons probeer om 'n oplossing te vind, so dankie vir u geduld</i> – 'Wij proberen een oplossing te vinden, dus bedankt voor uw geduld' <i>Vgl.</i> Eng. <i>so</i>

soek – ww	zoeken, moeilijkheden zoeken, tarten
soetkoek: soos soetkoek – uitdr.	als zoete broodjes <i>Hierdie boek lees soos soetkoek</i> – 'Dit boek heb je in een adem uit' <i>Die nuutste iPods verkoop soos soetkoek</i> – 'De nieuwste iPods gaan als zoete broodjes van de toonbank'
soetnoors – zn	voor vee eetbare stekelige wolfsmelksoort met wit melksap uit het ruigteveld (zie ald.) (<i>Euphorbia caerulescens</i>) Vgl. 'knuppelnoors', 'suurnoors', 'tepelnoors', 'voetangel'
soetrissie – zn	paprika Vgl. 'rissie', 'paprika'
soettand – zn	zoetekauw Leenvertaling uit Eng. <i>sweet tooth</i>
sog (mv. sôe) – zn	zeug (vrouwelijk varken)
soggens – bw	's morgens, 's ochtends
sokker – zn	voetbal
sokkerspan – zn	voetbalteam
sokkie – zn	in discotheken en andere uitgaansgelegenheden populaire Zuid-Afrikaanse manier van improviserend maar stijlvol dansen in paren met elkaars armen gestrekt tegen elkaar (linkerarm van de man tegen de rechterarm van de vrouw) <i>Opm.: ook 'langarm' genoemd (zie ald.)</i>
sokkiejol – zn	feestje, partijtje waar 'sokkie' (zie ald.) gedanst wordt
somer – zn	zomer
sommer – bw	zomaar, zonder bijzondere reden, gewoon; al, nog <i>Ons jol sommer vir die pret</i> – 'We viere feest, gewoon voor de lol' <i>As jy kosmaak kan jy nie sommer net enige kruie in die gereg byvoeg nie</i> – 'Als je kookt kun je niet zomaar allerlei kruiden in het gerecht doen' <i>Jy kan sommer dadelik / sommer nou begin met die werk</i> – 'Je kunt meteen al / nu al met het werk beginnen' <i>Ons kan sommer vandag 'n besluit neem om dit vir eens en vir altyd agter die rug te kry</i> – 'We kunnen vandaag nog een beslissing nemen om dit voor eens en voor altijd achter de rug te hebben' Ook 'sommerso'
sonar – zn	echo(-grafie)

sonde – <i>zn</i>	zonde, ruzie
sonkamer – <i>zn</i>	serre
sonkyker – <i>zn</i>	zie 'ouvolk'
sononder – <i>zn</i>	zonsondergang
sonop – <i>zn</i>	zonsopgang
sonsambreel – <i>zn</i>	parasol <i>Vgl. 'sambreel'</i>
sonstrepe – <i>zn</i>	coupe soleil
sooi – <i>zn</i>	zode, graszode; om te spitten grond (vooral bij openingsceremonies waar de eerste schep in de grond gestoken wordt) <i>Vgl. 'sooispitplegtigheid'</i>
sooispitplegtigheid / -seremonie – <i>zn</i>	ceremonie van de "eerste schep in de grond"
soontoe – <i>bw</i>	daarheen, daarnaartoe
soos – <i>vw</i>	(zo)als; zo ... als <i>so groot soos</i> – 'zo groot als' <i>net soos</i> – 'net als' <i>Vgl. 'nes'</i>
sop – <i>zn</i>	soep
sopie – <i>zn</i>	borrel, drankje <i>Vgl. 'dop', 'regmakertjie'</i>
sorg – <i>zn</i>	zorg <i>Opm.:</i> in het Afr. heeft <i>sorg</i> enkel betrekking op 'zorg als de hulp of aandacht die een behoeftige persoon nodig heeft'. De andere betekenis van Nl. 'zorg', 'het gevoel dat er iets onaangenaams zou kunnen gebeuren', wordt in het Afr. met <i>kommer</i> uitgedrukt. Bijvoorbeeld: <i>armesorg</i> – 'armenzorg' vs. <i>kommer oor die toekoms</i> – 'zorgen om de toekomst' <i>Vgl. 'kommer'</i>
sosatie – <i>zn</i>	soort sateh / saté <i>Opm.:</i> in Nl. wordt sateh meestal gemarineerd in sojasaus met knoflook en/of sjalotjes; de Z.A. <i>sosatie</i> wordt meestal in azijn, kerrie, chutney en uien gemarineerd waardoor het vlees een zoetzure smaak en een gele kleur krijgt.
sosialemediaplatform – <i>zn</i>	sociaalnetwerksite

sosio-maatskaplik – <i>bn</i>	<i>sociaal-maatschappelijk</i>
soteer – <i>ww</i>	sauteren
sous – <i>zn</i>	saus; jus
sous – <i>ww</i>	hard regenen, stortregenen, 'gieten'
sousboontjies – <i>zn</i>	gerecht van <i>suikerboontjies</i> (zie <i>ald.</i>) doorgekookt in brij van water, azijn, suiker, boter, zout en peper <i>Opm.:</i> in blik wordt dit gerecht door producent Koo als <i>bean salad</i> verkocht. <i>Sousboontjies</i> worden traditionaliter met aardappelsalade bij de <i>braai</i> (zie <i>ald.</i>) gegeten. <i>Vgl.</i> 'suikerboontjie'
soustrein – <i>zn</i>	situatie waarin iem. weinig hoeft te doen om rijk te worden (< Eng. <i>gravy train</i>)
soutie – <i>zn</i>	beledigende benaming voor een Engelssprekende – oospr. <i>soutpiel</i> <i>Vgl.</i> 'Rooinek', 'soutpiel'
soutpiel – <i>zn</i>	beledigende benaming voor een Engelssprekende – ook <i>soutie</i> <i>Vgl.</i> 'Rooinek', 'soutie'
souttert – <i>zn</i>	hartig korstgebak <i>Vgl.</i> 'tert'
span – <i>zn</i>	span; team, ploeg B.v. <i>sokkerspan</i> , <i>rugbyspan</i> , <i>skoonmaakspan</i>
spangees – <i>zn</i>	teamgeest
spandeer – <i>ww</i>	uitgeven (geld); doorbrengen (tijd)
spandering – <i>ww</i>	uitgave, uitgaven (geld); besteding (tijd)
spanning – <i>zn</i>	spanning; stress <i>Ek het toe bedank weens spanning</i> – 'Ik heb toen vanwege stress mijn ontslag genomen'
spanspek – <i>zn</i>	meloen (cantaloupe-meloen), (<i>Cucumis melo</i>) <i>Opm.:</i> de naam <i>spanspek</i> is een verkorting van 17de-eeuws <i>Nl. Spaenschspek</i> . De Spanjaarden hebben destijds de vrucht bij de Nederlanders geïntroduceerd. <i>Vgl.</i> 'botterskorsie', 'kafferwaatlemoen', 'makataan', 'maranka', 'murgpampoentjie', 'pampoen', 'skorsie', 'tsamma', 'waatlemoen'
speek – <i>zn</i>	spaak

spek – zn	ontbijtspek, bacon
spekboom – zn	spekboom: soort succulente struik van de postelevinfamilie (<i>Portulacaria afra</i>)
spens – zn	voorraadkast/-kamertje, provisiekast
spertyd – zn	sluitingsdatum voor kopij, deadline
spesie – zn	dier- of plantensoort
spesmaas – zn	vermoeden, voorgevoel; donkerbruin vermoeden <i>Opm.:</i> wsch. ontstaan uit <i>presumasie</i> met voorvoeging van s-
speurder – zn	detective
speurdiens – zn	recherche
speurverhaal – zn	detectiveverhaal
spieëltafel – zn	toilettafel
spiesgooi	speerwerpen
spindroër – zn	centrifuge
spinnekop – zn	spin (het dier)
spoedbeperking – zn	maximumsnelheid <i>Vgl. Eng. speed limit</i>
spoedlokval – zn	snelheidscontrole <i>Vgl. Eng. speed trap</i>
spog – ww	opscheppen, pochen
spook – ww	ploeteren, iets met grote inspanning verrichten, uit alle macht proberen <i>Vgl. 'skarrel'</i>
spookasem – zn	suikerspin
spore maak – ww	hard weglopen
springhaas – zn	Zuid-Afrikaans, op haas gelijkend knaagdier (dus geen haas- of konijnachtige) dat zich als een kangoeroe voortbeweegt (<i>Pedetes capensis</i>)
springmielies – zn	popcorn
sprinkaan – zn	sprinkhaan

spruit – zn	beekje
spuls, speels – bn	(gezegd van paarden) tochtig; (<i>schertsend</i> gezegd van mensen) geil, hitsig Opm.: <i>spuls</i> is afkomstig uit dial. Nl. <i>speuls</i> , dat, naast 'dartel' dezelfde betekenis heeft (vgl. Zuid-Utrechts en West-Fries <i>speuls</i> : 'geslachtsdriftig', 'tochtig'). Dit is een goed voorbeeld van het feit dat het Afrikaans voortkomt uit Hollandse dialecten. Vgl. 'op hitte', 'geil'
spyte: <i>ten spyte van</i> – vz	ondanks Opm.: <i>ondanks</i> wordt weinig in het Afrikaans gehoord. Wellicht onder invloed van Eng. <i>in spite of</i> is <i>ten spyte van</i> de meest gebruikelijke uitdrukking.
staanspoor – zn	<i>uit die staanspoor</i> – 'onmiddellijk'
staat – zn	staat; (financieel) overzicht: <i>finansiële staat</i> – 'jaarrekening'
staatmaak: <i>staatmaak op</i> – ww	vertrouwen op; rekenen op
staatsmaker – zn	iem. op wie men staat kan maken; rang binnen de <i>Voortrekkers</i> (Zuid-Afrikaanse padvinderij)
staatsentiteit – zn	overheidsbedrijf, staatsbedrijf
staatsinstelling – zn	overheidsorganisatie, overheidsinstelling, staatsinstelling
staatskaping – zn	verregaande corruptie op regeringsniveau waardoor bedrijven en andere omkopers de regering in hun macht hebben en aldus het regeringsbeleid (mede)bepalen Leenvertaling uit Eng. <i>state capture</i>
stad – zn	stad
stadig – bn	langzaam ('langzaam' is erg ongebruikelijk)
stadsaal – zn	gemeentehuis, stadhuis
stadsraad – zn	gemeenteraad
stamp – ww	stampen, stoten <i>Ek het my kop gestamp</i> Vgl. 'stoot'
stampmielies – ww	gerecht van gebroken maïs vaak met vlees of <i>tjakalaka</i> (zie <i>ald.</i>) Vgl. 'tjakalaka'

stap – ww	lopen, wandeltocht of trektocht maken <i>Vgl. 'loop'</i>
staptoer – zn	wandeltocht
stasie – zn	station, bureau (<i>polisiestasie</i> , bijvoorbeeld)
stasiewa – zn	stationcar
stat (<i>mv. statte</i>) – zn	traditionele Zoeloenederzetting; woonplek van een aantal zwarte gezinnen <i>Vgl. 'kampong'</i>
steeds – bw	nog, nog steeds; toch, niettemin <i>Opm.: de Nl. betekenis van 'steeds' in de zin van 'de hele tijd, continu' kan in het Afrikaans het beste met <i>gedurig</i> of <i>die heeldyd</i> uitgedrukt worden. In het Afrikaans heeft <i>steeds</i> – wsch. onder invloed van Eng. <i>still</i> – de Nl. betekenis van 'nog steeds' gekregen.</i> Echter, de Nl. combinatie 'nog steeds niet' kan in het Afrikaans wel op dezelfde manier als <i>nog steeds nie</i> uitgedrukt worden. Onder verdere invloed van het Eng. <i>still</i> heeft <i>steeds</i> ook de tegenstellende betekenis van 'toch', 'niettemin' gekregen: <i>Al sy jonger broers was getroud, maar hy was steeds die boemelaar wat elke dag Castles gedrink het</i> – 'Al zijn jongere broers waren getrouwd, maar hij was nog steeds die boemelaar die elke dag Castle-biertjes dronk' <i>Toe hulle die nagereg voor hom neersit, was ek nog steeds nie honger nie</i> – 'Toen zij hem het nagerecht opdienden had ik nog steeds geen trek' <i>Sy was nie gereed vir die eksamen nie en was daarvan oortuig sy kon dit steeds skryf</i> – 'Zij was niet klaar voor het examen en was ervan overtuigd dat ze het toch kon afleggen' <i>Vgl. Eng. still</i>
steek – ww	steken; (<i>gemeenz.</i>) geslachtsgemeenschap hebben
steen – zn	steen (verheven taalgeb.: ' <i>Die steen des aanstoots</i> '), edelsteen, baksteen In het Afrikaans kent men het woord <i>steen</i> , voor alle handgemaakte, gefabriceerde (bouw-, bak-, edel)stenen. <i>Klip</i> gebruikt men voor alle overige betekenissen. <i>Klip</i> betekent dus 'een stuk steen', 'een steen', zoals je die in de natuur aantreft. <i>Vgl. 'klip'.</i>
steen – bn	stenen <i>Vgl. 'klip'.</i>
steenbras – zn	geen steenbrasem maar een baarsachtige zeevis die in Zuid-Afrika erg om zijn eetbaarheid gewaardeerd wordt (<i>Lithognathus</i>

	<i>lithognathus</i>) <i>Opm.:</i> hoewel de naam is afgeleid van <i>Nl.</i> 'steenbrasem' (<i>Petrus rupestris</i>), gaat het hier niet om dezelfde vissoort. Bovendien kan het eten van de steenbrasem leiden tot vergiftiging. <i>Vgl.</i> ' <i>babber</i> '.
steggie / stiggie – <i>zn</i>	stekje (v.e. plant)
steke – <i>zn</i>	hechtgingen <i>Vgl.</i> <i>Eng. stitches</i>
stem – <i>ww</i>	stemmen; (<i>elliptisch</i>) het ergens mee eens zijn, instemmen, 'mee eens' <i>Opm.:</i> vaak wordt in onverzorgd taalgebruik 'stem' in de zin van 'het ergens mee eens zijn' gehoord. Dit wordt gevormd uit het <i>ww.</i> 'stem saam' met weglating van 'saam' (<i>vgl.</i> 'saamstem'): <i>Dit kan mos nie regverdig wees nie!</i> - <i>Ek stem.</i> = 'Dat is toch niet eerlijk! - 'Mee eens.'
sterfkennis – <i>zn</i>	overlijdensbericht <i>Opm.:</i> dit is hoogstwsch. een leenvertaling van <i>Engels death notice</i> .
sterk – <i>bn</i>	sterk; (<i>van smaak</i>) scherp, pittig, heet <i>Hou jy van sterk blatjang?</i> = 'Houd jij van scherpe chutney?'
sterkte – <i>zn</i>	sterkte; succes <i>Opm.:</i> in het Afrikaans wordt <i>sterkte</i> ook gebruikt bij het toewensen van succes. <i>Sterkte met die eksamens!</i> – 'Succes met de examens!' In het <i>Nl.</i> wenst men iem. enkel <i>sterkte</i> toe in het geval van een moeilijke periode zoals tijdens rouw, verlies en ernstige ziekte. Maar in het Afrikaans gebeurt dit breder, ook als algemene wens voor succes.
stert – <i>zn</i>	staart; (<gemeenz.< i="">) achterwerk, gat <i>Uitdr.:</i> <i>roer jou stert!</i> – 'haast je!' <i>Opm.:</i> in de betekenis 'staart' heeft <i>stert</i> het meervoud <i>sterte</i> , in de betekenis 'achterwerk, gat' heeft <i>stert</i> het meervoud <i>stêre</i> . <i>Vgl.</i> 'agterent', 'agterste', 'agterstewe', 'boude'</gemeenz.<
steur, jou steur aan – <i>ww</i>	storen, zich storen aan <i>Ek steur my aan jou bespotlike kleredrag</i> – 'Ik stoor me aan jouw bespottelijke kleding' <i>Vgl.</i> 'traak' en 'stoor'
stewel – <i>zn</i>	laars
stiksienig – <i>bn</i>	kortzichtig

stilmaak – ww	het zwijgen opleggen <i>Iemand stilmaak</i> – 'Iemand het zwijgen opleggen'
stingel – zn	stengel
stoep – zn	veranda <i>Vgl. 'sypaadjie'</i>
stoer – bn	stoer, krachtig, sterk, onvermoeibaar, onverzettelijk; steil, trouw, lojaal, standvastig <i>Opm.:</i> de secundaire betekenis, 'steil, trouw, lojaal, standvastig' is een leenvertaling uit Eng. <i>staunch</i> , 'steil, trouw, standvastig', enz., wsch. gestimuleerd door de fonetische overeenkomst tussen Afr. <i>stoer</i> en Eng. <i>staunch</i> . Voorbeelden: Eng. <i>In spite of everything, he is a staunch supporter of his rugby team</i> – Afr. <i>Ten spyte van alles, is hy 'n stoere ondersteuner van sy rugbyspan</i> (Nl.: 'Ondanks alles is hij een trouwe supporter van zijn rugbyteam') Eng. <i>The newspaper had always been a staunch supporter of government policy</i> – Afr. <i>Die koerant was altyd 'n stoer ondersteuner van die regeringsbeleid gewees</i> (Nl.: 'De krant was altijd een warm voorstander van het regeringsbeleid') Eng. <i>Susan was a surprise to her parents, who were staunch Catholics</i> – Afr. <i>Susan was vir haar ouers, wat stoere Katolieke was, 'n verrassing</i> (Nl.: 'Susan was voor haar ouders, die steile Katholieken waren, een verrassing')
stoffasie – zn	kledingstof; (fig.) persoonlijke kwaliteiten, verdiensten: ' <i>Wys van watter stoffasie jy gemaak is</i> ' = Laten zien uit welk hout je gesneden bent. <i>Vgl. 'klerasie'</i>
Stoffel – eigenn.	Stoffel; afkorting van de voornaam <i>Christoffel</i>
stofpad – zn	ongeteerde weg <i>Vgl. 'grondpad'</i>
stokalleen, stoksielalleen – bn, bw	intensivering van <i>alleen</i> : helemaal alleen, moederzielalleen
stokflou – bn	intensivering van <i>flou</i> : zeer flauw
stokkiesdraai – ww	spijbelen
stokkiestert – zn	stokstaartje (ook <i>mierkat</i> of <i>meerkat</i> genoemd in het Afrikaans; soort mangoest [<i>Suricata suricatta</i> ; civetkatachtige van de Viverridae-familie] die rechtopstaand de wacht houdt)

stokperdjie – zn	hobby
stokvis – zn	Zuid-Afrikaanse heek (<i>Merluccius capensis</i>)
stombesope – bn	intensivering van <i>besope</i> : straalbezopen, stomdronken
stompneusdolfyn – bn	tuimelaar (<i>Tursiops truncatus</i>)
stoof – zn	fornuis
stoor – ww	opslaan, voorraad aanleggen <i>Vgl.</i> 'bêre', 'steur'
stoorspasie – zn	opslagruimte
stoot – ww	duwen <i>Vgl.</i> 'stamp'
stootwaentjie – zn	wandelwagentje, kinderwagen
storm (mv. storms) – zn	storm (mv. stormen)
stort – ww	douchen
stort(-bad) – zn	douche
stouter – zn	stouterd, deugniet
Strandloper – zn	'Strandloper': lid van de Strandlopers; oorspronkelijke bevolking van jagers-verzamelaars die aan de zeventiende-eeuwse Kaapse kust leefde (wsch. van Hottentot- / Khoi-herkomst) <i>Vgl.</i> 'Boesman', 'Hottentot'
strandroos – zn	soort Zuid-Afrikaanse lamsoor / zeelavendel met roze bloemen, ook <i>papierblom</i> genoemd (<i>Limonium peregrinum</i>)
strandwolf (ook strandjutwolf) – zn	geen wolf maar de bruine hyena (<i>Hyaena brunnea</i>) <i>Vgl.</i> 'erdwolf', 'tierwolf', 'wolf'
streek- – woordd.	bijv. gebr. woorddeel met de betekenis 'regionaal'
streekhof – zn	rechtbank (arrondissementsrechtbank; plaatselijk) <i>Vgl.</i> Z.A. Eng. <i>regional court</i>
strokie – zn	kassabon <i>Vgl.</i> 'slip', 'slippie'
strokiesverhaal, strokiesprent – zn	stripverhaal
strooi – zn	strooitje; (uitdr.) <i>die laaste strooitje</i> – 'de druppel' (die de emmer doet overlopen)

	<i>Die laaste strooi was toe sy meisie vir sy beste vriend gesoen het – 'De druppel was toen zijn vriendin zijn beste vriend had gezoend.'</i> <i>Vgl. Eng. the last straw</i> <i>Vgl. 'strooitjie'</i>
strooibloemetjie – zn	Kaapse strobloem (<i>Phaenocoma prolifera</i>) <i>Vgl. 'rooisewejaartjie'</i>
stroois – zn	traditioneel huisje met strodak Samentrekking van <i>strooihuis</i> <i>Vgl. 'rondawel'</i>
strooitjie – zn	rietje
struktureel – bn	structureel; bouwkundig; (woordd.) bouw-, gebouw- <i>Die skool is gesluit na Donderdagoggend se strukturele instorting – 'De middelbare school is gesloten na de (gebouw)instorting van donderdagochtend'</i> <i>Vgl. Eng. structural collapse</i>
stry – ww	strijden; bakkeleien
stuit – ww	stuiten; afketsen; stoppen (overg. en onoverg.), een halt toeroepen <i>Die leër het die Franse opmars gestuit – 'Het leger heeft de Franse opmars gestuit'</i> <i>Die planne is permanent gestuit – 'De plannen zijn definitief afgeketst'</i> <i>In sy entoesiasme het hy vir niemand gestuit nie – 'In zijn enthousiasme liet hij zich door niemand stoppen'</i>
stuitig – bn	dwaas, gek
stuitigheid – zn	dwaasheid, gekheid
stukkend – bn	stuk, kapot; aan flarden; kapot van verdriet Ook overdrachtelijk, als bijw.: <i>Ek het die boek stukkend geles – 'Ik heb het boek aan flarden gelezen'</i> <i>Ek smaak jou stukkend – 'Ik ben helemaal gek op jou', 'Ik kan jou wel opvreten'</i>
stysel – zn	zetmeel; stijfsel <i>Opm.: de betekenis 'zetmeel', naast de betekenis 'stijfsel', wijkt af van het Nl. en is hoogstwsch. ontleend aan de betekenissen van Eng. starch. Dit is dus een leenvertaling uit het Engels.</i> Afgeleiden zijn: <i>aartappelstysel – 'aardappelzetmeel', mieliestysel – 'maïszetmeel', arm aan stysel – 'zetmeelarm'</i>
suikerboontjie – zn	op kievitsboon gelijkende, gevlekte boon waar <i>sousboontjies</i> (zie <i>ald.</i>) van bereid worden (zowel de Nl. kievitsboon als de Afr. <i>suikerboon</i> zijn varianten van de gewone boon, <i>Phaseolus</i>

	<i>vulgaris</i>). Vgl. 'sousboontjies'
suiping – zn	drinkplaats voor dieren
sukkel – ww	worstelen, zich aftobben, hard proberen, met moeite iets doen, het zwaar hebben Opm.: <i>sukkel</i> betekent bijna uitsluitend 'worstelen', enz. Het heeft deze betekenisvernauwing wsch. verkregen onder invloed van het fonetisch gelijkende Eng. <i>to struggle</i>. Voorbeelden: <i>I struggle with alcoholism</i> – <i>Ek sukkel met alkoholisme</i> (Nl.: 'Ik worstel met alkoholisme') <i>Are you struggling to sleep?</i> – <i>Sukkel jy om te slaap?</i> (Nl.: 'Heb je moeite met slapen?') <i>I struggled</i> – <i>Ek het gesukkel</i> (Nl.: 'Ik had het zwaar')
suring – zn	1. verzamelnaam voor klaverzuringsoorten (Engels <i>sorrel</i>: <i>Oxalis spp.</i>) 2. <i>Oxalis depressa</i>: kleine Zuid-Afrikaanse klaverzuring met succulente blaadjes en lange, eenbloemige bloeistengels met grote, roze of witte bloemen met geel hart 3. verzamelnaam voor bepaalde geraniumsoorten (<i>Pelargonium spp.</i>)
sus, suster – zn	zus, zuster
sussa – zn	koosnaam voor oudere zus Vgl. 'boeta'
suster – zn	zus, zuster; gediplomeerd verpleegster
suurdeeg – zn	zuurdesem
suurgat – zn	intensivering van <i>suurpruim</i> : enorme zuurpruim, azijnpisser
suurgat – bn	als een enorme zuurpruim, azijnpisser
suurlemoen zn	citroen Vgl. 'lemoen', 'lemmetjie'
suurnoors – zn	voor vee giftige stekelige wolfsmelksoort met wit melksap uit het ruigteveld (zie ald.) (<i>Euphorbia ledienii</i>) Vgl. 'knuppelnoors', 'soetnoors', 'tepelnoors', 'voetangel'
swaai – zn	schommel Vgl. 'skommel', 'waai'

swaai – ww	zwaaien (heen en weer, dus niet 'wuiven' met de hand – zie daarvoor <i>waai</i>), schommelen <i>Vgl. 'skommel', 'waai'</i>
swaap – zn	domkop
swaarkry – zn	leed, het afzien, het lijden, tegenspoed <i>Die swaarkry het vir my te veel geword: ek vat al aan die doderyk, ek staan al met die een voet in die graf, ek het geen krag meer nie. – 'Want mijn ziel is der tegenheden zat, en mijn leven raakt tot aan het graf. Ik ben gerekend met degenen, die in de kuil nederdalen; ik ben geworden als een man, die krachteloos is.'</i> (Psalm 87:4-5 [88:4-5])
swaarkry – ww	het moeilijk hebben, het moeilijk krijgen, afzien, lijden
swael, swawel – zn	zwavel (S); zwaluw (fam. <i>Hirundinidae</i>) Opmerkelijk homoniem! <i>Vgl. 'windswael'</i>
swaer – zn	zwager, schoonbroer
swak – bn	zwak; slecht, matig, gebrekkig, pover <i>Die land word geteister deur swak openbare dienste en swak onderwys – 'Het land wordt geplaagd door slechte openbare voorzieningen en slecht onderwijs'</i>
swang – zn	zwang; (<i>in volle swang</i>) gang <i>Opm.: de tweede betekenis, 'gang', in de combinatie in volle swang, is ontleend aan Eng. in full swing: Die partytjie was in volle swang toe ons daar aankom – 'Toen we daar aankwamen was het feestje al volop aan de gang'</i>
sweetpak – zn	trainingspak <i>Vgl. Eng. sweat suit</i>
sweis – ww	lassen
swemklere – zn	zwempak
swernoot – zn	ellendeling, hufter <i>Uitdr.: die swernoot van 'n... – 'die hufter van een...' nou is ek die swernoot in – 'nu ben ik echt kwaad'</i>
swetterjoel – zn	(<i>neerh.</i>) (mensen)massa, <i>hoi polloi</i>
swot – ww	(hard) studeren, blokken <i>Vgl. Eng. stud. taal to swot</i>
sy – pv	(<i>bez. vnw. mann. 3rde pers. enkv.</i>) zijn; (<i>vrouwel. 3rde pers. enkv.</i>) zij
syne – pv	(<i>mann. zelfst. bez. vnw. 3rde pers. enkv.</i>) van hem, de/het zijne

syfer – zn	cijfer
syfer – ww	sijpelen
syg – ww	zeven (pulp door een zeef, kaas door een melkdoek)
sykouse – zn	nylons
sypaadjie – zn	trottoir <i>Vgl. Eng. sidewalk</i> <i>Vgl. 'stoep'</i>
T	
taai – bn	taai (in de Nl. betekenis); kleverig
taaiman – zn	sida: benaming voor enkele soorten kleine struikachtige kaasjeskruidachtigen met gele of witte bloemetjes (<i>Sida spp.</i>); <i>smalblaartaaiman</i> : soort sida met ruitvormige blaadjes (<i>Sida rhombifolia</i>) (zie <i>ald.</i>) <i>Vgl. 'smalblaartaaiman'</i>
taakspan – zn	taakgroep, taakeenheid
tabberd – zn	(sjieke) japon, (sjieke) jurk
tafeldoek – zn	tafelkleed
tak – zn	filiaal (bv. van bank), afdeling <i>Vgl. Eng. branch</i>
takbestuurder	manager van bijkantoor <i>Vgl. Eng. branch manager</i>
takbok – zn	hert <i>Opm.:</i> naast het woord <i>takbok</i> heeft in Afrika het woord <i>hert</i> ook voortbestaan, zij het alleen als geleerd woord. <i>Hert</i> werd praktisch vervangen door <i>takbok</i> , en hier en daar door <i>wildsbok</i> (zie <i>ald.</i>), wat zich laat verklaren door het feit dat herten oorspronkelijk niet in Zuid-Afrika voorkomen, maar antilopen wel. Een oorspronkelijk, niet-geleerd woord voor 'hert', <i>hart</i> , leeft nog voort in de naam van het inheemse ' <i>hartebees</i> ' (zie <i>ald.</i>), dat de vroege Hollandse kolonisten aan het Europese hert deed denken. Psalm 41:2-3 (42:2-3): <i>Soos 'n hert wat smag na waterstrome, so smag my siel na U, o God! My siel dors na God, na die lewende God; wanneer sal ek ingaan en voor die aangesig van God verskyn?</i> (Afr. Bijbelvert. van 1933/1953) <i>Soos 'n wildsbok smag na waterstrome, so smag ek na U, o God. Ek dors na God, na die lewende God. Wanneer kan ek gaan en voor God</i>

	<i>verskyn?</i> (Afr. Bijbelvert. van 1983) = 'Gelijk een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God! Mijn ziel dorst naar God, naar den levenden God; wanneer zal ik ingaan, en voor Gods aangezicht verschijnen?' (Statenvert.)' <i>Vgl. 'bok', 'hartebees', 'wildsbok'</i>
takel – ww	bedwingen, aanpakken, oplossen <i>Opm.: takel</i> betekent in het Afrikaans iets anders dan in het NL. omdat het woord onder invloed van het Engels semantisch is opgeschoven naar het (erop gelijkende) Eng. <i>tackle</i>. We hebben dus te maken met een leenvertaling die wsch. gestimuleerd is door fonetische overeenkomstigheid. <i>Vgl. 'aanspreek'</i>
takhaar – zn	verwilderde persoon met lange klittende haren
takkantoor – zn	bijkantoor <i>Vgl. Eng. branch office</i>
talle (mv) – zn, telw.	tal van <i>Ons werk saam met talle ander etniese groepe in die ontwikkeling van ons gemeenskap</i> – 'Voor de ontwikkeling van onze gemeenschap werken wij samen met tal van andere etnische groepen'
tamatie – zn	tomaat
tameletjie – zn	(culin.) kleverig, traditioneel toffeegebakje uit de Afrikaner- en Maleierkeuken; (overdr.) netelige kwestie, hoofdpijndossier Spreek uit met de klemtoon op de een-na-laatste klankvoet: <i>tamelêtjie</i>.
tandefee – zn	'tooth-fairy'; sprookjesfiguur die gewisselde tandjes van kinderen ophaalt
tannie – zn	tante; beleefde aanspreekvorm voor een oudere vrouw: mevrouw <i>Tannie</i> wordt gebruikt als beleefde doch vertrouwde aanspreekvorm tot vrouwen die ouder zijn dan de spreker. Hierbij wordt de derde persoon enkelvoud aangewend, in plaats van de te direct ervaren beleefdheidsvorm van de tweede persoon enkelvoud <i>u</i>: <i>Sal tannie dalk 'n koppie tee wil hê?</i> – 'Mevrouw, zoudt u misschien een kopje thee willen?' <i>Vgl. 'antie', 'oom', 'omie'</i>
tap – ww	uit een kraan of tap (laten) stromen; lekken <i>Opm.:</i> in tegenstelling tot in het NL., wordt dit werkwoord ook vaak onoverg. gebruikt:

	<i>Daar tap stadig koffie uit die fles</i> – 'Er komt langzaam koffie uit de thermosfles (gelekt)' <i>Vgl. 'lek'</i>
tapytsuring – zn	soort klaverzuring (<i>Oxalis glabra</i>)
tarentaal – zn	parelhoen (<i>Numida meleagris</i>)
tas – zn	koffer <i>Vgl. 'sak'</i>
Tas – zn	(gemeenz.) afk. van <i>Tassenberg</i> : een bekend wijnmerk <i>Maak los daardie boortjie en haal af jou das Want dies nie die bloutrein nie ons ry derde klas Gooi weg daardie soetskys en drink liewers Tas Dis nie goeie wyn nie, dis nie goeie wyn nie Maar dit proe eerste klas</i> – Koos Kombuis, <i>Travel in staail</i> (1994)
ta-ta – tw	tot ziens <i>Opm.:</i> het aan het Engels ontleende 'ta-ta' wordt nooit door mannen gebruikt maar juist door vrouwen.
teater – zn	bioscoop; operatiekamer <i>Vgl. voor betekenis Eng. theatre</i>
teatersuster – zn	operatiezuster, operatieassistente
teef – zn	teef (hond); slet, krenge De manier waarop <i>teef!</i> als scheldwoord gebruikt wordt, doet denken aan die van Eng. <i>bitch</i> ; verder is de betekenis dezelfde als in het NL.
teel – ww	fokken <i>Vgl. 'fokken'</i>
teel-, teelt- – woordd.	fok-, teelt- <i>teel(t)program</i> – 'teeltprogramma' (voor planten); 'fokprogramma' (voor dieren) <i>teelooi</i> – 'fokooi' <i>teelskaap</i> – 'fokschaap' <i>teelsog</i> – 'fokzeug', enz. <i>Vgl. 'teelmerrie'</i>
teelmerrie – zn	fokmerrie

teen – vz	tegen <i>Vgl. 'toon'</i>
teen-, teë- – <i>woordd.</i>	tegen- <i>Bijv. teendeel – 'tegendeel'; teëpraat – 'tegenspreken'</i>
teenliggaam – <i>zn</i>	antistof <i>Vgl. Eng. antibody</i>
teenwoordig, teenswoordig – <i>bw</i>	aanwezig, tegenwoordig (in de zin van 'aanwezig'; niet 'dezer dagen') <i>Vgl. 'deesdae'</i>
teerbemind – <i>bn</i>	intensivering van <i>bemind</i> : zeer bemind
teerpad – <i>zn</i>	geasfalteerde weg <i>Vgl. Eng. tar road</i>
teetyd – <i>zn</i>	thee-/koffiepauze <i>Vgl. Eng. tea time</i>
tegelykertyds – <i>bn</i>	gelijktijdig <i>Vgl. 'destyds'</i>
teiken – <i>zn</i>	doelwit, schietschijf; (<i>overdr.</i>) mikpunt <i>Die minister was die teiken van spot toe hy gesê het hy het geen omkoopgeld gevat nie – 'De minister was het mikpunt van spot toen hij zei dat hij geen steekpenningen had aangenomen'</i> Voor de betekenis <i>vgl. Eng. target</i>
teiken – <i>ww</i>	de pijlen richten op, mikken op Voor de betekenis <i>vgl. Eng. to target</i>
teken – <i>zn</i>	teken; bord (verkeersbord, bord met opschrift) <i>Vgl. voor tweede betekenis Eng. sign</i>
tekkie – <i>zn</i>	gympie, gymshoen Alleen in Zuid-Afrika is dit woord bekend. Zowel in het Afrikaans als in het Zuid-Afrikaans Engels (' <i>tackie</i> ') is dit woord algemeen.
teller – <i>zn</i>	kassier <i>Vgl. Eng. teller</i>
teneergedruk – <i>zn</i>	gedeprimeerd
tennisbeskuit – <i>zn</i>	soort kaakje (doorgaans van het Zuid-Afrikaanse koekjesmerk <i>Tennis</i>)
tentatief – <i>bn</i>	voorlopig
tepelnoors – <i>zn</i>	laagblijvende, pollen vormende, zeer stekelige wolfsmelksoort met wit melksap uit de Oost-Kaap: ook <i>voetangel</i> genaamd (<i>Euphorbia</i>)

	<i>mammillaris)</i> <i>Vgl. 'knuppelnoors', 'soetnoors', 'suurnoors', 'voetangel'</i>
terg – ww	pesten, plagen; (w.g.) tergen <i>Opm.: terg heeft, wsch. onder invloed van het enigszins gelijkluidende Eng. to tease, hoofdzakelijk de betekenis van 'plagen', 'pesten' gekregen:</i> <i>Moenie kwaad word nie; ek terg jou sommer 'n bietjie</i> – 'Niet kwaad worden; ik plaag je maar een beetje' <i>Vgl. 'boelie', 'lol', 'neul', 'pla', 'skoor', 'verpes'</i>
tering – zn	tuberculose
tert – zn	korstgebak, vlaai Dus niet zozeer een taart als wel een deegkorst met ondiepe zijkanten, zonder korst bovenop, met vulling uiteenlopend van puddingachtige vla [melktert] of zoete rijstevulling [rystert] tot compôte [vrugttert] en iets hartigs [souttert]) <i>Vgl. voor de betekenis Eng. tart</i> <i>Vgl. 'koek', 'krummeltert', 'melktert', 'rystert', 'souttert'</i> (fig.) slet, vrouw van lichte zeden <i>Vgl. 'koek'</i>
t-hemp – zn	t-shirt
tiekieboks – zn	betaaltelefoon Ontleend aan Z.-Afr. Eng. <i>tickey box</i> ; vernoemd naar <i>tickey</i> , de bijnaam van de oude Z.-Afr. <i>threepence</i> -munt. Deze bijnaam is op zijn beurt ontleend aan het rinkelend geluid dat de munt na inworp in automaten maakte.
tiekiedraai – ww	rondedans
tiemie – zn	tijm (<i>Thymus spp.</i>)
tier – zn	tijger <i>Opm.: ten onrechte wordt met tier soms ook het luipaard aangeduid</i>
tierboskat – zn	serval (een katachtige: <i>Leptailurus serval</i>)
tierkat – zn	poema (<i>Puma concolor</i>)
tierwolf – zn	volksnaam voor gevlekte hyena (<i>Crocuta crocuta</i>) <i>Vgl. 'erdwolf', 'strandwolf', 'wolf'</i>
tik – zn	methamfetamine, <i>crystal meth</i> (zeer verslavende, slopende drug) <i>Vgl. 'blou'</i>
tikkop – zn	methamfetaminegebruiker

tikmasjien – zn	typemachine
tikster – zn	typiste
tjaila – ww	na werk naar huis gaan, na werk op huis aan gaan <i>Ek tjaila maar, ouens!</i> – 'Jongens, ik ga lekker naar huis!'
tjailatyd – zn	tijd waarop men naar huis gaat vanuit werk
tjakalaka – zn	stoofgerecht van groenten (bonen, tomaten, wortelen, ui, kerrie, knoflook) <i>Vgl. 'stampmielies'</i>
tjalie – zn	schouderdoek, omslagdoek (vierkanten doek over schouders gedragen; vaak bij klederdrachten) <i>Vgl. 'serp'</i>
tjank – zn	jankgeluid <i>Uitdr.: iemand / iets se tjank aftrap</i> – 'van iemand of van iets lastigs afgeraken', 'korte metten maken met iemand of iets lastigs'
tjank – ww	janken
tjankbalie – zn	huilebalk
tjap – zn	stempel
tjap – ww	stempelen, van een stempel voorzien
tjek – zn	cheque (v. bankrekening)
tjello – zn	cello
tjienkerientjee – zn	decoratieve, giftige vogelmelksoort met witte bloemen (<i>Ornithogalum thyrsoides</i>) De 'zuidenwindlelie' – waarvan naar verluidt de delen het geluid 'tsjink-tsjink' maken wanneer ze tegen elkaar gewreven worden
tjoepstil – bn	doodstil
tjoggem – ww	melk rechtstreeks vanuit de speen van een koe drinken <i>Vgl. 'klêza'</i>
tjomma – zn	aanspreekvorm voor goede vriend <i>Vgl. 'tjommie'</i>
tjommie – zn	maatje, gabber, goede vriend < Eng. <i>chum</i> , 'naaste vriend' + verkleiningsachtervoegsel <i>-ie</i> . <i>Vgl. 'tjomma'</i>

tjokka – zn	Kaapse pijlinktvis: pijlinktvis uit de Zuid-Afrikaanse kustwateren (<i>Loligo vulgaris reynaudii</i>) Wordt als calamares verkocht en gegeten.
tjops – zn	speciale stukken varkensvlees voor op de <i>braai</i> Vgl. 'karmenaadjies' en Eng. <i>chops</i>
tjorrie – zn	oude vrachtwagen
tjorts – tw	proost
toe – bn	dicht, gesloten <i>Maak die deur toe</i> – 'Doe de deur dicht' <i>Alle winkels is Sondae toe</i> – 'Alle winkels zijn op zondag gesloten'
toe – bw	toen De persoonsvormen in een verledentijdszin met <i>toe</i> worden meestal in de tegenwoordige tijd vervoegd: <i>Toe gaan staak hulle</i> – 'Toen gingen ze staken'. <i>Hy sê toe vir my 'Nee, jy moet maar self jou probleme uitsorteer'.</i> – 'Hij zei toen tegen mij: "Nee, je moet zelf maar je problemen oplossen".' <i>Uitdr.: Toe nie!</i> – 'Niet dus!' / 'Maar niet heus!' (als weerlegging van een bewering of verwachting)
toe – tw	toe, toe nou <i>Nou, toe</i> – 'Kom op'
toebalkon – zn	dichtgebouwd balkon
toebroodjie – zn	boterham, sandwich
toedraai – ww	inpakken (met papier) <i>Sjoe, maar hierdie geskenkie is mooi toegedraai, hoor!</i> – 'Jeetje, dit cadeautje is mooi ingepakt, zeg!'
toegeer vir – ww	voorrang verlenen aan <i>Gee toe vir voetgangers</i> – Verleen voorrang aan voetgangers. Vgl. Eng. <i>to yield for</i>
toeka: uit toeka se dae – uitdr	lang geleden Vgl. 'hoeka'
toekenning	toekenning; prijs, <i>award</i> ; (prijs)uitreiking <i>Hierdie toekenning is 'n regte hupstoot vir my werk</i> – 'Deze prijs is echt een stimulans voor mijn werk'

	<i>Vanaand sal die 93ste Oscar-toekenningsaand regstreeks op televisie uitgesaai word</i> – 'Vanavond zal de 93ste Oscaruitreiking rechtstreeks op televisie uitgezonden worden'
toelaat – ww	toestaan, toelaten; toestemming krijgen om... <i>Opm.:</i> in het Afrikaans hoort men zelden 'toestaan'; men zegt eerder 'toelaat' waar men in het NL. 'toestaan' zou zeggen. Bijvoorbeeld: <i>Ons kan nie sulke gedrag in die Nuwe Suid-Afrika toelaat nie</i> – 'Wij kunnen zulk gedrag in het Nieuwe Zuid-Afrika niet toestaan' <i>By hierdie vergadering word net swart joernaliste toegelaat</i> – 'Bij deze vergadering worden slechts zwarte journalisten toegelaten' <i>Toeriste word toegelaat om foto's van die paleis te neem</i> – 'Het wordt toeristen toegestaan / toeristen krijgen toestemming foto's van het paleis te maken'
toesak ww	van alle kanten overvallen, binnenvallen, overvallen, insluiten, benaderen; neerdalen, zich om iets sluiten <i>Vgl. 'uitsak'</i>
toep – zn, bw	app (smartphoneapplicatie) <i>Vgl 'toepassing', 'toestel'</i>
toepassing – zn, bw	toepassing; app (smartphoneapplicatie) <i>Vgl 'toep', 'toestel'</i>
toestel – zn	toestel, apparaat; instrument, werktuig, hulpmiddel, <i>tool</i> <i>Opm.:</i> heel vaak wordt in het Afr. <i>toestel</i> gebruikt waar men in het NL. 'apparaat', 'werktuig', hulpmiddel, '<i>tool</i>' of 'instrument' zou zeggen. <i>Toestel</i> wordt derhalve veel vaker in het Afrikaans dan in het NL. gebruikt. De betekenissen 'instrument', 'tool', enz. zijn wsch. onder invloed van het, fonetisch enigszins op '<i>toestel</i>' gelijkende, Eng. <i>tool</i> ontstaan. We hebben dus wellicht te maken met een leenvertaling die gestimuleerd is door fonetische overeenkomstigheid. <i>'n Guillotine is 'n toestel waarmee mense (as 'n vorm van doodstraf) onthoof word.</i> – 'Een guillotine is een apparaat waarmee mensen (als een vorm van doodstraf) onthoofd worden' <i>My bluetooth kan die toestel nie vind nie</i> – 'Mijn bluetooth kan het apparaat niet vinden' <i>'n Juk is 'n toestel om twee osse langs mekaar in te span</i> – 'Een juk is een instrument om twee ossen naast elkaar in te spannen' <i>Dit is 'n nuwe digitale toestel waarmee jy maklik aanlyn aankope kan doen</i> – 'Dit is een nieuwe digitale <i>tool</i> waarmee je makkelijk online aankopen kunt doen' <i>Pedometer is 'n handige toestel vir mense wat belangstel om genoeg oefening en miskien 'n bietjie motivering te kry</i> – '<i>Pedometer</i>' is een

	handige <i>tool</i> voor mensen die geïnteresseerd zijn in het krijgen van genoeg beweging en misschien een beetje motivatie' <i>Vgl. 'toep', 'toepassing'</i>
toet – <i>bn, bw</i>	lang geleden
toetentaal – <i>zn</i>	geheel en al (spreek uit als "toet-en-taal")
toets – <i>ww</i>	toetsen, testen, uitproberen <i>Opm.:</i> in tegenstelling tot het Nl. <i>toetsen</i> heeft het Afrikaanse werkwoord <i>toets</i> helemaal dezelfde betekenis als het Engelse werkwoord <i>to test</i> aangenomen, en hebben we dus met een leenvertaling uit het Engels te maken: <i>Ek toets myself deur ou vraestelle deur te werk</i> – 'Ik test mijzelf door oude proefwerken door te nemen' <i>Sy is getoets vir MIV/VIGS en volgens die suster het die uitslag gewys dat sy MIV-positief is</i> – 'Zij is getest op HIV/AIDS en volgens de verpleegster toonde de uitslag aan dat zij HIV-positief is'
toets – <i>zn</i>	toets, test, testwedstrijd (cricket) <i>Opm.:</i> de betekenis van het Afrikaanse woord <i>toets</i> is dezelfde geworden als die van het Engelse woord <i>test</i> , en hebben we dus met een leenvertaling uit het Engels te maken: <i>Suid-Afrika het dag een van die eerste toets teen Pakistan oorleef</i> – 'Zuid-Afrika heeft dag een van de eerste testwedstrijd tegen Pakistan overleefd' <i>Die dokter het self die diabetestoets gedoen</i> – 'De dokter heeft zelf de diabetestest afgenomen'
toevou – <i>ww</i>	dichtvouwen
toevoulêr – <i>zn</i>	stofklepmap
toiings – <i>zn</i>	aan flarden gescheurde kleren
tokkelossie, tokkelos, tokkelosj – <i>zn</i>	kleine fabelfiguur die 's nachts je bed inkruipt om je te wurgen
toktokkie – <i>zn</i>	kever die hoorbaar met het achterlijf op de grond klopt (<i>Dichtha spp.</i> en <i>Psammodes spp.</i>)
toktokkie – <i>ww</i>	belletje trekken
tolbos – <i>zn</i>	volksnaam voor compact groeiende struikjes uit de Proteafamilie (<i>Leucadendron spp.</i>); struikjes in droge streken die van de grond losraken en rollend door de wind worden meegevoerd: ' <i>tumbleweed</i> '
toneel – <i>zn</i>	toneel; plaats (v.e. misdrijf, gebeurtenis, ongeval) De tweede betekenis, die van 'plaats van misdrijf, gebeurtenis,

	ongeval', duidt op een semantische uitbreiding onder invloed van het Engels, dat ook in beide betekenissen <i>scene</i> gebruikt. We hebben hier dus te maken met een Engelse leenvertaling. Gebruik Afr. <i>verhoog</i> voor de betekenis 'toneel' (zie ald.) <i>Vgl.</i> 'verhoog'
tonnel – <i>zn</i>	tunnel
toom – <i>zn</i>	hoofdstel
toon – <i>zn</i>	teen <i>Vgl.</i> 'teen'
toor – <i>ww</i>	toveren; goochelen <i>Vgl.</i> 'betower', <i>goël</i>
toordery – <i>zn</i>	toverij / tovenarij; gegoochel
toordokter – <i>zn</i>	medicijnman, traditionele genezer in Afrika <i>Vgl.</i> 'sangoma'
toornaar – <i>zn</i>	tovenaar
toring – <i>zn</i>	toren; toorn
torring – <i>ww</i>	tergen, kwellen <i>aan iemand torring</i> – 'iemand kwellen, lastigvallen'
tou opgooi – <i>ww</i>	de moed laten zakken
toustaan – <i>ww</i>	in de rij staan <i>Vgl.</i> Eng. <i>to stand in line</i>
touwys: <i>iemand touwys maak – uitdr.</i>	iem. wegwijs maken
traak – <i>ww</i>	storen, 'raken' <i>Dit traak my nie</i> – 'Het stoort mij niet' <i>Vgl.</i> 'traak-my-nie-agtig', 'traak-my-nie-agtigheid', 'steur'
traak-my-nie-agtigheid – <i>zn</i>	onverschilligheid, onvermurwbaarheid, de illusie dat je onkwetsbaar bent
traak-my-nie-agtig – <i>bn</i>	onverschillig, onvermurwbaar, zich onkwetsbaar wanend <i>Hierdie siniese vent het 'n traak-my-nie-agtige houding</i> – 'Deze cynische vent heeft een onvermurwbare houding'

transformeer – ww	transformeren, omvormen Vooral m.b.t. de Z.A. politiek van het zich ontdoen van 'blanke' symbolen, oude 'blanke' plaats- en straatnamen, het doorvoeren van 'positieve discriminatie' tegen blanken, enz. <i>Vgl. 'regstel' en 'bemagtiging'</i>
transito – zn	doorvoer
transitorooftog – zn	overval op waardetransport
trapsoetjies – zn	kameleon (<i>Chamaeleontidae</i>); slome, slome duikelaar <i>Vgl. 'trapsuutjies', 'verkleurmannetjie'</i>
trapsuutjies – zn	kameleon (<i>Chamaeleontidae</i>) <i>Vgl. 'trapsoetjies', 'verkleurmannetjie'</i>
trassie – zn	(<i>neerh.</i>) travestiet, hermafrodiet <i>Vgl. 'moffie', 'poefter'</i>
tree (tree uit) – ww	functie neerleggen, afscheid nemen van een functie / betrekking <i>Weens sy gesondheid moes hy uit internasionale krieket tree – 'Vanwege zijn gezondheid moest hij afscheid nemen van het internationale cricket'</i> <i>Vgl. Eng. to retire from</i>
treffer – zn	hit (muziek)
trek – ww	verhuizen (denk aan <i>Die Groot Trek</i> in 1836s-1838); gelijken (<i>op iemand trek – 'op iemand gelijken'</i>)
trek – zn	trek, migratie
treklavier – zn	accordeon <i>Vgl. 'konsertina'</i>
trekpas: <i>iem. die trekpas gee – uitdr.</i>	iem. naar huis sturen, iem. wegsturen
troei! – tw	terug! (tegen paarden, ossen) <i>Vgl. 'hoi!', 'tru!' en 'hokaai'</i>
troeteldier – zn	klein huisdier (hond, kat, cavia, enz.)
tromme zn	drums, trommels
trompop – bw	van dichtbij, recht voor z'n raap; plotseling
trompoppie – zn	majorette

trok <i>zn</i>	vrachtwagen <i>Vgl. Eng. truck</i> <i>Vgl. 'lorrie'</i>
trokdrywer <i>zn</i>	vrachtwagenchauffeur <i>Vgl. Eng. truckdriver</i>
tronk <i>zn</i>	gevangenis, bajes, nor, lik
tronkstraf <i>zn</i>	gevangenisstraf
tronkvoël <i>zn</i>	bajesklant
trop <i>zn</i>	kudde
tros <i>zn</i>	tros; (<i>gemeenz.</i>) balzak, scrotum
troue <i>zn</i>	bruiloft, trouwerij <i>Vgl. 'bostroue'</i>
tru! – <i>tw</i>	terug! (tegen paarden, ossen) <i>Vgl. 'hoi!', 'troei!' en 'hokaai'</i>
trurat – <i>zn</i>	versnelling voor achteruit <i>in trurat</i> – 'in z'n achteruit', 'op de achteruitstand'
truspieël – <i>zn</i>	achteruitkijkspiegel
tsamma – <i>zn</i>	op watermeloen gelijkende wilde meloen, ook <i>kafferwaatlemoen</i> genaamd (<i>Citrullus amarus</i> , syn. <i>C. caffer</i>) <i>Vgl. 'botterskorsie', 'kafferwaatlemoen', 'makataan', 'maranka', 'murgpampoentjie', 'pampoen', 'skorsie', 'spanspek', 'waatlemoen'</i>
tsek! – <i>tw</i>	ga weg!, rot op! (afk. v. < <i>voertsek</i> < 'voort zeg ik') Ook <i>voertsek!</i> , <i>voetsek!</i> <i>Vgl. 'fokof', 'voertsek'</i>
tsotsitaal – <i>zn</i>	op het Afrikaans gebaseerd sociolect, oorspr. een boeventaal, in de zwarte woonbuurten van Gauteng – thans populair onder zwarte jeugd (ook <i>isicamtho</i> genoemd) <i>Vgl. 'Fanakalo'. 'flaaitaal'</i>
tuimeldroër – <i>zn</i>	droogtrommel <i>Vgl. Eng. tumble drier</i>
tuinkers – <i>zn</i>	zie 'waterkers'
tuinmaak – <i>ww</i>	tuinieren
tuis – <i>bw</i>	thuis

tuis gaan – ww	logeren <i>Vgl. 'loseer', 'oorslaap'</i>
tuiste zn	thuis, tehuis, onderkomen
Tuk, Tukkies (mv. Tuks, Tukkies) – zn	student van de Universiteit van Pretoria
tulp – zn	geen tulp, maar verzamelnaam voor inheemse bolgewasjes die tussen gras of op droge plekken groeien, en taaie sprieten en een irisachtige bloem voortbrengen (<i>Moraea spp.</i>) Nauw verwant aan het 'uintjie' (zie ald.)
TV-braai – zn	Zuid-Afrikaanse 'tv-barbecue': kleine elektrische grill voor binnenshuis op de tafel of op de bar; met overdekt warmte-element bovenop en lekbak onderin met roostertje erop, waarop vlees geroosterd ('gebarbecued') kan worden <i>Vgl. 'braai'</i>
twak – zn	tabak; (<i>gemeenz.</i>) onzin; (<i>gemeenz.</i>) dwaze kerel <i>Vgl. 'snert', 'bog'</i>
twakkerig – bn	onzinnig, dwaas
tweegatjakkals – zn	doortrapte meeprater
tydeloos – bn	tijdsloos
tydens – vz	tijdens <i>Tydens</i> wordt als verheven taalgebruik beschouwd; gewoonlijk zegt men <i>gedurende</i> (zie ald.)
tydgleuf – zn	zendtijd, uitzendtijd, tijdstip <i>Vgl. Eng. time-slot</i>
tydperk – zn	periode <i>Opm.:</i> wat in het NL 'tijdperk' betekent, is in het Afrikaans 'era'. Het Afrikaanse 'tydperk' kan ook, bijvoorbeeld, een tijdspanne van twee maanden beslaan, maar niet miljoenen jaren, zoals in het NL. <i>In die tydperk van einde Mei tot einde Junie het ons reën gehad</i> – 'Gedurende de periode van eind mei tot eind juni hebben we regen gehad' <i>Vgl. 'era'</i>
tydsberekening – zn	timing <i>Sy tydsberekening op die konsertina was fenomenaal</i> – 'Zijn timing op de concertina was fenomenaal'
U	

ui – zn	ui
uintjie – zn	inheems bolgewasje dat vooral tussen het gras groeit en meestal uit maar een of twee heel lange, taaie sprieten bestaat, waaruit een irisachtig bloemetje voortkomt (<i>Moraea spp.</i>) Het woord is verwant aan het Ned. woord <i>ajuin</i> , 'ui'. <i>Vgl. 'tulp'</i>
uintjieskweek – zn	knolcyperus: onkruid met bolletjes als het <i>uintjie</i> (<i>zie ald.</i>) en blaadjes als <i>kweek</i> (<i>zie ald.</i>) (<i>Cyperus esculentus</i>)
uitblaker – ww	uit de school klappen, aan de grote klok hangen, iets vertrouwelijks of geheims luidruchtig verkondigen
uitbuit – ww	uitbuiten; exploiteren, winnen (ook van b.v. delfstoffen)
uitbuiting – zn	uitbuiting; exploitatie, winning (ook van b.v. delfstoffen)
uitdolf / uitdolwe – ww	diep uitgraven
uitdruk – zn	uitdraai (v.e. printer)
uitdruk – ww	uitdraaien, afdrukken (v.e. printer)
uitduik – ww	uit het water halen, opvissen, uit het water vissen, uit het water redden <i>Vir vanaand het ons vars krewes uitgeduik uit die see!</i> – 'Voor vanavond hebben we verse kreeften uit zee opgevis!' <i>Hulle het onsuksesvol geprobeer om die drenkelinge uit te duik</i> – 'Ze hebben zonder succes geprobeerd de drenkelingen aan boord te brengen / aan wal te brengen.'
uiteet – ww	uit eten gaan, buiten de deur eten <i>Een van die dinge wat ek graag op my vakansie doen is uiteet</i>
uitgaan – ww	uitgaan, naar buiten gaan, ergens uit gaan; (vaak <i>uitgaan met</i>) – afspraakjes maken (een liefdesrelatie aanknopen); verkering hebben, een relatie hebben <i>Kerneels en ek het twee jaar uitgegaan voor hy die jawoord gevra het</i> – 'Kerneels en ik hadden twee jaar verkering voordat hij het jawoord vroeg'
uitgaand – bn	demissionair
uitgetel – bn	moe, uitgeput
uitgevat – bn	chique gekleed
uithaler- – woordd.	woorddeel in samenstellingen dat voortreffelijkheid uitdrukt <i>Jou dogter is sommer 'n uithalerstudent!</i> – 'Jouw dochter is echt een uitblinker!'

uithangplek – zn	uitgaansgelegenheid
uitkap – ww	uitkappen; uithouwen; met hard werk een reputatie, carrière, rol tot stand brengen, met grote moeite iets vormgeven De derde betekenis, 'met hard werk een reputatie, carrière, rol tot stand brengen, met grote moeite iets vormgeven', wijkt sterk af van het NL.: <i>U stem sal kan bydra tot die uitkap van 'n nuwe, beter roetekaart vir ons land se toekoms</i> – 'Uw stem zal kunnen bijdragen tot het tot stand brengen van een nieuwe, betere routekaart voor de toekomst van ons land' <i>Opm.:</i> dergelijk gebruik van <i>uitkap</i> is waarschijnlijk een door fonetische overeenkomst gestimuleerde leenvertaling van Eng. <i>carve out</i>.
uitken – ww	identificeren, herkennen uit velen <i>Hoe kan 'n mens giftige sampioene uitken?</i> = 'Hoe kun je giftige paddestoelen identificeren / herkennen?' <i>Die optelkind was uitgeken as Desmond Radebe</i> – 'De vondeling werd geïdentificeerd als Desmond Radebe'
uitklim – ww	uitstappen; klimmend de top van een berg bereiken; uitklimmen
uitlander – zn	buitenlander
uitlos – ww	met rust laten <i>Los my uit!</i> – 'Laat me met rust!' / 'Houd mij erbuiten!' <i>Jy moet die vroumense uitlos</i> – 'Laat die vrouwen toch met rust' / 'Houd je maar niet bezig met vrouwen'
uitoorlê – ww	overtroeven
uitrusters – zn	kledingwinkel
uitsaai – ww	uitzenden (radio/tv)
uitsaaiorporasie – zn	omroepstichting
uitsak: <i>die reën sak uit</i> – <i>uitdr.</i>	het regent <i>Vgl. 'toesak'</i>
uitset (mv. uitsette) – zn	uitstoot; productie, product; (<i>elektr.</i>) uitgangsvermogen, uitgangsspanning; (<i>comp.</i>) output <i>Die begrotingstekort het tot 13% van die nasionale uitset gestyg</i> = 'Het begrotingstekort is opgelopen tot 13% van het bruto nationaal product.' <i>Vgl. Eng. output</i> <i>Vgl. 'inset'</i>

uitsluitlik – <i>bn</i>	uitsluitend
uitsorteer – <i>ww</i>	uitsorteren; oplossen (v. problemen); bij iem. orde op zaken stellen; straffen <i>Vgl. Eng. to sort out</i>
uitstaande – <i>bn</i>	uitstekend, geweldig, onovertroffen < Eng. <i>outstanding</i>
uitstalkas – <i>zn</i>	vitrine, etalage
uitstalling – <i>zn</i>	expositie, tentoonstelling <i>Vgl. 'skou'</i>
uittree – <i>ww</i>	aftreden, functie neerleggen <i>Vgl. 'tree'</i>
uitvat – <i>ww</i>	uitdossen; met iem. uitgaan (café, restaurant) ' <i>Ek vat my meisie uit vir 'n ete.</i> ' – 'Ik neem mijn vriendin (mee) uit eten.' <i>Opm.:</i> samenstellingen met het werkwoord 'vat' gelden als een informele variant van 'neem'. ' <i>Ek neem my meisie uit vir 'n ete</i> ' klinkt dan ook iets sjieker.
uitvee – <i>zn</i>	uitvegen, schoonvegen, wissen, uitwissen, uitvlakken, uitgommen/-gummen, verwijderen (van [computer]data, e-postberichten, enz.) <i>Opm.:</i> deze betekenissen tonen aan dat 'uitvee' een op een gebruikt wordt met het Eng. werkwoord <i>to erase</i> .
uitveër – <i>zn</i>	gummetje, vlakgom <i>uitveër</i> is een leenvertaling van Eng. <i>eraser</i> <i>Vgl. 'gom'</i>
uitwaai – <i>ww</i>	(<i>krachtige term</i>) te maken hebben, aangaan <i>Dit het niks met jou uit te waai nie!</i> – 'Dit heeft niets met jou te maken! / Dit gaat jou niets aan!' (<i>uitdr.</i>) <i>Dit het niks met die prys van eiers uit te waai nie</i> – 'Dat heeft er helemaal niets mee te maken'
umfaan – <i>zn</i>	Zie 'oemfaan'
unie – <i>zn</i>	vakbond
Unie – <i>zn</i>	de Unie van Zuid-Afrika: (1910-1961) voorloper van de Republiek van Suid-Afrika, ontstaan na samenvoeging van de Britse kolonies Kaap de Goede Hoop, Natal, Transvaal en Oranjerivierkolonie
Unie van Suid-Afrika – <i>zn</i>	van 1910 t/m 1961 voorloper van de Republiek van Suid-Afrika, ontstaan na samenvoeging van de Britse kolonies Kaap de Goede Hoop, Natal, Transvaal en Oranjerivierkolonie

V	
vaak / vakerig – <i>bn</i>	slaperig <i>Opm.:</i> ook in bep. NL. dialecten, zoals in dat van Katwijk, wordt dit woord gebruikt om er 'slaperig' mee uit te drukken. De algemener bekende figuur Klaas Vaak (<i>Klaas Vakie</i> in Zuid-Afrika) is een herinnering aan het algemener gebruik van deze term. De algem. NL. betekenis van het bijw. 'vaak' (dikwijls) moet in het Afrikaans met '<i>dikwels</i>' of '<i>baie</i>' uitgedrukt worden (<i>zie ald.</i>).
vaalhaar – <i>zn</i>	iem. met kleurloos, futloos haar
vaalhaar – <i>bn</i>	met kleurloos, futloos haar
vaalkorhaan – <i>zn</i>	<i>Zie 'korhaan'</i>
Vaalpens – <i>zn</i>	schertsende benaming voor Transvaler (inwoner v.d. hist. provincie of Boerenrepubliek Transvaal) <i>Vgl. 'Valie'</i>
vaar – <i>ww</i>	varen; presteren, het doen <i>Hoe het die sokkerspan gevaar?</i> – 'Hoe heeft het voetbalteam gepresteerd / het gedaan?' <i>Vgl. Eng. to fare</i>
vadoek – <i>zn</i>	theedoek
Valie – <i>zn</i>	schertsende benaming voor Transvaler (inwoner v.d. hist. provincie of Boerenrepubliek Transvaal) <i>Vgl. 'Vaalpens'</i>
valskerm – <i>zn</i>	parachute
van – <i>zn</i>	achternaam <i>Vgl. 'nooiensvan'</i>
van – <i>vz</i>	1. van <i>Kaapstad is een van die mooiste stede van die wêreld</i> – 'Kaapstad is een van de mooiste steden van de wereld' 2. (<i>van die</i>) 'sommige', 'enkele', 'niet alle' <i>Opm.:</i> met <i>van die</i> kan men naar een deel van een groep verwijzen. Bijvoorbeeld: <i>Van die passasiers het baie bang geraak toe die vliegtuig so begin skud</i> – 'Sommige passagiers werden erg bang toen het vliegtuig zo begon te schudden' <i>Mense is onbetroubaar. Wel, nie alle mense nie: ván die mense is onbetroubaar.</i> – 'Mensen zijn onbetrouwbaar. Nou ja, niet alle mensen: sómmige mensen zijn onbetrouwbaar.'

	3. over <i>Ons praat van die onophoudelike kragonderbrekings in ons woonbuurt</i> – 'We hebben het over / praten over de onophoudelijke stroomstoringen in onze wijk' <i>Waarvan praat jy?</i> – 'Waar heb je het over?' Hieraan is ontleend het Eng., in het Nl. niet te vertalen, gebruik van <i>van</i> in combinatie met <i>vergeet</i>: <i>Ek het daarvan vergeet</i> – 'Dat ben ik vergeten' (m.a.w. 'Dat weet ik niet meer') Dit gebruik van '<i>van</i>' is gevormd naar Eng. <i>about</i>: <i>Ons praat van...</i> – <i>We are talking about...</i> En gevolgelyk: <i>Het jy vergeet van jou belofte?</i> – <i>Did you forget about your promise?</i> Aan dit Eng. gebruik is verder ontleend de constructie bij 4.: 4. (zegsw.) <i>wat van...?</i> – 'en...?', 'en ... dan?', 'geldt dit ook voor...?', 'en ... ook?' <i>Duitsland is 'n baie groot land. En wat van Nederland?</i> – 'Duitsland is een heel groot land. En Nederland?' (< Eng. <i>And what about...?</i>) <i>Julle beskuldig my van onbetroubaarheid. Maar wat van julle?</i> – 'Jullie beschuldigen mij van onbetrouwbaarheid. Maar jullie dan?' (< Eng. <i>But what about...?</i>) <i>Vgl. 'se'</i>
vandag – <i>bw</i>	vandaag
vandat – <i>bw</i>	sinds <i>Vandat hy 'n minister is, is hy omtrent nooit by die huis nie</i> – 'Sinds hij minister is, is hij vrijwel nooit thuis'.
vandeemaand – <i>bw</i>	deze maand
vandeeweek – <i>bw</i>	deze week
vanieljegeursel – <i>zn</i>	vanille-essence
vanjaar – <i>bw</i>	dit jaar
vanoggend (spr. 'va-oggend') – <i>bw</i>	vanochtend, vanmorgen, deze ochtend <i>Goeiemôre! Hoe gaan dit met jou vanoggend?</i> – 'Goedemorgen! Hoe gaat het met jou, deze ochtend?'
vanslewe, vanslewe, vammelewe – <i>bw</i>	van vroeger, lang geleden

vantevore – <i>bw</i>	eerder <i>Ek het haar nie vantevore in die park gesien nie</i> – 'Ik heb haar niet eerder in het park gezien' <i>Die kos is nog meer besonders as vantevore</i> – 'Het eten is nog bijzonderder dan eerder' <i>Opm.:</i> NI. 'van tevoren' (dus 'ergens aan voorafgaand') wordt in het Afrikaans uitgedrukt met <i>vooraf</i> . <i>Vgl.</i> 'liewer(s)', 'vooraf', 'vroeeër'
varing – <i>zn</i>	(<i>bot.</i>) varen
vark – <i>zn</i>	varken
varkie – <i>zn</i>	big, biggetje; zeevissoort van de grombaarzenfamilie (<i>Pomadasys olivaceus</i>); in onbruik geraakte vloeistofmaat
varkoor, varkblom – <i>zn</i>	witte aronskelk (<i>Zantedeschia aethopica</i>)
varktjop – <i>zn</i>	varkenskarbonade
varkvleis – <i>zn</i>	varkensvlees
vars – <i>bn</i>	vers, fris; jofel (vooral in ontkenningen: <i>Nie 'n vars plek nie</i> – 'Niet een jofele plek') <i>Vgl.</i> 'vers'
vas – <i>bn</i>	stevig, vast, snel
vasbrand – <i>ww</i>	vastlopen
vasbyt – <i>ww</i>	volhouden, doorzetten, zich vastbijten (in iets)
vasgevang	gevangen
vaskeer – <i>zn</i>	iem. in het nauw drijven, klemrijden
vassteek – <i>ww</i>	vast blijven zitten; ook vastmaken (met spelden) <i>in die modder vassteek</i> – 'in de modder vast blijven zitten'
vastrap – <i>zn</i>	snelle dans bij boeremusiek <i>Vgl.</i> 'seties'
vastrapplek – <i>zn</i>	steunpunt
vasval – <i>ww</i>	in de modder vastzitten
vasvat – <i>ww</i>	stevig vasthouden
vasvrawedstryd – <i>zn</i>	quiz
vat – <i>ww</i>	pakken, nemen, vatten, snappen/begrijpen; (vaak met <i>aan</i>) aanraken;

	<i>iemand vir koffie vat</i> – 'iemand mee (uit)nemen voor een kopje koffie' <i>Vgl. 'boekevat', 'kortvat', 'rondvat', 'saamvat', 'uitvat', 'vatterig'</i>
vatlappie – <i>zn</i>	pannenlap
vatterig – <i>bn</i>	handtastelijk, plakkerig, te aanhalig
vee / veeg – <i>ww</i>	vegen <i>Vgl. 'uitvee'</i>
veearts – <i>zn</i>	veearts, dierenarts <i>Opm.: overeenkomstig het Eng. <i>vetenarian</i> en <i>vet</i> kent het Afrikaans niet, zoals het NL, een aparte benaming voor een dierenarts:</i> <i>Ons het die hondjie opgetel en veearts toe geneem</i> – 'We hebben het hondje opgepikt en naar de dierenarts gebracht'
veër – <i>zn</i>	bezem
veganies – <i>bn</i>	veganistisch
vel – <i>zn</i>	huid <i>Opm.: Het Afrikaanse woord 'huid' betekent in het NL. alleen <i>gevilde dierenhuid</i></i> <i>Vgl. 'huid', 'kopvel' en 'velkleur'</i>
veldfiek – <i>zn</i>	openluchtbioscoop <i>Vgl. 'inryteater'</i>
veldpou – <i>zn</i>	<i>Zie 'korhaan'</i>
veldtog – <i>zn</i>	veldtocht; campagne <i>Ondersteun ons verkiesingsveldtog!</i> – 'Steun onze verkiezingscampagne!'
velkleur – <i>zn</i>	huidskleur
vellie – <i>zn</i>	lederen of suède schoen <i>Vgl. 'velskoen'</i>
velling – <i>zn</i>	velg
veloorplanting – <i>zn</i>	huidtransplantatie
velskoen – <i>zn</i>	lederen of suède schoen <i>Vgl. 'vellie'</i>
vennoot – <i>zn</i>	vennoot, zakenpartner, partner <i>As jou eenmansmaatskappy groei is jy verplig om 'n swart vennoot te kry</i> – 'Als jouw eenmansbedrijf groeit ben je verplicht een zwarte partner te vinden'

	<i>My vrou is meer as 'n besigheidsvennoot: sy is my lewensvennoot, my sielsmaat</i> – 'Mijn vrouw is meer dan een zakenpartner: zij is mijn levenspartner, mijn zielsverwant'
vennootskap – zn	(zakelijk) partnerschap, partnerschapsovereenkomst <i>Ons universiteit het goeie vennootskappe met die plaaslike gemeenskappe gesluit</i> – 'Onze universiteit heeft goede partnerschapsovereenkomsten met de plaatselijke gemeenschappen gesloten'
verband – zn	hypotheek <i>Sy het 'n verband op haar huis</i> – 'Zij heeft een hypotheek op haar huis' <i>Ek wil 'n verband registreer</i> – 'Ik wil een hypotheek afsluiten' <i>Opm.:</i> deze Zuid-Afrikaanse betekenis van 'verband' heeft een equivalent in het Zuid-Afrikaans Engelse 'bond', dat ook 'hypotheek' betekent. Elders in de wereld zegt men in het Engels <i>mortgage</i> . Dit <i>bond</i> en 'verband' zijn typisch Zuid-Afrikaans.
verbandkoers – zn	hypotheekrente
verbandlening – zn	hypothecaire lening
verbind – ww	verbinden; zich inzetten <i>Ons is verbind tot die skepping van 'n veilige gemeenskap</i> – 'Wij zetten ons ervoor in om een veilige gemeenschap te creëren' <i>Opm.:</i> de tweede betekenis, 'zich inzetten', is wsch. een leenvertaling van Eng. <i>to be committed</i> , 'toegewijd zijn, geëngageerd zijn, zich inzetten'.
verbleik – ww	(onoverg.) verfleetsen, flets worden, van kleur veranderen, kleur verliezen; flets geworden, kleur verloren <i>Vgl. overg. 'bleik'</i>
verbleiking – zn	verkleuring
verbleikblom – zn	struik met bloemen die geleidelijk aan van blauw tot wit verkleuren: in het Engels <i>yesterday, today, and tomorrow plant</i> genoemd (<i>Brunfelsia pauciflora</i>)
verbruiker – zn	consument
verbruikers- – woordd.	consumenten- <i>verbruikersregte</i> – 'consumentenrechten' <i>verbruikersvriendelik</i> – 'consumentvriendelijk' <i>verbruikerswenke</i> – 'consumententips'
verbypad – zn	snelweg om een stad

verbysteek – <i>zn</i>	passeren, inhalen (in het verkeer) <i>Opm.:</i> op tweebaanswegen ziet men op verkeersborden staan: <i>Hou links, steek regs verby / Keep left, pass right</i>
vereers, vir eers – <i>bw</i>	vooralsnog
vererg, verêre (jou vererg, verêre) – <i>ww</i>	zich ergeren
verfoes – <i>ww</i>	verpesten, bederven
vergasser – <i>zn</i>	carbureteur
vergek: <i>vergek hou</i> – <i>uitdr.</i>	voor de gek houden
vergewensgesind – <i>bn</i>	vergevingsgezind
vergunning – <i>zn</i>	toestemming <i>Opm.:</i> het Nl. woord 'vergunning' is in het Afr. <i>lisensie</i> (of <i>permit</i>). Afr. <i>vergunning</i> moet opgevat worden als 'dat wat iemand vergund wordt'; dus een gebaar van toestemming of toekenning. <i>Hierdie foto word met die vergunning van Die Volksblad geplaas – 'Deze foto wordt met toestemming van Die Volksblad geplaatst'</i> <i>Vgl. 'lisensie', 'permit'</i>
verhoog – <i>zn</i>	toneel, podium, <i>bühne</i> <i>Vgl. 'toneel'</i>
verhoogvrees, plankevrees – <i>zn</i>	plankenkoorts
verhouding – <i>zn</i>	verhouding; relatie <i>Ons gemeenskap bou verhoudinge met owerhede</i> – 'Onze gemeenschap bouwt relaties met plaatselijke overheden op'
verkeersirkel – <i>zn</i>	rotonde (< Eng. <i>traffic circle</i>)
verkeerskonstabel – <i>zn</i>	verkeersagent
verkeerswisselaar – <i>zn</i>	knooppunt
verkies – <i>ww</i>	prefereren, liever hebben
verklaring – <i>zn</i>	aangifte doen bij de politie
verkleurmannetjie – <i>zn</i>	kameleon (<i>Chamaeleontidae</i>) <i>Vgl. 'trapsoetjies', 'trapsuutjies'</i>

verknorsing – <i>zn</i>	moeilijkheid
verkoeler – <i>zn</i>	radiateur
verkoopsbestuurder – <i>zn</i>	salesmanager
verkoopsdame – <i>zn</i>	verkoopster
verkwalik – <i>ww</i>	iem. iets kwalijk nemen, de schuld geven <i>Vgl. 'blameer'</i>
verkyker – <i>zn</i>	verrekijker (het Afrikaans kent dus niet dat nep-Zuid-Afrikaanse woord <i>loerpypie!</i>)
verlaas <i>bw</i>	voor het laatst
verlangs – <i>bn, bw</i>	ver (inz. verre familie); via-via Als bijvoeglijk naamwoord: <i>Paul Kruger is verlangse familie van my</i> Als bijw.: <i>Verlangs het ek hierdie nuus gehoor</i>
verlede – <i>bn</i>	verleden, vorig <i>Verlede week het hy tot daardie gevolgtrekking gekom</i> – 'Vorige week kwam hij tot die conclusie' <i>Vgl. 'laas'</i>
verleë – <i>bn</i>	gegêneerd, in verlegenheid gebracht <i>Vgl. 'skaam'</i>
verloop – <i>bn</i>	verlopen; afvallig <i>Opm.: De tweede betekenis, 'afvallig', is waarschijnlijk een door fonetische overeenkomst gestimuleerde leenvertaling van Eng. lapsed</i>
verloorder – <i>zn</i>	verliezer; <i>loser</i>
vermaaklikheid, vermaak – <i>zn</i>	amusement
vermaaklikheidswêreld, vermaakwêreld – <i>zn</i>	amusementswereld, wereld van het amusement
vermaan – <i>ww</i>	vermanend toespreken <i>'Moenie dit sê nie!'</i> , <i>vermaan sy hom</i> – "'Dat mag je niet zeggen!'", sprak ze hem vermanend toe'
vermeer, vomeer – <i>ww</i>	braken <i>Vgl. 'opgooi', 'vomeer'</i>
vermoë – <i>zn</i>	vermogen <i>dravermoë</i> – draagvermogen

vermors – ww	verspillen <i>Vgl. 'gemors', 'mors'</i>
verneuk – ww	(gemeenz.) bedriegen, verneuken
verniet – bn	gratis, vergeefs, tevergeefs <i>Dis verniet vir jou – 'Voor jou is het gratis'</i> <i>Was al julle swaarkry dan verniet? Dit kon tog nie verniet gewees het nie! – 'Hebt gij zoveel tevergeefs geleden? Indien maar ook tevergeefs!' (Galaten 3:4)</i>
veronderstel – ww	veronderstellen, aannemen, uitgaan van, waarschijnlijk achten; (<i>als verl. deelw.</i>) behoren, horen, zouden moeten, de bedoeling zijn <i>Opm.: het epistemische oorspr. Nl. verl. dw. veronderstel heeft wsch. onder invloed van Eng. to suppose ook een deontische betekenis gekregen. Er wordt immers met veronderstel niet meer het bestaan van iets beweerd, maar er wordt iets m.b.t. toestemming, verplichting of gedragsregels mee uitgedrukt:</i> <i>Daar word veronderstel dat 'n land se ekonomie altyd moet groei – 'Er wordt verondersteld / van uitgegaan dat de ekonomie van een land altijd moet groeien' (epistemisch: bewering)</i> <i>Die trein het later aangekom as wat veronderstel was – 'De trein kwam later aan dan de bedoeling was' (deontisch: tijdsregel)</i> <i>Kersfees is veronderstel om 'n tyd van vrede te wees – 'Kerstmis (be)hoort een tijd van vrede te zijn / Kerstmis zou een tijd van vrede moeten zijn' (deontisch: ethische regel)</i> <i>Ons is veronderstel om goeie werke te verrig – 'Wij behoren goede werken te verrichten' (deontisch: gedragsregel)</i> <i>Jy is nie eintlik veronderstel om jou hare in die kroeg te borsel nie – 'Eigenlijk hoor je niet je haar in het café te borstelen / eigenlijk is het niet netjes als je je haar in het café borstelt' (deontisch: gedragsregel)</i> <i>Met die nuwe battery is die foon veronderstel om weer te werk – 'Met zijn nieuwe batterij zou de telefoon het weer moeten doen' (deontisch: hoopvolle verwachting)</i> <i>Vgl. 'behoort'</i>
verpes – ww	verachten <i>Ek verpes leuenaars – 'Ik veracht leugenaars'</i> <i>Vgl. 'bederf', 'boelie', 'lol', 'neul', 'pla', 'skoor', 'terg'</i>

verrinneweer – ww	verwoesten <i>Vgl. 'rinneweer'</i>
vers – zn	vaars <i>Vgl. 'vars'</i>
verseël – ww	verzegelen; afsluiten, dichten, afdichten <i>Die lasplek word met kunshars goed verseël</i> – 'De lasplek wordt goed afgedicht met kunsthars' Voor de tweede betekenis 'afsluiten, dichten, afdichten' <i>vgl. Eng. to seal</i>
verseg – ww	pertinent weigeren
versiersuiker – zn	poedersuiker
verskaffer – zn	leverancier, verschafter; <i>provider</i> , aanbieder, dienstverlener <i>Die kleinhandelaar vorm die skakel tussen die verskaffer en die verbruiker</i> – 'De kleinhandelaar vormt de schakel tussen de leverancier en de consument' <i>Vgl. 'internetverskaffer', 'selfoondiensverskaffer', 'verbruiker'</i>
verskoning; verskoon – zn, ww	excuses; iem. excuseren <i>Opm.: In het Afrikaans hoort men veel eerder verskoning en verskoon my asseblief dan verontskuldiging en verontskuldig my asseblief.</i> Woorden als <i>ekskuus</i> en <i>skuus</i> zijn eerder tussenwerpsels dan verzoeken en hebben de betekenis van het "Nederlandse" 'sorry' (<i>zie ald.</i>). <i>Vgl. 'ekskuus', 'skuus'</i>
verslag – zn	verslag; rapport <i>Die kommissie het gister sy verslag gepubliseer</i> – 'De commissie heeft gisteren haar rapport uitgebracht'
verslankingskuur – zn	vermageringskuur
versmaai – ww	verwerpen, versmaden, minachten, geringschatten <i>Opm.: in tegenstelling tot in het hedendaagse Nl. wordt versmaai ook gebruikt in gevallen waarbij men naar niet naar consumptieve zaken verwijst. Men kan zelfs personen versmaai.</i>
verspot – bn	gek, belachelijk, lichtzinnig, melig <i>Vgl. 'mallerig', 'mal', 'katools'</i>
verspreiding – zn	verspreiding, distributie <i>Die verspreidingsnetwerke in Afrika is verbeter</i> – 'De distributienetwerken in Afrika zijn verbeterd'

versorger – zn	verzorger,zorger <i>informele versorger</i> – 'mantelzorger'
verstaan – ww	verstaan; begripen
versteek – ww	verbergen, verstoppen <i>Opm.:</i> dit woord wordt, met 'wegsteek', gebruikt waar men in het NI. gewoonlijk 'verstoppen' zou zeggen: <i>Hy het 'n mes in een van sy tasse versteek, maar die doeane het dit nie opgemerk nie</i> – 'Hij had een mes in een van zijn koffers verstopt, maar de douane had het niet opgemerkt' <i>Die huis is versteek agter digte struik en bome</i> – 'Het huis zit verstopt/verborgen achter dichte struiken en bomen' <i>Vgl.</i> 'wegsteek', 'wegkruipertjie', 'verstop'
verstek – bn, (in samenst.) zn	standaard- <i>Opm.:</i> als bijv. nw. wordt <i>verstek</i> losgeschreven en in samenstellingen wordt het als zelfst. nw. aaneengeschreven: (als bijv. nw.) <i>As jy geen keuse maak nie, sal dit die verstek opsie wees</i> – 'Als je geen keuze maakt, dan zal dit de standaardoptie zijn' (als zelfst. nw. in samenst.) <i>Volg hierdie stappe om jou verstekinstellings te herstel</i> – 'Volg de onderstaande stappen om de standaardinstellingen te herstellen' <i>Vgl.</i> Eng. <i>default</i>
versteuring – zn	verstoring; stoornis <i>posttraumatiese stresversteuring</i> – 'posttraumatische stressstoornis' <i>bipolêre versteuring</i> – 'bipolaire stoornis'
verstop – ww	dichtstoppen, dichtslippen, dichtgeraken, verstoppen <i>Opm.:</i> Dit woord wordt uitsluitend in de zin van 'de doorgang verstoppen' gebruikt, en heeft dus niets met de NI. betekenis 'verbergen, wegsteken' te maken: <i>Die buis is verstop met dik olie</i> <i>Almal se dreine sal verstop raak</i> – 'Bij iedereen zullen de waterafvoerbuizen verstopt raken' <i>Vgl.</i> 'versteek', 'wegsteek', 'wegkruipertjie'
vertikale blindings – zn	lamellen
vertoonkamer – zn	showroom
vervaardiger – zn	producent (ook van tv-programma's en films)
verversings – zn	versnaperingen, hapjes (bij bijeenkomsten, vergaderingen, evenementen)
vervies: <i>jou vervies oor</i> – ww	kwaad worden over, zich enorm ergeren aan <i>Vgl.</i> 'vererg'

vervlaks! – <i>tw</i>	verdorie!, vervloekt!
verwerking – <i>zn</i>	arrangement (muz.)
verwysingsraamwerk – <i>zn</i>	referentiekader
vet – <i>zn</i>	vet
vet – <i>bn</i>	dik (van mense)
vetkoek – <i>zn</i>	traditioneel gerecht van hompies deeg uit tarwemeel, water, gist en zout, gefrituur in olie en dikwyls doormidden gesneden en gevuld met kerriegehaakt of iets anders hartigs. Het is vrijwel hetzelfde als (hartige) oliebolle. <i>Vgl. 'koeksister'</i>
vetterig – <i>bn</i>	vettig, vet (van haar)
vierrigtingstop – <i>zn</i>	kruising sonder voorrang
vierspoodratkas – <i>zn</i>	vier versnellinge hebbende versnellingsbak
vies – <i>bn</i>	kwaad <i>Vgl. 'vuil'</i>
vieslik – <i>bn</i>	vies, vuil; afkeurenswaardig, walgelik Ek hou rêrig nie van vieslike grappe nie. Dit is vieslik om iemand te ontslaan omdat hy vet is.
vigs – <i>zn</i> (verworwe immuniteitsgebrek sindroom)	aids <i>Vgl. 'MIV'</i>
vingeralleen – <i>bn</i>	moederziel alleen
vingerete – <i>zn</i>	koud of warm buffet <i>Vgl. Eng. finger food</i>
vingerpol – <i>zn</i>	medusawolfsmelk, kwallenhoofd, medusa's haar – wolfsmelk uit die West-Kaapprovincie (<i>Euphorbia caput-medusae</i>)
vingerskorsie – <i>zn</i>	courgette – ook <i>murgpampoentjie</i> genoem <i>Vgl. 'botterskorsie', 'kafferwaatlemoen', 'makataan', 'maranka', 'murgpampoentjie', 'pampoen', 'skorsie', 'spanspek', 'tsamma', 'waatlemoen'</i>
vingersuring – <i>zn</i>	soort klaverzuring (<i>Oxalis polyphylla</i>)
vinkel – <i>zn</i>	venkel (<i>Foeniculum vulgare</i>)
vinnig – <i>bn</i>	snel

vir – vz	voor; tegen, naar, om, aan, 'voorwerpswoord' <i>Opm.: vir</i> wordt veel meer gebruikt dan het NL. 'voor', omdat het meer betekenissen heeft. Hier komt de verklaring: voor: <i>Hierdie koppie koffie is vir oupa</i> – 'Dit kopje koffie is voor opa' tegen: <i>Moenie vir my lieg nie</i> – 'Je moet niet tegen mij liegen' tegen: <i>Jy kan dit maar vir my sê, hoor</i> – 'Tegen mij kun je het zeggen, hoor' naar: <i>Ek geniet dit so om vir jou te kyk</i> – 'Ik geniet er zo van om naar jou te kijken' <i>Nou moet jy mooi vir my luister, boetie!</i> – 'Luister jij eens goed naar mij, jochiel!' om: <i>Lekker lag ek nou vir jou aksent</i> – 'Ik moet zo om jouw accent lachen' aan: <i>Gee dit asseblief vir my, en nie vir hom nie</i> – 'Geef het alsjeblieft aan mij, en niet aan hem' (bij benadrukking van de meewerkende voorwerpen) aan: <i>Ek het dit mos vir hom gesê</i> – 'Ik had het nog zo aan hem gezegd' niet altijd vertaalbaar, bij meewerkend voorwerp: <i>Gee gou-gou vir my die biltongmessie</i> – 'Geef me 's even het biltongmesje' naar: <i>Ek kyk vir jou</i> – 'Ik kijk naar jou' niet altijd vertaalbaar, bij meewerkend voorwerp: <i>Ek het vir hulle gevra of ons skoon komberse kan kry</i> – 'Ik heb (aan hen) hun gevraagd of we schone dekens kunnen krijgen' niet vertaalbaar, bij lijdend voorwerp: <i>Ken jy vir Christo?</i> – 'Ken jij Christo?' niet vertaalbaar, bij lijdend voorwerp: <i>Moenie vir my slaan nie, dit was nie ek nie</i> – 'Je moet mij niet slaan, ik was het niet' <i>Glo vir my, ek het swaargekry</i> – 'Geloof me, ik heb het zwaar gehad.' Deze laatste, in het NL. onvertaalbare betekenis vindt zijn oorsprong wsch. in het Maleis-Portugees uit de begindagen van het Kaaps-Hollands, dat later tot het Afrikaans zou uitgroeien. Voor de leerder van het Afrikaans is het handig te weten dat je de onvertaalbare <i>vir</i> bij een lijdend voorwerp meer moet invoegen, naar mate er meer sprake is van een lijdend voorwerp. Bijvoorbeeld: <i>Ken jy vir Mandela?</i> kun je vertalen met: 'Ken je Mandela persoonlijk?', terwijl <i>Ken jy Mandela?</i> eerder op te vatten is als: 'Ben je bekend met Mandela?' In het <i>Roemeens</i> vindt men een soortgelijk syntactisch gebruik van een voorzetsel dat zijn eigen betekenis verliest omdat het gebruikt wordt voor het versterken van een <i>persoon</i> als lijdend voorwerp. Om een persoon in de accusatief te benadrukken, plaatst men er <i>pe</i> (dit betekent eigenlijk 'op') voor: <i>David l-a ucis pe Goliat</i> – 'David heeft Goliath gedood' Dit is vergelijkbaar met de Afrikaanse zin <i>David het vir Goliat doodgemaak</i>
----------	---

visenteer – ww	fouilleren
vlag – vlae – zn	vlag – vlaggen <i>Opm.:</i> de Afrikaanse meervoudsvorm met de lange 'a' komt overeen met de Hollandse meervoudsvorm 'vlagen')
vlak – zn.	vlak; peil, niveau, mate, gebied; (<i>bij uitbr.</i>) gewenst peil, juist niveau, juiste mate <i>Opm.:</i> de tweede en derde betekenissen, 'peil, niveau, mate, gebied' en 'gewenst peil, juist niveau, juiste mate', wijken af van het NL. en duiden wsch. op leenvertalingen van Eng. <i>level</i> : <i>'n Meetkundige vlak is 'n plat, oneindige vlak, met 'n oneindige oppervlakte</i> – 'Een meetkundig vlak is een plat, oneindig vlak met een oneindige oppervlakte' <i>Die Kougadam se vlak daal onrusbarend</i> – 'Het peil van het Kouga-stuwmeer daalt onrustbarend' <i>Hierdie vlak is moeilik omdat leerders gevra word om alle Duitse naamvalle korrek te gebruik</i> – 'Dit niveau is moeilijk omdat leerlingen gevraagd wordt alle Duitse naamvallen correct te gebruiken' <i>Ek het 'n gebrek aan kennis op die vlak van ekonomie</i> – 'Ik heb een gebrek aan kennis op het gebied van ekonomie' <i>Ons benodig vlakke van ekonomiese groei wat tot 'n daling in werkloosheid kan lei</i> – 'We hebben de (juiste) mate van ekonomiese groei nodig die tot een daling in werkloosheid kan leiden'
vlakvark – zn	wrattenzwijn (inheemse, grofgebouwde zwijnachtige met slag tanden en met wratachtige uitsteeksels aan schedel: <i>Phacochoerus aethiopicus</i>) <i>Vgl.</i> 'bosvark'
vlees – zn.	vlees (<i>verh., overdr.</i>) <i>Opm.:</i> met <i>vlees</i> verwijst men naar menselijk vlees of meestal, overdrachtelijk, naar de vleselijke mens of de mensheid. Bijvoorbeeld: <i>Ons stryd is nie teen vlees en bloed nie, maar teen elke mag en gesag, teen elke gees wat heers oor hierdie sondige wêreld, teen elke bose gees in die lug</i> – 'Want wij hebben den strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht' (Efeziërs 6:12) <i>Hierdie astrante kind is my doring in die vlees.</i> – 'Dit brutale kind is mij een doorn in het vlees (oog)' <i>Vgl.</i> 'vleis'
vlei – zn	ondiep meer dat al of niet droog komt te staan; moerassig gebied waar ooit een ondiep meer was (< NL. vallei)

	Vgl. New Yorks Leegduits <i>Vlei</i> , <i>Vly</i> en <i>Fly</i> in NL. plaatsnamen in New York, dat in het Europees NL. 'moeras', 'kreek' betekent
vleis – zn	vlees <i>Opm.:</i> met <i>vleis</i> verwijst men naar vlees als consumptiewaar. Het Afrikaans kent echter ook het aan het Standaardnederl. ontleende <i>vlees</i> , dat meestal in overdrachtelijke of verheven zin gebruikt wordt (zie <i>ald.</i>)
vlerk – zn	vleugel (v. vliegend wezen of voorwerp), wiek Vgl. 'vleuel'
vlermuis – zn	vleermuis (<i>Chiroptera</i>)
vleuel – zn	vleugel (zijdeel v. gebouw, factie binnen groepering) Vgl. 'vlerk'
vliegjes – zn	kleine vliegjes
vliegtuig ry – ww	in het vliegtuig zitten (vliegen)
vloed zn	overstroming <i>Verlede jaar se vloede het 254 lewens geëis</i> <i>Opm.:</i> op het eerste gezicht lijkt dit gebruik van <i>vloed</i> op een letterlijke vertaling uit het Engels. Echter, in het NL. kennen we dit ook. Men denke aan de <i>Sint-Elisabethsvloed</i> in 1421. De Afr. meervoudsvorm <i>vloede</i> , zoals in het voorbeeld aangegeven, zou daarentegen wel kunnen duiden op een Engelse invloed (< <i>floods</i>).
vloer – zn	verdieping, vloer
vloerlap – zn	dweil
vlot – bw	vloeiend <i>Op die plaas in Utrecht het ek vlot Zoeloe en 'n bietjie Fanagalo leer praat</i> – 'Op de boerderij in Utrecht heb ik vloeiend Zoeloe en een beetje Fanagalo leren praten'
vlugvoos – bn	een <i>jetlag</i> hebbend Vgl. 'voos', 'vlugvoosheid', 'vuisvoos'
vlugvoosheid – zn	<i>jetlag</i> Vgl. 'voos', 'vlugvoos', 'vuisvoos'
voël – zn	vogel (ook mann. geslachtsorgaan)
voëlblom, kraanvoëlblom – zn	paradijsvogelbloem (<i>Strelitzia reginae</i>)

voertsek! – tw	ga weg! (< 'voort zeg ik') Ook <i>tsek!</i> , <i>voetsek!</i> <i>Vgl.</i> 'fokof', 'tsek'
voet: <i>jou voet!</i> , <i>se voet!</i> – tw	ben je gek/mal!, wat nou ...!, mooi niet! <i>Hoe noem jy Pretoria? Tshwane? Tshwane se voet!</i> – 'Hoe noem jij Pretoria? Tshwane? Wat nou Tshwane!' <i>Vakansie? Jou voet!</i> – 'Vakantie? Mooi niet!' / 'Vakantie? Ben je gek!'
voetangel – zn	laagblijvende, pollen vormende, zeer stekelige wolfsmelksoort met wit melksap uit de Oost-Kaap: ook <i>tepelnoors</i> genaamd (<i>Euphorbia mammillaris</i>) <i>Vgl.</i> 'knuppelnoors', 'soetnoors', 'suurnoors', 'tepelnoors'
voetjie-voetjie – bw	voetje voor voetje, stapje voor stapje
voetjie-voetjie speel – ww	voetje vrijen (onder de tafel)
voetorgang – zn	zebrapad
voetslaanpad – zn	wandelroute
voggies – zn	(gemeenz.) borrel, neut, drankje <i>Vgl.</i> 'dop', 'regmakertjie' en 'sopie' Dit woord is een typisch voorbeeld van een eufemistisch gebruik van een woord voor iets dat als ongezond gezien wordt. Het gaat dan ook meestal om sterke, gedistilleerde drank. 'Vochtjes' zou de betekenis van dit wat omslachtige, ondeugende woord zijn. Taboewoordvorming heeft hier z'n werk gedaan.
volgehoue – bw	blijvend, aanhoudend, voortdurend <i>Een gevolg van volgehoue werkloosheid is armoede</i> = 'Één gevolg van aanhoudende werkloosheid is armoede' <i>Vgl.</i> 'volhoubaar', 'volhoubaarheid'
volhoubaar – bw	duurzaam, verantwoord <i>Vgl.</i> 'volhoubaarheid', 'volgehoue'
volhoubaarheid – zn	duurzaamheid <i>Vgl.</i> 'volhoubaar', 'volgehoue'
volk – zn	volk; (<i>rac.</i>) neerhalende benaming voor niet-blanke arbeiders op boerderij; neerhalende benaming voor Bruinmense (Kleurlingen) <i>Opm.:</i> de woorden <i>volk</i> of <i>volkies</i> , als specifieke manier om ermee naar <i>Bruinmense</i> en andere niet-blanken op de boerderij mee te verwijzen, wordt thans als kwetsend en racistisch beschouwd. <i>Vgl.</i> 'bitterbek', 'ghoffel', 'hotnot', 'houtkop', 'kaffer', 'meid'
Volksraad – zn	parlement van verschillende voormalige Zuid-Afrikaanse Boerenrepublieken

	Men had de Volksraad van de Zuid-Afrikaansche Republiek, Volksraad van de Oranje-Vrystaat, Volksraad van de Unie van Zuid-Afrika, enz.
volksplanting – zn	bevolking door kolonisatie
volskaals – bn	totaal, volledig, levensgroot <i>Die Amerikaanse president dreig met 'n volskaalse oorlog teen Rusland</i> – 'De Amerikaanse president dreigt met een totale oorlog tegen Rusland' <i>Vgl. 'grootskaals'</i>
volskaal(s) – bw	in zijn geheel, volledig <i>Vgl. 'grootskaals'</i>
volstruis – zn	struisvogel (ouder Nl. <i>vogelstruys</i> > Kaaps-Hollands <i>voëlstruis</i> * > modern Afrikaans <i>volstruis</i>)
voltyds – bn, bw	<i>full-time</i>
volvloermatte – zn	vaste vloerbedekking
vomeer, vermeer – ww	braken <i>Vgl. 'opgooi', 'vomeer'</i>
vonkelwyn – zn	mousserende wijn, zoals champagne, op de Méthode Champenoise gebrouwen
vonkprop – zn	bougie <i>Vgl. Eng. spark plug</i>
voor – zn	sloot
voor – bw	voor, vóór <i>Opm.: voor is het tegenovergestelde van na en agter. Het Nl. woord voor wordt, in andere betekenissen, meestal vertaald met vir (zie ald.).</i>
vooraf – bw	vooraf, van tevoren <i>Hy wil altyd hê dat ons alles noukeurig vooraf bepaal en beplan</i> – 'Hij wil altijd dat wij alles van tevoren nauwkeurig bepalen en plannen'
voorkeer – ww	tegenhouden
voorkom – ww (klemtoon op voor-)	overkomen, lijken, de indruk wekken <i>Opm.: aangezien het Afrikaanse werkwoord lyk o.i.v. Eng. to look de betekenissen van het Nl. 'eruitzien', 'lijken op' heeft aangenomen, heeft voorkom de betekenis die wij aan Ned. 'lijken' toekennen. Sy opmerkings kom ondeurdag voor, maar hulle is nie</i> – 'Zijn

	opmerkingen komen ondoordacht over / lijken ondoordacht, maar zijn het niet'
voorkoms – zn	uiterlijk
voorskrif – zn	(dokters)recept; (in samenstelling) op sterkte: <i>voorskrifsonbril</i> – 'zonnebril op sterkte', <i>voorskrifbril</i> – 'bril op sterkte'
voorskoot – zn	schort
voorstad – zn	buitenwijk
voorste – bn	vooraanstaande, beste <i>Kader Asmal was een van die ANC se voorste intellektuele reuse</i> – 'Kader Asmal was een van de vooraanstaande intellectuele reuzen van het ANC'
voorstedelijke trein – zn	trein naar de buitenwijken
voort; voort- – <i>woordd.</i>	verder, voort; voort-, verder- door- <i>Opm.:</i> in het Afrikaans wordt dit woord(deel) vaker gebruikt en de betekenis is er breder dan in het NL.. Dit komt doordat het Afrikaanse <i>verder</i> eerder 'daarnaast' en 'overigens' betekent, en de vergrotende trap van 'ver' is. Gebruik <i>voort-</i> ook in samenstellingen waar wij 'verder-' of 'door-' zouden gebruiken: <i>Doen so voort!</i> – 'Ga zo verder!' (compliment) <i>Ek gaan voort met my werk</i> – 'Ik ga door met mijn werk' <i>Die finansiële verknorsing duur voort</i> – 'De financiële problemen duren voort' <i>Vgl. 'vort'</i>
vooruitskatting – zn	prognose
voos – bn	zacht, zonder sap (van vruchten); slap, futloos <i>Vgl. 'vlugvoos', 'vlugvoosheid', 'vuisvoos'</i>
vorentoe – bw	vooruit, naar voren, goede vorderingen makend; in de toekomst
vorm (<i>mv. vorms</i>) – zn	vorm; formulier
vort – bn	ervandoor; <i>vort wees met</i> – 'ervandoor zijn met' <i>Nou is daai dief vort met my motor!</i> – 'Nu is die dief ervandoor met mijn auto!' <i>En dan is dit weer vort</i> – En dan moeten we er weer vandoor. <i>In Augustus is ek vort Port Elizabeth toe</i> – 'In augustus ben ik weg, naar Port Elizabeth' <i>Vgl. 'voort', 'waai'</i>

vraat – zn	veelvraat (roofdiersoort); veelvraat (gulzigaard)
vreet – ww	eten (dieren) <i>Opm.:</i> in het Afrikaans maakt men onderscheid tussen <i>eet</i> , wat door mensen gebeurt, en <i>vreet</i> , wat door dieren gebeurt. Hetzelfde geldt voor <i>doodgaan</i> of <i>sterf</i> vs. <i>vrek</i> (zie ' <i>vrek</i> ') Overigens kan <i>vreet</i> ook in neerhalende zin of in grof taalgebruik toegepast worden op mensen.
vrek – ww	doodgaan (van dieren en planten) <i>Opm.:</i> in het Afrikaans maakt men onderscheid tussen <i>doodgaan</i> of <i>sterf</i> , wat hoofdzakelijk door mensen gebeurt, en <i>vrek</i> , wat door dieren en planten gebeurt. Ong. hetzelfde geldt voor <i>eet</i> vs. <i>vreet</i> (zie ' <i>vreet</i> ') Overigens kan <i>vrek</i> ook in neerhalende zin of in grof taalgebruik toegepast worden op mensen. Hoewel <i>vrek</i> afgeleid is van Nl. 'verrekken', moet de verledentijdsvorm met <i>ge-</i> gevormd worden: <i>Ek het bankrot gegaan nadat meeste van my vee en gewasse gevrek het</i> – 'Ik ging failliet nadat het meeste van mijn vee en gewassen was doodgegaan' Verder: <i>Ek vrek van die honger, man!</i> – 'Ik verrek van de honger, man!' <i>Vgl.</i> voor vervoeging het ww ' <i>glo</i> '
vrek – bw	verrek(te) <i>Dis vrek koud in Sutherland, vandag</i> – 'Het is verrek(te) koud in Sutherland, vandaag'
vrekte – zn	sterfte (onder dieren) <i>Daar is vrekte onder my beeste</i>
vries – bn	vriezen <i>Vgl.</i> ' <i>ys</i> '
vroeër – bw	vroeger; eerder <i>Opm.:</i> waar het Nl. 'eerder' correct is, kent het Afrikaans – mogelijk onder invloed van Eng. <i>earlier</i> – het woord ' <i>vroeër</i> ': <i>Ons het vroeër berig dat hy in hegtenis geneem is</i> – 'Eerder berichtten wij dat hij in hechtenis genomen was' <i>Die brand wat daar vroeër vandag gewoed het, is nou onder beheer</i> – 'De brand die daar eerder vandaag woedde, is nu onder

	controle' <i>Vgl. 'liewer(s)', 'vantevore', 'vooraf'</i>
vroetel – ww	wroeten
vroetelbord – zn	activiteitenbord (voor baby's)
vrot – bn	(ver)rot; slecht
vroteier – zn	(<i>kinderspel</i>) zakdoekje leggen, zakdoek leggen
vrotsig – bn	nutteloos, onbekwaam ('n vrotsige kêrel)
vrug – zn	vrucht
vrugreg – zn	vruchtgebruik (<i>usufructus</i>)
vrugte – zn	fruit, vruchten B.v.: <i>vrugtemandjie</i> – 'fruitmand' <i>vrugtebak</i> – 'fruitschaal'
vrugteboord – zn	boomgaard <i>Vgl. 'boord'</i>
vrugtekelkie – zn	fruitcocktail
vry – ww	iem. het hof maken, flirten <i>Opm.: ook in het NI. betekende 'vrijen' – evenals nu in het Afrikaans – 'iemand het hof maken'. Op een gegeven moment werd 'vrijen' eufemistisch aangewend in de betekenis van 'geslachtsgemeenschap hebben'. Nu is 'vrijen' een gewoon synoniem daarvoor geworden en leeft de oude betekenis vooral voort in het zelfst. nw. 'vrijer', dat 'gegadigde' of zelfs, scherts., 'geliefde' betekent.</i> <i>Waarskuwing vir Afrikaanssprekendes: in NI. beteken 'vrijen' deesdae geslagsgemeenskap hê. Indien jy die Afr. betekenis van om te vry wil benader, sê liewers 'iemand het hof maken' of 'flirten'.</i>
vryf, vrywe – ww	aaïen, wrijven <i>Opm.: het Afrikaans kent ook het werkwoord aai, maar is tegenwoordig weinig gebruikelijk. Daarnaast betekent het iets anders, namelijk 'zachtjes strelen'. Aaiën, wat minder zachtjes maar toch liefkozend is, moet derhalve vertaald worden met vryf.</i> <i>Hy vryf sy meisie se blonde koppie.</i> <i>Sy het die straathond gevryf waarna sy stert entoesiasties begin kwispel. Ai, die arme ding.</i>
vrykamer – zn	logeerkamer

vryskutjoernalis – zn	freelance-journalist
vryspring – ww	ontkomen aan
vuil – bn	vies, vuil <i>Vgl. 'vies'</i>
vuilgoed – zn	de vuile was
vuilis – zn	vullis, schorem, uitschot, persoon / personen van laag allooi Wat in het Nl. <i>vuilnis</i> is, d.w.z. 'afval', is <i>vullis</i> in het Afrikaans (<i>zie ald.</i>). <i>Vgl. 'vullis' en 'afval'.</i>
vuisvoos – bn	moegestreden, murw (van het proberen, protesteren) <i>Ek is vuisvoos van al die politieke speletjies</i> – 'Ik ben moegestreden van al die politieke spelletjes' <i>Vgl. 'vlugvoos', 'vlugvoosheid', 'voos'</i>
vul – zn	veulen
vullis – zn	afval, vuilnis Wat in het Nl. <i>vullis</i> is, d.w.z. 'schorem', 'uitschot', 'persoon van laag allooi', is <i>vuilis</i> in het Afrikaans (<i>zie ald.</i>). Verder is <i>afval</i> in het Afrikaans een gerecht van orgaanvlees (<i>zie ald.</i>). <i>Vgl. 'vuilis' en 'afval'.</i>
vulsel – zn	vulling
vulstasie, petrolstasie – zn	tankstation <i>Vgl. Eng. filling station</i>
vurk – zn	vork
vuurhoutjie – zn	lucifer
vuuryster – zn	pook
vyg, vy (mv. vye) – zn	vijg (mv. vijgen); verzamelnaam voor inheemse vetplanten van de ijskruidfamilie <i>Aizoaceae</i> (onderfamilie <i>Mesembryanthemoideae</i>) <i>Opm.: vyg</i> verwijst naar de vrucht van de gewone, bekende, eetbare vijg (<i>Ficus</i>). <i>Vyg</i> en <i>vy</i> , daarentegen, verwijzen naar vetplanten met fijne straalbloemen. Denk bijvoorbeeld aan de hottentotvijg – <i>hotnotsvy</i> of <i>suurvy</i> (<i>Carpobrotus edulis</i>) en het <i>Tankwavygie</i> (<i>Tanquana prismatica</i>).
W	
wa – zn	wagen

waai – ww	waaien; zwaaien (met hand) <i>Vgl. 'skommel', 'swaai'</i>
waai: <i>gaan waai – ww</i>	weggaan, vertrekken <i>Ek gaan nou waai! – 'Ik ga nu weg!'</i> <i>Vgl. 'vort'</i>
waaier – zn	ventilator
waak – zn	weeralarm <i>Die Suid-Afrikaanse weardiens het 'n waak uitgereik vir moontlike hewige donderbuie oor Port Elizabeth – 'De Zuid-Afrikaanse weerdienst heeft een weeralarm afgegeven voor hevige onweersbuien boven Port Elizabeth'</i>
waakeenheid – zn	intensive care Ook <i>'hoësonde' (zie ald.)</i>
waar – vw	waar; terwijl <i>Opm.: de tweede betekenis, 'terwijl', wordt duidelijk gemaakt in onderstaand voorbeeld:</i> <i>Die regering hou die grense oop, waar 67% van die mense nie meer immigrasie wil hê nie – 'De regering houdt de grenzen open, terwijl 67% van de mensen geen immigratie meer willen'</i>
waarborg – zn	garantie, (<i>fin.</i>) borgstelling
waatlemoen – zn	watermeloen (<i>Citrullus lanatus</i>) <i>Vgl. 'botterskorsie', 'kafferwaatlemoen', 'makataan', 'maranka', 'murgpampoentjie', 'pampoen', 'skorsie', 'spanspek', 'tsamma'</i>
waboom – zn	grote, boomachtige protea (<i>Protea nitida</i>)
waffers: <i>nie waffers nie – bn</i>	niet erg mooi
wag-'n-bietjebos – zn	boom met haakvormige doornen (als men erlangs loopt, blijft men haken; a.h.w. 'wachten' – <i>Ziziphus mucronata</i>)
walgooi: <i>teen iets</i> <i>walgooi – uitdr.</i>	iets proberen tegen te houden
wapenlisensie – zn	vuurwapenvergunning
warmerig – bn	nogal warm
warmfles – zn	thermosfles <i>Vgl. 'bottel', 'fles'</i>
wasgoeddraad – zn	waslijn

wasgoedpennetjie – zn	wasknijper
waterblommetjie – zn	Kaapse waterlelie, wateraar (<i>Aponogeton distachyos</i>) Dit eetbare plantje drijft op het water en draagt mooie, witte aartjes als bloeiwijze
waterblommetjebredie – zn	traditionele stoofpot bereid uit de Kaapse waterlelie (<i>Aponogeton distachyos</i>) en, voor de zure smaak, met <i>klawersuring</i> (NI. knikkende klaverzuring: <i>Oxalis pes-caprae</i>) eraan toegevoegd
waterhoender – zn	waterhoen (<i>Gallinula spp.</i>) <i>Opm.:</i> in Zuid-Afrika kent men het <i>goughwaterhoender</i> (<i>Gallinula comeri</i>), het <i>grootwaterhoender</i> (<i>Gallinula chloropus</i> – ook bekend in Nederland en Vlaanderen) en het <i>kleinwaterhoender</i> (<i>Gallinula angulata</i>).
waterkers – zn	tuinkers (<i>Lepidium sativum</i>) (ook 'tuinkers') <i>Vgl. 'brankors'</i>
watse – vr. vnw.	wat voor <i>Hy's weer laat – ek wonder met watse smoesie hy vorendag gaan kom</i> – 'Hij is weer te laat – ik vraag me af met wat voor smoesje hij zal komen aanzetten'
watsegoed – zn	dinges (gezegd als een woord of naam iem. ontschoten is)
watsegoedsegeid – zn	dinges (gezegd als een woord of naam iem. ontschoten is)
watsenaam – zn	hoe-heet-ie-ook-alweer, dingies (gezegd als iemands naam iem. ontschoten is)
watter – vr. vnw.	welke; (<i>uitroep</i>) wat een...! <i>Watter een is myne?</i> – 'Welke is van mij?' <i>Watter twak was dit nie!</i> – 'Wat een onzin was dat, zeg!'
watwonders – bn	buitengewoon <i>'n watwonderse kêrel</i>
wawielore – zn	flaporen <i>'wawiel'</i> – wagenwiel
webmeester – zn	webmaster, websitebeheerder
webblad – zn	webpagina
webtuiste – zn	website, webstek
webwerf – zn	website, webstek
weduwee – zn	weduwe

weeksdag – zn	doordeweekse dag, werkdag <i>Vgl. Eng. week day</i>
weens – vz	wegens
weereens – bw	alweer <i>Vgl. Eng. once again</i>
weergawe – zn	versie <i>Ek wil graag jou weergawe van hierdie gebeure hoor – 'Ik wil graag jou versie van deze gebeurtenis horen'</i>
wegkruipertjie speel – ww	verstoppertje spelen <i>Vgl. 'versteek', 'wegsteek', 'verstop'</i>
wegneemetes – zn	<i>take-away-dinner</i> , eten om mee te nemen
wegraping – zn	opname van de gemeente Hoofdz. prot.-chr. eschatologische misvatting volgens welke Christus, voorafgaand aan de plagen van het einde der wereld, gelovigen plotseling aan de wereld zal ontrukken. <i>Opm.: het woord wegraping is wsch. een leenvertaling uit het Engels, gestimuleerd door het er fonetisch enigszins op gelijkende, doch onverwante, Eng. rapture, 'opname van de gemeente'.</i>
wegrokkel – ww	iem. met vleierij weg- of aanlokken (ook: <i>afrokkel</i>)
wegskram – ww	terugdeinzen <i>vir iets wegskram – 'voor iets terugdeinzen'</i>
wegsteek – ww	verbergen, wegsteken, verstoppen <i>Opm.: NI. 'verstoppen' heeft een betekenis die afwijkt van Afr. 'verstoppen' (zie ald.).</i> <i>Vgl. 'versteek', 'verstop', 'wegkruipertjie'</i>
welsand, willesand – zn	drijfzand
welsynstaat – zn	welvaartsstaat, (<i>in beperkende betekenis</i>) verzorgingsstaat
wen – ww	winnen (spel), verslaan
wendyhuis – zn	houten (tuin)huisje, ook wel gebruikt om aan bedienden of arme mensen onderdak te kunnen bieden <i>Nadat my broer sy werk verloor het, moes hy en sy gesin in die wendyhuis in ons agterplaas kom bly – 'Nadat mijn broer zijn baan was kwijtgeraakt, moesten hij en zijn gezin in het tuinhuis in onze achtertuin komen wonen'</i> <i>Opm.: vernoemd naar het kleine houten huisje waarin Wendy Darling in het verhaal Peter Pan kon aansterken: oorspronkelijk, en nog steeds in het Verenigd Koninkrijk, verwijst Wendy house dan ook</i>

	naar een speelhuisje voor kinderen. <i>Vgl. 'oumawoonstel'</i>
wenk – zn	aanwijzing, tip <i>Vgl. 'wink'</i>
wentelbaan – zn	baan (v. hemellichaam)
wêreld – zn	wereld
wêreld: <i>my wêreld!</i> – tw	uitroep van verbazing <i>Vgl. 'mensig'</i>
wêreldklas – zn	wereldformaat <i>Opm.: in samenstellingen staat wêreldklas- gelijk aan de kwalificatie 'van wereldformaat': Ons gaan wêreldklasonderrig lewer – 'Wij gaan onderwijs van wereldformaat leveren'</i>
werf – zn	erf; werkplaats, bouwplaats ("bouwwerf")
werk – zn	werk
werk / werke – zn	werk; baan / banen <i>Ek het geen werk nie – 'Ik heb geen baan / werk'. Opm.: werk, in de zin van 'baan', is in het Afrikaans een telbaar zelfst. nw. Dus: Ek soek 'n werk – 'Ik zoek een baan'</i>
werskaf – ww	druk bezig zijn <i>Ek het die hele dag in die kombuis gewerskaf – 'Ik ben de hele dag druk in de keuken bezig geweest' Ons woel en werskaf so om voor sewe uur klaar te wees – 'Wij zijn zo druk in de weer omdat we vóór zeven uur klaar moeten zijn'</i>
werklikheidsepie – zn	realitysoap
werklikheidsreeks – zn	realityserie <i>Boer soek 'n vrou is Suid-Afrika se gewildste werklikheidsreeks. – 'Boer soek 'n vrou is de populairste Zuid-Afrikaanse realityserie.'</i>
werkskepping – zn	werkgelegenheid, creëren van werkgelegenheid, scheppen van banen
werksmag – zn	beroepsbevolking <i>Vgl. Eng. labour force</i>
werksoeker – zn	werkzoekende
wetenskaplike – zn	wetenschapper
wewenaar – zn	weduwnaar

wie se – vr. vnw.	wiens, wier, van wie <i>Ek wonder wie se hoed is dit</i> – 'Ik vraag me af wiens hoed dit is' <i>Wie se hoed is dié?</i> – 'Van wie is die hoed?' <i>Die vrou wie se motor gesteel was</i> – 'De vrouw wier auto gestolen werd' Vgl. uitleg bij 'se'
wildebees – zn	gnoe
wildedagga – zn	in Zuid-Afrika groeiende, oranje bloeiende lipbloemige, ook <i>duiwelstabak</i> genoemd (<i>Leonotis Leonurus</i>) <i>Opm.:</i> wildedagga is niet verwant aan <i>dagga</i> (de ons beruchte wietplanten van het geslacht <i>Cannabis</i>). Hij doet eerder aan een enorme dovenetel of salie denken, hij heeft mooie, oranje, buisvormige, viltige lipbloemen en wordt gebruikt als traditioneel medicijn tegen koorts, hoofdpijn, hoesten en dysenterie. Ook de eenjarige planten <i>Leonotis ocymifolia</i> en <i>L. nepetifolia</i> hebben een bedwelmende en geneeskrachtige werking, bijvoorbeeld bij diabetes type II, en ook zij worden <i>dagga</i> genoemd. Vgl. 'dagga', 'klipdagga'
wildehond – zn	Afrikaanse wilde hond, hyenahond (<i>Lycaon pictus</i>)
wildemalva – zn	Zuid-Afrikaanse kaasjeskruidachtige met gele bloemen en op lindeloof gelijkende, fluweelachtige blaadjes (<i>Abutilon sonneratianum</i>)
wildepou – zn	zie 'korhaan'
wildsbok – zn	verzamelnaam voor in het wild aangetroffen kleine tot middelgrote herkauwende evenhoevigen, zoals gazelles, antilopen en hartebeesten (<i>Bovidae</i>) Vgl. 'bok', 'takbok'
wildsplaas – zn	Afrikaans safaripark, vaak met hotelvoorzieningen, waar men georganiseerd op inheemse dieren kan jagen (Eng. <i>game lodge</i>)
wil-wil – ww	aarzelend willen <i>Die son wil-wil deurkom, maar die winter is nog nie verby nie</i>
win – ww	(in)winnen, iets op iem. overwinnen
windswael – zn	gierzwaluw (fam. <i>Apodidae</i>) Vgl. 'swael'
wingerd – zn	wijngaarde, druivenplant
wingerdstok – zn	wijnstok

wink – zn	wenk <i>Vgl. 'wenk'</i>
winskopie – zn	koopje, aanbieding
wisselaar – zn	knooppunt (verkeer) <i>Vgl. Eng. interchange</i>
witblits – zn	gedistilleerde (60%) Boeren-vruchtenschnapps uit de West-Kaapprovincie <i>Vgl. 'mampoer'</i>
witgatboom – zn	boomsoort met gele onderkant (<i>Boscia albitrunca</i>)
Withuis (<i>die Withuis</i>) – zn	het Witte Huis
Wits – zn	<i>Universiteit van die Witwatersrand</i>
witseerkeel – zn	difterie
wittebrood – zn	huwelijksreis, wittebroodsweken <i>Ons was op wittebrood in Mauritius. Dit was heerlik.</i> – 'Wij waren op huwelijksreis in Mauritius. Het was heerlijk.'
woef, woefie – zn	(<i>gemeenz.</i>) hond, hondje
woefkardoes – zn	<i>doggie bag</i> <i>Vgl. 'brakkiesbakkie'</i>
woema – zn	kracht, pit, energie <i>Hy is 'n man vol woema</i> – 'Hij is een man vol pit' <i>Watter bier wil jy hê? Die een met woema? Hy het 9 persent alkohol.</i> – 'Welk bier wil jij? De ene met pit? Die heeft 9 procent alcohol.' <i>Vgl. 'gô'</i>
wolf – zn	volksnaam voor de bruine hyena (ook ' <i>strandwolf</i> ': <i>Hyaena brunnea</i>) en de gevlekte hyena (ook ' <i>tierwolf</i> ': <i>Crocota crocuta</i>) <i>Vgl. 'erdwolf', 'jakkals', 'strandwolf', 'tierwolf'</i>
wonder – ww	zich afvragen <i>Ek wonder wat gaan aan</i> – 'Ik vraag me af wat er aan de hand is' <i>Dit laat jou wonder wat daar bespreek is</i> – 'Je gaat je afvragen wat er besproken is'
wonderlik – bn	fantastisch, geweldig <i>Vgl. qua betekenis en vorm Eng. wonderful</i>
wonderpeper – zn	piment (specerij)
wonderpeperkorrel – zn	pimentkorrel

woonbuurt – zn	wijk, woonwijk
woonstel – zn	flat, appartement
woonstelblok – zn	flatgebouw
woonwa – zn	caravan <i>Vgl. 'karavaan'</i>
woonwapark – zn	camping
woordverwerker – zn	tekstverwerker
worg – ww	wurgen / worgen
worrie – ww	(gemeenz.) zich zorgen maken <i>Moenie worrie nie!</i> – 'Maak je (maar) geen zorgen!' <i>Opm.:</i> dit woord is niet officieel en beperkt zich tot het informele taalgebruik. Zie voor correct taalgebruik bij ' <i>bekommer</i> '.
worries – zn	(gemeenz.) zorgen, problemen <i>Opm.:</i> dit woord is niet officieel en beperkt zich tot het informele taalgebruik: gebruik ' <i>kommer</i> ' (zie <i>ald.</i>)
wors – zn	worst; (afkort.) boerewors (zie <i>ald.</i>)
worsie – zn	worstje; <i>Russiese worsie</i> – soort braadworst (eig. <i>kolbasa</i>) bestaand uit grof gehakt varkensvlees met o.a. karwijzaad, uien, knoflook, peper en peterselie <i>Vgl. 'kaasworsie'</i>
worsrolletjie – zn	broodje worst (meestal <i>boerewors</i>) <i>Vgl. 'boerewors'</i> <i>Vgl. Eng. sausage roll</i>
wraggies – bw	heus, echt, waarachtig, warempel <i>Maar wraggies, my vriend, julle gaan swaarkry</i> – 'Maar echt, mijn vriend, jullie gaan het zwaar krijgen'
wurm (mv. wurms) – zn	worm (mv. wormen)
wyfiekat – zn	poes, vrouwtjeskat
wyfieleeu – zn	leeuwin
wys – ww	laten zien, (ver)tonen <i>Ek sal jou 'n bietjie wys hoe om dit te doen</i> – 'Ik zal je even laten zien hoe je het moet doen' <i>Ons nuwe televisiestasie sal net kinderprogramme wys</i> – 'Onze nieuwe televisieomroep zal alleen maar kinderprogramma's vertonen'

	<i>Opm.:</i> het heeft er alle schijn van dat <i>wys</i> semantisch gezien de eigenschappen van het Engelse werkwoord <i>to show</i> heeft aangenomen, en dat we dus met een anglicisme te maken hebben.
wyster, wyser – <i>zn</i>	wijzer (op een klok)
X	
X-strale – <i>zn</i>	röntgenstralen
Y	
ys – <i>zn</i>	ijs
ys – <i>ww</i>	bevriezen, huiveren, sidderen van angst
yskas – <i>zn</i>	koelkast
yslik – <i>bn</i>	enorm, vreselijk groot
yster – <i>zn</i>	ijzer; <i>jou yster!</i> – uitroep van bewondering voor iem.: 'wat een kanjer ben je!', 'je bent geweldig!' <i>Vgl. 'doring'</i>
Ystergarde – <i>zn</i>	IJzergarde Paramilitaire tak van de Afrikaner Weerstandsbeweging (AWB). Naamgenoot van de IJzergarde (<i>Garda de Fier</i>) in het Roemenië van het interbellum <i>Vgl. 'Gryshemde', 'Ossewabrandwag'</i>
ystervark – <i>zn</i>	stekelvarken (<i>Hystrix africaeaustralis</i>)
ystervarkpatat – <i>zn</i>	op heggerank gelijkende klimplant uit de komkommerfamilie (<i>Kedrostis nana</i>), komt voor in de bossen van de provincie Oost-Kaap, is tweehuizig, heeft groene bloemetjes, oranje, rozenbottelvormige bessen, vlezig gelobd blad, hechtranken en dikke wortelknol (caudex) <i>Vgl. 'dawidjieswortel', 'patat'</i>
Z	
zebrastrepe – <i>zn</i>	zebrapad
zirts – <i>ww</i>	onverwachts steken (zoals een insect doet)
zol – <i>zn</i>	joint, stickie (drugs) – <i>zn</i> <i>Fanie, ons moet gesels. Daai is nie die ruik van braaikruie nie. Ek kén die ruik van 'n zol.</i> – 'Fanie, we moeten praten. Dat is niet de geur van barbecuekruiden. Ik kén de geur van een joint.' <i>Vgl. 'dagga', 'bomzol', 'boom' en 'skyf'</i>

Voorschoten, Marcel Bas

Online gezet op maandag 4 november 2002 – uitgebreid op dinsdag 15 april 2025.